

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu, saskaņā ar 148. panta 1. punktu un 162. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu un saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2013. gada 5. septembra sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2012. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), David BOSTOCK, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ, Lazaros S. LAZAROU, Gijis DE VRIES, Harald WÖGERBAUER, Hans Gustaf WESSBERG, Henrik OTBO, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

SATURS

	<i>Lpp.</i>
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa — Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa — Ieņēmumi	61
3. nodaļa — Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	85
4. nodaļa — Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	107
5. nodaļa — Reģionālā politika, enerģētika un transports	133
6. nodaļa — Nodarbinātība un sociālās lietas	165
7. nodaļa — Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	185
8. nodaļa — Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	201
9. nodaļa — Administratīvie un citi izdevumi	221
10. nodaļa — ES budžeta izpildes rezultāti	233

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir Eiropas Savienības (ES) iestāde, kura ir izveidota ar Līgumu, lai revidētu ES finanses. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu var atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē

www.eca.europa.eu.

0.2. Šis ir Palātas 36. gada pārskats par ES budžeta izpildi. Tas attiecas uz 2012. finanšu gadu. Par Eiropas Attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments lemj par to, vai Eiropas Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Palāta vienlaikus iesniedz gada pārskatu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Gada pārskata galvenā daļa ir Palātas deklarācija par Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Pārskats sākas ar ticamības deklarāciju; pārējais teksts lielākoties ir ticamības deklarācijai pakārtotā revīzijas darba izklāsts.

0.5. Turpmāk aprakstīta šā pārskata struktūra.

— 1. nodaļā ietilpst ticamības deklarācija, kopsavilkums par galvenajiem rezultātiem, ko Palāta ieguvusi revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību, iedaļa par līdzekļu atgūšanu un finanšu korekciju, kā arī kopsavilkuma ziņojums par budžeta pārvaldību 2012. gadā. 1. nodaļas 1.3. pielikumā ir sniegta saīsināta informācija no 2012. gada konsolidētajiem pārskatiem. Plašāka 2012. gada finanšu

informācija ir atrodama publicētajos konsolidētajos pārskatos un finanšu pārskatā, ko sagatavojuši Eiropas Komisija; abi pārskati pieejami šajā adresē:

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2012/2012_en.cfm.

— 2.–9. nodaļā ir sniegti izvērtēti revīzijas konstatējumi jeb īpašie izvērtējumi par ES ieņēmumiem un izdevumiem. 2. nodaļā aplūkoti ES budžeta ieņēmumi, bet 3.–9. nodaļa attiecas uz septiņām politikas jomu grupām, kurās ir apstiprināti un iegrāmatoti ES budžeta tēriņi. Šīs politikas jomu grupas lielā mērā atbilst kategorijām, kas izmantotas 2007.–2013. gada finanšu shēmā, ar kuru nosaka vispārējus ES daudzgadu izdevumu plānus.

— 10. nodaļā analizēti darbības rezultātu novērtējumi trijos Komisijas ģenerāldirektoru vadības plānos un gada darbības pārskatos, noteiktas kopējās tēmas Palātas 2012. gadā pieņemtajos īpašajos ziņojumos un īsumā aplūkots Komisijas otrais un trešais novērtējuma ziņojums.

0.6. Īpašo izvērtējumu pamatā ir galvenokārt rezultāti, ko Palāta ieguva, pārbaudot darījumu pareizību un novērtējot attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu svarīgāko pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti.

0.7. Īpašos izvērtējumos saskaņoja pakārtoto darījumu definīciju. Šī saskaņošana sevišķi skar gada pārskata 7. un 8. nodaļu (sk. 7.13.–7.15. punktu un 8.13. punktu). Minētās izmaiņas un to ietekme ir sīkāk aprakstīta 1. nodaļā (sk. 1.6., 1.7., 1.15. punktu un 1.1. grafiku).

0.8. Pārskatā ir iekļautas Komisijas (vai, attiecīgajos gadījumos, arī citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz Palātas apsvērumiem. Palātas konstatējumu un secinājumu aprakstā ir ņemtas vērā revidētās vienības attiecīgās atbildes. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus, un uz to pamata izdarīt secinājumus un tādējādi sniegt neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīgā revidenta ziņojums	I–XII
Ievads	1.1.–1.5.
Attīstība Palātas parauga atlases pieejā	1.6.–1.7.
Iepirkums	1.8.
Revīzijas konstatējumi par 2012. finanšu gadu	1.9.–1.45.
Pārskatu ticamība	1.9.–1.10.
Kopsavilkums par ticamības deklarāciju pamatojošajiem īpašajiem izvērtējumiem un revīzijas rezultātiem	1.11.–1.18.
Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ņemšana vērā	1.19.–1.35.
Kopsavilkuma pārskats un gada darbības pārskati	1.36.–1.45.
Budžeta pārvaldība	1.46.–1.59.
Budžeta apropriācijas saistībām un maksājumiem	1.47.–1.50.
Spriedze budžetā saistībā ar maksājumiem	1.51.–1.57.
Vajadzības pēc turpmākām izmaksām	1.58.–1.59.
1.1. pielikums. Revīzijas pieeja un metodes	
1.2. pielikums. Attiecībā uz pārskatu ticamību iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude	
1.3. pielikums. Izvilkumi no 2012. gada konsolidētajiem pārskatiem	

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGĀ REVIDENTA ZIŅOJUMS

I. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantu Palāta revidēja

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ⁽¹⁾ un konsolidētie budžeta izpildes pārskati ⁽²⁾ par 2012. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2013. gada 26. jūlijā, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadība ir atbildīga par Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu sagatavošanu un izklāstu, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram, un par šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šī atbildība ietver to, lai būtu izstrādāta, īstenota un uzturēta iekšējā kontrole, kas ir vajadzīga tādu finanšu pārskatu sagatavošanai un izklāstam, kuros krāpšanas vai kļūdas dēļ nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadība ir atbildīga arī par to, lai nodrošinātu, ka darbības, finanšu darījumi un finanšu pārskatos atspoguļotā informācija atbilst piemērojamajam regulējumam. Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta novērtējuma arī par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Veicot šos riska novērtējumus, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet ne lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz konsolidēto pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Ieņēmumu jomā Palātas veiktā pievienotās vērtības nodokļa un nacionālā kopienākuma pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti, tad Palāta novērtē Komisijas datu apstrādes sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, pārskatu par finanšu rezultātu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par tīro aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Apkopotie ziņojumi par budžeta izpildi ietver apkopotos ziņojumus par budžeta izpildi un skaidrojošas piezīmes.

VI. Saistībā ar izdevumiem Palāta pārbauda maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti (maksājumi par izdevumiem). Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra pieņem attaisnojumu, ieskaitot avansa maksājumu vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

VII. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu tās atzinumus.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

VIII. Palāta uzskata, ka Eiropas Savienības konsolidētie pārskati par 2012. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2012. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un tīro aktīvu izmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2012. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Saistības

Atzinums par pārskatiem pakārtoto saistību likumību un pareizību

X. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotās saistības par 2012. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgas un pareizas.

Maksājumi

Pamatojums negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XI. Palāta secina, ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas tikai daļēji efektīvi nodrošina pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību (VI punkts). Visās politikas grupās, kas aptver pamatdarbības izdevumus, ir būtisks kļūdu līmenis. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars pārskatiem pakārtotajos maksājumos par izdevumiem ir 4,8 % ⁽³⁾.

⁽³⁾ Pamatojoties uz iepriekšējos gados izmantoto parauga atlases pieeju, aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars būtu bijis 4,5 %.

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XII. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2012. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2013. gada 5. septembrī

Priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUKSEMBURGA

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1.1. Šajā gada pārskata nodaļā

- izklāstīts Palātas sagatavotās ticamības deklarācijas konteksts un sniegts ticamības deklarācijas pamatā esošo revīzijas konstatējumu un secinājumu apkopojums un analīze,
- paskaidrots, kā Palāta veic pareizības un pārskatu ticamības revīziju (sk. **1.1. pielikumu**),
- izklāstīti pasākumi, kurus Komisija veica saistībā ar Palātas iepriekšējos gada pārskatos sniegtajiem apsvērumiem un ieteikumiem par pārskatu ticamību (sk. **1.2. pielikumu**).

1.2. Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību, kā arī par pakārtoto darījumu pareizību. Palāta papildina šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām ⁽⁴⁾. Šo īpašo izvērtējumu loma nav tāda pati kā revīzijas atzinumam; to galvenais uzdevums ir iepazīstināt budžeta izpildes apstiprinātājiestādes un citas ieinteresētās personas ar politikas grupām nozīmīgiem jautājumiem. Katra īpašā izvērtējuma secinājumi ir balstīti uz visaptverošiem revīzijas pierādījumiem, kas apkopoti politikas grupas līmenī.

1.3. Mērķis darbam, kas attiecas uz Eiropas Savienības pārskatu ticamību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, lai secinātu, cik lielā mērā ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai konsolidētie pārskati (sk. izvilks **1.3. pielikumā**) sniedz pienācīgu priekšstatu par finanšu stāvokli 2012. gada 31. decembrī, kā arī par ieņēmumiem, izdevumiem un naudas plūsmām minētajā datumā noslēgtajā finanšu gadā (sk. 1.9. un 1.10. punktu).

1.4. Ar 2012. gada konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību saistītā darba mērķis ir iegūt pietiekamus un piemērotus pierādījumus, uz kuru pamata secināt, vai šie darījumi atbilst attiecīgajām regulām vai līgumu noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti (rezultātu kopsavilkumu sk. 1.11.–1.35. punktā un sīkāku informāciju sk. 2.–9. nodaļā).

⁽⁴⁾ Sk. LESD 287. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.5. Mērķis darbam, kas attiecas uz Komisijas dienestu gada darbības pārskatu un attiecīgā kopsavilkuma pārskata pārbaudi, ir novērtēt, cik lielā mērā tie sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldības kvalitāti (tostarp atlikušo kļūdu līmeni) un tādējādi palīdz veidot priekšstatu par ES pārskatu ticamību un ieņēmumu un izdevumu pareizību (sk. 1.36.–1.45. punktu un attiecīgos apsvērumus iedaļās “Sistēmu efektivitāte” 2.–9. nodaļā).

ATTĪSTĪBA PALĀTAS PARAUGA ATLASĒS PIEEJĀ

1.6. Pieeja darījumu pareizības pārbaudei ir atjaunināta un saskaņota. Palātas darījumu paraugā tagad ir iekļauti tikai starposma maksājumi, galīgie maksājumi un avansu noskaidrošana (maksājumi par izdevumiem). Darījumus politikas grupās “Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās” (7. nodaļa) un “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika” (8. nodaļa) – tāpat, kā to jau darīja visās citās politikas grupās, – tagad pārbauda tajā posmā, kad ES līdzekļu galasaņēmēji ir veikuši pasākumus vai kad tiem ir radušās izmaksas un kad Komisija ir pieņēmusi, ka veiktie pasākumi vai radušās izmaksas attaisnoja maksājumu no ES budžeta. Tas atbilst Līgumā noteiktajam pienākumam Palātai pārbaudīt izdevumus, kad tie ir “radušies”. Neatkarīgi no šīs izmaiņas visi maksājumi, izņemot avansa maksājumus, ir pakļauti revīzijai gadā, kurā tie ir veikti. Tas ietver maksājumus, kuri izmantoti aktīvu pirkšanai (un tādējādi veido budžeta izdevumus, bet ne uzkrājumu izdevumus). Šīs attīstības ietekme ir iztirzāta 1.14. un 1.15. punktā un **1.1. grafikā**.

1.7. Šī parauga atlasē pieeja saskan ar principiem, uz kuriem balstās uzkrājumu grāmatvedība⁽⁵⁾. Šādas attīstības papildu priekšrocība ir tas, ka dalītās un nedalītās pārvaldības visas jomas tagad tiek aplūkotas salīdzināmi. Turklāt revidētās datu kopas no gada uz gadu būs stabilākas, jo būs novērsta avansa maksājumu svārstīgā līmeņa ietekme. Avansa maksājumi joprojām būs aptverti gan avansa maksājumu noskaidrošanas pareizības pārbaudē, gan ar pārskatu ticamību saistītajā darbā.

KOMISIJAS ATBILDES

1.6. Komisija norāda, ka, izmantojot Palātas jauno pieeju, tiek grozīta revidētās datu kopas definīcija. Lai gan Komisija atzīst Palātas jaunās pieejas priekšrocības, tā norāda, ka revidētā datu kopa vairs neattiecas tikai uz budžeta pārskatu pamatā esošajiem darījumiem. Tā vietā tiek iekļauti jauni vispārējo pārskatu darījumi, balstoties uz jēdzieniem, kuru izpratnei būtu nepieciešamas īpašas zināšanas grāmatvedības jomā.

Komisija uzskata, ka Palātas jaunajai interpretācijai ir ievērojamas sekas (sk. atbildes par 1.7., 1.12., 1.14. un 1.19.–1.35. punktu). Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai tiktu izmantoti saprotami paskaidrojumi, metodes un termini, kas ļautu ieinteresētajām personām izprast veiktās pārmaiņas un novērtēt to radīto ietekmi.

1.7. Komisija atzinīgi vērtē to, ka revīzijas tvērumā iekļauti iepriekšējos gados veiktie ieskaitītie avansa maksājumi. Tā uzskata, ka tas rada iespēju vairāk ņemt vērā daudzgadu korekciju mehānismu ietekmi. Finanšu regulas 32. pantā iekšējā kontrole definēta kā “proces[s], kurš piemērojams visos pārvaldības līmeņos un kura uzdevums ir nodrošināt pamatotu pārliecību, ka tiek sasniegti šādi mērķi: (...) d) krāpšanas un pārkāpumu novēršana, atklāšana, labošana un turpmāki pasākumi”.

Komisija uzmanīgi seko līdzi Palātas metodoloģijas attīstībai, ņemot vērā jebkādu potenciālu ietekmi uz aplēsto kļūdu īpatsvaru (sk. atbildi par 3.9. un 4.8. punktu).

⁽⁵⁾ Komisija kopš 2005. gada pārskatus ir sagatavojusi, izmantojot uzkrājumu grāmatvedību, un Palāta kopš 2007. gada tos ir novērtējusi kā ticamus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEPIRKUMS

1.8. Pēc plašas apspriešanās ar budžeta lēmējiestādēm Palāta ir arī saskaņojusi pieeju iepirkuma kļūdu uzskaitēi. Iepriekš nopietnas kļūdas – kad tās bija pieļāvušas dalībvalstu iestādes vai starptautiskas organizācijas – uzskatīja par skaitļos izsakāmām kļūdām. Visas kļūdas, kuras bija pieļāvušas ES iestādes un struktūras, Palāta uzskaitīja kā skaitļos neizsakāmas kļūdas un tādējādi tās izslēdza no aplēstā kļūdu īpatsvara. Sākot ar 2012. gadu, visu struktūru pieļautās nopietnās kļūdas iepirkuma jomā uzskata par skaitļos izsakāmām kļūdām. Palāta tomēr nav piemērojusi savu pieeju ar atpakaļejošu datumu, lai aptvertu ES iestāžu un struktūru iepirkuma pasākumus, kas īstenoti pirms 2011. gada ⁽⁶⁾.

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2012. FINANŠU GADU

Pārskatu ticamība

1.9. Palātas apsvērumi attiecas uz Eiropas Savienības 2012. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem, ko sagatavojis Komisijas galvenais grāmatvedis un apstiprinājusi Komisija, kā to nosaka Finanšu regula ⁽⁷⁾, un ko Palāta kopā ar galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstuli saņēma 2013. gada 29. jūlijā. Konsolidētajos pārskatos ietilpst

- a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un pasīvi gada beigās), finanšu rezultāta pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas tabula (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un tīro aktīvu izmaiņu pārskats, kā arī attiecīgie paskaidrojumi;
- b) konsolidētie pārskati par budžeta izpildi, kuros atspoguļoti gada ieņēmumi un izdevumi, kā arī attiecīgie paskaidrojumi.

1.10. Palātas veiktajā revīzijā par 2012. gada konsolidētajiem pārskatiem konstatēts, ka tajos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas (sk. arī **1.2. pielikumu**).

⁽⁶⁾ Neliels skaits kļūdu tika atrasts ar pamatdarbības izdevumu pasākumiem saistītā iepirkumā 2010. gadā un agrāk, no kā izriet maksājumi 2012. gadā; tās nav ne ekstrapolētas, ne iekļautas kopējā aplēstajā kļūdu īpatsvarā.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), noteikts, ka galīgie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam (sk. 148. pantu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kopsavilkums par ticamības deklarāciju pamatojošajiem īpašajiem izvērtējumiem un revīzijas rezultātiem

1.11. Palāta sniedz īpašos izvērtējumus par ieņēmumiem 2. nodaļā un par izdevumiem – 3.–9. nodaļā (sk. **1.1. tabulu**).

1.1. tabula. Revidētie darījumi gada pārskata 3.–9. nodaļai

(miljonos EUR)

Gada pārskata nodaļas		2012. gadā veiktie maksājumi ⁽²⁾	2012. gadā revidētie darījumi
		(A)	(B)
3. nodaļa	Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	44 545	44 546
4. nodaļa	Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	14 778	14 994
5. nodaļa	Reģionālā politika, enerģētika un transports	39 853	40 735
6. nodaļa	Nodarbinātība un sociālās lietas	11 606	13 404
7. nodaļa	Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 109	6 616
8. nodaļa	Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	11 740	10 667
9. nodaļa	Administratīvie un citi izdevumi ⁽¹⁾ ⁽²⁾	10 052	9 985
Pavisam kopā		138 683	140 947

2012. gadā revidētajos darījumos (B) ietilpst 2012. gadā veiktie maksājumi (A), izņemot 2012. gadā veiktos avansa maksājumus (14 519 miljoni EUR) un iekļaujot 2012. gadā ieskaitītos avansa maksājumus (16 783 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Šajā nodaļā ir aplūkoti arī tie izdevumi, kas vispārējā budžetā apzīmēti kā pamatdarbības izdevumi, lai gan tie izlietoti galvenokārt Komisijas administrācijas finansēšanai, nevis politikas jomu īstenošanai.

⁽²⁾ Administratīvie izdevumi dažādās politikas grupās (miljonos EUR):

- 3. nodaļa: 133
- 4. nodaļa: 253
- 5. nodaļa: 229
- 6. nodaļa: 93
- 7. nodaļa: 624
- 8. nodaļa: 1 627.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.12. Revīzijas rezultāti par 2012. gadu liecina, ka ieņēmumos (139 541 miljons EUR) un darījumos politikas grupā “Administratīvie un citi izdevumi” (9 985 miljoni EUR) kļūdu līmenis nebija būtisks un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas bija efektīvas (sk. **1.2. tabulu** un 2.40.–2.42. un 9.17. punktu). Visās politikas grupās, kas aptver pamatdarbības izdevumus, kļūdu līmenis bija būtisks (sk. 3.35., 4.42., 5.62., 5.63., 6.39., 6.40., 7.25., 7.26., 8.39. un 8.40. punktu). Saistībās kļūdu līmenis nebija būtisks.

KOMISIJAS ATBILDES

1.12. Komisijai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzēts, ka tās iekšējās kontroles sistēmai cita starpā jānodrošina “tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī attiecīgo maksājumu veidu”.

Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības funkciju, īpaši ieviešot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu tādā līmenī, kas ir atbilstošs konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim. ņemot vērā tiesisko regulējumu Savienības finanšu interešu aizsardzībai un saistīto procedūru sarežģītību, ir neizbēgami, ka daudzās jomās kļūdas tiek novērstas tikai vairākus gadus pēc to rašanās. Tāpēc Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars aplūkojams šādā kontekstā. Tieši tāpēc Komisija pati parasti izmanto atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā finanšu korekcijas un atgūtās summas daudzgadu īstenošanas perioda laikā, tostarp dažos turpmākajos gados. Novērtējot aplēsto kļūdu īpatsvaru 2012. gadā, Komisija papildus ņem vērā ietekmi, kādu gada ietvaros rada vienotas likmes korekcijas un kas tiek izslēgtas no Palātas aplēstā kļūdu īpatsvara.

Komisija uzskata, ka atlikušo kļūdu īpatsvars sniedz patiesu norādi par apjomu, kādā ES budžetu joprojām ietekmē izdevumi, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus pēc pārraudzības un kontroles sistēmu ieviešanas.

1.2. tabula. Kopsavilkums par 2012. gada konstatējumiem attiecībā uz darījumu pareizību

Gada pārskata nodaļas	Revidētie darījumi (miljonos EUR)	Pārbaudīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums ⁽¹⁾	Iespējamākais kļūdu īpatsvars (%)	Ticamības intervāls (%)		Kļūdu biežums ⁽²⁾ (%)	Revīzijas secinājumi	Iespējamākais kļūdu īpatsvars 2011. gadā (%) salīdzinājumam ⁽³⁾
				Zemākais kļūdu līmenis	Augstākais kļūdu līmenis			
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	44 546	Daļēji efektīvas	3,8	1,7	5,9	41	Būtisks kļūdu līmenis	2,9
Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	14 994	Daļēji efektīvas	7,9	4,5	11,3	63	Būtisks kļūdu līmenis	7,7
Reģionālā politika, enerģētika un transports	40 735	Daļēji efektīvas	6,8	3,7	9,9	49	Būtisks kļūdu līmenis	6,0
Nodarbinātība un sociālās lietas	13 404	Daļēji efektīvas	3,2	1,3	5,1	35	Būtisks kļūdu līmenis	2,2
Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 616	Daļēji efektīvas	3,3 ⁽³⁾	1,4	5,2	23	Būtisks kļūdu līmenis	1,1 ⁽³⁾
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	10 667	Daļēji efektīvas	3,9 ⁽⁴⁾	1,8	6,0	49	Būtisks kļūdu līmenis	3,0 ⁽⁴⁾
Administratīvie un citi izdevumi	9 985	Efektīvas	0	—	—	1	Nebūtisks kļūdu līmenis	0,1
Maksājumi par izdevumiem kopā	140 947	Daļēji efektīvas	4,8 ⁽⁵⁾	3,6	6,0	38	Būtisks kļūdu līmenis	3,9 ⁽⁵⁾
Ieņēmumi	139 541 ⁽⁶⁾	Efektīvas	0	—	—	0	Nebūtisks kļūdu līmenis	0,8

⁽¹⁾ Sistēmu klasifikācija ir izklāstīta **1.1. pielikumā**. Pārbaudīto sistēmu īpašo izvērtējumu sk. 2.40.–2.42., 3.9., 3.35., 7.25. un 8.39. punktā. Palātas kopsavilkuma izvērtējumi par 2012. gadu saskan ar 2011. gada izvērtējumiem.

⁽²⁾ Kļūdu biežumu nosaka, pamatojoties uz parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas. Procenti ir noapaļoti.

⁽³⁾ Aplēstais kļūdu īpatsvars politikas grupā "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās" ir augstāks, nekā tas bija aplēsts 2011. gadam (1,1 %). Šī starpība jāinterpretē, ņemot vērā attīstību Palātas pieejā, atlasot paraugu (sk. 1.6. un 1.7. punktu). Šī izmaiņa pieejā ir aplēstā kļūdu īpatsvara pieauguma galvenais acīmredzamais iemesls (sk. 1.15. un 7.13.–7.15. punktu).

⁽⁴⁾ Aplēstais kļūdu īpatsvars politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" ir augstāks, nekā tas bija aplēsts 2011. gadam (3,0 %). Šī starpība jāinterpretē, ņemot vērā attīstību Palātas pieejā, atlasot paraugu (sk. 1.6. un 1.7. punktu). Šī izmaiņa pieejā ir aplēstā kļūdu īpatsvara pieauguma galvenais acīmredzamais iemesls (sk. 1.15. un 8.13.–8.15. punktu).

⁽⁵⁾ Attīstība Palātas parauga atlases pieejā, kas paskaidrota 1.6. un 1.7. punktā, nepārsniedz 0,3 procentpunktus no iespējamākā kļūdu īpatsvara 2012. gadā (sk. 1.13. punktu un **1.1. grafiku**).

⁽⁶⁾ Palāta Komisijas līmenī revidēja paraugu, kurā ietilpa iekasēšanas rīkojumi, kas aptvēra visus ieņēmumu veidus (sk. 2.9. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.13. Palāta secina, ka maksājumus par izdevumiem kopumā bija būtisks kļūdu līmenis un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas, ko piemēroja maksājumiem par izdevumiem, kopumā bija daļēji efektīvas (sk. **1.2. tabulu**).

KOMISIJAS ATBILDES

1.13. Komisija atzīst, ka sistēmas ir daļēji efektīvas, kā to parāda Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars galasaņēmēju līmenī. Pārraudzības un kontroles sistēmu izmantošanas rezultātā Komisija 2012. gadā ir veikusi finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu 4 419 miljonu euro apmērā, kas atbilst 3,2 % salīdzinājumā ar veiktajiem maksājumiem (sk. 1.1. tabulu). Turpmāk ir parādīts skaitļu sadalījums pa politikas jomām:

- 3. nodaļa "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 771 miljona euro apmērā (1,7 % no veiktajiem maksājumiem),
- 4. nodaļa "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 258 miljonu euro apmērā (1,7 % no veiktajiem maksājumiem),
- 5. nodaļa "Reģionālā politika, enerģētika un transports": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 2 719 miljonu euro apmērā (6,8 % no veiktajiem maksājumiem),
- 6. nodaļa "Nodarbinātība un sociālās lietas": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 442 miljonu euro apmērā (3,8 % no veiktajiem maksājumiem),
- 7. nodaļa "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 99 miljonu euro apmērā (1,6 % no veiktajiem maksājumiem),
- 8. nodaļa "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 120 miljonu euro apmērā (1 % no veiktajiem maksājumiem) un
- 9. nodaļa "Administratīvie un citi izdevumi": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 9 miljonu euro apmērā (neattiecas uz veiktajiem maksājumiem).

Tas nenozīmē, ka visas atgūtās summas un finanšu korekcijas, kas veiktas T gadā, var atskaitīt no kļūdām T gadā. Taču tas paredz, ka, novērtējot, vai kopējā iekšējās kontroles sistēma efektīvi aizsargā ES budžetu daudzgadu perspektīvā, jāņem vērā gan kļūdu īpatsvars, gan līdzekļu atgūšana / finanšu korekcijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas rezultātu analīze

1.14. Šā gada rezultāti parāda kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara pieaugumu. Iespējamākais kļūdu īpatsvars maksājumos kopumā ir pieaudzis no 3,9 % līdz 4,8 %. Šo pieaugumu veicināja visas pamatdarbības izdevumu jomas, bet "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība" (4. nodaļa) joprojām ir politikas grupa, kurā ir visvairāk kļūdu.

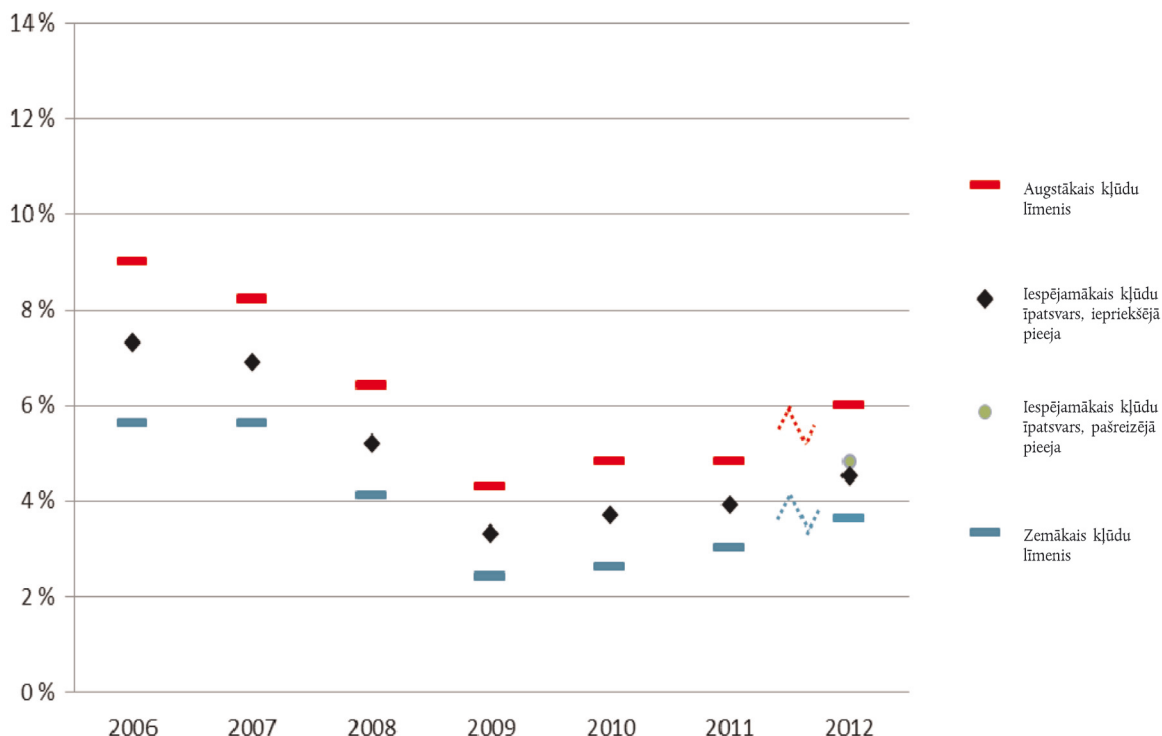
1.15. Iespējamākā kļūdu īpatsvara izmaiņas, kas saistītas ar attīstību Palātas parauga atlases pieejā (sk. 1.6. un 1.7. punktu), nepārsniedz 0,3 procentpunktus. Izmantotās pieejas izmaiņas ir galvenais acīmredzamais iemesls, kāpēc ir pieaudzis aplēstais kļūdu īpatsvars 7. nodaļā ("Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās") un 8. nodaļā ("Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika").

1.14. Komisijas novērtējums ir līdzīgs Palātas secinājumam attiecībā uz praktiski visiem darījumiem, kas iekļauti dažādos revīzijas paraugos. Taču Komisija norāda, ka Palāta, aprēķinot kļūdu īpatsvaru, nav ņēmusi vērā vienotas likmes finanšu korekcijas, kas īstenotas programmas līmenī finanšu gada ietvaros (sk. 1.2. izcēlumu un 6.39. punkta a) apakšpunktu) – sk. arī 5.26., 5.33. un 5.62. punktu).

Tādējādi Komisija lēš, ka kopējais kļūdu īpatsvars attiecībā uz ES konsolidēto pārskatu pamatā esošajiem darījumiem kopumā atbilst Palātas minētajiem kļūdu īpatsvaram par pēdējiem trim gadiem. Tas ir saistīts ar pastiprinātiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada plānošanas periodam un ar tās stingro politiku attiecībā uz pārtraukšanu / apturēšanu / finanšu korekcijām / līdzekļu atgūšanu, ja tiek konstatēti trūkumi.

1.15. Sk. atbildi par 1.6. un 1.7. punktu.

1.1. grafiks. Palātas iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēse 2006.–2012. gadā ⁽¹⁾

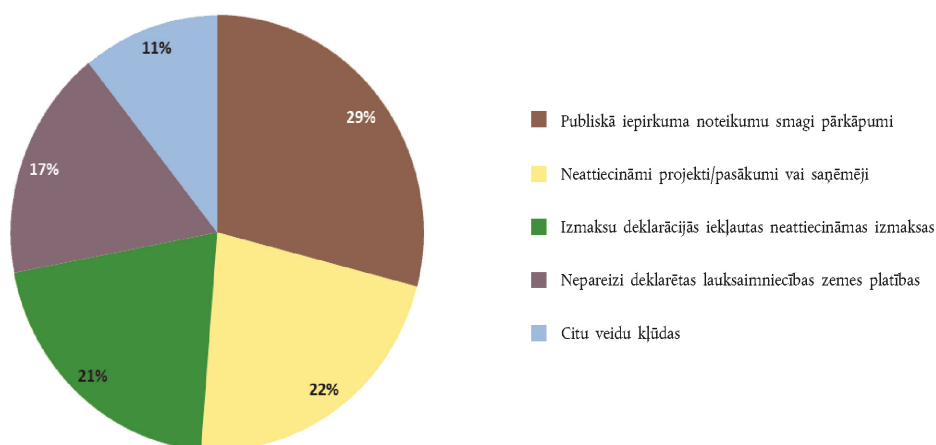
⁽¹⁾ Grafikā redzami divi punkti 2012. gadā atspoguļo Palātas aplēsto kļūdu īpatsvaru (iespējamāko kļūdu īpatsvaru) 2012. gadā (4,8 %, sk. 1.2. tabulu) un iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsi gadījumā, ja tādi paši konstatējumi būtu atrasti paraugā, kas ņemts, izmantojot iepriekšējo gadu pieeju (4,5 %, sk. 1.14. un 1.15. punktu). Augstākais un zemākais kļūdu līmenis 2012. gadā ir balstīts uz 2012. gada parauga atlases pieeju (pašreizējo pieeju).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.16. Palāta ir aprēķinājusi, ka aplēstais kļūdu īpatsvars dalītas pārvaldības izdevumiem kopumā ir 5,3 %, bet visu citu veidu pamatdarbības izdevumiem ⁽⁸⁾ – 4,3 %.

1.17. Kļūdu veidu analīze dažādās politikas grupās liecina, ka attiecināmības kļūdas veido vairāk nekā divas trešdaļas no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara: publiskā iepirkuma noteikumu smagi pārkāpumi (1,4 procentpunkti), pilnībā neattiecināmi projekti/pasākumi vai saņēmēji (1,1 procentpunkts), izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas (1,0 procentpunkti) un nepareizi deklarēta lauksaimniecības zemes platība (0,8 procentpunkti) (sk. **1.2. grafiku**).

1.2. grafiks. Kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara sastāvs pēc kļūdu veida

1.18. Kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara sadalījums nodaļās rāda, ka “Reģionālā politika, enerģētika un transports” (5. nodaļa) veido vairāk nekā divas piektdaļas no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara, “Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts” (3. nodaļa) veido ceturto daļu, bet “Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība” (4. nodaļa) – vairāk nekā sesto daļu (sk. **1.3. grafiku**).

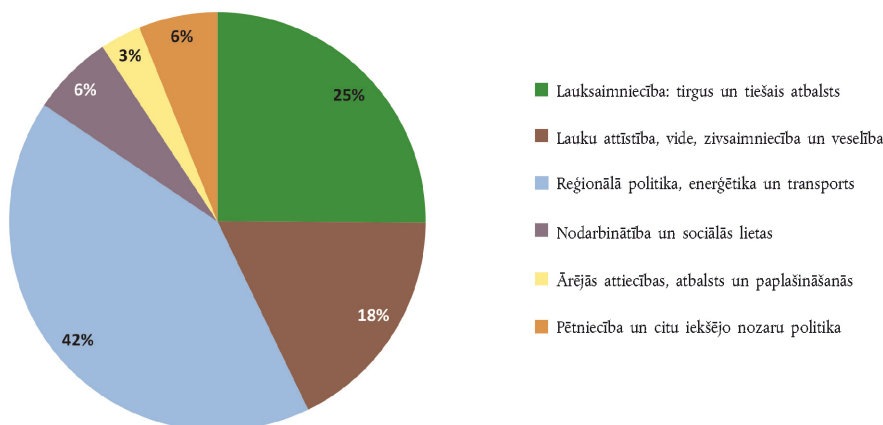
1.16. Komisija norāda, ka Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars attiecībā uz administratīvajiem izdevumiem, ko tieši pārvalda Eiropas institūcijas (10 miljardi euro 2012. gadā), ir 0 % (sk. 9. nodaļas 9.8. punktu).

1.17. Dalītās pārvaldības kontekstā Komisija ir veikusi vērā ņemamu darbu, lai nodrošinātu, ka attiecināmības prasības tiek stingri ievērotas un publiskā iepirkuma noteikumi tiek pareizi piemēroti. Tās ietver gan preventīvas darbības, piemēram, stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu, gan korigējošas darbības (sk. 5.33. punkta otro un trešo daļu attiecībā uz kohēzijas politiku).

1.18. Sk. atbildes par 1.14. punktu.

⁽⁸⁾ Galvenokārt 7. un 8. nodaļas izdevumi, bet aptver arī daļu no 4. un 5. nodaļas izdevumiem. Ekstrapolētā kļūda dalītas pārvaldības izdevumiem ir balstīta uz 685 darījumu pārbaudi (kas ņemti no 110,8 miljardu EUR kopas), citu veidu pamatdarbības izdevumu ekstrapolācija ir balstīta uz 356 darījumu pārbaudi (ņemti no 20,1 miljarda EUR kopas).

1.3. grafiku. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ņemšana vērā

PALĀTAS APSVĒRUMI

Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ņemšana vērā

1.19. Finanšu korekcijas, par kurām ziņoja, ka tās ir piemērotas ⁽⁹⁾, 2012. gadā bija 3,7 miljardi EUR – vairāk nekā trīskārša summa, salīdzinot ar 2011. gadu (1,1 miljards EUR). Atgūtās summas saglabājās praktiski nemainīgas 678 miljonu EUR līmenī (2011. gadā – 733 miljoni EUR) ⁽¹⁰⁾. Vairākums 2012. gada korekciju attiecas uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu. Šajā gada pārskata iedaļā apskatīti finanšu korekciju piemērošanas un līdzekļu atgūšanas mehānismi un tas, kā Palāta ņem vērā līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ietekmi. Palāta pastāvīgi pārskata finanšu korekciju ietekmi ⁽¹¹⁾. Pieeja, kas ievērota 2012. gadā, saskan ar 2009. gadā izklāstīto pieeju.

KOMISIJAS ATBILDES

1.19.–1.35. Komisija atzinīgi vērtē iepriekšējos gados veikto ieskaitīto avansa maksājumu iekļaušanu jaunajā paraugu atlases pieejā. Tā uzskata, ka tas ļauj vairāk ņemt vērā ietekmi, kādu rada daudzgadu korekciju mehānismi, kas minēti Finanšu regulas 59. un 80. pantā (sk. 1.22. un 1.24. punktu).

Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības funkciju, īpaši ieviešot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu tādā līmenī, kas ir atbilstošs konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim. Ņemot vērā tiesisko regulējumu Savienības finanšu interešu aizsardzībai un saistīto procedūru sarežģītību, ir neizbēgami, ka daudzās jomās kļūdas tiek novērstas tikai vairākus gadus pēc to rašanās. Tāpēc Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars aplūkojams šādā kontekstā.

⁽⁹⁾ Piemērošana ir finanšu korekciju procesa pēdējais posms. Sk. arī Palātas 2009. gada pārskata 1.42. punktu.

⁽¹⁰⁾ Kā izklāstīts attiecīgi 2012. gada konsolidēto pārskatu 6.4.2.2. piezīmē un 2011. gada konsolidēto pārskatu 6.2. piezīmē.

⁽¹¹⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.32.–1.50. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Sarežģītie mehānismi finanšu korekciju un atgūšanas veikšanai

1.20. Lai samazinātu kļūdu risku, pirms Komisija ir pieņēmusi saņēmēju ziņotos izdevumus, Komisija un dalībvalstis var izmantot vairākus mehānismus. Starp šiem mehānismiem ir kontroles sistēmu apstiprināšana; maksājumu pieprasījumu administratīvās pārbaudes; apmeklējumi uz vietas (piemēram, lauku saimniecību pārbaudes); neatkarīgas struktūras veikta attiecināmo izmaksu apliecināšana; maksājumu dalībvalstīm pārtraukšana vai apturēšana.

1.21. Kad samaksa ir veikta un līdzekļu izlietojums pieņemts, gan Komisija, gan dalībvalstis var veikt kontroles sistēmu darbības un deklarēto izdevumu *ex post* pārbaudes. To finansiālās sekas var izpausties divējādi: līdzekļu atgūšana no saņēmējiem un finanšu korekciju piemērošana dalībvalstu iestādēm.

Kas ir līdzekļu atgūšana

1.22. Līdzekļu atgūšanu veic gan dalībvalstu iestādes (dalītas pārvaldības izdevumiem), gan Komisija (jomās, kurās tā viena pati ir atbildīga par izdevumu pārvaldību, piemēram, pētniecībā un lielā daļā ārējo tēriņu). Līdzekļu atgūšana nozīmē to, ka saņēmējs atmaksā visus saņemtos līdzekļus vai to daļu struktūrai, kas veica sākotnējo maksājumu. Lielākajā daļā budžeta jomu šie līdzekļi kļūst pieejami izmaksai citiem saņēmējiem⁽¹²⁾.

1.21. Finanšu korekcijas neatbrīvo dalībvalstis no pienākuma atgūt nepamatotus maksājumus no saņēmējiem, kad vien tas ir iespējams un izmaksu ziņā efektīvi.

Papildus Palātas minētajām finansiālajām sekām dažās politikas jomās dalībvalstis arī var veikt korekcijas, atskaitot neattiecināmos izdevumus no secīga maksājuma pieprasījuma un atkārtoti izmantojot šādi atbrīvotus līdzekļus citiem attiecināmiem projektiem. Šādos gadījumos koriģēto summu atgūšana no saņēmējiem ir valsts ziņā, jo ES budžets ir aizsargāts un uz to vairs neattiecas nepareizās summas.

1.22. Atbilstīgi Finanšu regulai atbildība par līdzekļu atgūšanu, īpaši attiecībā uz dalīto pārvaldību, gulstas uz dalībvalstīm:

- 59. panta 2. punkts: "(..) Lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, dalībvalstis, ievērojot proporcionalitātes principu un saskaņā ar šo pantu un attiecīgajiem nozares noteikumiem, veic *ex ante* un *ex post* kontroli, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaudes uz vietas, veicot darījumu pārbaudes izlases kārtā un/vai balstoties uz risku. Tās arī veic nepareizi izmaksāto līdzekļu atgūšanu un vajadzības gadījumā šajā sakarā uzsāk tiesvedību."
- 80. panta 3. punkts: "Par kontroļu un revīziju veikšanu, kā arī par nepamatoti izmaksātu summu atgūšanu, kā paredzēts nozaru noteikumos, pirmkārt ir atbildīgas dalībvalstis. Ja dalībvalstis konstatē un labo pārkāpumus uz sava rēķina, Komisija tās atbrīvo no finanšu korekcijām, kas saistītas ar attiecīgajiem pārkāpumiem."

⁽¹²⁾ Vērā ņemams izņēmums ir Eiropas Lauksaimniecības Garantiju fonda (ELGF) izdevumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kas ir finanšu korekcijas un kā tās darbojas

1.23. Attiecībā uz dalītas pārvaldības izdevumiem Komisija var ierosināt finanšu korekcijas, ja ir konstatēti nopietni trūkumi vai ja dalībvalsts nav pienācīgi pildījusi pienākumus atklāt un koriģēt nepareizus izdevumus.

1.24. Problēmas, ar kurām nācās saskarties, bieži ir saistītas ar nepilnībām kontroles sistēmās vai ar programmas pārvaldību saistīto ES noteikumu neievērošanu, kurai ir bijusi finansiāla ietekme (t. i., atļauti neattiecināmi izdevumi). Finanšu korekcijas summu var aprēķināt, balstoties uz individuāli apskatītiem gadījumiem, balstoties uz pārbaudes rezultātu ekstrapolāciju vai – ja nav iespējams izmantot vienu no šīm divām metodēm – piemērojot vienotas likmes korekciju.

Kā finanšu korekcijas ietekmē dalībvalsti

1.25. Finanšu korekciju ietekme uz dalībvalsti ir atkarīga ⁽¹³⁾ no piemērojamās regulatīvās kārtības.

1.25. Komisija norāda, ka Palāta nejautā, kā finanšu korekcijas ietekmē ES budžetu.

Finanšu regulas 80. panta 4. punkts paredz:

“Komisija dalībvalstīm piemēro finanšu korekcijas, lai no Savienības finansējuma izslēgtu izdevumus, kas radušies, pārkāpjot piemērojamās tiesību aktus. Komisija finanšu korekcijas veic, pamatojoties uz konstatētajām nepamatoti izlietotajām summām un finanšu ietekmi uz budžetu. Ja šādas summas nevar precīzi noteikt, Komisija var piemērot ekstrapolētu korekciju vai fiksētas likmes korekciju saskaņā ar nozaru noteikumiem.

Lemjot par finanšu korekcijas summu, Komisija ņem vērā piemērojamo tiesību aktu pārkāpumu būtību un nopietnību un finansiālo ietekmi uz budžetu, tostarp pārvaldības un kontroles sistēmu nepilnību gadījumā (. .).”

Finanšu korekciju mērķis ir nevis sodīt dalībvalstis, bet gan nodrošināt budžeta aizsardzību (t. i., ka visi izdevumi, kas tiek attiecināti uz ES budžetu, ir pareizi), izslēdzot izdevumus, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus.

⁽¹³⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.34. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- a) Lauksaimniecības gadījumā atbilstības lēmumu rezultātā piemēro finanšu korekcijas (4.26. punkta b) apakšpunkts), kuras īsteno, samazinot finansējumu attiecīgajai dalībvalstij⁽¹⁴⁾.
- b) Kohēzijas politikas gadījumā finanšu korekciju ietekme ir atkarīga no tā, vai dalībvalsts pieņem vai nepieņem Komisijas piedāvāto korekciju⁽¹⁵⁾:
- i) ja dalībvalsts pieņem korekciju, tā ietur vai nu deklarētos izdevumus, kas attiecas uz tādu projektu grupu, kuros ir kļūdas, vai deklarēto izdevumu konkrētu elementu, vai summu, kas aprēķināta, balstoties uz pārbaudes rezultātu ekstrapolēšanu, vai arī vienotas likmes korekcijas summu. Šādā gadījumā attiecīgos līdzekļus var atkārtoti izmantot, lai finansētu citas attiecināmas darbības;
 - ii) ja dalībvalsts nepieņem piedāvāto finanšu korekciju, Komisija var pieņemt oficiālu lēmumu un pati piemērot finanšu korekciju. Ar Komisijas lēmumu piemērotā finanšu korekcija nozīmē ES finansējuma neto samazinājumu attiecīgajai programmai un dalībvalstij. Aptuveni 1 % jeb 32 miljoni EUR 2012. gadā veikto finanšu korekciju ir piemērotas ar šādiem Komisijas lēmumiem.

- b) Komisija norāda, ka dalībvalstu līmenī finanšu korekciju ietekme vienmēr ir negatīva.
- i) Ja dalībvalsts pati pieņem finanšu korekciju, dalībvalstij ir jāaizstāj neattiecināmi izdevumi ar attiecināmām darbībām, lai nezaudētu ES līdzekļus.
 - ii) Ja finanšu korekciju piemēro Komisija, tā ir neto korekcija un ir ES ieguldījuma finansiāls zaudējums.

Abos gadījumos (1.25. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punkts) dalībvalsts pati attiecina uz savu budžetu finansiālās sekas, kādas rada ES līdzfinansējuma zaudējums attiecībā uz izdevumiem, kas tiek uzskatīti par neattiecināmiem, ja vien tā nevar atgūt līdzekļus no atsevišķajiem saņēmējiem.

⁽¹⁴⁾ Finanšu korekcijas lauksaimniecībā uzskaita kā piešķirtos ieņēmumus, un tādējādi tie nepazūd budžeta sadaļā "Lauksaimniecība un lauku attīstība".

⁽¹⁵⁾ Sk. 2. iedaļu grāmatveža ceturkšņa ziņojumos par provizoriskajiem datiem saistībā ar 2012. gada finanšu korekcijām kohēzijas politikas ietvaros – attiecīgi 2012. gada 31. marts, 30. jūnijs, 30. septembris, kā iekļauts Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejas 2011. gada budžeta izpildes apstiprināšanas dokumentos pozīcijā "Finanšu korekcijas – Kohēzijas politika" (<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/cont/publications.html?id=CONT00004#menuzone>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kā finanšu korekcijas ietekmē saņēmēju

1.26. Lauksaimniecības gadījumā dalībvalstīm ir jāatgūst nepareizie izdevumi ⁽¹⁶⁾; ja Komisija piemēro finanšu korekcijas, tad no lauksaimniekiem un citiem saņēmējiem reti tiek prasīta atmaksa ⁽¹⁷⁾.

1.27. Attiecībā uz kohēzijas politiku dalībvalstu iestādēm ir jāveic finanšu korekcijas saistībā ar projektos atklātajiem pārkāpumiem ⁽¹⁸⁾. Kā apskatīts turpmāk (1.2. un 1.3. izcēlumā), apmērs, kādā līdzekļi tiek atgūti no saņēmējiem, ievērojami svārstās.

1.28. Visi līdzekļu atgūšanas gadījumi, kurus dalībvalstis īstenoja Palātas revīzijas laikā, ir ņemti vērā, un attiecīgās summas vairs nav iekļautas kļūdu aprēķinā.

1.26. Komisija norāda, ka, pat ja dalībvalsts neatgūst līdzekļus no galasaņēmēja, finanšu korekcija dalībvalsts līmenī nozīmē ES budžeta aizsardzību. Izdevumus vairs nefinansē no ES budžeta – tie tiek finansēti no dalībvalsts budžeta.

1.27. Reglamentējošie noteikumi ļauj dalībvalstīm izvēlēties, vai par nepareizām uzskatītas summas nekavējoties atskaitīt no nākamā maksājuma pieprasījuma (aptuveni 83 % no kopskaita), pat pirms līdzekļu atgūšanas nacionālā līmenī, vai gaidīt faktisko līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem, lai atskaitītu šo summu no sečga maksājuma pieprasījuma (aptuveni 17 % no kopskaita).

⁽¹⁶⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.). "Dalībvalstis: a) (...) iii) atgūto summas, kas zaudētas pārkāpumu vai nolaidības dēļ".

⁽¹⁷⁾ Atgūtājās summās ELGF (2012. gadā 162 miljoni EUR, 2012. gada konsolidēto pārskatu 6.4.2.1. piezīme) ietilpst summas, kas atgūtas no lauksaimniekiem un citiem līdzekļu saņēmējiem, balstoties uz maksājumu aģentūru rīcību, un kas ietver gan Komisijas atbilstības lēmumu rezultātā atgūtos līdzekļus, gan pēc maksājumu aģentūru iniciatīvas atgūtos līdzekļus. Turklāt reģistrētajiem atgūtajiem līdzekļiem tiek piemērots "piecdesmit-piecdesmit" noteikums, ar kuru saskaņā neatgūšanas izmaksas daļa starp ES budžetu un attiecīgo dalībvalsti. Reģistrētie atgūtie līdzekļi kopā veido tikai vienu trešdaļu no reģistrētajām finanšu korekcijām.

⁽¹⁸⁾ Kohēzijas politikas jomā dalībvalstis ir atbildīgas par nepamatoti izmaksāto summu atgūšanu no saņēmējiem, ja vajadzīgs, un par ziņošanu Komisijai par summām, kas atgūtas no saņēmējiem, un summām, kas ieturētas no izdevumu deklarācijām (70. pants Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulā (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.)). Konsolidēto pārskatu 6.7. piezīmē kā ieturējumi un atgūtās summas (pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem) minēti kopā 1 652 miljoni EUR papildu korekciju, kas attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu, nav nošķirtas korekcijas, kas saistītas ar dalībvalstu pārbaudēm, un korekcijas, kuras saistītas ar Komisijas veiktajām pārbaudēm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Finanšu korekcijas 2012. gadā

1.29. Daudzas finanšu korekcijas piemēro vairākus gadus pēc līdzekļu sākotnējās izmaksas (sk. Palātas īpašos ziņojumus Nr. 7/2010 attiecībā uz lauksaimniecību⁽¹⁹⁾ un Nr. 3/2012 attiecībā uz struktūrfondiem⁽²⁰⁾). Tomēr ir daži nozīmīgi piemēri par to, ka Komisijai 2012. gadā izdevās piemērot finanšu korekcijas daudz ātrāk. Citi turpmāk minētie piemēri sniedz ieskatu dažos ar šo tematiku saistītos jautājumos (sk. 1.1.–1.3. izcēlumu).

1.29. Komisija ir veikusi visus nepieciešamos pasākumus saskaņā ar Līgumu un atbilstīgi regulās paredzētajam, lai aizsargātu ES budžetu. Komisija, ciktāl tas ir iespējams, to dara tajā finanšu gadā, kurā ir notikuši vai atklāti pārkāpumi, neatkarīgi no tā, vai tos atklājusi Palāta, dalībvalstis vai pati Komisija. Taču, ņemot vērā tiesisko regulējumu par Savienības finanšu interešu aizsardzību un saistīto procedūru sarežģītību, vairākums pārkāpumu un/vai kļūdu tiek novērsts tikai vairākus gadus pēc to rašanās.

Īpaši, gatavojoties īstenot KLP reformu, Komisija turpinās savus centienus pilnveidot un paātrināt procesu, paturot prātā nepieciešamību saglabāt kvalitātes standartus un dalībvalsts tiesības atbildēt.

Runājot par struktūrfondiem, lēmums par divām trešdaļām no kumulatīvajām finanšu korekcijām laikposmā no 2000. līdz 2012. gadam tika pieņemts pēc tam, kad tika pieņemts Komisijas 2008. gada Rīcības plāns. Tas parāda procedūru paātrināšanu, ko pati Komisija ir apņēmusies īstenot.

⁽¹⁹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2010 "Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīzija", 68.–73. punkts un 3. grafiks, sk. ERP tīmekļa vietni: <http://eca.europa.eu>.

⁽²⁰⁾ Sk. 4. nodaļu (4.31. punkts) un Īpašo ziņojumu Nr. 3/2012 "Struktūrfondi. Vai Komisijai ir izdevies sekmīgi novērst dalībvalstu vadības un kontroles sistēmās konstatētos trūkumus", ERP tīmekļa vietne: <http://eca.europa.eu>.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.1. izcēlums. Ieilgušas finanšu korekcijas procedūras piemērs

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Spānija

2012. gada pārskatos reģistrēta 1,8 miljardus EUR liela finanšu korekcija attiecībā uz 2000.–2006. gada kohēzijas politikas līdzekļu izlietojumu Spānijā. Šī ir lielākā atsevišķā korekcija, kas reģistrēta 2012. gadā (49 % no kopējās summas). Komisija korekciju ierosināja 2008. gadā, mēģinot novērst nepilnības pārvaldībā un publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus.

Dalībvalsts iestādes piekrita korekcijai programmas slēgšanas laikā 2011. un 2012. gadā. Lai īstenotu korekciju, par programmu pārvaldību atbildīgie Spānijas reģioni deklarēja turpmākus izdevumus.

Korekciju rezultātā Spānijas iestādēm bija tiesības uz papildu 1 390 miljonu EUR finansējumu. No šīs summas Komisija 2012. gadā izmaksāja tikai 211 miljonus EUR, jo nebija pieejamas maksājumu apropriācijas (sk. 1.46.–1.59. punktu). Šī maksājuma rezultātā finanšu korekcija tika atzīta konsolidētajos pārskatos. Komisija 2013. gadā Spānijai maksās atlikušos 1 179 miljonus EUR. Tādējādi Spānija saņems 27 864 miljonus EUR no tai pieejamajiem 28 019 miljoniem EUR (pieejami visi līdzekļi, atskaitot 155 miljonus EUR) 2000.–2006. gada plānošanas periodā.

KOMISIJAS ATBILDES

1.1. izcēlums. Ilgstošas finanšu korekcijas procedūras piemērs

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Spānija

Komisija uzskata, ka šis sarežģītais korigējošais process, kā rezultātā vairāk nekā divi miljardi euro tika aizstāti ar jauniem attiecināmiem izdevumiem, ir panākums attiecībā uz ES budžeta aizsardzības līmeni.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.2. izcēlums. Vienotas likmes finanšu korekciju piemēri – ietekme dalībvalstu līmenī

Eiropas Sociālais fonds (ESF), Rumānija

Komisija 2012. gada aprīlī/maijā konstatēja nopietnas problēmas Rumānijas ESF darbības programmā (DP). Galvenās problēmas bija trūkumi atlases procedūrās, trūkumi vadības pārbaudēs, nepietiekamas pārbaudes saistībā ar publisko iepirkumu un neattiecināmi izdevumi individuāliem gadījumiem.

Pēc sarunām Komisija un Rumānijas iestādes vienojās par 25 % vienotas likmes korekciju. Tā rezultātā Rumānija iesniedza papildu ESF izdevumu deklarāciju (šie izdevumi pārsniedza 25 % no visiem iepriekš deklarētajiem izdevumiem), uz kuras pamata Komisija 2012. gada decembrī Rumānijai izmaksāja nelielu summu (EUR 7 602). Korekcijas (kas līdz 2012. gada 31. decembrim bija 81 miljons EUR no ES ieguldījuma) neveica projektu līmenī, un finanšu korekcijas ietekme līdzinās līdzfinansējuma likmes samazinājumam šai darbības programmai.

ERAF, Čehijas Republika

Komisija, Palāta un dalībvalsts iestādes 2011. gadā konstatēja nopietnus trūkumus divu darbības programmu (Vides DP (ES ieguldījums – 65 miljoni EUR) un Transporta DP (ES ieguldījums – 194 miljoni EUR)) vadības un kontroles sistēmās. Pamatojoties uz veiktajām pārbaudēm un aplēsto risku fondam, Komisija un Čehijas Republikas iestādes vienojās par vienotas likmes korekciju (5 % Vides DP un 10 % Transporta DP) visiem izdevumiem, kurus vadošā iestāde bija apmaksājusi saņēmējiem līdz 2012. gada 1. septembrim. Šajā sakarā Čehijas Republikas iestādes piekrita atskaitīt korekcijas summu, par kuru bija panākta vienošanās, turpmākajās izdevumu deklarācijās Komisijai, tādējādi Komisijas atmaksa attiecībā uz šiem saņēmējiem samazinājās.

KOMISIJAS ATBILDES

1.2. izcēlums. Vienotas likmes finanšu korekciju piemēri – ietekme dalībvalstu līmenī

Eiropas Sociālais fonds (ESF), Rumānija

Komisija norāda, ka, lai gan atzīst, ka tā ir darījusi visu, kas ir tās spēkos, un darbojusies pilnībā ievērojot spēkā esošās regulas, Palāta nesamazina aplēsto kļūdu īpatsvaru par 2012. gadu, pamatojoties uz vienotas likmes korekciju, uz ko Palāta atsaucas Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā. Savā novērtējumā par aplēsto kļūdu līmeni 2012. gadā Komisija ņem vērā arī vienotas likmes korekciju ietekmi gada ietvaros, kas ir izslēgta no Palātas aplēses par kļūdu īpatsvaru. Ņemot šo vērā, Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars kopumā atbilst kļūdu īpatsvaram, kas iepriekš aprēķināts šai politikas jomai (sk. 6.14. un 6.39. punktu).

Finanšu korekciju ietekme ne tikai līdzinās līdzfinansējuma likmes samazinājumam saistītajai darbības programmai – svarīgāk ir tas, ka tā rezultātā no Savienības izdevumiem tiek izslēgti izdevumi, kas radušies, pārkāpjot attiecīgos tiesību aktus.

ERAF, Čehijas Republika

2012. gadā Komisija ir veikusi kumulatīvas vienotas likmes korekcijas attiecībā uz visiem izdevumiem attiecīgajās Čehijas programmās. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir darījusi visu, kas ir tās spēkos, un darbojusies pilnībā ievērojot spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu Palātas revidētā finanšu gada ietvaros, iepriekšminētā vienotās likmes korekcija nav ietekmējusi Palātas aprēķinus par aplēsto kļūdu īpatsvaru 2012. gadā (sk. 5.26., 5.33. un 5.62. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.3. izcēlums. Finanšu korekciju piemēri – ietekme saņēmēju līmenī

ERAF, Rumānija

Vienā Rumānijas ERAF darbības programmā Komisija konstatēja nopietnus trūkumus vadības un kontroles sistēmās kopumā, kā arī trūkumus publiskajā iepirkumā laikposmā no 2010. līdz 2012. gadam.

Pēc maksājumu pārtraukšanas Komisija vienojās ar Rumānijas iestādēm, ka tiks veiktas individuālas korekcijas projektu līmenī. Tas atspoguļojās Komisijas izmaksātajā atlīdzībā Rumānijai 2012. gada decembrī.

ERAF, Slovākija

Komisija un Slovākijas revīzijas iestāde konstatēja nopietnus trūkumus publiskā iepirkuma procedūrās. Valsts iestādes pārbaudīja reprezentatīvu līgumu paraugu. Pamatojoties uz šo darbu, Slovākija piekrita 7,3 % korekcijai (32 miljoni EUR ES ieguldījuma līdz 2012. gada beigām), kas balstīta uz pārbaudes rezultātu ekstrapolāciju, to piemērojot katram no 1 919 individuālajiem līgumiem, kas parakstīti līdz 2012. gada 30. oktobrim.

KOMISIJAS ATBILDES

1.3. izcēlums. Finanšu korekciju piemēri – ietekme saņēmēju līmenī

ERAF, Rumānija

Komisija vērš uzmanību uz proaktīvajiem korekciju pasākumiem, ko tā veica, izmantojot maksājumu pārtraukšanu, un ievērojamām finanšu korekcijām attiecībā uz četrām no piecām integrētajām ERAF programmām Rumānijā, kur tā savā revīzijas darbā bija atklājusi nopietnus trūkumus. Programmas ir koriģētas, izmantojot vienotu likmi diapazonā no 10 % līdz 25 % atkarībā no katras prioritāšu ass konkrētās situācijas.

ERAF, Slovākija

2012. gadā Komisija ir veikusi kumulatīvas vienotas likmes finanšu korekcijas attiecībā uz visiem attiecīgās Slovākijas programmas izdevumiem. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir darījusi visu, kas ir tās spēkos, un darbojusies pilnībā ievērojot spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu Palātas revidētā finanšu gada ietvaros, iepriekšminētā vienotās likmes korekcija nav ietekmējusi Palātas aprēķinus par aplēsto kļūdu īpatsvaru 2012. gadā (sk. 5.26., 5.33. un 5.62. punktu).

Komisija norāda, ka Palāta uzskata, ka vienotas likmes korekcija Slovākijas piemēra gadījumā ietekmēja atsevišķus projektus, tikai pārbaudot tos atsevišķās revīzijās to 77 līgumu reprezentatīvā parauga ietvaros, kas bija par pamatu ekstrapolācijai, un tādējādi uz šiem projektiem tika attiecināti detalizēti, individuāli koriģējoši pasākumi. Attiecībā uz citu projektu, kam tika piemērota vienotas likmes korekcija, bet kas neietilpa dalībvalsts revidētajā reprezentatīvajā paraugā, Palāta uzskatīja, ka tās atklātā kļūda nebija izlabota, neraugoties uz vienotas likmes korekciju, un tādējādi iekļāva to savā kļūdu īpatsvarā. Paplašinātas pārvaldības pārbaudes un atsevišķu projektu revīzijas radītu ievērojamas izmaksas Komisijai un dalībvalstīm, tāpēc vienotas likmes korekcijas tiek piemērotas atbilstoši tiesiskajam regulējumam.

Ietekme uz ticamības deklarāciju

1.30. Palāta atzinīgi novērtē Komisijas ātrāku rīcību saistībā ar finanšu korekciju piemērošanu Rumānijai, Čehijas Republikai un Slovākijai. Tā atzīmē panākto virzību saistībā ar ilgstoši neizpildītu finanšu korekciju Spānijai. Finanšu korekciju laika grafiks un veids skar to ietekmi uz budžetu, dalībvalstīm, saņēmējiem un Palātas darbu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.31. Palāta ir ņēmusi vērā šo korekciju ietekmi uz tās revīzijas secinājumiem.

- a) Ar finanšu korekciju Spānijai (sk. 1.1. izcēlumu) risina problēmas, kas konstatētas līdz 2008. gadam. Tomēr maksājumi turpināsies 2013. gadā (un, iespējams, turpmākajos budžeta gados), un Palāta var tos pārbaudīt revīzijas darba parastajā ciklā.
- b) Rumānijas ESF un Čehijas Republikas ERAF korekcijas bija vienotas likmes korekcijas. Piemērotās korekcijas neietver līdzekļu atgūšanu (sk. 1.2. izcēlumu) no saņēmējiem vai detalizētas korekcijas projektu līmenī. Tādējādi dalībvalstu deklarētajos izdevumos ⁽²¹⁾ atmaksas attaisnošanai saglabājas Palātas konstatētās kļūdas.
- c) Rumānijas ERAF korekciju un Slovākijas ERAF korekcijas komponentu (sk. 1.3. izcēlumu) piemēroja 2012. gadā, un tajās bija iekļautas detalizētas korekcijas projektu līmenī. Palāta to ņēma vērā, pārbaudot projektus, kuriem piemēroja korekciju: Palāta vairs neizteica skaitļos šo projektu kļūdas, tādējādi tās ir izslēgtas no kļūdu līmeņa aplēses ⁽²²⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

1.31.

- a) Finanšu korekcijas Spānijai tika veiktas 2012. gadā, ņemot vērā (daļējus) galīgos maksājumus. Tādējādi šī korekcija palīdz nodrošināt, ka 2012. gadā Komisijas veiktos maksājumus nerada izdevumi, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus.

Papildus Komisija norāda, ka maksājumi, kļūdas un korekcijas saskaņā ar kohēzijas politiku ir jāvērtē programmu daudzgadu perspektīvā. Komisija nesen pārskatā, ko pieprasījusi budžeta izpildes apstiprinātājiestāde, ir parādījusi, ka Komisijas finanšu korekcijas par 2000.–2006. gada programmām, ņemot vērā arī dalībvalstu papildus veiktās korekcijas un ieskaitot šo Spānijas finanšu korekciju, ir vismaz 5,6 % no 2000.–2006. gada ERAF piešķirumiem (un 2013. gada 31. martā sasniedz 6,2 %).

- b) Lai gan Komisijas veiktie maksājumi aptvēra projektus, kuros varētu būt bijuši pārkāpumi, Komisija uzskata, ka, ņemot vērā vienotas likmes korekcijas, galasaņēmēju nepareizi deklarētos izdevumus nav paredzēts atmaksāt no ES budžeta (sk. 5. nodaļu (5.26., 5.33. un 5.62. punkts) un 6. nodaļu (6.14., 6.15., 6.37. un 6.40. punkts)).
- c) Sk. Komisijas atbildi 1.3. izcēlumā. Tas attiecas uz dažiem Slovākijas projektiem, kas bija ietverti Palātas paraugā, kurš bija par pamatu vienotas likmes korekcijai 7,3 % apmērā gandrīz 2 000 projektiem. Palātas kļūdu īpatsvaru ietekmēja cits Slovākijas projekts, ko dalībvalsts atsevišķi neredzēja pirms Palātas revīzijas. Šāds nevienlīdzīgs traktējums attiecībā uz projektiem, kam piemērota vienāda vienotas likmes korekcija, ir pretrunā ar kontroles izmaksu efektivitātes principu un iemesliem, kas pamato Finanšu regulā paredzētās vienotas likmes korekcijas izmantošanu.

⁽²¹⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.40. punktu.

⁽²²⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.39. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.32. Lauksaimniecības izdevumu gadījumā Komisijas atbildības lēmumi attiecas uz dalībvalstīm un vairākumā gadījumu nenoved pie līdzekļu atgūšanas no saņēmējiem (sk. 1.26. punktu) un atspoguļo pagātnes izdevumus (sk. 4. nodaļas 4.28. punktu). Tādējādi šo finanšu korekciju ietekme ir pārāk novēlota, lai iespaidotu Palātas kļūdu līmeņa novērtējumu pašreizējā pārskata gadā.

1.33. Komisijas ierosinātās finanšu korekcijas, kuru rezultātā gada laikā ir veiktas projektu izdevumu vai atmaksas detalizētas korekcijas, ir samazinājušas 2012. gada aplēsto kļūdu īpatsvaru. Vienotas likmes finanšu korekcijas, kuru rezultātā nepareizos izdevumus projektu līmenī neizņem no deklarācijas vai nepareizos izdevumus neizlabo projektu līmenī, neietekmē Palātas aplēsto kļūdu īpatsvaru.

1.34. Komisija pieliek nozīmīgus pūliņus, lai apzinātu un uzlabotu tās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras nedarbojas, kā to prasa ES tiesību akti. Komisija nevar iet tālāk par šīm darbībām, proti, piespiest dalībvalstis atgūt līdzekļus no saņēmējiem.

KOMISIJAS ATBILDES

1.32. Komisija uzskata, ka finanšu korekcijas pienācīgi aptver ES budžeta risku attiecībā uz dalītās pārvaldības izdevumiem. Tās neatbrīvo dalībvalstis no pienākuma atgūt nepamatotus maksājumus no saņēmējiem, kad vien tas ir iespējams un izmaksu ziņā efektīvi. Attiecībā uz finanšu korekciju laika grafiku Komisija turpinās savus centienus pilnveidot un paātrināt procesu, īpaši ņemot vērā gatavošanos KLP reformas īstenošanai un paturot prātā nepieciešamību saglabāt kvalitātes standartus un dalībvalsts tiesības atbildēt. Tāpēc Komisija uzskata, ka finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana, kas veikta ex post, piemērojot ES tiesību normas, būtu jāņem vērā, lai atspoguļotu apjomu, kādā laika gaitā izdevumus turpina ietekmēt darījumi, kas veikti, pārkāpjot tiesību aktus pēc pārraudzības un kontroles sistēmas izmantošanas.

1.33. Komisija uzsver, ka vienotas likmes korekcija aizsargā ES budžetu, izslēdzot no Savienības finansējuma izdevumus, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus.

Sk. atbildes uz 1.29.–1.31. punktu.

1.34. Līdztekus finanšu korekciju veikšanai visi aktualizētie sistēmiskie jautājumi tiek risināti, īstenojot rīcības plānus, kas ietver pārvaldības un kontroles sistēmu pārmaiņas, ko veic attiecīgā dalībvalsts.

Eiropas Parlamenta rezolūcija par integrētu iekšējās kontroles ietvaru, kas pieņemta 2013. gada jūlijā, paredzēja, ka stingri jāpiemēro Finanšu regulas 32. panta 5. punkts, kas nosaka: "Ja īstenošanas gaitā kļūdu līmenis pastāvīgi ir augsts, Komisija identificē kontroles sistēmu trūkumus un analizē iespējamo korekcijas pasākumu izmaksas un ieguvumus, kā arī veic vai ierosina atbilstīgu darbību, piemēram, piemērojamo noteikumu vienkāršošanu, kontroles sistēmu uzlabošanu un programmu vai nodrošināšanas sistēmu pārstrādāšanu (. .)."

Īpaši ņemot vērā gaidāmos cilvēkresursu samazinājumus un likumdošanas procedūras grūtības laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam, lai nodrošinātu ieteikto vienkāršošanu un sasniegtu izmaksu ziņā efektīvas kontroles mērķi, Komisija uzskata, ka sevišķi dalītās pārvaldības jomā šīs jaunās prasības īstenošanu nevar attiecināt tikai uz pasākumiem, kas vērsti tikai uz gada kļūdu īpatsvara ietekmēšanu galasaņēmēja līmenī. Finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana dalībvalstu līmenī, kas tiek īstenota daudzgadu programmu darbības laikā, vienmēr būs svarīgs faktors, kas jāņem vērā tāpat kā turpinātie centieni vienkāršot noteikumus un pārstrādāt un nostiprināt sistēmas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.35. Komisija 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir ierosinājusi, ka pārkāpumiem, kas atklāti pēc tam, kad valstu iestādes ir iesniegušas gada pārskatu, būtu automātiski jānovērtē ES finansējuma neto samazinājuma, tādējādi vairāk stimulējot dalībvalstis veikt efektīvas pārbaudes⁽²³⁾. Ja šāds priekšlikums tiks pieņemts, Palāta ņems vērā tā sekas attiecībā uz savu metodi.

Kopsavilkuma pārskats un gada darbības pārskati

Gada darbības pārskati

1.36. Budžeta ikdienas pārvaldību Komisija deleģē tās ģenerāldirektorātu ģenerāldirektoriem un Eiropas Ārējās darbības dienesta direktoram (ģenerāldirektoriem⁽²⁴⁾). Komisija šiem ģenerāldirektoriem prasa gada darbības pārskatu ietvaros iesniegt ticamības deklarācijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību⁽²⁵⁾. Komisijas instrukcijās par deklarāciju sagatavošanu noteikts, ka ģenerāldirektoriem jāpievieno piezīme, a) ja ir bijis notikums, kuram ir nopietnas sekas uz Komisijas reputāciju, vai b) ja aplēsto kļūdu līmeņu ietekme (kad atskaitītas jau piemērotās finanšu korekcijas un atgūtie līdzekļi) joprojām ir būtiska.

KOMISIJAS ATBILDES

1.35. Komisija norāda, ka atbilstoši Palātas pašreizējai nostājai ES finansējuma neto samazinājumi neietekmē kļūdu īpatsvaru, ja dalībvalstīm neizdodas atgūt līdzekļus no galasaņēmējiem vai arī ja tie attiecas uz iepriekšējiem gadiem.

⁽²³⁾ Sk. Palātas 2011. gada pārskata 5.73. punkta 1. ieteikumu: "Palāta iesaka Komisijai padarīt sankciju sistēmas efektīvākas, palielinot finanšu korekciju ietekmi un samazinot iespēju aizvietot neattiecināmos izdevumus ar citiem izdevumiem, kā Komisija to ierosināja kohēzijas jomā attiecībā uz nākamo programmu posmu."

⁽²⁴⁾ Terminu "ģenerāldirektors" šeit lieto, lai aptvertu visas personas, kas parakstījušas deklarācijas. Tās parakstījis Komisijas ģenerālsekretārs, 36 ģenerāldirektori, septiņi direktori, četri dienestu vadītāji un Eiropas Ārējās darbības dienesta direktors.

⁽²⁵⁾ Komisijas dienestu gada darbības pārskati ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.37. Visi ģenerāldirektori 2012. gadā deklarēja, ka viņiem ir "pamatota pārliecība, ka dienesta darbībām piešķirtie resursi ir izlietoti tiem paredzētajiem mērķiem un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem un ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību". Tomēr 14 ģenerāldirektori kopā formulēja 23 skaitļos izteiktas atrunas saistībā ar izdevumiem (sk. **1.3. tabulu**). Turklāt tāpat kā iepriekšējā gadā Budžeta ĢD ģenerāldirektors pievienoja piezīmi deklarācijai par ieņēmumiem.

1.38. Iekšējās revīzijas dienests veica "ierobežotu pārbaudi" trīs ģenerāldirektorātos ⁽²⁶⁾. Tās rezultātā Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD ziņo par lielākām atrunām nekā agrāk. Arī Attīstības un sadarbības ĢD – *EuropeAid* un Pētniecības un inovācijas ĢD ziņo par lielākām atrunām, tomēr tās nav saistītas ar Iekšējās revīzijas dienesta ierobežoto pārbaudi secinājumiem. 2012. gada darbības pārskatos netika ieviesti visi ieteikumi saistībā ar gada darbības pārskatiem, un Iekšējās revīzijas dienests turpina pārbaudīt plašāku ģenerāldirektorātu loku 2013. gada darbības pārskatiem.

KOMISIJAS ATBILDES

1.38. Komisijas dienesti ir apņēmušies īstenot visus IAS ieteikumus par 2013. gada darbības pārskatiem.

⁽²⁶⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD (sk. 3. nodaļas 3.31.–3.36. punktu un 4. nodaļas 4.38.–4.40. punktu), Attīstības un sadarbības ĢD – *EuropeAid* (sk. 7. nodaļas 7.24. punktu un 7.2. izcēlumu) un Pētniecības un inovācijas ĢD (sk. 8. nodaļas 8.24. punktu).

1.3. tabula. Skaitļos izteiktas atrunas Komisijas gada darbības pārskatos

(miljonos EUR)

Nodala	ĢD/dienests ⁽¹⁾	Atrunas iemesls ⁽²⁾	Kopējie maksājumi, uz kuriem attiecas atruna, attiecīgajai ABB (budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām) darbības jomai ⁽³⁾	Atrunu skaitliska izteiksme ⁽²⁾	Apdraudētā summa ⁽⁴⁾
3	AGRI	Nopietni trūkumi dalībvalstu kontroles sistēmās tieši atbalsta maksājumiem Bulgārijā, Francijā un Portugālē	40 880,0	407,3	932,1
4	AGRI	Dalībvalstu konstatētās kļūdas lauku attīstības izdevumos	13 257,8	202,7	202,7
	MARE	Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumenta darbības programmu vadības un kontroles sistēmas Vācijā (1. mērķis)	2,4	0,0	0,0
		Eiropas Zivsaimniecības fonda vadības un kontroles sistēmas Beļģijā, Čehijas Republikā, Igaunijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Rumānijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē	477,6	21,1	21,1
	SANCO	Kļūdas dalībvalstu izmaksu deklarācijās, kas iesniegtas politikas jomas "Pārtika un barība" dzīvnieku slimību izskaušanas un uzraudzības programmās	256,0	8,8	8,8
5	REGIO	ERAF / Kohēzijas fonda / IPA vadības un kontroles sistēmas 2007.–2013. gada plānošanas periodam 16 dalībvalstīs un 12 Eiropas teritoriālās sadarbības programmās	35 474,5	309,5	minimālā 769,5 maksimālā 1 716,9
		ERAF / Kohēzijas fonda vadības un kontroles sistēmas 2000.–2006. gada plānošanas periodam 5 dalībvalstīs	2 612,7	10,9	10,9
6	EMPL	Nepilnības ESF vadības un kontroles sistēmās Beļģijā, Čehijas Republikā, Vācijā, Īrijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā un Apvienotajā Karalistē 2007.–2013. gada plānošanas periodam	10 719,0	68,0	250,2
		Nepilnības IPA vadības un kontroles sistēmās divās kandidātvalstīs	58,5	0,9	0,9
7	DEVCO	Riskam pakļauto darījumu likumība un pareizība (ģenerāldirektorāta kopējais rādītājs)	3 853,3	138,7	259,5
	FPI	Iespējamās likumības un pareizības problēmas un riski, kas rodas saistībā ar vēlēšanu novērošanas apmeklējumiem	25,9	2,2	2,2
8	RTD	Kļūdas Sestās pamatprogrammas (FP6) dotāciju izmaksu deklarācijās	323,4	8,2	8,2
	ENER		17,0	1,1	1,1
	MOVE		7,0	0,7	0,7
	ENTR		2,8	0,1	0,1
	RTD	Kļūdas Septītās pamatprogrammas (FP7) dotāciju izmaksu deklarācijās	3 456,4	103,1	103,1
	CNECT		1 160,8	15,9	15,9
	ENTR		329,3	2,4	2,4
	ENER		135,1	3,1	3,1
	MOVE	Kļūdas Septītās pamatprogrammas (FP7) dotāciju izmaksu deklarācijās saistībā ar kosmosu un drošību	56,0	0,5	0,5
	REA		239,4	4,2	4,2
		Kļūdas Septītās pamatprogrammas (FP7) dotāciju izmaksu deklarācijās saistībā ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem	194,6	7,7	7,7
	EACEA	Kļūdas dotāciju maksājumos no 2011.–2012. gada budžeta Mūžizglītības programmai (2007.–2013. g.)	120,0	4,2	4,2
		Kopā	113 659,5	1 321,3	minimālā 2 609,1 maksimālā 3 556,5

(¹) Komisijas ĢD un dienestu pilnu sarakstu sk. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.

(²) Avots: ģenerāldirektorātu, dienestu un izpildaģentūru gada darbības pārskati; atrunas iemesls korigēts no 3.2. daļas (sadaļas) vai 4. daļas, atrunu skaitliska izteiksme – no 3.1. daļas un 3.2. daļas.

ĢD MARE – sk. arī gada darbības pārskata 67. lpp., tomēr skaitliski izteikts EUR 0,0, jo 2012. gadā nebija veikti maksājumi; ĢD REGIO, tostarp 1,5 miljoni EUR IPA 2007.–2013. g.; ĢD DEVCO aprēķināts, izņemot EAF 3 853,2 × 3,6 %; EACEA izpildaģentūrai aprēķins gada darbības pārskatā ir diviem gadiem, šajā tabulā iekļauti 50 % no 8,4 miljoniem EUR.

(³) Avots: 2012. gada konsolidētie pārskati, 2012. gadā veiktie maksājumi pa ABB (budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām) pozīcijām.

(⁴) Šajā ailē parādītas Komisijas skaitļos izteiktas apdraudētās summas saskaņā ar kopsavilkuma pārskatu. Tas balstīts uz skaitļos izteiktām atrunām gada darbības pārskatos, dalītas pārvaldības gadījumā kopā ar skaitļos izteiktu kopējo risku maksājumiem darbības programmām, par ko nav formulēta atruna. ĢD DEVCO skaitļos ietilpst skaitļos izteikti EAF tēriņi (Avots: gada darbības pārskati, 3.1. daļa un 3.2. daļa). Metodes apdraudētās summas aprēķinam kopsavilkuma pārskatā ir mainījušās salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem.

Summas ir balstītas uz informāciju gada darbības pārskatos: ĢD AGRI – 54. lpp., 3.2. tabula (16,7 + 915,4 miljoni EUR), ĢD REGIO – 67. un 68. lpp. (sk. 5. nodaļas 5.54. punktu), ĢD EMPL, tabula 71. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kopsavilkuma pārskats

1.39. Kopsavilkuma pārskatu par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2012. gadā (kopsavilkuma pārskats) ⁽²⁷⁾ Komisija pieņēma 2013. gada 5. jūnijā. Kopsavilkuma pārskats ir

- a) gan iekšējās pārskatatbildības instruments Komisijā par to, kā ģenerāldirektorāti ir izlietojuši budžetu;
- b) gan ārējās pārskatatbildības instruments (Komisijas vārdiem – “politiskā atbildība”).

1.40. Kopsavilkuma pārskatā nav jāiekļauj skaidra deklarācija par to, ka līdzekļi ir izlietoti saskaņā ar tāda veida regulējumu, kādu ES tiesību akti tagad prasa no valstu struktūrām, kuras ir atbildīgas par ES līdzekļu pārvaldību ⁽²⁸⁾.

1.41. Kopsavilkuma pārskats apvieno ⁽²⁹⁾ atsevišķajos gada darbības pārskatos norādītās “apdraudētās summas” (sk. **1.3. tabulu**). Termins “apdraudētās summas” kopsavilkuma pārskatā nav definēts, un dažādi ģenerāldirektorāti to neapreķina konsekventā veidā ⁽³⁰⁾. Komisija ir apreķinājusi, ka kopējā “apdraudētā summa” ir no 1,9 % (2,6 miljardi EUR) līdz 2,6 % (3,5 miljardi EUR) kopējo gada maksājumu. Tādējādi Komisija atzīst, ka kļūdu līmenis izdevumos, iespējams, ir būtisks. Nav iespējams tieši salīdzināt Komisijas aprēķināto “apdraudēto summu” ar Palātas kļūdu aplēsi. Tomēr pašā kopsavilkuma pārskatā ir teikts, ka “apdraudētās summas vairākās jomās, īpaši lauku attīstībā, visticamāk, būs novērtētas par zemu IRD konstatēto ticamības problēmu dēļ”. Tā rezultātā Komisija kopsavilkuma pārskatā iekļāva norādījumu centrālajiem dienestiem pārskatīt dažādās pieejas, kas bija izmantotas, lai novērtētu aplēstās apdraudētās summas (sk. 30. zemsvītras piezīmi).

1.39. Kopsavilkuma pārskats ir dokuments, ko Kolēģija pieņemusi, pamatojoties uz gada darbības pārskatiem un iekšējā revidenta kopējo atzinumu, ņemot vērā Palātas gada pārskatu un Eiropas Parlamenta izpildes rezolūciju, ar kuru Komisija uzņemas kopēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību atbilstīgi LESD 317. pantam.

1.40. Skaidra deklarācija, ka līdzekļi ir izlietoti saskaņā ar noteikumiem, ir ietverta ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos. Eiropas Komisijai noteiktā pārvaldības struktūra paredz šo atbildību ģenerāldirektoru līmenī, bet politiskā atbildība gulstas uz Kolēģiju. Tas apstiprināts Finanšu regulā (66. panta 9. punkts).

1.41. Attiecībā uz Komisijas pieeju, raugoties no atlikušās kļūdas izteikšanas skaitļos daudzgadu kontroles vidē viedokļa, un līdz ar to arī attiecībā uz saistītajiem riskiem (apdraudētajām summām) sk. Komisijas atbildi par 1.12. punktu.

Kā parādīts kopsavilkuma pārskatā, Komisija apzinās Palātas izvirzītās problēmas un veic pasākumus, lai saskaņotu metodes apdraudēto summu aprēķināšanai.

Ir svarīgi ņemt vērā, ka pastāvošās problēmas galvenokārt izraisa neuzticami kļūdu īpatsvari, kas paziņoti dalībvalstīm. Komisija ļoti cenšas, lai uzlabotu to ticamību, īpaši koriģējot tos uz augšu, ja to uzskata par nepieciešamu (sk. atbildes par 3.31.–3.36. punktu, 4.38.–4.39. punktu un 6.35.–6.39. punktu).

⁽²⁷⁾ Kopsavilkuma pārskatu publicē Komisijas tīmekļa vietnē:
http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2012_en.pdf,
kopā ar pielikumu:
http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2012_annex_en.pdf.

⁽²⁸⁾ Sk. 59. panta 5. punkta a) apakšpunktu Finanšu regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012.

⁽²⁹⁾ Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2012. gadā, 4. iedaļa, 8. lpp.

⁽³⁰⁾ Kopsavilkuma pārskats, 8. lpp., 1. izcēlums: “Nolūkā nodrošināt konsekveni un salīdzināmību Komisija uzdod galvenajiem dienestiem pārskatīt dažādās ievērotās pieejas, lai novērtētu riskam pakļautās aplēstās summas.”

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.42. Kopsavilkuma pārskatā “apdraudēto summu” kopsumma salīdzināta ar finanšu korekciju vidējo līmeni pēdējos četros gados un atzīmēts, ka finanšu korekciju un atgūto summu vidējais līmenis pēdējos četros gados ir tuvs “apdraudētās summas” līmenim 2012. gadā. Šī līdzāsnostādīšana ir jāapskata kontekstā:

- Palāta 1.19.–1.35. punktā ir apskatījusi finanšu korekciju laika grafiku un to ietekmi uz dalībvalstīm un saņēmējiem,
- kopsavilkuma pārskatā atzīts, ka “apdraudētās summas” skaitliskā izteiksme, visticamāk, būs pārāk zema izmantoto metožu dēļ, piemēram, kohēzijas politikā (sk. 5. nodaļas 5.57. un 5.58. punktu) un lauku attīstībā (sk. 4. nodaļas 4.38. punktu), un ir atzīti trūkumi informācijā, kuru Komisijai sniedz citas struktūras, kas pārvalda ES līdzekļus,
- finanšu korekcijas rezultāts parasti ir tas, ka attiecīgā dalībvalsts deklarē jaunus izdevumus, kuros pašos varētu būt kļūdas.

1.43. Kopsavilkuma pārskats neaprobežojas ar diskusiju par likumību un pareizību. Citi nozīmīgi jautājumi, kas tajā apskatīti, ir norādījumi Komisijas dienestiem uzlabot izpildes sistēmu, lai panāktu “uz izpildi orientētu kultūru visā organizācijā”⁽³¹⁾. Komisija arī pauž bažas, ka netiek īstenoti vairāki no tās ierosinātajiem nozaru tiesību aktu priekšlikumiem jaunajam plānošanas periodam, lai nodrošinātu vienkāršāku tiesisko regulējumu.

KOMISIJAS ATBILDES

1.42. Kā norādīts kopsavilkuma pārskatā un ņemot vērā pēdējo četru gadu (2009.–2012. gads) pieredzi, finanšu korekciju un atgūto summu attiecība pret summām, kas tiek uzskatītas par apdraudētām, ir pozitīva. Šo pieeju, kurā izmanto vidējās finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu, var pat uzskatīt par konservatīvu, ņemot vērā, ka lielāks kļūdu īpatsvars kādā no gadiem var izraisīt augstāku finanšu korekciju un līdzekļu atgūšanas līmeni nākotnē. Šis viedoklis uzsvērts pieejā, kas ieskicēta Komisijas atbildē par 1.12. punktu. Tādējādi, ņemot vērā 2 % būtiskuma sliekšni, Komisija uzskata, ka budžets kopumā ir aizsargāts, neraugoties uz iespējamo pārāk zemo novērtējumu attiecībā uz dažām apdraudētām summām. Sk. atbildes par 1.19.–1.35. punktu.

- Finanšu regulā paredzētie daudzgadu korekcijas mehānismi un nozaru noteikumi lielā mērā nosaka to laika grafiku un ietekmi uz dalībvalstīm un saņēmējiem. Šis daudzgadu tiesiskais regulējums nav obligāti jāsaprot ar gada pieeju. Komisijas kopsavilkuma pārskatā acīm redzami ņem vērā pastāvošo tiesisko regulējumu attiecībā uz daudzgadu pārraudzības un kontroles sistēmu kapacitāti korekciju veikšanas ziņā.
- Komisija ir darījusi daudz, lai uzlabotu dalībvalstu kļūdu statistikas ticamību. Lai gan Komisija piekrīt, ka joprojām ir problēmas, tās darbības ir nodrošinājušas to, ka gada darbības pārskatos un kopsavilkuma pārskatā norādītie riski kopumā dod patiesu priekšstatu par atlikušo kļūdu īpatsvaru.
- Neattiecināmu izdevumu aizstāšana ar jauniem attiecināmiem izdevumiem pilnībā atbilst tiesiskajam regulējumam. Likumdevēja nolūks bija nodrošināt, ka līdzekļi tiek efektīvi izmantoti attiecināmiem projektiem dalībvalstīs.

Komisijas priekšlikums par kopīgu noteikumu regulām, kas aptver struktūrfondus laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam, paredz finanšu korekcijas, kas samazina budžeta piešķirumu konkrētajai dalībvalstij, un tādējādi tas nozīmē neto samazinājumu, ja dalībvalsts nav konstatējusi nepilnības/trūkumus. Tas radīs labākus stimulus dalībvalstīm izmantot efektīvas pārraudzības un kontroles sistēmas.

⁽³¹⁾ Palātas novērtējums par ziņojumu sagatavošanu par darba izpildi trijos atlasītajos ģenerāldirektorātos ir sniegts 10. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kopvērtējums

1.44. Kopsavilkuma pārskats nostāda līdzās nelikumīgi izlietoto līdzekļu līmeni un finanšu korekciju ietekmi. Palāta uzskata, ka šie skaitļi jāapskata kontekstā. Pašā kopsavilkuma pārskatā minēts, ka ar sniegtajiem skaitļiem, visticamāk, vispārējais riska līmenis ir novērtēts par zemu. Palāta ir izklāstījusi finanšu korekciju kā kļūdu labošanas līdzekļa objektīvos ierobežojumus (sk. 1.19.–1.35. punktu). Finanšu korekcijām var būt nozīmīga loma izdevumu kvalitātes uzlabojuma stimulēšanā, bet ir svarīgi nepārvērtēt to ietekmi tēriņu pareizības nodrošināšanā.

1.44. Komisija nevērtē finanšu korekciju un atgūto līdzekļu ietekmi uz kļūdu labošanu galasaņēmēja līmenī; tā vietā tā, pamatojoties uz Finanšu regulas 59. un 80. pantā definēto tiesisko regulējumu, analizē, vai tie pienācīgi aizsargā ES budžetu kā veselumu, izslēdzot no Savienības finansējuma izdevumus, kas radušies, pārkāpjot piemērojamās tiesību aktus.

Komisija izmantoja piesardzīgu pieeju, lai attiecīgās summas izteiktu skaitļos. Komisija savā analizē ietvēra tikai tās finanšu korekcijas (aptuveni 3,7 miljardi euro 2012. gadā) un līdzekļu atgūšanu (aptuveni 0,7 miljardi euro 2012. gadā), ko bija veikusi pati, un pievērsa uzmanību tieši kļūdām vai kļūdu riskam, ko radījušas dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmu nepilnības (kopā 4,4 miljardi euro 2012. gadā).

Ievērojot šo pieeju, Komisija neietvēra:

- tādu avansu maksājumu atgūšanu, kas netika izmantoti, tāpēc ka nebija radušies izdevumi (aptuveni 0,6 miljardi euro 2012. gadā). Taču aprēķinam par summām, kas atmaksājamas Savienības budžetā, jābalstās uz izdevumu attiecināmības analīzi un apstiprināšanu, kas ir pamats attiecīgo avansu tīrvērtēi un tādu izdevumu izslēgšanai, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus, un
- atgūtās summas un ieturējumus, ko radījušas dalībvalstis (no 2007. gada līdz 2012. gadam, par plānošanas periodu no 2007. gada līdz 2013. gadam) savu pašu pūļu rezultātā (aptuveni 1,6 miljardi euro), un līdz ar to tiek labotas nepareizās summas, ko saņēmuši galasaņēmēji.

Komisija uzskata, ka iepriekšminētās summas jāņem vērā, analizējot ilgtermiņa ietekmi uz galasaņēmēju deklarēto izdevumu likumību un pareizību. Lai nodrošinātu pilnīgāku informāciju, Komisija tās ietvers savos turpmākajos paziņojumos par ES budžeta aizsardzību.

Pamatojoties uz Finanšu regulas 59. un 80. pantā noteikto tiesisko regulējumu un pieejamiem datiem, Komisija norāda, ka tā pienācīgi aizsargā ES budžetu kā veselumu, izslēdzot no Savienības finansējuma izdevumus, kas radušies, pārkāpjot piemērojamās tiesību aktus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.45. Ir apsverams, vai kopsavilkuma pārskats joprojām ir pielāgots gan iekšējo, gan ārējo pārskatatbildības mērķu sasniegšanai. Kopsavilkuma pārskats tiek pabeigts saskaņā ar Finanšu regulā noteikto laika grafiku, bet pārāk vēlu, lai tas būtu nozīmīgs ieguldījums Revīzijas palātas darbā. To nepublicē kopā ar konsolidētajiem pārskatiem. Kopsavilkuma pārskatā nav jāiekļauj skaidra deklarācija, kādu formulē citās jomās⁽³²⁾, un tajā šādu deklarāciju neiekļauj.

KOMISIJAS ATBILDES

1.45. Komisija uzskata, ka kopsavilkuma pārskats ir ievērojami plašāks par Finanšu regulas prasībām, kas noteiktas 66. pantā: "Ne vēlāk kā katra gada 15. jūnijā Komisija nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei gada darbības ziņojumu kopsavilkumu par iepriekšējo gadu." Kopsavilkuma pārskats ir dokuments, ar kuru Kolēģija uzņemas politisku atbildību, pamatojoties uz LESD 317. pantu. Tas ietver atrunu un iemeslu analīzi un dod norādījumus dienestiem, kā risināmas atlikušās nepilnības.

Komisija uzskata, ka gada darbības pārskati un kopsavilkuma pārskats kopā pilda Palātas noteiktos iekšējās un ārējās pārskatatbildības uzdevumus. Gada darbības pārskati tiek pabeigti laikus, lai Palāta tos varētu ņemt vērā, un tajos ir ietverta skaidra deklarācija, kas ir salīdzināma ar citām jomām. Kopsavilkuma pārskats ir gada darbības pārskatu kopsavilkums un dokuments, ar kuru Kolēģija uzņemas politisku atbildību, pamatojoties uz LESD 317. pantu.

Gada darbības pārskati un kopsavilkuma pārskati ir publiski dokumenti, kas ir uzreiz pieejami visām ieinteresētajām personām. Komisija izpildīs Palātas ieteikumu izveidot saiti no konsolidētajiem pārskatiem uz lapām, kur tiek publicēti kopsavilkuma pārskati un gada darbības pārskati.

BUDŽETA PĀRVALDĪBA

1.46. Komisija 2012. gadā nespēja apmierināt visus maksājumu pieprasījumus no pieejamā budžeta. Šādu stāvokli ietekmēja tādi faktori kā atšķirības palielināšanās starp apropriācijām saistībām un maksājumiem un neizpildīto saistību uzkrājums no iepriekšējiem gadiem⁽³³⁾.

1.46. Par budžetu balso budžeta lēmējinstāde. Tā kā 2012. gadā budžeta lēmējinstāde samazināja Komisijas priekšlikumu par budžetu, Komisijai bija jāiesniedz lūgums par budžeta grozīšanu, lai apmierinātu dalībvalstu maksājumu pieprasījumus reģionālajai politikai un lauku attīstībai. Taču arī to budžeta lēmējinstāde samazināja, kas gada beigās radīja lielu skaitu nenomaksātu pieprasījumu 12,1 miljarda euro apmērā attiecībā uz reģionālo politiku. Runājot par lauku attīstību, maksājumu apropriāciju trūkums bija relatīvi neliels – 101,4 miljoni euro 2012. gada budžetā.

⁽³²⁾ Piemēram, pārvaldības deklarācija, ko pieprasa no struktūrām dalībvalstīs (Finanšu regulas 59. panta 5) punkta a) apakšpunkts), un paziņojumi par korporatīvo vadību, kas prasīti 46. panta a) punktā Padomes 1978. gada 25. jūlija Ceturtajā direktīvā (78/660/EEK), kas pamatojas uz Līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu un attiecas uz noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem (78/660/EEK) (OV L 222, 14.8.1978., 11. lpp.).

⁽³³⁾ Sk. Palātas 2011. gada pārskata 1.36.–1.38. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija izmantoja visus tās rīcībā esošos instrumentus, lai maksimāli izpildītu budžetu, tostarp "Gada beigu pārvedumu", kas tikko bija ieviests ar Finanšu regulu. Tas ļāva apkopot neizmantotus kredītus no visām pozīcijām un decembra beigās veikt maksājumus 211 miljonu euro apmērā reģionālās politikas jomā.

Budžeta apropriācijas saistībām un maksājumiem

1.47. Galīgais ES budžets ļāva iestādēm uzņemties saistības 148,7 ⁽³⁴⁾ miljardu EUR apmērā un veikt maksājumus 136,8 ⁽³⁵⁾ miljardu EUR apmērā.

1.48. Šīs apropriācijas tika izlietotas pilnībā; saistības tika uzņemtas 99,6 % apmērā no kopējām atļautajām apropriācijām (99,3 % 2011. gadā) un maksājumi kopā veidoja 99,1 % no budžetā atļautajiem maksājumiem (98,6 % 2011. gadā).

⁽³⁴⁾ Saistībām pieejamās summas 2012. un nākamajos gados. Saistību kopējā summā ietilpst 0,3 miljardi EUR, kurus pārnesa no 2011. gada, un summas no sešiem budžeta grozījumiem, kas kopā veido 1,2 miljardus EUR. Turklāt saistībām bija pieejami 6,3 miljardi EUR piešķirto ieņēmumu, kas nebija iekļauti 148,7 miljardos EUR. Piešķirtos ieņēmumus izmanto, lai finansētu īpašus izdevumu posteņus (sk. Finanšu regulas 18. pantu – Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.)). Piešķirtie ieņēmumi ietver arī atlīdzības maksājumus, kas pienākas par kļūdaini samaksātām summām, kuras iegrāmato atpakaļ sākotnējā budžeta pozīcijā, EBTA dalībvalstu iemaksas, kas palielina budžeta pozīcijas, un ieņēmumus no trešām personām, ja noslēgtie nolīgumi paredz finanšu ieguldījumu ES darbībā.

⁽³⁵⁾ Maksājumiem pieejamās summas konkrētajā gadā. Kopējā summā maksājumiem ietilpst 1,1 miljards EUR, ko pārnesa no 2011. gada, un summas no tiem pašiem sešiem budžeta grozījumiem, kas kopā veido 6,7 miljardus EUR. Turklāt maksājumiem bija pieejami 6,8 miljardi EUR piešķirto ieņēmumu, kas nebija iekļauti 136,8 miljardos EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.49. Apropriācijas saistībām, uz kurām attiecas finanšu shēmas saistību maksimālais apjoms, bija 0,8 miljardus EUR zem noteiktā maksimālā apjoma. Citas saistības – līdzekļi, kuriem nepiemēro finanšu shēmas maksimālo apjomu, – kopā bija 1,2 miljardi EUR ⁽³⁶⁾. Attiecībā uz maksājumu apropriācijām tēriņi iekļāvās 5,6 miljardu EUR maksimālajā summā, ieskaitot visus līdzekļus.

Budžeta rezultāts

1.50. Ieņēmumi 2012. gadā pārsniedza maksājumus ⁽³⁷⁾ par 1,0 miljardu EUR ⁽³⁸⁾ (1,5 miljardiem EUR 2011. gadā). Šis pārpalikums ⁽³⁹⁾ tiks izmantots, lai kompensētu pašu resursus, kas jāiekasē no dalībvalstīm 2013. gadā.

⁽³⁶⁾ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas Iestāžu nolikumu par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību (OV C 139, 14.6.2006., 1. lpp.) noteiktas budžetā iekļautās saistību apropriācijas, piemēram, Ārkārtas palīdzības rezerve, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds, Elastības fonds un Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds, var pārsniegt maksimālo apjomu. 2012. gadā uzņemtas saistības bija šādas: Ārkārtas palīdzības rezerve – 224 miljoni EUR, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds – 688 miljoni EUR, Elastības fonds – 200 miljoni EUR un Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds – 74 miljoni EUR, kopā – 1 186 miljoni EUR.

⁽³⁷⁾ Izņemot skaidras naudas darījumus, atsevišķas pārnestās maksājumu apropriācijas ir iekļautas. Kā norādīts 15. pantā Padomes 2000. gada 22. maija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), šā pārpalikuma aprēķinā ņem vērā no iepriekšējā gada pārnestās maksājumu apropriācijas, anulētās neizlietotās maksājumu apropriācijas no iepriekšējā gada un valūtas maiņas atlikumu.

⁽³⁸⁾ Sk. 1.1. piezīmi – ES budžeta izpildes rezultāts – ES 2012. gada konsolidētie pārskati.

⁽³⁹⁾ Budžeta izpildes rezultāts (budžeta izpilde) nav rezerve, to nevar uzkrāt un izmantot izdevumu finansēšanai turpmākos gados.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Spriedze budžetā saistībā ar maksājumiem

1.51. Kā Palāta atzīmēja 2011. gada pārskatā ⁽⁴⁰⁾, Komisijai kļūst aizvien grūtāk apmierināt visus maksājumu pieprasījumus gadā no budžetā paredzētajām maksājumu apropriācijām. 2012. gadā Komisija lūdza papildu maksājumu apropriācijas gada ceturtajā ceturksnī. 2012. gada 23. oktobrī iesniegtajā budžeta grozījumā Nr. 6 tā prasīja 9 miljardus EUR maksājumu apropriācijās, no tiem budžeta lēmējinstāde 2012. gada 12. decembrī apstiprināja 6 miljardus EUR. Spiediens uz maksājumiem atspoguļojas arī neizpildīto saistību summas pieaugumā (sk. 1.54. un 1.55. punktu).

1.52. Viens faktors šajā sakarā ir tas, ka apropriācijas saistībām visā 2007.–2013. gada periodā ir tuvojušās finanšu shēmā definētajam maksimālajam apjomam, bet apropriācijas maksājumiem katrā posmā ir noteiktas zem maksimālā apjoma (sk. **1.4. tabulu**). Tā rezultātā saistību apropriāciju kumulatīvais pieejamais kopapjoms 2007.–2013. gada periodā ir pārsniedzis maksājumu apropriāciju kumulatīvo kopapjomu tajā pašā periodā par 114 miljardiem EUR. Tas ir par 64 miljardiem EUR vairāk nekā finanšu shēmā paredzētā 50 miljardu EUR starpība starp abiem kopapjomiem.

1.53. Citi faktori, kas izraisīja spriedzi budžetā saistībā ar maksājumiem 2012. gadā, ir maksājumu pieprasījumu plūsmas pieaugums no dalībvalstīm plānošanas perioda priekšpēdējā gadā ⁽⁴¹⁾ un atbilde uz lēno kohēzijas tēriņu uzsākšanu pašreizējā plānošanas periodā. Tā rezultātā tika veikti budžeta grozījumi, ar kuriem maksājumu (bet ne saistību) apropriācijas pārvietoja uz citām budžeta pozīcijām, un dažas maksājumu apropriācijas anulēja.

1.51. Sk. atbildi par 1.46. punktu.

1.53. Komisija piekrīt, ka maksājumu pieprasījumu iesniegšanas paātrināšanās, tuvojoties plānošanas perioda beigām, ir normāla daudzgadu plānošanas iezīme. Tā kā Komisija zina šo tendenci, 2012. gadā tika izteikts priekšlikums par budžeta grozīšanu, lai ņemtu vērā apropriāciju trūkumu (sk. arī atbildi par 1.46. punktu).

Budžeta grozījumi ietvēra tikai maksājumu apropriācijas – nav nepieciešamas papildu saistību apropriācijas, jo tās ir noteiktas daudzgadu finanšu shēmā.

⁽⁴⁰⁾ Sk. Palātas 2011. gada pārskata 1.34 un 1.38 punktu.

⁽⁴¹⁾ Sk. Pārskatu par budžeta un finanšu pārvaldību 2012. finanšu gadā.

1.4. tabula. Salīdzinājums starp 2007.–2013. gada finanšu shēmu un budžetā iekļautajām gada apropriācijām

(miljonos EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ⁽¹⁾	Kopā
<i>Finanšu shēmā paredzēts</i>								
(A) Saistību apropriācijas	124 457	132 797	134 722	140 978	142 272	148 049	152 502	975 777
(B) Maksājumu apropriācijas	122 190	129 681	120 445	134 289	133 700	141 360	143 911	925 576
(C) Atšķirība shēmā (A) – (B)	2 267	3 116	14 277	6 689	8 572	6 689	8 591	50 201
<i>Budžeti, par kuriem nobalsots ⁽²⁾</i>								
(D) Maksājumu apropriācijas, par kurām nobalsots gada budžetos	113 844	115 772	113 410	122 956	126 727	135 758	132 837	861 304
(E) Izveidotā papildu atšķirība (B) – (D)	8 346	13 909	7 035	11 333	6 973	5 602	11 074	64 272
(F) Atšķirība kopā (C) + (E)	10 613	17 025	21 312	18 022	15 545	12 291	19 665	114 473

⁽¹⁾ 2013. gada skaitļos (D) summa, par kuru nobalsots, pirms budžeta grozījumiem.⁽²⁾ Saistību apropriācijas, par kurām bija nobalsots, bija tuvas finanšu shēmā paredzētajai summai un šeit nav parādītas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Neizpildītās budžeta saistības

1.54. Komisijas neizpildītās budžeta saistības ⁽⁴²⁾, par kurām vēl nav veikts maksājums un/vai kuras vēl nav atceltas, palielinājās par 10 miljardiem EUR (5,0 %) līdz 217 miljardiem EUR, tas līdzinās divu gadu un trīs mēnešu diferencētām saistībām ⁽⁴³⁾ vai divu gadu un septiņu mēnešu diferencētiem maksājumiem 2012. gada izdevumu līmenī.

⁽⁴²⁾ Vēl 0,6 miljardi EUR neizpildītu budžeta saistību ir citām iestādēm. Šī summa palielina ES kopējās neizpildītās budžeta saistības līdz 218 miljardiem EUR.

⁽⁴³⁾ Budžetā izšķir divu veidu apropriācijas – nediferencētās un diferencētās apropriācijas (tās veido diferencētās saistības un diferencētie maksājumi). Nediferencētās apropriācijas izmanto tādu darbību finansēšanai, kas notiek katru gadu, piemēram, administratīvajiem izdevumiem. Diferencētās apropriācijas tika ieviestas, lai veiktu daudzgadu darbības; attiecīgos maksājumus var veikt saistību gada un nākamo gadu laikā. Diferencētās apropriācijas galvenokārt izmanto struktūrfondiem un Kohēzijas fondam.

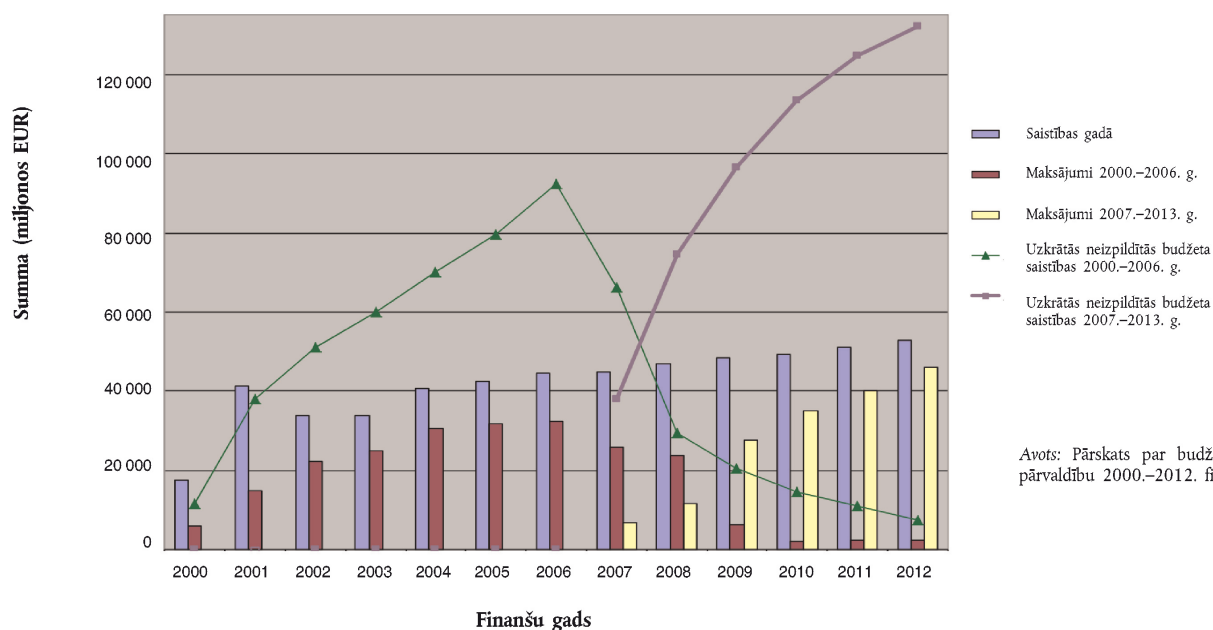
PALĀTAS APSVĒRUMI

1.55. Lielākā daļa neizpildīto saistību attiecas uz 1.b pozīciju "Kohēzija izaugsmei un nodarbinātībai" (sk. **1.4. grafiku**). Šajā jomā neizpildītās saistības sasniedza 140 miljardus EUR⁽⁴⁴⁾ (64,1 % no kopējām neizpildītajām budžeta saistībām), kas atbilst diviem gadiem un astoņiem mēnešiem saistību vai diviem gadiem un 11 mēnešiem maksājumu (2011. gadā – trīs gadi un divi mēneši) atbilstoši 2012. gada izlietojuma tempam attiecīgajā jomā. Neizpildīto saistību attiecība pret gada budžetiem tomēr ir līdzīga citās jomās, kurās izmanto diferencētās apropriācijas. Samazinājums maksājumu gadu skaita izteiksmē salīdzinājumā ar 2011. gadu galvenokārt izskaidrojams ar to, ka 4,4 miljardus EUR maksājumu apropriāciju iedalīja kohēzijai no budžeta grozījumiem Nr. 6. Neskatoties uz šo maksājumu apropriāciju pieaugumu, maksājumu pieprasījumi 16,2 miljardu EUR vērtībā 2012. gada beigās bija neizpildīti⁽⁴⁵⁾ (10,7 miljardi EUR 2011. gada beigās un 6,4 miljardi EUR 2010. gada beigās). Tādējādi no turpmākajiem budžetiem maksājumiem izpildāmā summa pēdējo trīs gadu laikā ir ievērojami pieaugusi.

KOMISIJAS ATBILDES

1.55. Papildus pieprasījumiem, kurus nevarēja apmaksāt gada beigās apropriāciju trūkuma dēļ (sk. atbildi par 1.46. punktu), vienmēr būs nokavēti maksājumu pieprasījumi, kas gada beigās nebūs apmaksāti, ņemot vērā $N + 2/3$ noteikumu galatermiņu, kas ir 31. decembris.

1.4. grafiks. Uzkrātās neizpildītās saistības struktūrfondos un Kohēzijas fondā 2000.–2006. gadā un kohēzijas jomā 2007.–2012. gadā

Avots: Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību 2000.–2012. finanšu gadā

⁽⁴⁴⁾ Divas līknes **1.4. grafikā** veido 140 miljardus EUR. Līkne, kas attiecas uz 2000.–2006. gadu, rāda uzkrātās neizpildītās budžeta saistības (8 miljardi EUR) un līkne, kas attiecas uz 2007.–2013. gadu, – uzkrātās neizpildītās budžeta saistības (132 miljardi EUR). Attiecībā uz kohēziju sk. Pārskatu par budžeta un finanšu pārvaldību 2012. finanšu gadā, 25. un 39.–42. lpp.

⁽⁴⁵⁾ Šajā summā ietilpa gan pieprasījumi, kas jau apstiprināti maksājuma veikšanai, gan pieprasījumi, kas iesūtīti, bet vēl nav pārbaudīti un apstiprināti. Sk. Pārskatu par budžeta un finanšu pārvaldību 2012. finanšu gadā, 39. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Nenokārtotais priekšfinansējums

1.56. Ar saistības likvidāciju (veicot maksājumu) izdevuma uzskaites process ne vienmēr beidzas. Komisija uzskaita galīgos izdevumus tikai tad, kad pasākumi ir veikti, par tiem ir ziņots Komisijai un tie ir pieņemti. **1.5. tabulā** parādīts to priekšfinansējuma maksājumu līmenis, par kuriem Komisija vēl nav pieņēmusi un apstiprinājusi galīgo izlietojumu, ko veikuši saņēmēji. Bruto priekšfinansējums 2012. gada beigās sasniedza 80,1 miljardu EUR ⁽⁴⁶⁾.

1.57. Ilgākais vidējais laikposms no saistības uzņemšanas līdz izdevumu pieņemšanai bija 4. pozīcijā "ES nozīme pasaules līmenī", kurā tipiskai operācijai no saistības uzņemšanas līdz brīdim, kad Komisija uzskaita galīgo saistīto maksājumu, paiet trīs gadi un 11 mēneši ⁽⁴⁷⁾. Nevajadzīgi pagarināti priekšfinansējuma periodi var novest pie paaugstināta kļūdu vai zaudējumu riska (sk. 7. nodaļu, 7.1. izcēlumu).

1.56. Atbilstīgi Finanšu regulas 90. panta 4. punktam regulāri jāveic priekšmaksājumu grāmatošana (kas nozīmē izdevumu uzskaiti) atbilstīgi pamatā esošā projekta ekonomiskajai būtībai un grafikam. Līdz ar finanšu gadu ikgadējo nodalīšanu attiecīgie izdevumi tiek attiecināti uz atbilstošo periodu, pat ja par (galīgo) maksājuma pieprasījumu vēl nav paziņots vai tas nav pieņemts.

1.57. Komisija uzsver, ka, ņemot vērā ārējo darbību specifiku, atbilstīgi aktualizētās Finanšu regulas 184. panta 4. punktam (kas piemērojams no 2013. gada 1. janvāra) ir paredzēts izņēmums attiecībā uz ārējām darbībām, lai visā pamatā esošās darbības laikā nenokārtoti būtu ne vairāk kā divi priekšfinansējuma maksājumi.

⁽⁴⁶⁾ Bilancē uzrādītais neto skaitlis 57,7 miljardi EUR atspoguļo atlikumu pēc Komisijas aplēses par to, kādā mērā saņēmēji ir izpildījuši atbalsta nosacījumus. Daži ģenerāldirektorāti neiegrāmato galīgos izdevumus pat tad, ja to rīcībā ir elementi, kuri norāda uz reālu panākto virzību (Palātas 2010. gada pārskata 1.29. punkts un Palātas 2009. gada pārskata 1.12. punkts).

⁽⁴⁷⁾ Šis laikposms kopā atbilst trīs gadiem un 11 mēnešiem **1.5. tabulā**, ko veido vidēji divi gadi un pieci mēneši neizpildītām budžeta saistībām un vidēji 18 mēneši priekšfinansējumam.

1.5. tabula. Komisijas neizpildītās budžeta saistības un priekšfinansējums pa finanšu shēmas kategorijām un saistību (maksājumu) gados

(miljonos EUR)

Neizpildītās budžeta saistības										
Katego- rija		< 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Kopā	Saistību gadi ⁽¹⁾
1	Ilgtermiņa izaugsme ⁽⁴⁾	7 986	499	2 978	11 444	30 896	50 154	62 314	166 271	2,5
2	Dabas resursi	806	66	144	286	1 893	8 987	14 703	26 886	1,7
3	Pilsoniskums, brīvība, drošība un tiesiskums	19	28	86	241	314	562	1 065	2 316	0,8
4	ES nozīme pasaules līmenī	1 322	710	1 291	2 199	3 464	4 884	7 558	21 429	2,4
5	Administrācija	—	—	0	0	0	3	317	320	0,0
	Kopā	10 133	1 304	4 498	14 171	36 568	64 591	85 958	217 222	2,3
Avansa maksājumi										
Katego- rija		< 2007 ⁽²⁾	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Kopā	Maksājumu gadi ⁽³⁾
1	Ilgtermiņa izaugsme ⁽⁴⁾	4 532	7 149	12 758	13 633	5 367	6 083	8 322	57 844	1,0
2	Dabas resursi	1 454	3 934	2 728	172	116	164	290	8 857	0,2
3	Pilsoniskums, brīvība, drošība un tiesiskums	4	10	110	357	400	872	1 955	3 708	1,7
4	ES nozīme pasaules līmenī	311	210	433	990	1 536	2 632	3 866	9 979	1,5
5	Administrācija	1	0	—	0	0	0	6	8	0,0
	Kopā (bruto priekšfinansējums)	6 302	11 303	16 030	15 152	7 419	9 751	14 438	80 395	0,6

⁽¹⁾ Avots: Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību 2012. finanšu gadā, A.6.3. iedaļa⁽²⁾ Daļa no priekšfinansējuma, kas bija samaksāts pirms 2007. gada, bija iedalīta atbilstošajai finanšu shēmas kategorijai, pamatojoties uz atbildīgo ģenerāldirektoriātu, jo informācija par budžeta pozīciju nebija pieejama Komisijas informācijas sistēmā.⁽³⁾ Samaksātais priekšfinansējums 31.12.2012., dalīts ar maksājumu no gada apropriācijām.⁽⁴⁾ 1. kategorijā "Ilgtermiņa izaugsme" ietilpst 1.a kategorija "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" un 1.b kategorija "Kohēzija izaugsmei un nodarbinātībai".

Vajadzības pēc turpmākām izmaksām

1.58. Galvenie faktori, kas ir izraisījuši spriedzi budžetā saistībā ar maksājumiem 2012. gadā, ir 1.52. punktā minētās nozīmīgās atšķirības nelīdzsvarotībā un vajadzība risināt jautājumu par neizlietotu saistību neizpildītu atlikumu. Spriedze budžetā saistībā ar maksājumiem ir ļoti nozīmīgs faktors, kāpēc Komisijai vidējā termiņā un ilgtermiņā jāplāno maksājumu prasības. Līdztekus naudas plūsmas vajadzību apmierināšanai, kas izriet no neizpildītām budžeta saistībām, no turpmākajiem budžetiem būs jāfinansē maksājumi Savienības bilanci reģistrēto saistību izpildei⁽⁴⁸⁾. Šīs kategorijas kopā 2012. gada 31. decembrī veido aptuveni 313 miljardus EUR, kas būs jāizmaksā nākotnē.

1.59. Palāta uzskata, ka Komisijai ir jā sagatavo un jāpublicē ilgtermiņa naudas plūsmas prognoze, projicējot nākotnes maksājumu prasības, lai palīdzētu apzināt nākotnes vajadzības, plānot budžeta prioritātes un nodrošināt, ka no apstiprinātajiem gada budžetiem ir iespējams segt vajadzīgos maksājumus. Šajā analizē jāņem vērā, kādā mērā ES būs jāveic priekšfinansējuma maksājumi, kā arī jāapmierina nākotnes izmaksu vajadzības, kas izriet no Savienības bilanci jau reģistrētajām saistībām.

1.58. Komisija rūpīgi analizē nenokārtotās saistības. Komisijas jauno tiesību aktu priekšlikumu par 2014.–2020. gadu mērķis bija stiprināt finanšu disciplīnu, un tie paredzēja normu par automātisku saistību atcelšanu pēc divus gadus ilgušām ikgadējām saistībām. Turklāt Komisija izteica priekšlikumu atteikties no izņēmumiem attiecībā uz lieliem projektiem. Taču starpinstitucionālajā procesā ir izrādījies, ka citi likumdevēji piekrīt pagarināt normu par saistību automātisku atcelšanu līdz trim gadiem. Daudzgadu finanšu shēmas ietvaros Komisija rosina arī lielāku budžeta pārvaldības elastību, lai pārceltu katras pozīcijas neizmantotos līdzekļus uz nākamo gadu.

1.59. Komisija jau ir iesaistījusies ļoti rūpīgā nākotnes plānošanā. Taču vienīgais veids, kā risināt nenokārtoto saistību (RAL) jautājumu, ir vai nu atcelt saistības, vai arī tās samaksāt. Finanšu normas stingri reglamentē saistību atcelšanu, un vairumā gadījumu to nevarēs izmantot. Tāpēc Komisijai ir pienākums samaksāt nenokārtotās summas.

Komisija analizēs, kā vislabāk sagatavot un uzrādīt ilgtermiņa naudas plūsmas prognozi, kas ietver arī saistības, kas jau ir reģistrētas Savienības bilanci.

⁽⁴⁸⁾ Izņemot izsniegtos aizdevumus, lielākā daļa bilanci iekļauto saistību ar laiku kļūs par maksājumu pieprasījumu no budžeta. No 137 miljardiem EUR saistību, kas neatspoguļo aizņēmumus, saistības jau ir uzņemtas tikai par 42 miljardiem EUR.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODES

1. Palātas revīzijas pieeja ir izklāstīta Finanšu un atbilstības revīzijas rokasgrāmatā. Šī rokasgrāmata ir pieejama Palātas tīmekļa vietnē. Lai plānotu revīzijas darbu un noteiktu padziļināto pārbažu apjomu, Palāta izmanto **revīzijas pārliecības iegūšanas modeli**. Tas saistīts ar objektīvā riska (risks, ka darījumos gadās kļūdas) un kontroles riska (risks, ka kontroles sistēmas nenovērš vai neatklāj un nelabo šādas kļūdas) novērtēšanu.

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar pārskatu ticamību (finanšu revīzija)

2. Lai izvērtētu, vai konsolidētie pārskati (konsolidētie finanšu pārskati un konsolidētie pārskati par budžeta izpildi) visos būtiskajos aspektos pienācīgi sniedz priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli un ieņēmumiem, izdevumiem un naudas plūsmām gada beigās, revīzijā izmanto šādus galvenos elementus:

- a) grāmatvedības kontroles vides vērtējums;
- b) galveno grāmatvedības procedūru un gada noslēguma procesa pārbaude;
- c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvence un pamatotība);
- d) kontu un/vai bilanču analīze un salīdzinājums un
- e) saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu paraugu pārbaudi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar darījumu pareizību (atbilstības revīzija)

3. Palātas pieeja pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā ietver

- darījumu tiešas pārbaudes katrā ieņēmumu vai izdevumu jomā (sk. **1.1.** un **1.2. tabulu**), lai pārliecinātos, cik lielā mērā darījumi ir pareizi,
- vērtējumu par to, cik efektīvi atlasītās pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību. Ņem vērā arī citu revidentu darbā iegūtos pierādījumus (vajadzības gadījumā) un Komisijas sniegtās informācijas un pārliecības analīzi.

Kā Palāta pārbauda darījumus

4. Darījumu tiešā pārbaude katrā īpašajā izvērtējumā (2.–9. nodaļa) ir pamatota uz saņemto summu (ieņēmumu gadījumā) vai darījumu **reprezentatīvu paraugu** attiecīgajā politikas grupā⁽¹⁾. Šī pārbaude sniedz aplēsi par to, cik liela attiecīgās datu kopas darījumu daļa ir nepareiza.

5. Darījumu pārbaudē **caurskata** katru atlasīto darījumu, lai pārbaudītu, vai izdevumu atlīdzināšanas pieprasījums vai maksājums ir veikts budžetā un juridiskajā pamatā apstiprinātajā nolūkā, ir pareizi aprēķināts un atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus un izseko darījumam līdz pat tiešajam saņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators) un pārbauda atbilstību katrā līmenī. Ja (jebkurā līmenī) darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad uzskata, ka tajā ir **kļūda**.

⁽¹⁾ Papildus tam arī horizontāli atlasa saistību reprezentatīvu paraugu un pārbauda šo saistību atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem

6. Izdevumu jomā Palāta pārbauda starpposma un galīgos maksājumus un avansu noskaidrošanu (maksājumus par izdevumiem). Tas nozīmē, ka tā pārbauda darījumus tajā posmā, kad ES līdzekļu galasaņēmēji (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kas izpilda publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus) ir veikuši pasākumus vai kad tiem ir radušās izmaksas un kad Komisija ir pieņēmusi, ka veiktie pasākumi vai radušās izmaksas attaisno maksājumu no ES budžeta. Tādējādi Palāta aplūko ES konsolidētajos pārskatos atspoguļotajiem darījumiem pakārtoto ekonomisko realitāti.

7. Palātas revīzijas paraugs ir veidots tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visā revidētajā datu kopā. Palāta katru gadu nepārbauda darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un/vai reģionā. Piemēri gada pārskatā ir sniegti ilustrācijai, un tie uzskatāmi parāda atrastās raksturīgākās kļūdas. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenozīmē, ka sniegtie piemēri nevar notikt citās vietās. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem ⁽²⁾.

Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus

8. **Kļūdas** darījumos rodas dažādu iemeslu dēļ. Tās grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumiskās prasības. Individuālus darījumus kļūdas var skart pilnībā vai daļēji. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no Palātas veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo tās demonstrē pārraudzības un kontroles sistēmu efektīvu darbību. Palāta nosaka, vai individuālas kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas atkarībā no tā, vai ir iespējams aprēķināt, cik liela summa no revidētās summas bija kļūdaina. Palāta analizē arī atklāto kļūdu veidu, proti, ir attiecināmības kļūda (maksājums neatbilst attiecināmības noteikumiem), reālas pastāvēšanas kļūda (ir atļūdzinātas izmaksas, lai gan nav pierādījumu, ka tās patiešām radušās) un precizitātes kļūda (maksājums nav pareizi aprēķināts).

9. Daudz kļūdu pieļauj saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu. Lai ievērotu Līgumā paredzētos konkurences pamatprincipus, līgumi jāizsludina, piedāvājumi jānovērtē atbilstīgi norādītajiem kritērijiem, līgumus nedrīkst mākslīgi sadalīt, lai to summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, u. c.

10. Revīzijā Palāta pievērš uzmanību iepirkuma likuma procedūras prasību neievērošanai. Palāta

- a) uzskata par "nopietnām" tās kļūdas, kas ierobežo publiskā iepirkuma noteikumu mērķus – godīgu konkurenci un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu tam pretendētājam, kura piedāvājums ir vislabākais ⁽³⁾;
- b) publiskā iepirkuma noteikumu "nopietno" pārkāpumu ietekmi nosaka kvantitatīvi attiecībā uz visu ar līgumu saistītā maksājuma summu – šīs ir 100 % skaitļos izsakāmas kļūdas ⁽⁴⁾;
- c) neizsaka skaitļos un neekstrapolē ne tik nopietnas kļūdas, kas neietekmē konkursa rezultātu [skaitļos neizsakāmas kļūdas ⁽⁵⁾].

11. Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, kvantitatīvās ietekmes izteikšanu Palāta var veikt citādi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

⁽²⁾ Revīzijas mērķis ir izdarīt pamatotus secinājumus par ES izdevumiem un ieņēmumiem kopumā. Lai izdarītu pamatotu un statistiski nozīmīgu salīdzinājumu starp dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem, katrā no tiem būtu jāatlasa paraugs ar daudz lielāku darījumu skaitu, nekā reāli iespējams.

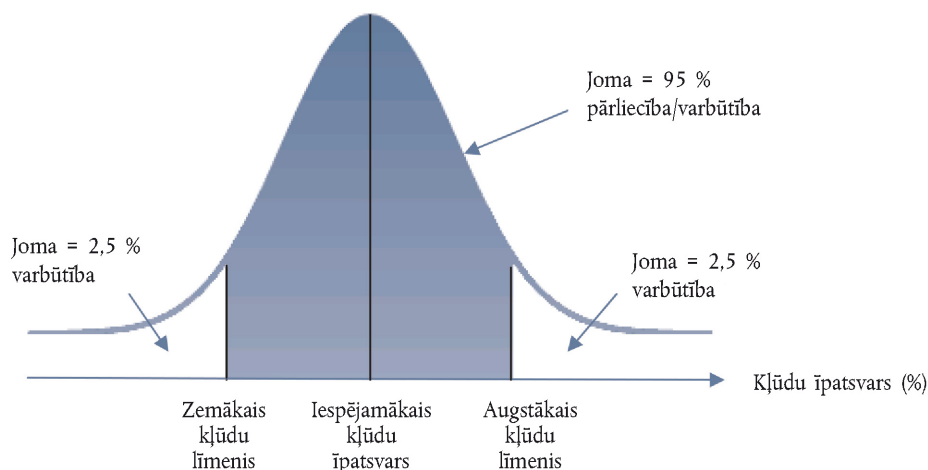
⁽³⁾ Pamatā ir divas līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas sistēmas: lētākais piedāvājums vai visizdevīgākais piedāvājums.

⁽⁴⁾ Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri: galvenajam vai papildu līgumam nav rīkots konkurss vai ir rīkots tikai slēgts konkurss (izņemot gadījumus, kad tiesiskajā regulējumā tas ir skaidri atļauts); neatbilstošs piedāvājumu novērtējums, kas ietekmē konkursa rezultātu; būtiskas izmaiņas līguma saturā; līgumu mākslīgs sadalījums, lai projektu summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, pie kuriem jāpiemēro publiskā iepirkuma noteikumi.

⁽⁵⁾ Skaitļos neizsakāmu kļūdu piemēri: neatbilstošs piedāvājumu novērtējums, kas neietekmē konkursa rezultātu; konkursa procedūras vai specifikāciju formālas nepilnības, nav ievēroti pārredzamības prasību formālie aspekti.

Aplēstais kļūdu īpatsvars (iespējamākais kļūdu īpatsvars)

12. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta nosaka **iespējamāko kļūdu īpatsvaru** (*most likely rate of error – MLE*)⁽⁶⁾ katrā konkrētajā novērtējumā un attiecībā uz budžeta izdevumiem kopumā. MLE ir iespējamā kļūdu procenta statistika aplēse (t. i., skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu un līgumu un dotāciju nosacījumu pārkāpšana) datu kopā. Palāta aplēš arī zemāko kļūdu līmeni (*lower error limit – LEL*) un augstāko kļūdu līmeni (*upper error limit – UEL*) (sk. pievienoto attēlu).

13. Zem līknes ietonētās daļas procentuālā attiecība norāda uz varbūtību, ka patiesais kļūdu īpatsvara diapazons datu kopā ir starp zemāko kļūdu līmeni un augstāko kļūdu līmeni.

14. Palāta, plānojot revīzijas darbu, cenšas veikt procedūras, kas tai ļauj salīdzināt aplēsto kļūdu īpatsvaru datu kopā ar plānoto **būtiskumu** 2 % līmeni. Novērtējot revīzijas rezultātus, Palāta ievēro šo būtiskuma līmeni un, sagatavojot revīzijas atzinumu, ņem vērā kļūdu veidu, kontekstu un summas, ko ir skārušas kļūdas.

Kļūdu biežums

15. Lai izteiktu kļūdu biežumu, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas.

Kā Palāta novērtē sistēmas un ziņo par rezultātiem

16. **Pārraudzības un kontroles sistēmas** ievieš Komisija un dalībvalstis, saņēmējvalstis un/vai reģioni, lai pārvaldītu budžeta riskus, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Tāpēc novērtējums par to, vai sistēmas efektīvi nodrošina darījumu pareizību, ir viena no svarīgākajām revīzijas procedūrām, kas īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

17. Katrai politikas grupai, kā arī ieņēmumiem ir ieviestas dažādas sistēmas. Tāpēc Palāta parasti katru gadu izraugās pārbaudāmo sistēmu paraugu. **Sistēmu novērtējumu** rezultātus apkopo tabulā “Sistēmu pārbaudes rezultāti”. Tabula ir pievienota 2.–9. nodaļas X.2. pielikumā. Sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās mazina kļūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja ir dažas nepilnības, kas ietekmē to darbības efektivitāti, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti.

Kā Palāta formulē atzinumus ticamības deklarācijā

18. Palāta ticamības deklarācijā formulē atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, kas izklāstīts 2.–9. nodaļā, un uz kļūdu izplatības novērtējumu. Veiktais darbs ļauj Palātai novērtēt pārliecību, ka kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma sliekšni vai atrodas zem tā. Palātas labākā aplēse par kļūdu īpatsvaru attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2012. gadā ir 4,8 %. Palātai ir vairāk nekā 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars revidētajā datu kopā ir būtisks. Dažādās politikas jomās aplēstais kļūdu īpatsvars ir atšķirīgs, kā izklāstīts 3.–9. nodaļā. Palātas novērtējums ir tāds, ka kļūdas ir izplatītas – tās sastopamas lielākajā daļā izdevumu jomu. Palāta sniedz vispārēju atzinumu par saistību pareizību, pamatojoties uz papildu horizontālu paraugu.

⁽⁶⁾ $MLE = \frac{1}{\sum ASI} * \sum_i \left(ASI_i * \frac{error\ amount_i}{audited\ amount_i} \right)$, kur ASI ir vidējais paraugu atslēdzamais intervāls un i ir darījumu numerācija paraugā (un error amount ir kļūdas summa, bet audited amount ir revidētā summa).

Pārkāpumi vai krāpšana

19. Lielākā daļa kļūdu rodas, nepareizi piemērojot vai pārprotot bieži vien sarežģītos ES izdevumu shēmu noteikumus. Ja Palātai ir pamatotas aizdomas, ka ir notikusi krāpšana, tā par to ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš ir atbildīgs par turpmāku izmeklēšanu. Palāta katru gadu ziņo OLAF par vairākiem gadījumiem.

3. DAĻA. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību

20. Saskaņā ar LESD 287. pantu Palāta sniedza

- a) revīzijas atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu un
- b) revīzijas atzinumus par ieņēmumu, maksājumu par izdevumiem un šiem pārskatiem pakārtoto saistību pareizību.

21. Palāta sagatavoja revīzijas atzinumus un veica saistītās revīzijas saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

22. Šajos standartos paredzēta arī situācija, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, un tajos teikts, ka grozīts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie grozīta atzinuma par pārskatu ticamību. Finanšu pārskatos, par kuriem Palāta sniedz atzinumu, īpaši 6. piezīmē, atzīts, ka ir būtisks jautājums saistībā ar to noteikumu pārkāpumiem, kas regulē izdevumus, kuri finansējami no ES budžeta. Palāta attiecīgi ir nolēmusi, ka būtisks kļūdu līmenis, kas ietekmē pareizību, pats par sevi nav iemesls grozīt tās atsevišķi sniegto atzinumu par pārskatu ticamību.

ATTIECĪBĀ UZ PĀRSKATU TICAMĪBU IEPRIEKŠĒJOS GADOS FORMULĒTO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras	1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras	1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras
Attiecībā uz priekšfinansējumu, parādiem kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanu Palāta kopš 2007. finanšu gada ir konstatējusi grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finansiālā ietekme nav būtiska, tomēr to ir bijis daudz. Tas liecina, ka ir vajadzīgi uzlabojumi atsevišķos ģenerāldirektorātos. Attiecībā uz priekšfinansējuma summu uzskaiti Palāta konstatēja, ka: — līdz galam nenokārtotu priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanu ne vienmēr veic pareizi. Vairākos gadījumos to neveica vispār vai iegrāmatoja nepareizas summas; — daži ģenerāldirektorāti neapstrādā pieejamo informāciju par panākto virzību un faktiskajām izmaksām un neiegrāmato attiecīgo priekšfinansējumu saskaņā ar šo virzību, bet finanšu gada nodalīšanai izmanto aptuvenus skaitļus; — (pirmo reizi konstatēts 2010. gada pārskatā) Komisija aizvien biežāk nepareizi iegrāmato maksājumus bilances aktīvu daļā, īpaši attiecībā uz finansēšanas vadības instrumentiem un citu atbalsta shēmu avansiem.	Palāta konstatēja, ka vairāki ģenerāldirektorāti turpina pārskatos reģistrēt aplēses pat tad, ja tiem ir pietiekams pamats attiecīgo priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanai. Dažos gadījumos kavējumi radušos izdevumu grāmatvedības uzskaitē notiek tāpēc, ka ir zudusi revīzijas izsekojamība. Palāta uzskata, ka atsevišķos ģenerāldirektorātos ir ievērojami jāuzlabo procedūras. Komisija finansēšanas vadības instrumentus iekļāva 2010. gada pārskatos un citu atbalsta shēmu avansus —2011. gada pārskatos. Atlikuma summu abos gadījumos aplēš, pamatojoties uz pieņēmumu, ka līdzekļus izlieto vienmērīgi visā darbības periodā. Komisijai šis pieņēmums ir jāpārskata.	Komisija apzinās šā jautājuma nozīmīgumu un pastāvīgi strādā pie savu procedūru pilnveides. Pārskatītajā Finanšu regulā ir iestrādāts īpašs pants, lai veicinātu priekšfinansējumu regulārāku iegrāmatošanu. Šīs normas papildina skaidrojošas vadlīnijas, kas izplatītas visiem Komisijas ģenerāldirektorātiem. Palātas aprakstītā metode tiek piemērota, kopš tika konstatēti konkrētie izdevumu posteņi. Komisija uzskata, ka ir maz ticami, ka pašreizējā plānošanas perioda dažos atlikušajos mēnešos varētu radīt citu metodoloģiju, kas būtu ticamāka un vienlaikus izmaksu ziņā efektīva.

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām Jāizskata finanšu pārskatu pamatnostādnes attiecībā uz to, kāda informācija ir jāsniedz un kā tā jāizmanto. Jāpieliek pūliņi, lai uzlabotu sniegto datu kvalitāti. Kohēzijas jomā 2010. un 2011. gada beigās vēl bija jāpiemēro korekcijas 2,5 miljardu EUR apmērā (proti, bija "jāiekasē", Komisijai saņemot atmaksu vai dalībvalstij atskaitot attiecīgo summu no nākamās izmaksu deklarācijas). Korekciju piemērošanas zemie rādītāji — 71 % 2010. gadā un 72 % 2011. gadā — tika skaidroti ar to, ka 2000.–2006. gada programmu posms vēl bija slēgšanas stadijā. 2010. gada beigās saņemtie maksājumu pieprasījumi vēl nebija apstiprināti, tātad attiecīgās finanšu korekcijas nevarēja ņemt vērā 2010. gada izpildes skaitļos.	2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām Grāmatvedis ir uzlabojis informācijas izklāstu par atgūtajām summām un finanšu korekcijām 6. piezīmē. Šī piezīme tagad ir mērķtiecīgāka un mazāk ekstensīva. 6. piezīmē ir iekļauta arī nefinansiāla informācija, kuru saskaņā ar Finanšu regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 150. panta 4) punktu varētu labāk izklāstīt ziņojumā par ES budžeta aizsardzību, ko iesniedz budžeta lēmējīstādēm katra gada septembrī. 2012. gada beigās vēl bija jāpiemēro korekcijas 1,1 miljarda EUR apmērā (izpilde par 90 %). 2012. gada kopsummā ietilpa finanšu korekciju summas, kas attiecās uz 2000.–2006. gada programmu slēgšanu (sk. 1.1. izcēlumu).	2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām Komisija turpinās savus centienus pilnveidot šīs informācijas sniegšanu, norādot, ka detalizētāka informācija tiks sniegta Komisijas Paziņojumā par ES budžeta aizsardzību. Ir gaidāms, ka šis skaits 2013. gadā pieaugs, jo tiks slēgtas ERAF 2000.–2006. gada programmas. Taču Kohēzijas fondu reglamentējošās normas ir atšķirīgas, un 2000.–2006. gada Kohēzijas fonda projekti tiks noslēgti galvenokārt nākamgad.
3. Galileo programmas aktīvu nodošana Lai efektīvi garantētu aktīvu saglabāšanu, Komisijai jānodrošina visas vajadzīgās grāmatvedības un tehniskās informācijas pieejamība aktīvu nodošanas laikā. 2010. gada pārskatā un turpmākajos gada pārskatos Palāta ir vērsusi uzmanību uz atrunu, ko atbildīgais ģenerāldirektors bija iekļāvis savā gada darbības pārskatā attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.	3. Galileo programmas aktīvu nodošana Komisija strādā kopā ar Eiropas Kosmosa aģentūru, lai nodrošinātu, ka aktīvu nodošanas brīdī ir pieejama visa vajadzīgā grāmatvedības un tehniskā informācija. Atbildīgais ģenerāldirektors 2012. gada darbības pārskatā saglabāja atrunu attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.	3. Galileo programmas aktīvu nodošana Komisija ir veikusi padziļinātas pārbaudes un ir pamatoti pārliecināta, ka Galileo programmas bilanci uzrādītās summas ir ticamas. Ir vērojama stabila virzība attiecībā uz sagatavošanos aktīvu nodošanai. Komisija turpinās revidēt Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) iesniegtos finanšu pārskatus un nepieciešamības gadījumā labot kļūdas. Tā aicinās EKA turpināt darbu pie finanšu pārskatu kvalitātes pilnveides un atbalstīs EKA šajā jomā.

1.3. PIELIKUMS

IZVILKUMI NO 2012. GADA KONSOLIDĒTAJĒM PĀRSKATIEM ⁽¹⁾1. tabula. **Bilance** (*)

(miljonos EUR)

	31.12.2012	31.12.2011
Ilgtermiņa aktīvi		
Nemateriālie aktīvi	188	149
Īpašums, iekārtas un aprīkojums	5 978	5 071
Ieguldījumi, kurus uzskaita pēc pašu kapitāla metodes	392	374
Finanšu ieguldījumi	62 311	43 672
Debitoru parādi un atgūstamās summas	564	289
Avansa maksājumi	44 505	44 723
	113 938	94 278
Apgrozāmie līdzekļi		
Krājumi	138	94
Finanšu ieguldījumi	1 981	3 721
Debitoru parādi un atgūstamās summas	14 039	9 477
Avansa maksājumi	13 238	11 007
Nauda un tās ekvivalenti	10 674	18 935
	40 070	43 234
Aktīvi kopā	154 008	137 512
Ilgtermiņa saistības		
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	(42 503)	(34 835)
Uzkrājumi	(1 258)	(1 495)
Finanšu saistības	(57 232)	(41 179)
Citas saistības	(2 527)	(2 059)
	(103 520)	(79 568)
Īstermiņa saistības		
Uzkrājumi	(806)	(270)
Finanšu saistības	(15)	(51)
Kreditoru parādi	(90 083)	(91 473)
	(90 904)	(91 794)
Saistības kopā	(194 424)	(171 362)
Tīrie aktīvi	(40 416)	(33 850)
Rezerves	4 061	3 608
No dalībvalstīm pieprasāmās summas (**)	(44 477)	(37 458)
Tīrie aktīvi	(40 416)	(33 850)

(*) Bilances izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(**) Eiropas Parlaments ir pieņēmis budžetu 2012. gada 13. decembrī, un tajā paredzēts maksājums par Savienības īstermiņa saistībām no pašu resursiem, kas jāieķasē vai jāsaņem no dalībvalstīm 2013. gadā. Turklāt Civildienesta noteikumu (grozītā Padomes 1968. gada 29. februāra Regula Nr. 259/68) 83. pantā noteikts, ka dalībvalstis kopīgi garantē pensiju saistības.

(1) Ieteikums lasītājam iepazīties ar Eiropas Savienības 2012. finanšu gada konsolidēto pārskatu pilnu tekstu — gan konsolidētajiem finanšu pārskatiem un skaidrojošajām piezīmēm, gan konsolidētajiem budžeta izpildes pārskatiem un skaidrojošajām piezīmēm.

2. tabula. Finanšu rezultātu pārskats (*)

(miljonos EUR)		
	2012	2011
Pamatdarbības ieņēmumi		
Pašu resursu ieņēmumi un ieņēmumi no iemaksām	130 919	124 677
Citi pamatdarbības ieņēmumi	6 826	5 376
	137 745	130 053
Pamatdarbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	(9 320)	(8 976)
Pamatdarbības izdevumi	(124 633)	(123 778)
	(133 953)	(132 754)
Pārpalikums / (deficīts) no pamatdarbības	3 792	(2 701)
Finanšu ieņēmumi	2 157	1 491
Finanšu izdevumi	(1 942)	(1 355)
Izmaiņas saistībās, kas attiecas uz pensijām un citiem darbinieku pabalstiem	(8 846)	1 212
Kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu tīrā deficīta daļa	(490)	(436)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	(5 329)	(1 789)

(*) Pārskatā par finanšu rezultātiem ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

3. tabula. Naudas plūsmas pārskats (*)

(miljonos EUR)

	2012	2011
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	(5 329)	(1 789)
Pamatdarbība		
Amortizācija	39	33
Nolietojums	405	361
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	(16 062)	(27 692)
Debitoru parādu un atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	(4 837)	1 605
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(2 013)	(1 534)
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	(44)	(3)
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	299	234
Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	16 017	27 781
Citu saistību palielinājums/(samazinājums)	468	(45)
Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)	(1 390)	6 944
Iepriekšējā gada budžeta atlikums, kas iegrāmatots kā bezskaidras naudas ieņēmumi	(1 497)	(4 539)
Citas bezskaidras naudas darbības	260	(75)
Saistību, kas attiecas uz pensijām un darbinieku pabalstiem, palielinājums/(samazinājums)	7 668	(2 337)
Ieguldījumu darbības		
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(1 390)	(693)
(Palielinājums)/samazinājums ieguldījumos, izmantojot pašu kapitāla metodi	(18)	118
(Palielinājums)/samazinājums pārdošanai pieejamajos finanšu aktīvos	(837)	(1 497)
Tīrā naudas plūsma	(8 261)	(3 128)
Naudas un tās ekvivalentu tīrais palielinājums/(samazinājums)	(8 261)	(3 128)
Nauda un tās ekvivalenti gada sākumā	18 935	22 063
Nauda un tās ekvivalenti gada beigās	10 674	18 935

(*) Naudas plūsmas pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

4. tabula. Tiro aktīvu izmaiņu pārskats (*)

(miljonos EUR)

	Rezerves (A)		No dalībvalstīm pieprasāmās summas (B)		Tīrie aktīvi = (A) + (B)
	Patiesās vērtības rezerve	Pārējās rezerves	Uzkrātais pārpalikums/(deficīts)	Gada saimnieciskās darbības rezultāts	
Atlikums 2010. gada 31. decembrī	(61)	3 545	(48 163)	17 232	(27 447)
Garantiju fonda rezerves izmaiņas		165	(165)		0
Patiesās vērtības izmaiņas	(47)				(47)
Citi		2	(30)		(28)
2010. gada saimnieciskā rezultāta sadalījums		4	17 228	(17 232)	0
Dalībvalstīm kreditētais 2010. gada budžeta rezultāts			(4 539)		(4 539)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts				(1 789)	(1 789)
Atlikums 2011. gada 31. decembrī	(108)	3 716	(35 669)	(1 789)	(33 850)
Garantiju fonda rezerves izmaiņas		168	(168)		0
Patiesās vērtības izmaiņas	258				258
Citi		21	(19)		2
2011. gada saimnieciskā rezultāta sadalījums		6	(1 795)	1 789	0
Dalībvalstīm kreditētais 2011. gada budžeta rezultāts			(1 497)		(1 497)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts				(5 329)	(5 329)
Atlikums 2012. gada 31. decembrī	150	3 911	(39 148)	(5 329)	(40 416)

(*) Tiro aktīvu izmaiņu pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

5. tabula. ES budžeta izpildes rezultāts (*)

(miljonos EUR)		
Eiropas Savienība	2012	2011
Finanšu gada ieņēmumi	139 541	130 000
Maksājumi par kārtējā gada apropriācijām	(137 738)	(128 043)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N+1 gadu	(936)	(1 019)
To neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N-1 gada	92	457
Valūtas kursa starpības attiecīgajā gadā	60	97
Budžeta izpildes rezultāts (**)	1 019	1 492

(*) ES budžeta izpildes rezultāta izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(**) No šīs summas EBTA kopsumma 2012. gadā ir (4) miljoni EUR un 2011. gadā — (5) miljoni EUR.

2. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.17.
Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes	2.2.–2.8.
Revīzijas tvērums un pieeja	2.9.–2.17.
NKI pašu resursi	2.10.–2.12.
Tradicionālie pašu resursi	2.13.–2.15.
PVN pašu resursi	2.16.–2.17.
Darījumu pareizība	2.18.–2.22.
NKI pašu resursi	2.19.
Tradicionālie pašu resursi	2.20.
PVN pašu resursi	2.21.
Pārējie ieņēmumi	2.22.
Sistēmu efektivitāte	2.23.–2.39.
NKI pašu resursi	2.24.–2.30.
Atrunu pārvaldība	2.24.–2.27.
Komisijas veiktās NKI datu pārbaudes novērtējums	2.28.–2.30.
Tradicionālie pašu resursi	2.31.–2.33.
PVN pašu resursi	2.34.–2.37.
Gada darbības pārskati	2.38.–2.39.
Secinājumi un ieteikumi	2.40.–2.44.
Secinājumi par 2012. gada ieņēmumiem	2.40.–2.42.
Ieteikumi	2.43.–2.44.
2.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti ieņēmumu jomā	
2.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti ieņēmumu jomā	
2.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude ieņēmumu jomā	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā informācija par 2012. gada ieņēmumiem ir sniegta **2.1. tabulā**.

2.1. tabula. Galvenā informācija par ieņēmumiem 2012. gadā

Ieņēmumu veids	Apraksts	Ieņēmumi 2012. g.	
		(miljonos EUR)	%
NKI pašu resursi	Pašu resursi, kuru pamatā ir NKI (nacionālais kopienākums) kārtējā finanšu gadā	97 856	70,1
Tradicionālie pašu resursi (TPR)	Muitas nodokļi un cukura nodevas	16 454	11,8
PVN pašu resursi	Pašu resursi no PVN (pievienotās vērtības nodokļa) kārtējā finanšu gadā	14 648	10,5
Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Apvienotās Karalistes korekcija	– 74	– 0,1
Samazinājums NKI iemaksām	Piešķirts Nīderlandei un Zviedrijai	2	0,0
	PAŠU RESURSI KOPĀ	128 886	92,4
Procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas		3 807	2,7
Iemaksas un kompensācijas saistībā ar Savienības/Kopienas līgumiem un programmām		2 928	2,1
Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas		2 041	1,5
Ieņēmumi no iestādēs un citās Savienības struktūrās strādājošajiem		1 236	0,9
Ieņēmumi, kas uzkrājušies no iestāžu administratīvās darbības		612	0,4
Dažādi ieņēmumi		31	0,0
Aizņēmumu un aizdevumu operācijas		0	0,0
	CITI IEŅĒMUMI KOPĀ	10 655	7,6
	GADA IEŅĒMUMI KOPĀ	139 541	100,0

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes

2.2. Pašu resursi neapšaubāmi ir galvenais budžeta izdevumu finansēšanas avots (92,4 %). Ir triju veidu pašu resursi ⁽¹⁾: pašu resursi, kas iegūti no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI), tradicionālie pašu resursi (TPR) – muitas nodokļi par importu un cukura ražošanas nodevas – un pašu resursi, kas aprēķināti, balstoties uz dalībvalstu iekasēto pievienotās vērtības nodokli (PVN).

2.3. Pašu resursus no NKI iegūst, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu NKI. Dalībvalstu iemaksu aprēķins attiecībā uz kārtējo finanšu gadu (97 856 miljoni EUR, 70,1 % ieņēmumu) ir balstīts uz prognozētajiem NKI datiem ⁽²⁾. Šos datus var pārskatīt vismaz četrus gadus, pēc kuriem iestājas noilgums ⁽³⁾. Pārskatītos datus ņem vērā, lai aprēķinātu dalībvalstu NKI atlikumus un iepriekšējo gadu korekcijas ⁽⁴⁾, kas arī ietekmē gada ieņēmumu budžetu. Galvenais risks saistībā ar pareizību ir tas, ka pakārtotie statistikas dati vai nu nav apkopoti saskaņā ar ES noteikumiem, vai arī nav apstrādāti saskaņā ar tiem.

2.4. Pēc tam, kad ir ņemta vērā tradicionālo pašu resursu, PVN pašu resursu un citu ieņēmumu kopsumma, NKI pašu resursus izmanto ES budžeta līdzsvarošanā. Jebkurš pārāk zemu (vai pārāk augstu) novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu (vai samazinājumu) no citām dalībvalstīm, kamēr NKI datus izlabo.

⁽¹⁾ Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Par šiem datiem Komisija un dalībvalstis vienojas Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos sanāksmē.

⁽³⁾ Ja vien nav formulētas atrunas (sk. 2.24. punktu).

⁽⁴⁾ Korekcijas katrā dalībvalstī var būt pozitīvas vai negatīvas. NKI atlikumi un korekcijas 2012. gadā bija 284 miljoni EUR, 0,2 % ieņēmumu (pozitīvās korekcijas bija 952 miljoni EUR, 0,7 % ieņēmumu, negatīvās – 668 miljoni EUR, 0,5 % ieņēmumu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.5. Tradicionālos pašu resursus aprēķina un iekasē dalībvalstis. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā ES budžetā (16 454 miljoni EUR, 11,8 % no ieņēmumiem), atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti (B konta pārskats) ⁽⁵⁾. Galvenie riski saistībā ar TPR ir Savienībai nodoto nodokļu pilnīgums, precizitāte un savlaicīgums.

2.6. PVN pašu resursi ir iemaksas, ko veic, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei (14 648 miljoni EUR, 10,5 % no ieņēmumiem). Galvenie riski ir dalībvalstu sniegtās saskaņotā PVN novērtējuma bāzes pilnīgums un precizitāte un dalībvalstu iemaksu precizitāte un savlaicīgums.

2.7. Apvienotajai Karalistei piešķir korekciju budžeta līdzsvarošanai (AK korekcija), kura samazina tās maksājumus tajā pašu resursu kategorijā, kas iegūta no NKI ⁽⁶⁾. Turklāt Vācijai, Nīderlandei, Austrijai un Zviedrijai ir noteikta samazināta PVN piesaistīšanas likme, bet Nīderlandei un Zviedrijai laika posmā no 2007. gada līdz 2013. gadam piemēro ikgadēju bruto samazinājumu NKI iemaksām ⁽⁷⁾. Galvenais risks ir tāds, ka Komisija pieļauj kļūdas šajos aprēķinos, it īpaši sarežģītajos AK korekcijas aprēķinos.

2.8. Pārējos revidētajos ieņēmumos galvenokārt ietilpst iepriekšējā gada budžeta pārpalikums, iemaksas saistībā ar Savienības/Kopienas nolīgumiem (tostarp EBTA), procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas. Starp galvenajiem riskiem saistībā ar pārējiem ieņēmumiem ir Komisijas īstenotā soda naudu pārvaldība un kļūdas ar Savienības/Kopienas nolīgumiem saistīto iemaksu aprēķinā.

⁽⁵⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu nodošanu, iegrāmatojot tos šajos atsevišķajos kontos.

⁽⁶⁾ Lēmuma 2007/436/EK, Euratom 4. pants. 2012. gadā šis samazinājums bija aptuveni 4 miljardi EUR. **2.1. tabulā** minētie 74 miljoni EUR ir valūtas maiņas kursa starpības ietekme.

⁽⁷⁾ Lēmuma 2007/436/EK, Euratom 2. panta 4. un 5. punkts. **2.1. tabulā** minētie 2 miljoni EUR saistībā ar NKI resursu iemaksām ir valūtas maiņas kursa starpības ietekme.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

2.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Palāta Komisijas līmenī revidēja 55 piedziņas rīkojumu paraugu ⁽⁸⁾. Paraugi ir veidoti tā, lai tas būtu reprezentatīvs visā ieņēmumu jomas piedziņas rīkojumu klāstā.
- b) Sistēmu novērtējumā bija iekļautas:
 - i) NKI pašu resursu ⁽⁹⁾ un PVN pašu resursu sistēmas Komisijas līmenī un tradicionālo pašu resursu sistēmas Komisijas un dalībvalstu līmenī;
 - ii) Komisijas sistēmas, kuras izmanto AK korekcijas aprēķinam (tostarp 2008. gada galīgās summas aprēķina pārbaude);
 - iii) Komisijas īstenotā soda naudu pārvaldība;
 - iv) Komisijas iekšējās kontroles procedūras EEZ ietilpstošo EBTA valstu gada iemaksu (EBTA iemaksu) noteikšanai;
 - v) Komisijas vadības apliecinājumi, konkrēti, Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) un Eurostat 2012. gada darbības pārskati.

NKI pašu resursi

2.10. Novērtējuma sākumpunkts bija prognozētie NKI dati par 2012. gadu, par kuriem bija panākta vienošanās, un pēc tam Palāta novērtēja šo datu apstrādei paredzētās Komisijas sistēmas, ar kuru starpniecību nosaka galīgajos budžeta pārskatos iekļaujamās summas. Tādējādi Palāta pārbaudīja ES budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību, pamatojoties uz šīm prognozēm.

⁽⁸⁾ Piedziņas rīkojums ir procedūra, ar kuru kredītrīkotājs reģistrē Komisijas tiesības, lai saņemtu pienākošos summu.

⁽⁹⁾ NKI datu pārbaudes novērtējumā ietilpa to piecu dalībvalstu apmeklējumi, kuru iemaksas NKI pašu resursos ir vislielākās: Vācija, Spānija, Francija, Itālija un Apvienotā Karaliste.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.11. Palāta novērtēja Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pamatotu pārliecību par to, ka NKI pašu resursi ir pareizi aprēķināti un iekasēti. Revīzija aptvēra arī Komisijas īstenoto NKI atrunu pārvaldību 2012. gadā. Palāta nevar sniegt vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir dati, par kuriem vienojusies Komisija un dalībvalstis.

2.12. Palāta tomēr novērtēja arī to, cik efektīva bija Komisijas veiktā un 2012. gada janvārī pabeigtā NKI datu pārbaude⁽¹⁰⁾ attiecībā uz 2002.–2010. gada posmu. Novērtējumā galvenā uzmanība bija veltīta 2002.–2007. gada posmam, par kuru NKI dati kopā ar 2008. gada datiem kļuva galīgi 2012. gadā bez turpmākas iespējas tos grozīt NKI pašu resursu korekciju aprēķinam, izņemot atsevišķus elementus, uz kuriem attiecas īpašās atrunas (sk. 2.25. punktu). Arī šis darbs ir ņemts vērā, novērtējot Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas.

Tradicionālie pašu resursi

2.13. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas atsevišķās dalībvalstīs (Beļģijā, Polijā un Somijā), kuru iemaksas kopā veido 13 % no kopējiem tradicionālajiem pašu resursiem. Tā pārbaudīja šo valstu grāmatvedības sistēmas (A un B kontus) un tradicionālo pašu resursu plūsmu, sākot ar to noteikšanu līdz deklarēšanai Komisijai, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka uzskaitītās summas ir precīzas un pilnīgas. Revīzijā pārbaudīja galvenos kontroles mehānismus saistībā ar datu ticamību importa deklarācijās (preferenciālie kodi un izcelsmes valsts), pēcmuitošanas revīzijas un riska analīzi un atbrīvojumu no paziņošanas piešķiršanu ieviešanas posmā apmeklētajās dalībvalstīs.

2.14. Turklāt Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Komisijā, tostarp Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs, neatgūstamo summu norakstīšanas procedūras, kā arī Komisijas un Palātas iepriekšējo konstatējumu pēcpārbaudes procedūras.

2.15. Palātas veiktā pārskatiem pakārtoto darījumu revīzija nevar ietvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

⁽¹⁰⁾ Pārbaudītās dalībvalstis lejupejošā secībā atbilstoši to NKI pašu resursu iemaksām bija Vācija, Francija, Apvienotā Karaliste, Itālija, Spānija, Nīderlande, Beļģija, Zviedrija, Polija un Austrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

PVN pašu resursi

2.16. PVN pašu resursus iegūst no PVN, ko dalībvalstis ir faktiski saņēmušas un kas ir pielāgots, izmantojot makroekonomikas statistikas datus un aplēses (saskaņotā PVN novērtējuma bāze). Revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze, un Palāta novērtēja Komisijas datu apstrādes sistēmas, ar kuru starpniecību nosaka galīgajos budžeta pārskatos iekļaujamās summas. Tādējādi Palāta pārbaudīja ES budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību.

2.17. Palāta novērtēja Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pamatotu pārliecību par to, ka PVN pašu resursi ir pareizi aprēķināti un iekasēti. Palāta novērtēja Komisijas veikto darbu dalībvalstīs saistībā ar saskaņotā PVN novērtējuma bāzes pārbaudi un atrunu pārvaldību. Revīzijā tieši nepārbaudīja statistiku un datus, kurus sniedz dalībvalstis.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2.18. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.1. pielikumā**. No 55 pārbaudītajiem darījumiem nevienā nebija kļūdu.

NKI pašu resursi

2.19. Palātas revīzijā netika atklāta neviena kļūda Komisijas veiktajā dalībvalstu iemaksu aprēķinā un to maksājumos, aprēķinu lielākā daļa bija balstīta uz prognozētiem NKI datiem par 2012. gadu. Tomēr Palātas novērtējums atklāja trūkumus Komisijas pieejā un pārbaudes procesā (sk. 2.28.–2.30. punktu). Šiem trūkumiem nebija būtiskas ietekmes uz uzskaitītajiem NKI pašu resursiem (sk. 2.30. punktu).

Tradicionālie pašu resursi

2.20. Palāta konstatēja, ka Komisijas izdotie piedziņas rīkojumi kopumā atspoguļo dalībvalstu iesūtītos A kontu pārskatus.

PVN pašu resursi

2.21. Palāta revīzijā neatrada nevienu kļūdu dalībvalstu iemaksu aprēķinā un to maksājumos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārējie ieņēmumi

2.22. Palāta revīzijā neatrada kļūdas pārējo ieņēmumu darījumu aprēķinos un to maksājumos. Palāta tomēr revīzijā atklāja administratīvas nepilnības Komisijas procedūrās saistībā ar vienas EBTA valsts iemaksu daļas aprēķinu ⁽¹¹⁾.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

2.23. Rezultāti, ko Palāta ieguva pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti **2.2. pielikumā**.

NKI pašu resursi*Atrunu pārvaldība*

2.24. Apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajās PVN deklarācijās ar atrunu ⁽¹²⁾ starpniecību ir iespējams paturēt atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa. Tādējādi atrunu izmantošana ir iekšējās kontroles procesa sastāvdaļa. Komisijai un dalībvalstīm jātiecas novērst apšaubāmos elementus, cik vien ātri iespējams ⁽¹³⁾.

2.25. Komisija visas spēkā esošās vispārējās atrunas ES-25 dalībvalstīm aizstāja ar 103 īpašajām atrunām ⁽¹⁴⁾. Īpašās atrunas aptver laikposmu no 2002. gada līdz 2010. gadam ES-15 dalībvalstīm un laikposmu no 2004. gada līdz 2010. gadam ES-10 dalībvalstīm. Turklāt – kaut arī Komisijas procedūrās tas nav paredzēts – ES-25 dalībvalstīm tika formulētas sešas transversālās īpašās atrunas ⁽¹⁵⁾. Palāta atrada nepilnības Komisijas veiktajās NKI datu pārbaudēs, un tas arī ietekmēja atrunu pārvaldību (sk. 2.28. punkta b) apakšpunkta otro un trešo ievilkumu un 2.29. punktu).

2.22. Komisijas dienesti pārskatīs administratīvo procedūru, lai novērstu Palātas konstatēto trūkumu, īpašu uzmanību pievēršot EEZ/EBTA valstu retroaktīvās līdzdalības aprēķināšanai, kurai sīkākas instrukcijas tiks sagatavotas pēc nepieciešamības.

2.23. Komisija nepiekrīt Palātas viedoklim par to, ka tās veiktās NKI pārbaudes dalībvalstīs ir bijušas tikai daļēji efektīvas, jo tās neatklājot būtiskas izmaiņas, kas prasītas saistībā ar dalībvalstu NKI PR iemaksām.

2.24. Atrunu atcelšana ir Komisijas un dalībvalstu augstākā propritāte. Atrunu stāvoklis tiek pārskatīts ikvienā NKI komitejas sanāksmē, lai pēc iespējas ātrāk atceltu visas pašreizējās atrunas.

2.25. Transversālās atrunas tiek izmantotas, ja pastāv jautājums par NKI aprēķināšanu, kura risināšanai ir nepieciešama detalizēta dalībvalstu pieņemto risinājumu analīze un var būt nepieciešama NKI komitejas piekrišana konceptuālos aspektos. Šīs salīdzinošās analīzes rezultāti var atklāt nepieciešamību veikt izmaiņas NKI aprēķināšanā, lai nodrošinātu, ka NKI, kas balstās uz pašu resursu iemaksām, tiek noteikti pareizi.

⁽¹¹⁾ Palāta nevarēja apstiprināt pareizību 8 miljoniem EUR no 240 miljoniem EUR.

⁽¹²⁾ Atrunas iedala vispārējās atrunās un īpašajās atrunās. Vispārēja atruna aptver visus NKI apkopošanas elementus. Īpašās atrunas attiecas uz NKI (līdz 2001. gadam – NKP, pēc tam – NKI) atsevišķiem elementiem.

⁽¹³⁾ Tas pats attiecas uz PVN pašu resursiem.

⁽¹⁴⁾ Bulgārijai un Rumānijai 2012. gadā bija vispārējās atrunas, kas aptvēra 2007. un 2008. gadu. 2013. gada janvārī tās atcēla un aizstāja ar astoņām īpašajām atrunām Bulgārijai un 11 īpašajām atrunām Rumānijai, aptverot 2007.–2010. gadu.

⁽¹⁵⁾ Šīs atrunas definē Komisija kā punktus, kurus paziņo visām dalībvalstīm, lai ļautu Eurostat salīdzināt pakārtotos apkopotos datus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.26. Nevienu no šīm īpašajām NKI atrunām 2012. gadā neatcēla. Turklāt 2012. gada beigās joprojām bija spēkā divas īpašās NKP atrunas⁽¹⁶⁾, kuras attiecās uz 1995.–2001. gada posmu. Stāvoklis par katru dalībvalsti ir parādīts **2.2. tabulā**. Komisija neaplēs atrunu iespējamo ietekmi.

2.27. Komisija formulēja vispārēju atrunu par Grieķijas NKI datiem par 2008. gadu, jo šī dalībvalsts nespēja noteiktajā termiņā – 2012. gada 22. septembrī – nosūtīt datus Eurostat. Pretējā gadījumā 2008. gads būtu kļuvis par galīgu un to vairs nevarētu labot.

KOMISIJAS ATBILDES

2.26. Komisija turpina sadarbību, arī valstu apmeklējumus, ar tām divām valstīm, kurām joprojām ir NKI atrunas par 1995.–2001. gadu, lai šīs atrunas varētu atcelt.

Tā kā nacionālie konti ir sarežģīta pārbaužu un bilanču sistēma, atsevišķu komponentu ietekmi nevar nodalīt, tāpēc nav iespējams rūpīgi izteikt skaitļos atrunu potenciālo ietekmi (reizēm nav viegli noteikt, vai tā būs pozitīva vai negatīva).

⁽¹⁶⁾ Viena atruna attiecas uz Grieķiju un otra – uz Apvienoto Karalisti.

2.2. tabula. Dalībvalstu īpašās NKI/NKP atrunas 2012. gada 31. decembrī ⁽¹⁾

Dalībvalsts	2012. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	3	2002.
Bulgārija	0	Neattiecas
Čehijas Republika	2	2004.
Dānija	1	2002.
Vācija	2	2002.
Igaunija	2	2004.
Īrija	1	2002.
Grieķija	9	1995.
Spānija	3	2002.
Francija	2	2002.
Itālija	3	2002.
Kipra	5	2004.
Latvija	10	2004.
Lietuva	2	2004.
Luksemburga	2	2002.
Ungārija	10	2004.
Malta	8	2004.
Nīderlande	4	2002.
Austrija	1	2002.
Polija	11	2002.
Portugāle	3	2002.
Rumānija	0	Neattiecas
Slovēnija	3	2004.
Slovākija	2	2004.
Somija	1	2002.
Zviedrija	4	2002.
Apvienotā Karaliste	11	1995.
KOPĀ	105	

(¹) Transversālās īpašās atrunas tabulā nav iekļautas.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas veiktās NKI datu pārbaudes novērtējums

2.28. Novērtējot Komisijas 2012. gadā pabeigtās NKI datu pārbaudes efektivitāti attiecībā uz slēgto 2002.–2007. gada periodu, Palāta konstatēja, ka:

a) Eurostat pienācīgi neplānoja darbu un nenoteica prioritātes, jo riski, kas saistīti ar dalībvalstu veikto NKI datu apkopšanu, nebija pienācīgi novērtēti un pārbaudāmo jomu atlasē nebija pareizi piemērots izmaksu un ieguvumu princips⁽¹⁷⁾;

b) Eurostat uzskatāmi neparādīja konsekventu pārbaudes pieeju, jo:

— tika konstatētas nepilnības tiešo pārbaudžu izpildē. Eurostat atlasīja analizējamās jomas, izmantojot dažādus kritērijus, kuri ne vienmēr bija dokumentēti, un nebija pierādījumu tam, ka Eurostat vienmēr būtu pārbaudījis valstu statistikas iestāžu veiktās pārbaudes attiecībā uz ievades datiem, kas izmantoti atlasīto komponentu aplēsēs,

— netika sniegti pierādījumi par kritērijiem, kurus izmantoja, lai formulētu īpašās atrunas atsevišķām valstīm saskaņā ar izmaksu un ieguvumu principu,

— dažas transversālās īpašās atrunas nebija pienācīgi formulētas. Piemēram, gadījumā, kad bija formulēta atruna par kooperatīvu ēku uzskaiti, bet 14 dalībvalstis bija deklarējušas, ka tām nav šādu darījumu, kā arī saistībā ar to subjektu uzskaiti, kuru fiziskā klātbūtne ir neliela vai tās vispār nav un sagaidāmā ietekme uz NKI ir ierobežota.

2.28.

a) Komisija uzskata, ka tai ir labi veidota uz risku balstīta procedūra tās darba plānošanai un prioritāšu noteikšanai. Attiecībā uz nesen pabeigto pārbaudes ciklu plāni tika iesniegti NKI komitejai, un tā tos arī apstiprināja. NKI regulā galvenokārt ir noteikta informācija, kas ļauj kvalitatīvi spriest par (izmaksu un ieguvumu) potenciālo apjomu un noteiktu darbību un darījumu nozīmīgumu. Tas atbilst pieejai, kādu Komisija ir izvēlējusies savā pārbaudžu darbā.

b)

— Eurostat izvēlējās komponentus/jomas, kas pārbaudāmas, izmantojot tiešās pārbaudes saskaņā ar vispārējiem kritērijiem, par kuriem ir vienojusies NKI komiteja (ex ante bija skaidri noteikts, ka izraudzītie komponenti dažādās valstīs var būt atšķirīgi). Tiešo pārbaudžu tvērumam bija paredzēts sākties tad, kad dati nonāca nacionālo kontu nodaļā. Turklāt dalībvalstīm bija jānodrošina dokumentācija par jebkurām pārbaudēm, kas ievades datiem veiktas nacionālo kontu nodaļās. Komisija pētīs veidus, kā varētu uzlabot dokumentāciju.

— Tāpat kā iepriekšējos apstiprinājuma pārbaudes ciklos, atrunas tika noteiktas, pamatojoties uz katra atklātā punkta kvantitatīvo un kvalitatīvo novērtējumu un ņemot vērā budžeta piesardzību. Pēc tam, kad NKI komiteja ir pieņēmusi valsts novērtējuma ziņojumu projektu, Komisijas prerogatīva, kā ir norādīts Pašu resursu regulā, ir noteikt atrunu bez attiecīgās valsts vai NKI komitejas apstiprinājuma. Attiecībā uz izmaksu un ieguvumu principu skatiet iepriekš atbildi uz 2.28. punkta a) apakšpunktu. Komisija uzskata, ka šī pieeja ir efektīva, lai aizsargātu ES finansiālās intereses attiecībā uz NKI pašu resursiem.

— Transversālie jautājumi ir prasījuši dalībvalstu pieņemto risinājumu detalizētu salīdzinošo analīzi. 2012. gada beigās dalībvalstu deklarācijas vēl nebija pārbaudītas. Tagad, kad šis process notiek, Komisija atceļ atrunas dalībvalstīs, kur tas ir atbilstoši.

⁽¹⁷⁾ Sk. 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu Padomes 2003. gada 15. jūlija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās (NKI regula) (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.29. Palāta atrada arī Eurostat nepamanītas problēmas nacionālo kontu aplēšu apkopošanā. Dažu šo problēmu⁽¹⁸⁾ rezultātā Komisijai būtu vajadzējis formulēt papildu īpašas atrunas atsevišķām valstīm, bet citas problēmas⁽¹⁹⁾ izgaismoja atrunu nekonsekventu formulēšanu valstu starpā.

2.30. Kaut arī tas neietekmētu NKI pašu resursu aprēķinu par 2012. finanšu gadu, dalībvalstu individuālās iemaksas 2002.–2007. gadā būtu bijušas citādas⁽²⁰⁾.

Tradicionālie pašu resursi

2.31. Palātas revidenti visās revidētajās dalībvalstīs (sk. 2.13. punktu) atklāja trūkumus valstu muitas pārraudzībā saistībā ar pēcmuitošanas revīzijām un riska analīzi. Ja valstu muitas pārraudzība ir tikai daļēji efektīva, ir paaugstināts risks, ka iekasētās tradicionālo pašu resursu summas ir neprecīzas.

2.32. Komisija kopā ar Beļģiju novērs 2010. un 2011. gada pārskatā šajā dalībvalstī konstatētās sistēmas nepilnības. Budžeta ĢD 2012. gada darbības pārskatā ir iekļauta atruna par šīs dalībvalsts grāmatvedības datu ticamību.

2.33. Turklāt divās citās apmeklētajās dalībvalstīs (Polijā un Somijā) Palāta atrada citas nelielas sistēmas nepilnības saistībā ar A un B kontiem.

KOMISIJAS ATBILDES

2.29. Komisija izskata Palātas konstatējumus un sagatavos attiecīgos secinājumus.

2.30. Skatiet atbildi uz 2.29. punktu.

2.31. Ņemot vērā Palātas triju apmeklēto dalībvalstu atbildes un argumentus, Komisija veiks šajās dalībvalstīs konstatēto nepilnību pēcpārbaudi un attiecīgajos gadījumos pieprasīs tām veikt nepieciešamos uzlabojumu pasākumus. Komisija turpinās pārbaudīt valstu muitas pārraudzību savu pārbaudi laikā un, ja tiks atklātas nepilnības, aicinās dalībvalstis īstenot pasākumus šo nepilnību novēršanai.

2.32. Attiecībā uz 2008.–2010. gadu 2013. gadā ir veikta ārējā finanšu revīzija, un tās revīzijas atzinumu, kur ir norādīts, ka kontos nav būtisku kļūdu, Komisija pieņēma pēc revīzijas secinājumu padziļinātas izskatīšanas un veikto revīzijas testu apstiprināšanas.

2.33. Ja šo dalībvalstu veiktajā kontu pārvaldībā tiek apstiprinātas nepilnības, dalībvalstīm tiek pieprasīts īstenot pasākumus šo nepilnību novēršanai.

⁽¹⁸⁾ Piemēram, māsaimniecības apkalpojošu bezpeļņas institūciju klasificēšanā un vērtēšanā Vācijā, Spānijā un Francijā; ēnu ekonomikas aplēsēs Vācijā, Spānijā, Francijā un Itālijā, izplatītāju peļņas normas aplēsēs Vācijā un nomas pakalpojumu aplēsēs Francijā un Itālijā.

⁽¹⁹⁾ Piemēram, ES dotāciju un zemes nomas maksas uzskaitē.

⁽²⁰⁾ Skaitļos izsakāmos apsvērumu iespējamās ietekmes apmērs uz apmeklēto dalībvalstu gada NKI iemaksām svārstījās no + 0,4 % līdz – 1,1 %, bet tas ir balstīts uz pieņēmumu, ka nebūtu vajadzīgas citas izmaiņas attiecīgo piecu dalībvalstu NKI komponentos vai pārējo 22 dalībvalstu NKI aplēsēs. Arī nepilnības, kas bija skaitļos neizsakāmu apsvērumu pamatā, var ietekmēt dalībvalstu iemaksu aprēķinu. Kopumā konstatētās atšķirības nav būtiskas ne 2002.–2007. gada, ne 2012. gada NKI.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

PVN pašu resursi

2.34. Komisija 2012. gadā formulēja 54 atrunas, bet atcēla 57 atrunas. Komisija informēja, ka kontroles pasākumu tīrā ietekme dalībvalstīs, kurās atrunas atcēla, bija PVN pašu resursu samazinājums par aptuveni 4 miljoniem EUR ⁽²¹⁾. Gada beigās bija spēkā 153 atrunas (sk. **2.3. tabulu**). No Komisijas formulētajām atrunām 44 attiecas uz PVN tiesību aktu pārkāpumiem. Šīs atrunas būs iespējams atcelt tikai tad, kad pārkāpuma izmeklēšanas procedūra būs slēgta un kad būs noteikta ietekme uz PVN bāzi attiecīgajos gados. Pašas dalībvalstis ir formulējušas 17 atrunas.

2.35. Palāta uzskata, ka par ilgstoši spēkā esošām PVN atrunām var uzskatīt atrunas, kuras attiecas uz gadu vismaz pirms 10 gadiem, t. i., atrunas, kas bija spēkā 2012. gada beigās attiecībā uz 2003. gadu un agrākiem gadiem. Stāvoklis kopumā ir līdzīgs tam, kāds tas ir bijis iepriekšējos gados. Gada beigās bija spēkā 16 šādas atrunas, no kurām dažas attiecās vēl uz 1995. gadu, bet 2011. gada beigās spēkā bija 15 šādas atrunas. No ilgstoši spēkā esošajām atrunām piecas attiecas uz pārkāpumiem un trīs bija formulējušas dalībvalstis.

2.35. Kopsummas var būt līdzīgas, taču jebkurā periodā ilgstoši spēkā esošās atrunas tiks atceltas, savukārt tagad jaunākas atrunas varētu iemantot ilgstoši spēkā esošu atrunu statusu. Tas viss notika 2012. gada laikā. Pieci pārkāpumi, uz kuriem norādīja Palāta, par ilgstoši spēkā esošiem kļuva tikai 2012. gadā. Tie ir daļa no plaša atrunu kopuma, kas izriet no viena un tā paša pārkāpuma. Komisijai nebūs pilnvaru atcelt šīs atrunas pirms Eiropas Savienības Tiesas sprieduma. Tāpat Komisija nav pilnvarota atrisināt dalībvalstu trīs noteiktās atrunas. No pārējām 2012. gada beigās spēkā esošajām atrunām kopš tā laika ir atceltas piecas, tostarp viena no divām Komisijas noteiktajām atrunām, kas attiecās uz 1995. gadu.

⁽²¹⁾ 31 miljona EUR pieauguma un 35 miljonu EUR samazinājuma iznākums.

2.3. tabula. 2012. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas attiecībā uz PVN

Dalībvalsts	2011. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2012. gadā formulētās atrunas	2012. gadā atceltās atrunas	2012. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	1	5	0	6	2007.
Bulgārija	6	2	1	7	2007.
Čehijas Republika	13	2	7	8	2004.
Dānija	8	1	3	6	2005.
Vācija	6	2	1	7	2003.
Igaunija	10	0	0	10	2004.
Īrija	5	0	1	4	2006.
Grieķija	7	0	2	5	1999.
Spānija	3	0	0	3	2003.
Francija	7	11	6	12	2005.
Itālija	7	5	0	12	1995.
Kipra	4	0	4	0	Neattiecas
Latvija	5	0	0	5	2004.
Lietuva	2	5	5	2	2008.
Luksemburga	0	2	0	2	2008.
Ungārija	4	3	3	4	2004.
Malta	10	2	8	4	2005.
Nīderlande	9	2	0	11	2004.
Austrija	6	4	5	5	2004.
Polija	5	7	2	10	2004.
Portugāle	5	0	0	5	2003.
Rumānija	4	0	0	4	2007.
Slovēnija	0	0	0	0	Neattiecas
Slovākija	0	1	1	0	Neattiecas
Somija	10	0	2	8	1995.
Zviedrija	11	0	6	5	1995.
Apvienotā Karaliste	8	0	0	8	1998.
KOPĀ	156	54	57	153	

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Soda naudas

2.36. 2012. gada beigās aptuveni 98 % maksājamo soda naudu ⁽²²⁾ bija segtas vai nu ar pagaidu maksājumu, vai ar garantiju. Finanšu regulas īstenošanas kārtībā ⁽²³⁾ noteikts, ka Komisijai nepareizi izmaksātās summas ir jāatgūst jebkādiem likumā atļautiem paņēmieniem, ja līdz noteiktajam datumam pilna summa nav segta ne ar pagaidu maksājumu, ne ar parādnieku iesniegtām garantijām.

2.37. Palāta izskatīja 30 tādu soda naudu gadījumu paraugu, kas nebija segtas ne ar pagaidu maksājumu, ne ar garantijām, un konstatēja, ka 12 no šiem gadījumiem Komisija nebija izmantojusi visus pieejamos paņēmienus, lai veiktu piedziņu. Palāta šo pašu jautājumu aprakstīja 2011. gada pārskatā ⁽²⁴⁾.

Gada darbības pārskats

2.38. Budžeta ĢD 2012. gada darbības pārskatā ir teikts, ka tam ir pamatota pārliecība par pašu resursu vajadzībām izmantoto NKI datu precizitāti un pilnīgumu, kā pamatā ir NKI komitejas atzinums un Eurostat pārbaudes pasākumu rezultāti. Palāta uzskata, ka NKI komitejas atzinuma ⁽²⁵⁾ tvērums ir ierobežots un ka Eurostat gada darbības pārskats sniedz tikai daļēju novērtējumu par pašu resursu vajadzībām izmantoto NKI datu pārbaudēm. Budžeta ĢD gada darbības pārskatā vajadzēja norādīt šos ierobežojumus.

2.36. Komisijas mērķis nav par katru cenu panākt atmaksu, jo tas varētu radīt nelabojamas sekas uzņēmumiem, kuriem piemēroti naudas sodi. Vairumam nesamaksāto naudas sodu ir provizorisks raksturs, jo tie ir pārsūdzēti un tāpēc var tikt atcelti vai samazināti. Tādēļ Komisija meklē iespēju panākt atlīdzināšanu saskaņā ar maksājumu plānu, par kuru panākta vienošanās un uz kuru attiecas finanšu garantija, vai izņēmuma gadījumos saskaņā ar jauniem piemērošanas noteikumiem bez finanšu garantijas.

2.37. Šie naudas sodi attiecas vai nu uz gadījumiem, kad nenokārtoti ir starpposma maksājumi vai nav apmaksāti pieprasījumi, un/vai gadījumiem, kad piespiedu izpildes dēļ uzņēmums, kuram piemērots naudas sods, nekavējoties kļuvis maksātnespējīgs, kā dēļ Komisija zaudētu naudas sodu, jo tā saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem nav prioritārs kreditors.

2.38. Tas, ka nav atzinuma par Rumānijas un Bulgārijas NKI datiem, netraucēja izmantot datus saistībā ar pašu resursiem ar noteikumu, ka ir īstenoti korigējoši mehānismi, kas ļauj veikt jebkādas nepieciešamas turpmākas izmaiņas.

⁽²²⁾ Aptuveni 10,8 miljardi EUR no 11 miljardiem EUR.

⁽²³⁾ 84., 85. un 85.a pants Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 478/2007 (OV L 111, 28.4.2007., 13. lpp.).

⁽²⁴⁾ Sk. 2011. gada pārskata 2.29.–2.31. punktu.

⁽²⁵⁾ NKI komiteja paziņoja, ka par 2012. gadu tā vēl nevar formulēt atzinumu par Bulgārijas un Rumānijas NKI datiem, jo pārbaude turpinās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.39. Pēc Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma ⁽²⁶⁾, kurā Komisijas Regula (EK) Nr. 1193/2009 ⁽²⁷⁾ tika atzīta par spēkā neesošu, Komisija aprēķināja 285,5 miljonus EUR lielu summu, kas tai jāatmaksā cukura ražotājiem ⁽²⁸⁾, no šīs summas Komisijai būtu jāatmaksā dalībvalstīm 214 miljoni EUR. Palāta uzskata, ka šis ievērojamais notikums bija jāpiemin Budžeta ĢD gada darbības pārskatā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.39. Komisija neuzskata, ka tas ir jāpiemin GDP, jo budžeta risks ir pienācīgi atzīmēts. Lauksaimniecības tirgu pārvaldības līdzeklis ir Komisijas Regula (EK) Nr. 1193/2009, ar ko nosaka ražošanas maksājumu apjomu cukura nozarē 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005., 2005./2006. tirdzniecības gadam. Taču, tā kā maksājumi cukura nozarē ir tradicionālie pašu resursi, regulas atcelšana radīja budžeta izpildes risku attiecībā uz pašu resursiem, uz kuriem pienācīgi attiecās noteikumi provizoriskajos gada pārskatos par 2012. gadu. EUR 214 miljonu nodrošinājums ietver cukura maksājumu summu, kuru dalībvalstis varētu saņemt atpakaļ, pamatojoties uz pārskatīto regulas projektu, kurā ir noteikti mazāki maksājumi.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi par 2012. gada ieņēmumiem

2.40. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka attiecībā uz 2012. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu:

- darījumu pārbaude liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars datu kopā ir nulle,
- pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas NKI pašu resursiem un tradicionālajiem pašu resursiem kopumā ir efektīvas (sk. **2.2. pielikumu**),
- pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas PVN pašu resursiem, AK korekcijas aprēķinam un pārējiem ieņēmumiem ir efektīvas (sk. **2.2. pielikumu**).

Kopējie revīzijas pierādījumi liecina, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nav būtisks.

2.41. Palāta novērtēja, ka NKI pašu resursu pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā efektīvi nodrošina ieņēmumiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, izņemot Komisijas īstenoto NKI datu pārbaudi, kuru atzina par daļēji efektīvu, jo:

2.41.

⁽²⁶⁾ 2012. gada 27. septembra nolēmums apvienotajās lietās C-113/10, C-147/10 un C-234/10.

⁽²⁷⁾ Komisijas 2009. gada 3. novembra Regula (EK) Nr. 1193/2009, ar ko labo Regulu (EK) Nr. 1762/2003, (EK) Nr. 1775/2004, (EK) Nr. 1686/2005 un (EK) Nr. 164/2007 un nosaka ražošanas maksājumu apjomu cukura nozarē 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005., 2005./2006. tirdzniecības gadam (OV L 321, 8.12.2009., 1. lpp.).

⁽²⁸⁾ 2002./2003.–2005./2006. tirdzniecības gads.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Eurostat pienācīgi neplāno darbu un nenosaka prioritātes un nepiemēro konsekventu pieeju dalībvalstu starpā (2.28. punkts),
- problēmas bija arī nacionālo kontu aplēšu apkopojumā, un Eurostat tās nebija atklājis (2.29. un 2.30. punkts).

2.42. Palāta vērš uzmanību arī uz turpmāk izklāstītajiem jautājumiem.

- a) Pastāv nepilnības Komisijas īstenotajā atrunu pārvaldībā saistībā ar NKI pašu resursiem. Būtu vajadzējis papildus formulēt īpašās atrunas atsevišķām valstīm, un dažas atrunas bija formulētas nekonsekventi valstu starpā (2.25. punkts). Turklāt Komisija vēl nebija atcēlusi divas atlikušās īpašās NKP atrunas attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu (2.26. punkts).
- b) Joprojām saglabājas ilgstoši spēkā esošas atrunas saistībā ar PVN pašu resursiem (2.35. punkts).
- c) Palātas revīzijā atklājās nepilnības valstu muitas pārraudzībā (2.31.–2.33. punkts). Palāta secina, ka revidēto dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmas tikai daļēji efektīvi nodrošina tradicionālo pašu resursu pilnīgu un pareizu uzskaiti.

KOMISIJAS ATBILDES

- Komisijai ir labi veidota procedūra darba, par kuru saskaņā ar NKI regulu ir panākusi vienošanos NKI komiteja, plānošanai un prioritāšu noteikšanai. Lūdzu, skatiet atbildi uz 2.28. punktu.
- Komisija uzskata, ka tās procedūras ir visrentablākā metode, ņemot vērā NKI pašu resursu būtību. Tomēr Komisija Palātas konstatējumus ņems vērā, nosakot standartus nākamajam apstiprinājuma pārbaudes ciklam, kas sāksies 2015. gadā.

Lūdzu, skatiet atbildi uz 2.29. un 2.30. punktu.

2.42.

- a) Dalībvalstīm, uz kurām attiecas NKI atrunas, tiek prasīts Komisijai līdz 2014. gada 22. septembrim iesniegt izmaiņas, kas nepieciešamas (kā arī skaidrojumus par izmaiņām, kas veiktas) NKI aplēsēs sakarā ar paziņotajiem punktiem, vai jebkuru papildu metodoloģisko informāciju, kura skaidri liecina, ka paziņotie vienumi vairs nav būtiski.
- b) Saistībā ar noteikto atrunu konsekveni, lūdzu, skatiet atbildi uz 2.29. punktu.

Lūdzu, skatiet arī atbildi uz 2.25. un 2.26. punktu.

Papildus turpmākai piecu ilgstoši spēkā esošu atrunu atcelšanai, kas komentēta atbildē uz 2.35. punktu, darbība tiek turpināta un attiecīgās dalībvalstis turpina atcelt aizvien vairāk atrunu. Ir apzinātas un tiek īstenotas risinājumu stratēģijas attiecībā uz vēl divām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

2.43. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **2.3. pielikumā**. Palāta 2009. un 2010. gada pārskatā sniedza sešus ieteikumus. No šiem ieteikumiem Komisija ir pilnībā ieviesusi divus ieteikumus, vienu tā ir ieviesusi lielākajā daļā aspektu, divus – dažos aspektos, bet vienu nav ieviesusi.

2.44. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Pārskatīt NKI datu pārbaudei paredzēto kontroles sistēmu, iekļaujot strukturētu un dokumentētu izmaksu un ieguvumu analīzi, būtisku un riskam pakļautu NKI komponentu padziļinātu pārbaudi, ierobežojot vispārējo atrunu izmantošanu un nosakot būtiskuma kritērijus atrunu formulēšanai.

2.43. Pārraudzības un kontroles sistēmām (PKS) ir organizatoriska būtība, un tās sniedz nespēcīgu norādījumu par kontu drošticamību, kas galvenokārt atkarīga no statistikas datiem un izmantotajām metodēm, lai gan PKS var palīdzēt mazināt kļūdu risku nacionālajos kontos. Komisija turpinās centienus, lai izstrādātu PKS pamatnostādnes dalībvalstu nacionālo kontu kompilēšanai, ņemot vērā Palātas izteiktos apsvērumus. (Skatiet 2010/2009, 2.3. pielikuma 2. punkts.)

Kā to apliecina Komisijas veiktas regulāras pārbaudes, B konta pārskats vairumā dalībvalstu ir datorizēts un neatbilstīgi deklarēto summu skaits B konta pārskatā samazinās. Vairums Komisijas konstatējumu tās veiktajās B konta pārskatu pārbaudēs attiecas uz dalībvalstu finansiālo atbildību, kas izriet no neapmierinošām atgūšanas procedūrām vai administratīvām kļūdām, un nav tieši saistīti ar pašu konta pārvaldību. (Skatiet 2010/2009, 2.3. pielikuma 3. punkts.)

Komisija Padomdevēju komiteju pašu resursu jautājumos un Muitas policijas grupu 2012. gadā ir iepazīstinājusi ar tematisku ziņojumu par vietējām ieskaita procedūrām, kurā ir konsolidēti to pārbažu rezultāti, kas veiktas gandrīz visās dalībvalstīs, norādot galvenās jomas, kurās ir nepieciešams īstenot turpmāku rīcību. Tā turpinās izvērtēt novēršanas darbības, ko īsteno dalībvalstis, līdz nepilnības būs novērstas. (Skatiet 2010/2009, 2.3. pielikuma 4. punkts.)

Gan Komisija, gan dalībvalstis ir rīkojušās, lai īstenotu ieteikumus. No 20 ilgstoši spēkā esošām atrunām, kuras aplūkotas Palātas ieteikumos 2009. gadā, 17 ir atrisinātas un atceltas. Attiecībā uz atlikušajām trim ir nepieciešama Palātas rīcība, lai vienu no tām varētu atcelt, un tiek īstenotas stratēģijas, lai risinātu atlikušās divas. (Skatiet 2009, 2.3. pielikums.)

2.44.

Gatavojot nākamo apstiprinājuma pārbažu ciklu, kas sāksies 2015. gadā, Komisija pārskatīs savu kontroles sistēmu. Šajā procesā tā ņems vērā Palātas norādītos punktus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **2. ieteikums.** Mudināt dalībvalstis stiprināt muitas pārraudzību, lai iekasētu maksimāli lielu tradicionālo pašu resursu summu.
- **3. ieteikums.** Mudināt dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un nodrošināt, ka tie ir uzskatāmi pilnīgi un pareizi.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija parasto tradicionālo pašu resursu pārbaūžu laikā turpinās pārliecināties, vai dalībvalstis ir ieviesušas atbilstīgas kontroles sistēmas, lai aizsargātu ES finansiālās intereses tradicionālo pašu resursu jomā.

Komisija savu pārbaūžu laikā turpinās pārbaudīt A un B konta pārskatu izmantojumu un pieprasīs dalībvalstīm nodrošināt, lai tie būtu pilnīgi un pareizi.

2.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

2012. gads				2011. gads	2010. gads	2009. gads
TPR	PVN/NKI korekcijas budžeta 1. sadaļā	Pārējie ieņēmumi	Kopā			

PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE

Kopējais darījumu skaits:	5	47	3	55	55	55	62
Iekasēšanas rīkojumi	5	47	3	55	55	55	62

PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā

klūdu nav	100 %	(5)	100 %	(47)	100 %	(3)	100 %	(55)	98 %	100 %	95 %
ir viena vai vairākas kļūdas	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	2 %	0 %	5 %

SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME

Iespējamākais kļūdu īpatsvars	0 %
-------------------------------	-----

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos. Pārbaudes rezultāti atspoguļo katra segmenta proporcionālo daļu politikas grupā.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

2.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas aprēķins / dokumentu pārbaudes un ieņēmumu pārvaldība	Komisijas īstenotā atrunu pārvaldība	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi apmeklētajās dalībvalstīs	Kopvērtējums
NKI	Daļēji efektīvas (*)	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Efektīvas
PVN	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Efektīvas
TPR	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Daļēji efektīvas (**)	Efektīvas
Apvienotās Karalistes korekcija	Neattiecas	Efektīvas	Neattiecas	Neattiecas	Efektīvas
Soda naudas	Neattiecas	Efektīvas	Neattiecas	Neattiecas	Efektīvas

(*) Sk. 2.28.–2.30. punktu.

(**) Sk. 2.31.–2.33. punktu.

2.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neatliecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010.	Palāta 2010. un 2009. gada pārskatos ieteica Komisijai veikt turpmāk aprakstītos pasākumus.							
	Iesniegt NKI komitejai novērtējuma ziņojumus par dalībvalstu NKI datiem, lai 2012. gadā visas spēkā esošās vispārējās atrunas par laikposmu, sākot no 2002. gada, varētu aizstāt ar īpašajām atrunām.	Komisija jau iesniedza NKI komitejai novērtējuma ziņojumu projektus un aizstāja vispārējās atrunas ar īpašajām atrunām (2011. gadā tika iesniegti novērtējuma ziņojumu projekti par ES-25 dalībvalstīm un 2012. gadā – par Bulgāriju un Rumāniju; vispārējās atrunas aizstāja ar īpašajām atrunām attiecīgi 2012. gada janvārī un 2013. gada janvārī).						

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2009. un 2010.	Skaidri definēt sava atzinuma tvērumu novērtējuma ziņojumos par dalībvalstu NKI datiem.	Divos ziņojumos, kurus Komisija iesniedza NKI komitejai 2012. gadā (par Bulgāriju un Rumāniju), Komisija novērtēja NKI datu kvalitāti un to atbilstību EKS 95, precizējot mērķus un nosakot pārbaudes, kas veiktas vispārējā secinājuma pamatošanai.						
	Ņemt vērā savu novērtējumu par nacionālo kontu apkopšanā izmantotajām pārraudzības un kontroles sistēmām valstu statistikas iestādēs.				Eurostat 2012. gadā nebija pieņēmis pamatnostādnes, kurās būtu izklāstīta nacionālo kontu apkopšanai izveidoto pārraudzības un kontroles sistēmu darbības labākā prakse.			Skatiet atbildi uz 2.43. punktu.
	Turpināt pūliņus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pareizi izmanto B kontus.		Kaut arī Komisija katru gadu seko līdzi B kontu izmantošanai, problēmas joprojām pastāv.					Skatiet atbildi uz 2.43. punktu.
	Turpināt pūliņus, lai nodrošinātu valstu muitas pārraudzības turpmāku stiprināšanu (piem., “supervienkāršošanas” piešķiršana vietējās muitošanas procedūras lietotājiem).			Komisija 2012. gada decembrī iesniedza ziņojumu par vietējās muitošanas procedūras pēcpārbaudi dalībvalstīs. Ziņojuma secinājumi norāda, ka valstu muitas pārraudzībā ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi.				Skatiet atbildi uz 2.43. punktu.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2009.	Arī turpmāk mudināt dalībvalstis ātri iesniegt pienācīgu informāciju, lai Komisija pēc iespējas drīz varētu atcelt ilgstoši spēkā esošas atrunas.			2012. gada beigās bija 16 ilgstoši spēkā esošas atrunas, 2009. gada beigās tādu bija 20.				Skatiet atbildi uz 2.43. punktu.

3. NODAĻA

Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.9.
Politikas grupas īpašās iezīmes	3.2.–3.8.
Revīzijas tvērums un pieeja	3.9.
Darījumu pareizība	3.10.–3.16.
Sistēmu efektivitāte	3.17.–3.34.
Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas	3.17.–3.29.
Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)	3.18.–3.27.
Kontroles sistēmas, kas piemērojamas ES pārtikas palīdzības shēmai vistrūcīgākajām personām	3.28.–3.29.
Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru	3.30.–3.34.
Secinājumi un ieteikumi	3.35.–3.37.
Secinājumi par 2012. gadu	3.35.
Ieteikumi	3.36.–3.37.
3.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti lauksaimniecības jomā. Tirgus un tiešais atbalsts	
3.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti lauksaimniecības jomā. Tirgus un tiešais atbalsts	
3.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude lauksaimniecības jomā. Tirgus un tiešais atbalsts	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par tirgus un tiešo atbalstu lauksaimniecībai, kas ir daļa no politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **3.1. tabulā**.

3.1. tabula. Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Lauksaimniecības izdevumi, kurus finansē no ELGF	Tiešais atbalsts	40 880	Dalīta
	Intervence lauksaimniecības tirgos	3 516	Dalīta ⁽¹⁾
	Administratīvie izdevumi ⁽²⁾	133	Centralizēta tieša
	Citi	149	Centralizēta tieša / dalīta
		44 678	
Maksājumi gadā kopā		44 678	
– administratīvie izdevumi kopā ⁽³⁾		133	
Pamatdarbības izdevumi kopā		44 545	
– avansi ⁽⁴⁾		17	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽⁴⁾		18	
Visa revidētā datu kopa		44 546	
Saistības gadā kopā		44 685	

⁽¹⁾ Šis skaitlis ietver 0,7 miljonus EUR, ko pārvalda centralizēti.

⁽²⁾ Šī summa atspoguļo kopējos administratīvos izdevumus lauksaimniecības un lauku attīstības politikas jomās.

⁽³⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1. nodaļas 1.6. un 1.7. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

3.2. Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķi ⁽¹⁾, kā noteikts Līgumā, ir celt lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

3.3. ES budžets finansē KLP izdevumus galvenokārt no diviem fondiem ⁽²⁾: no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus ⁽³⁾ un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) kopā ar dalībvalstīm līdzfinansē lauku attīstības programmas. Šī nodaļa attiecas uz ELGF, bet ELFLA ir veltīta 4. nodaļa.

3.4. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

- *Tiešā atbalsta “Vienotā maksājuma shēmas” (VMS) maksājums* veic, pamatojoties uz “tiesībām” ⁽⁴⁾, kuras aktivizē par vienu hektāru attiecināmas zemes. VMS izdevumi 2012. gadā bija 31 082 miljons EUR.
- *Tiešais atbalsts “Vienotā platībmaksājuma shēma” (VPMS)* ir vienkāršota ienākumu atbalsta shēma lauksaimniekiem 10 dalībvalstīs ⁽⁵⁾, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. un 2007. gadā. Saskaņā ar šo shēmu izmaksā vienas summas par katru lauksaimniecības zemes attiecināmo hektāru. VPMS izdevumi 2012. gadā bija 5 916 miljoni EUR.
- *Citas tiešā atbalsta shēmas* paredz galvenokārt saistītos maksājumus ⁽⁶⁾. 2012. gadā saskaņā ar šīm shēmām bija 3 883 miljoni EUR izdevumu.
- *Intervence lauksaimniecības tirgos* aptver, piemēram, intervences krājumu uzglabāšanu, eksporta kompensācijas, pārtikas palīdzības programmas un īpašu atbalstu augļu/dārzeņu un vīna nozarē (2012. gadā tas kopā bija 3 516 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pants.

⁽²⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām, ko līdzfinansē.

⁽⁴⁾ Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķina valstu iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos.

⁽⁵⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

⁽⁶⁾ Saistītā atbalsta maksājumi ir tādi maksājumi, kurus aprēķina, pamatojoties uz dzīvnieku skaitu un/vai īpašam mērķim atvēlētu hektāru skaitu (zīdītājgovīm, kokvilnai, rīsiem utt.)

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.5. Saskaņā ar visām ELGF tiešā atbalsta shēmām ES atbalsta saņēmējiem ir juridisks pienākums ⁽⁷⁾ izpildīt savstarpējās atbilstības prasības. Šīs prasības saistītas ar vides aizsardzību, sabiedrības veselību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību (obligātās pārvaldības prasības jeb OPP) un lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) ⁽⁸⁾. Ja lauksaimnieki šīs prasības neievēro, tad atbalstu viņiem samazina ⁽⁹⁾.

3.6. KLP izdevumu pārvaldība ir dalīta. Par izdevumu likumību un pareizību tieši atbildīgas ir dalībvalstis ⁽¹⁰⁾, bet Komisijai ir galīgā atbildība par visa budžeta izpildes pareizību kopumā. Izdevumus īsteno 81 maksājumu aģentūra, kas atbild par maksājumu veikšanu saņēmējiem. Pirms maksājumu veikšanas aģentūrām tieši vai ar pilnvarotu struktūru starpniecību jāpārbauda atbalsta pieteikumu attiecināmība. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir galvenā vadības un kontroles sistēma ELGF tiešā atbalsta darījumu pareizības nodrošināšanai. Maksājumu aģentūru kontus un maksājumu uzskaiti pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (apliecinātājiestādes), kuras iesniedz Komisijai ikgadējos apliecinājumus un ziņojumus.

3.7. Komisijai ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kuras atbilst ES prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi.

3.8. Galvenie riski, kas apdraud tiešo maksājumu pareizību, ir šādi: atbalstu par platību var izmaksāt par neattiecināmu zemi, neattiecināmiem saņēmējiem, vairāk nekā vienam saņēmējam par to pašu zemes gabalu; tiesības ir aprēķinātas nepareizi un piemaksas par dzīvniekiem izmaksā par neattiecināmiem dzīvniekiem. Attiecībā uz intervenci lauksaimniecības tirgos galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir tādi, ka atbalstu var piešķirt par neattiecināmām vai pārāk lielām izmaksām.

KOMISIJAS ATBILDES

3.5. Savstarpējās atbilstības prasību ievērošana nav kopējās lauksaimniecības politikas (turpmāk – KLP) maksājumu attiecināmības kritērijs, tādēļ šo prasību kontrole nav attiecināma uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Savstarpējā atbilstība ir mehānisms, ar kuru lauksaimniekiem piemēro sodu, ja viņi neievēro virkni noteikumu, kas būtībā izriet no citiem politikas virzieniem, nevis KLP, un ko piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Tādējādi Komisija uzskata, ka sodus, ko piemēro par savstarpējās atbilstības prasību pārkāpumiem, nevajadzētu ņemt vērā, aprēķinot KLP kļūdu īpatsvaru.

3.6. un 3.7. Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 885/2006 5. pantu apliecinātājiestādes reizi gadā izskata ne tikai maksājumu aģentūru gada pārskatus, bet arī to iekšējās kontroles procedūras.

3.8. Komisija piekrīt Palātai attiecībā uz KLP pirmā pīlāra galvenajiem riskiem.

Attiecībā uz tiešajiem maksājumiem visa integrētā administrācijas un kontroles sistēma (turpmāk – IAKS) ir izstrādāta tā, lai mazinātu šos riskus. Komisija šos riskus aplūko savu revīziju laikā.

⁽⁷⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 4. un 6. pants (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.).

⁽⁸⁾ Lai gan LLVS standartus, kas minēti Regulas (EK) Nr. 73/2009 III pielikumā, piemēro visās dalībvalstīs, obligātās pārvaldības prasības, kas minētas šīs regulas II pielikumā, ir obligātas tikai ES 15 dalībvalstīs. ES 10 dalībvalstīm OPP pakāpeniski tiek ieviestas no 2009. līdz 2013. gadam, bet ES 2 dalībvalstīm – no 2012. līdz 2016. gadam.

⁽⁹⁾ Saskaņā ar 70. un 71. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 1122/2009 (OV L 316, 2.12.2009., 65. lpp.) samazinājuma līmenis par OPP vai LLVS neievērošanu var svārstīties no 1 % līdz 5 % nolaidības gadījumā, bet apzinātas prasību nepildīšanas gadījumā atbalstu var arī pilnībā noraidīt.

⁽¹⁰⁾ Regulas (EK) Nr. 1290/2005 3. un 9. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums un pieeja

3.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz revīziju tirgus un tiešā atbalsta jomā lauksaimniecībai īpaši jānorāda uz turpmāk minētajiem specifiskajiem jautājumiem.

- Revīzijā pārbaudīja 180 darījumu paraugu ⁽¹¹⁾, kā definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Paraugs ir veidots tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā politikas grupā. 2012. gadā paraugu veidoja darījumi no 16 dalībvalstīm ⁽¹²⁾,
- revīzijas ietvēra savstarpējās atbilstības prasības (atlasītas LLVS prasības ⁽¹³⁾ un 4. OPP ⁽¹⁴⁾). Gadījumus, kad savstarpējās atbilstības prasības nebija ievērotas, uzskatīja par kļūdām ⁽¹⁵⁾, ja varēja noteikt, ka pārkāpums jau bija noticis tajā gadā, kad lauksaimnieks pieprasīja atbalstu ⁽¹⁶⁾. Turklāt Palāta savu EAFLA sistēmu revīziju kontekstā pārbaudīja, kā dalībvalstis ir īstenojušas savstarpējās atbilstības prasības un kontroles mehānismus. Šā darba rezultāti ir izklāstīti 4. nodaļas 4.24. punktā, taču attiecas arī uz šo nodaļu,

3.9. Skatiet atbildes uz 1.11. un 1.12. punktu par līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ietekmi uz ES finansiālo interešu aizsardzību.

- Komisija cieši seko Palātas deklarācijas par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību metodikas izstrādei, ņemot vērā jebkādu iespējamu ietekmi uz kļūdu īpatsvaru.
- Skatiet atbildi uz 3.5. punktu.

⁽¹¹⁾ Lai sniegtu papildu ieskatu tajā darījumu kopas daļā, uz kuru neattiecas IAKS, paraugu stratificēja un tajā iekļāva 140 darījumus, uz kuriem attiecas IAKS, un 40 darījumus, uz kuriem IAKS neattiecas.

⁽¹²⁾ Čehijas Republika, Dānija, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Latvija, Luksemburga, Ungārija, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija un Apvienotā Karaliste.

⁽¹³⁾ Izvairīšanās no nevēlamas veģetācijas izplatības, terašu saglabāšana, olīvu audžu saglabāšana un minimālā ganāmpulka blīvuma ievērošana vai pļaušanas pienākumi.

⁽¹⁴⁾ 4. OPP ir saistīta ar Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Savstarpējās atbilstības prasības ir tiesību aktos noteiktas būtiskas prasības, kas jāievēro visiem ES tiešā atbalsta saņēmējiem. Tās ir pamatprasības un daudzos gadījumos arī vienīgie nosacījumi, kuri jāievēro, lai pamatotu pilnas tiešā atbalsta summas maksājumu. Ar to saistīts Palātas lēmums uzskatīt šo prasību neievērošanu par kļūdām.

⁽¹⁶⁾ Attiecībā uz katru pārkāpumu kļūdas skaitliskā aprēķināšanā ir izmantota valsts sistēma maksājumu samazināšanai. Sk. arī 9. zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- maksājuma samazināšana un nepiešķiršana (dalībvalstīm jāpiemēro gadījumos, kad saņēmēji ES atbalsta pieprasījumos ir norādījuši pārāk lielu platību vai pārāk lielu dzīvnieku skaitu ⁽¹⁷⁾) nav iekļauta Palātas veiktajā kļūdu īpat-svara aprēķinā ⁽¹⁸⁾,
- sistēmu novērtējumā pārbaudīja IAKS trijās maksājumu aģentūrās ⁽¹⁹⁾ divās dalībvalstīs, kuras piemēro VMS, — Luksemburgā un Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā un Anglijā) — un pārraudzības un kontroles sistēmas, ko piemēro ES pārtikas palīdzības shēmai vistrūcīgākajām personām ⁽²⁰⁾, Spānijā un Itālijā,
- revīzijā ietvēra Komisijas Lauksaimniecības un lauku attī-s-tības ģenerāldirektorāta (ĢD AGRI) gada darbības pārskata analīzi saistībā ar ELGF,
- Palāta pārbaudīja ĢD AGRI grāmatojumu noskaidrošanas revīzijas darbu un apmeklēja apliecinātājiestādes Luksem-burgā un Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā). Minētā darba rezultāti, kas attiecas arī uz šo nodaļu, ir aprakstīti 4. nodaļā (sk. 4.26.–4.36. punktu).

⁽¹⁷⁾ Regula (EK) Nr. 1122/2009 nosaka, ka tad, ja konstatē, ka dekla-rētā platība ir norādīta vairāk nekā par 3 % vai diviem hektāriem lielāka, atbalsta apmēru aprēķina, pamatojoties uz šo konstatēto platību, kas samazināta par divkārtu nepareizi deklarēto platību. Ja starpība ir vairāk nekā 20 %, par attiecīgo laukaugu grupu atbalstu nepiešķir. Līdzīgi noteikumi attiecas uz piemaksām par dzīvniekiem.

⁽¹⁸⁾ Izņemot gadījumus, kad dalībvalstis jau atklājušas pārkāpumu, nepiemērojot attiecīgu samazinājumu/izslēgšanu.

⁽¹⁹⁾ Maksājumu aģentūras un galvenos kontroles mehānismus izvēlējās, pamatojoties uz riska analīzi.

⁽²⁰⁾ 43. pants Padomes 2007. gada 22. oktobra Regulā (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu orga-nizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem ("Vienotā TKO regula") (OV L 299, 16.11.2007., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.10. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **3.1. pielikumā**. No 180 Palātas revidētajiem darījumiem 74 (41 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz kļūdām, kuras Palāta izteica skaitļos, tā aplēsa, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,8 % ⁽²¹⁾.

3.11. Attiecībā uz daudziem darījumiem, kuros bija kļūdas, Palāta uzskata, ka valsts iestādēm bija pietiekama informācija, lai attiecīgās kļūdas atklātu un izlabotu.

3.12. No 74 darījumiem 60 darījumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas, kas attiecās uz precizitāti vai atbalsta maksājumu attiecināmību. Precizitātes kļūdas visbiežāk ir saistītas ar pārāk lielu platību deklarēšanu un administratīvām kļūdām, un vairākumā gadījumu katra atsevišķi ir mazāka nekā 5 %. Pārāk lielu platību deklarēšana tika konstatēta 11 no 16 apmeklētajām dalībvalstīm. Lielākā daļa administratīvo kļūdu bija saistītas ar nepareizām tiesību vērtībām (sk. 3.1. izcēlumu).

3.13. Lielākās precizitātes kļūdas galvenokārt attiecas uz pārāk lieliem maksājumiem par pastāvīgajām ganībām, attiecībā uz kurām deklarēto zemes gabalu sasaistu pārbaudēs ar zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS) neizdevās atklāt pārāk lielas zemes deklarēšanas gadījumus, jo neattiecināmā zeme ZGIS datubāzē bija reģistrēta kā attiecināmas pastāvīgas ganības (sk. 3.1. izcēlumu).

3.10. Lai gan tas ir Eiropas Revīzijas palātas aplēstais kļūdu īpatsvars, nav garantiju, ka tas atspoguļo ES budžeta faktisko risku. Piemēram, tiek atzīmēts, ka iepirkuma noteikumu neievērošana ne vienmēr nozīmē, ka visi izdevumi ir izmantoti neatbilstīgi.

Komisija norāda, ka Palātas aplēstais zemākais kļūdu īpatsvars ir zemāks par būtiskuma robežvērtību.

3.11. Komisija arī uzskata, ka KLP tiesību aktos dalībvalstīm paredzētie juridiskie un tehniskie instrumenti (it sevišķi integrētās administrācijas un kontroles sistēmas) izdevumu pārvaldībai un kontrolei ļauj dalībvalstīm konstatēt un novērst lielāko daļu kļūdu.

Tomēr, kā skaidri norādīts 2012. gada darbības pārskatā, AGRI ĢD revīzijas liecina, ka vairākās dalībvalstīs pārvaldības un kontroles sistēmās pastāv būtiskas nepilnības. Šie konstatējumi ir pamatā atbilstības noskaidrošanas procedūrām, lai pienācīgi aizsargātu ES budžetu no nelikumīga maksājuma riska, un katru gadu budžetā Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam (turpmāk – ELGF) tiek atgūti vidēji aptuveni EUR 600 miljoni.

3.12. Komisija norāda, ka lielākā daļa kvantificējamo kļūdu finansiāli ir samērā mazas un galvenokārt attiecas uz nelielām starpībām, Palātai veicot zemes gabalu pārmērīšanu; turklāt 36 no Palātas konstatētajām kļūdām ir zem 5 %, no kurām 23 ir zem 2 %.

Gadījumos, kad kļūdas, kas saistītas ar nepareizām tiesību vērtībām, apdraud fondu, tās tiek pārbaudītas atbilstības noskaidrošanas procedūras gaitā. Attiecībā uz 3.1. izcēlumā minētajiem tiesību nepareizajiem aprēķiniem Francijai joprojām notiek noskaidrošanas procedūras attiecībā gan uz 2011., gan 2012. finanšu gadu.

3.13. Komisija ir informēta par šo problēmu un pārbauda to, izmantojot savu grāmatojumu noskaidrošanas procedūru, kā arī vajadzības gadījumā rīcības plānu.

⁽²¹⁾ Savu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,7 % līdz 5,9 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.1. izcēlums. Precizitātes kļūdu piemēri**Pārāk lielas zemes deklarēšana – atbalsta pieprasīšana par neattiecināmu zemi**

Spānijā, Austrijā un Portugālē daži bāzes zemes gabali, par kuriem bija pieprasīts un izmaksāts atbalsts kā par pastāvīgajām ganībām, patiesībā bija pilnībā vai daļēji klāti ar akmeņiem, blīvu mežu vai krūmiem, un par tiem ES atbalsts nebija jāizmaksā⁽²²⁾. Atbalsta pieprasījumus par šiem zemes gabaliem pieņēma, jo ZGIS nebija pienācīgi atspoguļots to reālais statuss. Dažos gadījumos šie zemes gabali kādreiz bija izmantoti lauksaimniecībā, bet konstatēja, ka tie jau gadiem ir pamesti.

Tiesību datubāzē ir reģistrētas nepareizi aprēķinātas maksājumtiesības

Francijā revidētie VMS atbalsta maksājumi bija nepareizi, jo neatbilda ES tiesību aktos noteiktajam piešķirto tiesību valsts maksimālajam lielumam⁽²³⁾.

Nepareizi aprēķinātu tiesību gadījumus konstatēja arī Luksemburgā (sk. 3.23. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

3.1. izcēlums. Precizitātes kļūdu piemēri**Pārāk lielas zemes deklarēšana – atbalsta pieprasīšana par neattiecināmu zemi**

Pašlaik īstenotās atbilstības noskaidrošanas procedūras ietvers riskus, kas saistīti ar visām trim Palātas minētajām dalībvalstīm.

Attiecībā uz ganību platību attiecināmību Spānijā valsts iestādēm tika pieprasīts attiecīgi rīkoties, un 2010. gada novembrī tās iesniedza zemes gabalu identifikācijas sistēmas (turpmāk – ZGIS) uzlabošanas plānu. Šis uzlabošanas plāns it sevišķi ietver pasākumus, lai īstenotu attiecināmības koeficienta piemērošanu attiecībā uz ganību zemes gabaliem un nodrošinātu sistemātisku ZGIS atjaunināšanu ar rezultātiem, kas iegūti uz vietas veiktās pārbaudēs. Komisija uzrauga šā plāna īstenošanu saistībā ar atbilstības noskaidrošanu, kura ietvers attiecīgo fonda risku.

Portugālē konstatētajai nepilnībai piemēroja rīcības plānu, kuru pabeidza 2013. gadā. Attiecībā uz norādītajiem gadiem fonda riskam piemēro atbilstības noskaidrošanas procedūru.

Tiesību datubāzē ir reģistrētas nepareizi aprēķinātas maksājumtiesības

Saistībā ar maksājumtiesību nepareizu aprēķināšanu Francijā pašlaik tiek īstenotas atbilstības noskaidrošanas procedūras, kas attiecas uz 2011. un 2012. finanšu gadu. Francijai ir pieprasīts bez liekas kavēšanās koriģēt tiesību vērtību. Komisija norāda, ka tās nepareizo maksājumtiesību atbilstības procedūra Francijā tika uzsākta kā 2011. gada deklarācijas par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību pārbaudes pasākums un ka šī kļūda nepārprotami attiecas vienīgi uz Franciju. Nepamatoto maksājumu precīzu summu uz kopējo iedzīvotāju skaitu noteiks un pilnībā atgūs ar atbilstības procedūras starpniecību. Komisija lēš, ka šis maksimālā lieluma pārsniegums ir 0,2 procentpunkti no Palātas konstatētā kopējā kļūdu īpatsvara.

Novērojums par Luksemburgu tiks pārbaudīts, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

⁽²²⁾ ES tiesību aktos pastāvīgās ganības definētas kā zeme, uz kuras audzē zāli vai citus lopbarības zālaugus, kādi parasti aug dabīgās ganībās.

⁽²³⁾ Palāta pieminēja šo jautājumu jau savā 2011. gada pārskatā (3.2. izcēlumā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.14. Par atklātajām sistemātiskajām nepilnībām saistībā ar pastāvīgo ganību attiecināmības pareizu novērtēšanu jau bija ziņots iepriekšējos gada pārskatos ⁽²⁴⁾, un tās tika konstatētas arī saistībā ar sistēmu revīzijām, ko veica Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā).

3.15. Palāta konstatēja attiecināmības kļūdas gadījumos, kad deklarētās izmaksas nebija attiecināmas (sk. 3.2. izcēlumu).

3.2. izcēlums. Attiecināmības kļūdu piemērs. Neattiecināmas personāla izmaksas

Portugālē par pārbaužu uz vietas veikšanu atbildīgo reģionālo iestāžu darbinieku algas šīs iestādes deklarēja kā tehnisko palīdzību, kas ir pretrunā ES tiesību aktiem ⁽²⁵⁾.

3.16. Pamatojoties uz atlasītu savstarpējās atbilstības prasību pārbaudi (sk. 3.9. punkta otro ievilkumu), Palāta konstatēja pārkāpumus 24 ⁽²⁶⁾ no 146 maksājumiem, uz kuriem attiecās šīs prasības ⁽²⁷⁾. Novēroja, ka biežāk sastopamie savstarpējās atbilstības prasību pārkāpumi attiecas uz zemi, kas nav uzturēta LLVS, un uz neatbilstošām vai nepienācīgām iekārtām dzīvnieku izcelsmes nitrātu glabāšanai.

KOMISIJAS ATBILDES

3.14. Komisija ir informēta par problēmām, kas saistītas ar ganību platību attiecināmību šajā dalībvalstī, un jautājumu pārbauda, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

3.2. izcēlums. Attiecināmības kļūdu piemērs. Neattiecināmas personāla izmaksas

Šo jautājumu pārbaudīs saistībā ar atbilstības noskaidrošanas procedūru.

3.16. Attiecībā uz visbiežāk sastopamajiem Palātas konstatētajiem pārkāpumiem Komisija savu savstarpējās atbilstības revīziju laikā pievērs īpašu uzmanību laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (turpmāk – LLVS) standartu un 4. obligāto pārvaldības prasību (turpmāk – 4. OPP) (iekārtas dzīvnieku izcelsmes nitrātu glabāšanai) noteikšanai un īstenošanai. Visas konstatētās nepilnības tiek pārbaudītas, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

⁽²⁴⁾ 2007. gada pārskats, tabula 5.1.2. pielikumā attiecībā uz Portugāli; 2008. gada pārskats, 5.36. punkts attiecībā uz Spāniju; 2009. gada pārskats, 3.38. punkts attiecībā uz Spāniju un Itāliju; 2010. gada pārskats, 3.2.1. tabula attiecībā uz Spāniju; 2011. gada pārskats, 3.20. punkts un 3.2. tabula attiecībā uz Spāniju, Itāliju un Austriju.

⁽²⁵⁾ Regulas (EK) Nr. 1290/2005 13. pants.

⁽²⁶⁾ 13 gadījumos no 24 revidētajiem maksājumiem, bet atlikušie 11 gadījumi attiecas uz turpmākajiem maksājumiem.

⁽²⁷⁾ Konstatētie pārkāpumi veido 0,2 procentu punktus no kļūdu īpatnības, kuru Palāta norādījusi 3.10. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas

3.17. 3.2. pielikumā ir apkopoti rezultāti, ko Palāta ieguva pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs ⁽²⁸⁾.

3.17. Saskaņā ar dalītas pārvaldības sistēmu maksājumu aģentūru iekšējās kontroles sistēma ir atbildīga par trūkumu noteikšanu. Tas nozīmē, ka maksājumu aģentūras nepārtrauktas uzraudzības sistēmai un iekšējai revīzijai būtu pirmām kārtām jākonstatē fakts, ka administratīvās un kontroles procedūras nav efektīvas. Apliecinātājiestāžu īstenotie gada apliecinājumi grāmatojumu noskaidrošanai ietver pārbaudes par atbilstību akreditācijas kritērijiem. Maksājumu aģentūra nereti ir informēta par trūkumiem un rīkojas, lai nepilnības novērstu, bet tam vajadzīgs laiks. Ir ieviesta atbilstības noskaidrošanas procedūra, lai nodrošinātu, ka dalībvalstij par finanšu kļūdām, kas pieļautas vājas kontroles vai neatbilstības galvenajiem kontroles pasākumiem dēļ, var piemērot finanšu korekcijas.

Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)

3.18. IAKS aptver galvenās no ELGF finansētās shēmas, proti, VMS, VPMS un visas platībatkarīgā saistītā atbalsta shēmas, kā arī shēmas, kas paredz piemaksas par dzīvniekiem. Sistēmā ietilpst saimniecību un atbalsta pieprasījumu datubāzes, zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS), dzīvnieku datubāzes, kā arī tiesību datubāze tajās dalībvalstīs, kurās īsteno VMS. Sistēma paredz vairākas attiecināmības pārbaudes, tostarp datubāzu un pārbaudžu uz vietas sasaistu pārbaudes.

3.19. IAKS novērtējums aptvēra gan atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem, gan sistēmu efektivitātes novērtējumu maksājumu likumības un pareizības nodrošināšanas aspektā, īpaši attiecībā uz turpmāk minētajiem elementiem:

- a) administratīvajām un kontroles procedūrām, ar kurām nodrošina datubāzu kvalitāti;
- b) kontroles sistēmām, kuru pamatā ir fiziskas pārbaudes uz vietas;
- c) procedūrām nepareizu maksājumu atgūšanai.

⁽²⁸⁾ Ar IAKS saistītie konstatējumi, izņemot par tiesībām, attiecas arī uz lauku attīstības pasākumiem, kas saistīti ar platību un ar dzīvniekiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.20. Palāta revīzijās atklāja, ka IAKS efektivitāti negatīvi ietekmē galvenokārt neprecīzās datubāzes, ko izmanto sasaistu pārbaudēs.

Administratīvās un kontroles procedūras, ar kurām nodrošina datubāzu kvalitāti

3.21. Administratīvajās un kontroles procedūrās⁽²⁹⁾, ko piemēro maksājumu aģentūras, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, jāietver sasaistu pārbaudes, cita starpā, ar IAKS datubāzēm. Palāta pārbaudīja, vai datubāzēs ievadītā informācija bija pilnīga un ticama, vai sasaistu pārbaudes atklāja novirzes un vai vajadzības gadījumā tika veikti kļūdu labošanas pasākumi.

3.22. ZGIS ir datubāze, kurā ir reģistrēta visa dalībvalsts lauksaimniecības zeme (bāzes zemes gabali) un katra bāzes zemes gabala attiecināmās platības. ZGIS balstās uz ģeogrāfiskās informācijas sistēmu (GIS), kurā zemesgabalu robežas attēlotas digitālā un ģeogrāfiskā veidā un kurai būtu vēlams balstīties uz ortofotografēšanu no gaisa vai kosmosa⁽³⁰⁾. Bāzes zemes gabalu attiecināmās platības novērtē, pamatojoties uz nesenākajām ortofotogrāfijām. Palāta konstatēja, ka revidētajā ZGIS ir nozīmīgas nepilnības (sk. 3.3. izcēlumu).

KOMISIJAS ATBILDES

3.20. Komisijas dienesti pievērš uzmanību informācijas precizitātei datubāzēs, jo tā ir pareizas pārvaldības un kontroles galvenais elements. Kad tiek konstatēti trūkumi, dalībvalstīm pieprasa tos novērst. Turklāt fonda risks ir ietverts atbilstības noskaidrošanas procedūrā.

Atzīstot, ka vienmēr neizbēgami būs kādas nepilnības un neprecizitātes, Komisijas dienesti tomēr uzskata, ka IAKS kopumā ir stabila sistēma KLP izdevumu pārvaldībai.

⁽²⁹⁾ Regulas (EK) Nr. 1122/2009 28. un 29. pants.

⁽³⁰⁾ Ortofotogrāfijas ir fotoattēli no gaisa vai kosmosa, ko izmanto, lai novērtētu zemes attiecināmību ZGIS.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.3. izcēlums. Piemēri nepareiziem datiem ZGIS/ĢIS

Apvienotajā Karalistē (Anglijā) maksājumu aģentūra nevērtē kopējās zemes (329 000 ha) attiecināmību, bet ortofotogrāfijas tikai ierobežoti izmanto, lai novērtētu citu deklarēto zemes gabalu attiecināmību. Palāta pārskatīja uz riska novērtējuma pamata atlasīto meža zemes gabalu paraugu un konstatēja, ka pretēji ES tiesību aktiem par dažiem ir izmaksāts ES atbalsts.

Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā) neattiecināmas īpašības nav parādītas ĢIS kā neattiecināma zeme. ZGIS atjaunināšana notika 2011. gadā, tās mērķis bija novērst nepilnības, kas tika konstatētas, veicot ES tiesību aktos paredzēto kvalitātes novērtējumu ⁽³¹⁾. Palāta caurskatīja ierobežotu, uz riska novērtējuma balstītu bāzes zemes gabalu paraugu, kas saskaņā ar ortofotogrāfijām bija meži, un konstatēja, ka vairāki no šiem zemes gabaliem bija reģistrēti kā pastāvīgas ganības. Par dažiem citiem zemes gabaliem konstatēja, ka ZGIS reģistrēta lielāka attiecināmā platība nekā zemes gabala kopējā platība.

3.23. Attiecībā uz maksājumu precizitāti Palāta konstatēja nepilnības visās trijās maksājumu aģentūrās. Luksemburgai valsts rezervēs pieejamie līdzekļi bija izlietoti, lai palielinātu visu piešķirto tiesību vērtību, kas ir pretrunā ar ES tiesību aktu noteikumiem ⁽³²⁾. Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā) Palāta novēroja vairākus gadījumus, kad atbalsta summa bija aprēķināta, pamatojoties uz lielākām platībām nekā tās, kas faktiski konstatētas pārbaudēs uz vietas, ko veica valsts inspektori.

Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir fiziskas pārbaudes uz vietas

3.24. Lai pareizi noteiktu atbalsta summas, ļoti svarīgi ir kvalitatīvi mērījumi uz vietas. Palāta atkārtoja vairākus mērījumus, ko bija veikušas revidētās maksājumu aģentūras. Visi trīs Palātas mērījumi par vairāk nekā piemērojamām pielaides robežām ⁽³³⁾ atšķīrās no rezultātiem, ko paziņoja maksājumu aģentūru inspektori (Luksemburgā 5 no 61 mērījuma, Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā) 6 no 42 mērījumiem un Apvienotajā Karalistē (Anglijā) 8 no 21 mērījuma).

KOMISIJAS ATBILDES

3.3. izcēlums. Piemēri nepareiziem datiem ZGIS / ģeogrāfiskās informācijas sistēmā (turpmāk – ĢIS)

Pašlaik nav juridiska pienākuma izmantot ortofotogrāfijas. Tomēr Komisija horizontālā regulā, kas attiecas uz KLP kontroli, finansēšanu un uzraudzību, ir ierosinājusi, ka dalībvalstīm varētu prasīt izmantot šādus attēlus.

Ja revīzijas uzrāda, ka sistēmā ir nepareiza informācija, kas ir radījusi risku, to pārbauda atbilstības noskaidrošanas procedūrā.

Attiecībā uz situāciju Ziemeļīrijā iestāžu 2011. gadā īstenotās atjaunināšanas darbības bija Komisijas dienestu 2006.–2009. gadā veikto revīziju rezultāts. Pateicoties šīm revīzijām, tika ieviestas finanšu korekcijas attiecībā uz gadiem līdz 2009. gadam. Joprojām norit atbilstības noskaidrošanas procedūras attiecībā uz turpmākajiem gadiem.

3.23. Situācija Luksemburgā tiks pārbaudīta, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūras.

Situācija Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā) tiek un tiks pārbaudīta, izmantojot daudzas atbilstības noskaidrošanas procedūras.

3.24. Komisijas dienesti piekrīt Palātas viedoklim, ka ir svarīga pārbaude uz vietas kvalitāte. Komisijas dienestu īstenotajās revīzijās ir konstatēti līdzīgi pārbaude uz vietas kvalitātes trūkumi, un konstatētās nepilnības tiek pārbaudītas atbilstības noskaidrošanas procedūrās, kas nodrošina, ka tiek pienācīgi ietverts ES budžeta risks.

Komisijas revīzijās ir arī konstatēti IAKS trūkumi Anglijā un Ziemeļīrijā. Šīm maksājumu aģentūrām jau ir piemērotas attiecīgas finanšu korekcijas, un notiek turpmākas atbilstības noskaidrošanas procedūras.

⁽³¹⁾ Regulas (EK) Nr. 1122/2009 6. panta 2. punktā dalībvalstīm ir noteikts pienākums katru gadu veikt kvalitātes novērtējumu to ZGIS.

⁽³²⁾ Regulas (EK) Nr. 73/2009 41. pants.

⁽³³⁾ Regulas (EK) Nr. 1122/2009 34. panta 1. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.25. ES tiesību aktos plavas definētas kā zeme, ko klāj zālaugi. Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā) VMS atbalstu piešķir par noganāmu meža zemi. Taču, kad Palāta atkārtoja pārbaudes uz vietas Apvienotajā Karalistē (Anglijā), vairākos šādos zemes gabalos tā konstatēja, ka zāles tur nav un ka tādējādi tie neatbilst noganāmas mežu zemes definīcijai. Valsts inspektori bija ziņojuši, ka šīs platības ir pilnībā attiecīnāmas ES atbalsta saņemšanai.

Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras

3.26. Palāta pārbaudīja triju IAKS sistēmu revīzijai atlasīto aģentūru grāmatvedības reģistrus, lai noteiktu, vai atgūstamās summas ir pienācīgi uzskaitītas un vai šīs summas ir pareizi paziņotas Komisijai. Luksemburgā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā) konstatēja, ka šīs procedūras darbojas apmierinoši.

3.27. Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā) Palāta konstatēja, ka debitoru reģistrā iegrāmatoto summu saskaņošana ar tām, kuras pakārtotas atsevišķiem reģistriem, ne vienmēr bija iespējama, un uzkrātie procenti nebija reģistrēti nepamatoto maksājumu tabulā.

Kontroles sistēmas, kas piemērojamas ES pārtikas palīdzības shēmai vistrūcīgākajām personām

3.28. Palāta pārbaudīja kontroles sistēmas, kas piemērojamas ES pārtikas palīdzības shēmai vistrūcīgākajām personām Spānijā un Itālijā. Saskaņā ar šo shēmu veiksmīgais pretendents apņemas piegādāt noteiktu pārtikas daudzumu labdarības organizācijām, kas to izdalīs ES trūcīgākajām personām⁽³⁴⁾. Daudzos gadījumos pretendents atlīdzina ar precēm, ko piegādā no intervences krājumiem. Ļoti bieži šīs preces ir no intervences krājumu noliktavām dalībvalstī, kas nav tā, kurā pārtiku izdala. Šajos gadījumos pārtikas palīdzības shēmai ir vajadzīga cieša administratīva sadarbība starp iesaistītajām dalībvalstīm.

3.29. Abās pārbaudītajās maksājumu aģentūrās Palāta novērtēja pārtikas sadalei piemērojamās sistēmas kā efektīvas. Tomēr Palāta konstatēja, ka administratīvā sadarbība starp attiecīgajām dalībvalstīm dažos aspektos bija nepilnīga (sk. **3.2. pielikumu**).

KOMISIJAS ATBILDES

3.25. Komisijas dienesti apzinās Palātas norādītās problēmas un pārbauda tās (skatiet 3.3. izcēlumu).

Komisijas dienesti uzskata, ka, piemēram, lai būtu iespējama lauksaimniecības saglabāšana konkrētās platībās, dalībvalstis var īstenot procedūru, kas nodrošina, ka šo zemes gabalu attiecināmās platības tiek ņemtas vērā maksājumam, ciktāl kopējo zemes gabalu joprojām var uzskatīt par "lauksaimniecības" zemi. Pēdējo gadu laikā ar dalībvalstīm ir apspriestas un tām ir nosūtītas pamatnostādnes, ietverot piemērus, kā novērtēt platību, kas būtu jāņem vērā.

3.27. Komisija ir informēta par situāciju un pārbauda to saistībā ar grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

3.29. Komisija ņem vērā Palātas kopumā pozitīvo novērtējumu.

⁽³⁴⁾ Termins "vistrūcīgākās personas" ir definēts 1. panta 3. punktā Komisijas 2010. gada 14. septembra Regulā (ES) Nr. 807/2010, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus pārtikas piegādei no intervences krājumiem vistrūcīgākajām personām Savienībā (OV L 242, 15.9.2010., 9. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru

3.30. ĢD AGRI vērtē atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER), t. i., apmēru, kādā darījumos joprojām ir kļūdas pēc tam, kad piemērotas pārraudzības un kontroles sistēmas. Līdz 2012. gada darbības pārskatam šā novērtējuma pamatelementi bija statistikas dati, ko dalībvalstis apkopo par pārbaudēm uz vietas. ĢD AGRI savu atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinu balstīja uz statistikā paziņotajiem nejauši atlasītu pārbaudžu rezultātiem. Lai kompensētu jebkādas iespējamās šo statistikas datu trūkumus vai nepilnības, ĢD AGRI piemēroja 25 % palielinājumu statistikas datus paziņotajam kļūdu īpatsvaram.

3.31. Savā 2012. gada darbības pārskatā un vēlāk piemēroto procedūru ticamības novērtējumā ĢD AGRI būtiski pārskatīja savu pieeju atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanai. Tagad tas ņem vērā faktu, ka pārbaudžu statistikas datiem var būt trūkumi, kas ietekmē to ticamību, un ka tie neaptver visus atlikušo kļūdu īpatsvara komponentus. Attiecīgi ĢD AGRI ir veicis katras maksājumu aģentūras individuālu novērtējumu un ir izlabojis (uz augšu) paziņotos kļūdu īpatsvarus, ja to uzskatīja par nepieciešamu. Palielinājumu par 2 vai 5 procentu punktiem atkarībā no nepilnību smaguma piemēroja 37 no 81 maksājumu aģentūras.

3.32. Rezultātā Komisija rēķina, ka atlikušo kļūdu īpatsvars atsaistītajam platībatkarīgajam atbalstam 2012. gadā ir 2,4 %, kas ir 4,5 reizes lielāks nekā kļūdu īpatsvars 0,54 % ⁽³⁵⁾, kurš aprēķināts uz dalībvalstu paziņoto statistikas datu pamata.

3.33. Šī mainītā pieeja atzīst nepilnības, par kurām Palāta ziņoja iepriekšējos gada pārskatos ⁽³⁶⁾ un ko apstiprināja Komisijas iekšējais revīzijas dienests (IRD) ⁽³⁷⁾. Taču Palāta uzskata, ko Komisijai būtu jāveic korigējoši pasākumi arī attiecībā uz pārējām ELGF jomām.

3.30. Veids, kā AGRI ĢD noteica atlikušo kļūdu īpatsvaru, ko ietvēra savā 2012. gada darbības pārskatā, ir aprakstīts 3.31. punktā. Apraksts 3.30. punktā par to, kā to noteica iepriekšējos gados, šā ziņojuma revīzijas tvērumā neietilpst.

3.31. Iepriekšējos gados Palāta ir kritizējusi AGRI ĢD par to, ka ģenerāldirektorāts atlikušo kļūdu īpatsvaru pamato vienīgi uz dalībvalstu sniegtajiem datiem attiecībā uz to īstenotajiem kontroles pasākumiem ar 25 % drošības robežu. Attiecībā uz 2012. gadu AGRI ĢD ir izstrādājis un atsaistītajiem tiešajiem maksājumiem (vienotā platībmaksājuma shēma (turpmāk – VPMS) un vienotā maksājuma shēma (turpmāk – VMS)) izmantojis jaunu integrētu pieeju, ko piemēro maksājumu aģentūras līmenī un kas joprojām tiek pamatota uz dalībvalstu kontroles statistikas datiem, bet ņem vērā arī citas pieejamās revīzijas liecības, piemēram, apliecinātājiestāžu atzinumu, Komisijas revīziju rezultātus un Palātas novērtējumu par kontroles sistēmas efektivitāti. No Eiropas Revīzijas palātas revīzijām, apliecinātājiestāžu konstatējumiem un Komisijas pašas revīzijām pieejamā informācija tiek integrēta situācijas kopējā novērtējumā maksājumu aģentūras līmenī un tiek ņemta vērā, apkopojot datus dalībvalsts un ES 27 dalībvalstu līmenī.

3.32. Kā norādīts AGRI ĢD 2012. gada darbības pārskatā, atbilstības noskaidrošanas procedūras pašlaik tiek īstenotas attiecībā uz 17 dalībvalstīm, kuru kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 %. Apdraudētās summas tiks sistemātiski atgūtas.

3.33. Jauno integrēto pieeju, ko 2012. gadā izmantoja atsaistītajam tiešajam atbalstam, turpinās pilnveidot un pēc iespējas paplašināt, lai ietvertu citus KLP pasākumus attiecībā uz 2013. gadu.

⁽³⁵⁾ ES 27 svērtie vidējie kļūdu īpatsvari, kurus atsaistītā platībatkarīgā atbalsta pārbaudžu statistikas datus ir paziņojušas dalībvalstis.

⁽³⁶⁾ Nesenākais gadījums – 2011. gada pārskata 3.41. punktā.

⁽³⁷⁾ ĢD AGRI 2012. gada darbības pārskata 3.1.5. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.34. Šīs jaunās pieejas rezultāti apliecina, ka no dalībvalstu pārbaudžu statistikas datiem, no maksājumu aģentūru direktoru deklarācijām un no apliecinātājiestāžu veiktā darba var gūt tikai ierobežotu pārliecību. Visās 37 maksājumu aģentūrās, kurām Komisija nolēma piemērot palielinājumu kontroles statistikas datus paziņotajam atsaistītā platībatkarīgā atbalsta atlikušo kļūdu īpatsvaram, attiecīgo maksājumu aģentūru direktori tiešām ir snieguši atzinumu bez piezīmēm, un par 32 no tām tāpat ir darījušas apliecinātājiestādes.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

3.35. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,8 %,
- no trim pārbaudītajām IAKS pārraudzības un kontroles sistēmām ⁽³⁸⁾ divas novērtēja kā neefektīvas (Apvienotajā Karalistē – Anglijā un Ziemeļīrijā) un viena tika novērtēta kā daļēji efektīva (Luksemburgā),
- divas pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas, ko piemēroja pārtikas sadalei vistrūcīgākajām personām, atzina par efektīvām.

Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka pieņemtajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

KOMISIJAS ATBILDES

3.34. Skatiet atbildi uz 3.32. punktu.

Apliecinātājiestāžu darbu lielā mērā paplašinās KLP reformas īstenošanas ietvaros, proti, apliecinātājiestādēm attiecībā uz reprezentatīvu paraugu būs atkārtoti jāveic maksājumu aģentūras īstenotās administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas, lai sniegtu atzinumu par to darījumu likumību un pareizību, kas ir pamatā izdevumiem, un tādējādi apliecinātu kontroles statistikas datus.

3.35. Skatiet atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu par līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ietekmi uz ES finansiālo interešu aizsardzību.

- Komisijas dienesti ir paši savās revīzijās noteikuši Palātas konstatējumiem līdzīgus konstatējumus. Tos pārbauda, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru. Ja Palātas konstatējumi nozīmētu papildu ietveramu risku, tiktu apsvērta atbilstīgu procedūru uzsākšana.

Komisija uzsver, ka tā aizsargā ES budžeta finansiālās intereses, izmantojot finanšu korekcijas atbilstības noskaidrošanas procedūru. Turklāt dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi vajadzības gadījumā tiek risināti ar mērķtiecīgiem un vispusīgiem rīcības plāniem. Komisija arī norāda, ka Palātas aplēstais zemākais kļūdu īpatsvars ir zemāks par būtiskuma robežvērtību.

⁽³⁸⁾ Visas pārbaudītās IAKS sistēmas atlasīja, pamatojoties uz riska analīzi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

3.36. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir attēloti **3.3. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatos Palāta ir sniegusi septiņus ieteikumus. No šiem ieteikumiem divi bija īstenoti lielākajā daļā aspektu, četri bija īstenoti dažos aspektos, bet viens nebija īstenots.

3.37. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2012. gadu, Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm pastiprināt centienus un rīkoties ātrāk, lai nodrošinātu turpmāk minēto ieteikumu izpildi.

- **1. ieteikums.** Zemes attiecināmība un īpaši pastāvīgās ganības ir pareizi reģistrētas ZGIS, īpaši gadījumos, ja platības pilnībā vai daļēji klāj akmeņi, krūmi vai blīvas koku vai krūmu audzes vai ja zeme ir bijusi pamesta vairākus gadus (sk. 3.13., 3.25. punktu un 3.3. izcēlumu).

3.36. Komisijai ir atšķirīgs viedoklis par iepriekšējos gada pārskatos sniegto ieteikumu īstenošanas statusu:

- “īstenoti lielākajā daļā aspektu”: Komisija uzskata, ka šo punktu īstenošana notiek nepārtraukti un to nekad nevarētu uzskatīt par pabeigtu (obligāta ortofotogrāfiju izmantošana, ZGIS atjaunināšana, pamatojoties uz jaunajām ortofotogrāfijām, un trūkumu novēršana kontroles sistēmās un IAKS datubāzēs),
- “īstenoti dažos aspektos”: pietiekami kvalitatīvu pārbažu uz vietas nodrošināšana, kā arī nodrošināšana, ka to pārbauda apliecinātājiestādes, ir nepārtraukts process,
- attiecināmības noteikumu paskaidrošana: Komisija ir iesniegusi priekšlikumus saistībā ar KLP reformu, savukārt pamatnostādnes par apliecinātājiestāžu veicamo darbu ir rūpīgi pārskatītas un nosūtītas dalībvalstīm un apliecinātājiestādēm,
- ES līmeņa obligāto gada uzturēšanas prasību noteikšana plāvē: KLP reformas priekšlikumos ir noteikts, ka dalībvalstīm tas ir jā dara.

3.37.

Lai būtu iespējama lauksaimniecības saglabāšana konkrētās platībās, dalībvalstis var īstenot procedūru, kas nodrošina, ka šo zemes gabalu attiecināmās platības tiek ņemtas vērā maksājumam, ciktāl kopējo zemes gabalu joprojām var uzskatīt par “lauksaimniecības” zemi. Pēdējo gadu laikā ar dalībvalstīm ir apspriestas un tām ir nosūtītas pamatnostādnes, ietverot piemērus, kā novērtēt platību, kas būtu jāņem vērā.

Ja tiek konstatēts, ka dalībvalsts nenodrošina attiecināmās platības pareizu reģistrēšanu, lietai piemēro noskaidrošanas procedūru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **2. ieteikums.** Uzreiz tiek veikti korigējoši pasākumi, ja konstatē, ka administratīvās un kontroles sistēmas un/vai IAKS datubāzes ir nepilnīgas vai novecojušas (sk. 3.13. un 3.22. un 3.23. punktu).
- **3. ieteikums.** Maksājumus veic, pamatojoties uz pārbaūžu rezultātiem (sk. 3.23. punktu), un pārbaudes uz vietas ir pietiekami kvalitatīvas, lai ticamā veidā noteiktu attiecināmās platības (sk. 3.24. un 3.25. punktu).
- **4. ieteikums.** Konceptija un kvalitāte darbam, kuru maksājumu aģentūru direktori un apliecinātājiestādes veic, lai pamatotu savas deklarācijas un paziņojumus, sniedz uzticamu pamatu pakārtoto darījumu likumības un pareizības novērtēšanai (sk. 3.30.–3.34. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Ja Komisijas dienesti konstatē šādas problēmas savu revīziju gaitā, tie dalībvalstij pieprasa īstenot korektīvu rīcību. Ja problēma ir īpaši nopietna, dalībvalstij prasa īstenot korektīvas rīcības plānu, ko dienesti cieši uzrauga. Līdz šim šādi plāni ir apliecinājuši augstu efektivitāti. Komisija arī nodrošina, ka ES budžeta finanšu risks, kas izriet no šādiem trūkumiem, tiek segts ar finanšu korekcijām, kuras piemēro, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

Komisija piekrīt Palātas viedoklim šajā saistībā un turpinās vērst savas revīzijas uz neattiecināmas zemes nenoteikšanas risku pirms maksājumiem. Vajadzības gadījumā piemēros finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finansiālās intereses.

Komisija turpina pārskatīt apliecinātājiestāžu darbu, analizējot dokumentus, kas saistīti ar grāmatojumu finanšu noskaidrošanu, kā arī revīzijas misijām apliecinātājiestādēs. Turklāt 2012. gadā īpašas revīzijas misijas tika veiktas 14 apliecinātājiestādēs, lai pārskatītu to darbu pie pārbaudēm uz vietas un kontroles statistikas datus, jo Komisija tās noteica kā īpašas riska jomas. Apliecinātājiestāžu ekspertu grupas sanāksme tika organizēta 2012. gada septembrī. Turklāt, gatavojoties jaunajam plānošanas periodam, kā arī saskaņā ar apliecinātājiestāžu pieaugošo atbildību ietvert izdevumu likumību un pareizību 2013. gadā ar apliecinātājiestādēm organizē divpusējas sanāksmes.

3.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ. TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

	2012. g.			2011. g.	2010. g.	2009. g.
	IAKS	Nav IAKS	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE						
Kopējais darījumu skaits	140	40	180	180	146	148
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾						
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā						
kļūdu nav	60 % (84)	55 % (22)	59 % (106)	61 %	73 %	76 %
ir viena vai vairākas kļūdas	40 % (56)	45 % (18)	41 % (74)	39 %	27 %	24 %
Kļūdaino darījumu analīze						
Analīze pēc kļūdu veida						
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	14 % (8)	33 % (6)	19 % (14)	14 %	26 %	31 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	86 % (48)	67 % (12)	81 % (60)	86 %	74 %	69 %
attiecināmības kļūdas	12 % (6)	67 % (8)	23 % (14)	23 %	3 %	13 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 %	0 %	0 %
precizitātes kļūdas	88 % (42)	33 % (4)	77 % (46)	75 %	97 %	87 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	3,8 %					
Augstākais kļūdu līmenis	5,9 %					
Zemākais kļūdu līmenis	1,7 %					

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugu sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

3.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ. TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums – ELGF

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Ar IAKS saistītie izdevumi (valstij noteiktais maksimā- lais apjoms, Regulas (EK) Nr. 73/2009 VIII pielikums) (EUR 1 000)	Administratīvās un kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrole un konkrētu rezultātu paziņošana	Nepamatoto maksā- jumu atgūšanas procedūras	Kopvērtējums (*)
AK (Anglija)	VMS	3 988 042	Neefektīvas 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9	Daļēji efektīvas a	Daļēji efektīvas A	Neefektīvas
AK (Ziemeļīrija)	VMS	3 988 042	Neefektīvas 1, 3, 5, 6, 9, 10	Daļēji efektīvas a	Daļēji efektīvas A, B	Neefektīvas
Luksemburga	VMS	37 679	Daļēji efektīvas 2, 4	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas

(*) Kopvērtējums nevar būt labāks par administratīvo un kontroles procedūru novērtējumu.

- 1 Nepilnīga vai nepareiza informācija par zemes lielumu un attiecīgā ZGIS datubāzē.
- 2 Pieprasījumu reģistrācijas procedūrā nav iekļauti pienācīgi kontroles mehānismi, lai novērstu, ka to saņemšanu reģistrē ar atpakaļejošu datumu.
- 3 Kļūdas pieprasījumos labo kā acīmredzamas kļūdas, nepiemērojot sodus, kā tas būtu jādara.
- 4 Tiesību vērtības bija palielinātas, kas ir pretrunā ES tiesību aktiem.
- 5 Nepareizi piemērota ES lauksaimnieka definīcija.
- 6 Atbalsta maksājumi par neattiecināmām platībām.
- 7 Nesakritības tiesību datubāzēs.
- 8 Nav piemērotas sankcijas par nepareizi deklarētām kopīgām zemes platībām.
- 9 Pārbaudīto rezultāti IAKS datubāzēs nav pareizi apstrādāti.
- 10 Nepilnības administratīvajās sasaistīto pārbaudēs un atbalsta maksājumus pirms noviržu noskaidrošanas.

a Platības mērījumi pārbaudēs uz vietas nav pietiekami kvalitatīvi.

A Neprecizitātes parādnieku pārskatos.

B Kavēšanās reģistrēt parādus un paziņot lauksaimniekiem par atmaksāšanas pienākumu.

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Izdevumi (*) (tūkstošos EUR)	Iepirkuma procedūras	Sadarbība ar citām dalībval- stīm	Plāna izpilde	Pārraudzība un kontrole	Kopvērtējums
Spānija (FEGA)	Pārtikas palī- dzība 2011. gadā	74 731	Efektīvas	Daļēji efektīvas 1	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas
Itālija (AGEA)	Pārtikas palī- dzība 2012. gadā	22 103	Efektīvas	Daļēji efektīvas 2	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas

(*) Neietver intervences krājumu vērtību.

- 1 Spānijai no intervences krājumiem ir iedalīta labība un vājpiena pulveris attiecīgi no Francijas un Īrijas. Attiecībā uz abiem produktiem veiksmīgākajiem pretendentiem atļidzināja izdevumus par transportēšanu uz Spāniju. ES tiesību akti nosaka, ka šādos gadījumos pārvadājums uz galamērķa valsti jāpārbauda saskaņā ar īpašu procedūru (T5 veidlapa), kuru Francijas un Īrijas iestādes atteicās piemērot. Tādējādi Spānijas iestādes piemēroja alternatīvu procedūru, kuru Palāta uzskata par mazāk efektīvu.
- 2 Itālija organizēja kopīgu konkursa procedūru makaronu izstrādājumu piegādei Itālijā un Maltā, izmantojot daļēju intervences krājumu labības apmaiņu. Šīs procedūras rezultātā Maltai bija jāsaņem 224 tonnas makaronu izstrādājumu, kas atbilst tās labības daudzumam. Tomēr administratīvās kļūdas dēļ Itālija Maltai piegādāja tikai 180 tonnas makaronu izstrādājumu.

3.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ. TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav aktuāli	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	3.58. punkts. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2010. gadu, Palāta iesaka Komisijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka: a) ortofotogrāfiju izmantošana kļūst obligāta un ka ZGIS tiek regulāri atjaunināta, pamatojoties uz jaunām ortofotogrāfijām (sk. 3.31. punktu) ⁽¹⁾ ;		X					
	b) maksājumu aģentūras izlabo konstatētos trūkumus gadījumos, kad kontroles sistēmas un IAKS datubāze ir atzīta par nepilnīgu (sk. 3.23.–3.25. punktu) ⁽¹⁾ ;		X					
	c) pārbažu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā identificētu attiecināmo platību (sk. 3.38. un 3.39. punktu);			X				
	d) apliecinātājiestādes pienācīgi kontrolē pārbažu kvalitāti un ziņo par to (sk. 3.46. un 3.47. punktu).			X				
2009	3.73. punkts. Palāta iesaka novērst konstatētās sistēmu nepilnības. Tādēļ saistībā ar VMS un VPMS pēc iespējas ātrāk ir c) skaidrāk jāformulē un jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu nevarētu izmaksāt pretendentiem, kuri neizmanto zemi ne lauksaimniecībai, ne arī uztur to LLVS;			X				
	d) jānosaka ES minimālās gada uzturēšanas prasības pļavām, par kurām var prasīt ES tiešo atbalstu.				X			

⁽¹⁾ Līdzīgi ieteikumi doti 2009. gada pārskata 3.73. punkta a) un b) apakšpunktā.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav aktuāli	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2009	3.75. punkts. Turklāt Palāta uzskata, ka Komisijas pamatnostādnes par to, kas jādara apliecinātājiestādēm, ir jāpārskata to rakstura, tvēruma un ziņošanas pienākumu aspektā, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu kontroles un pārbaužu statistikas apstiprināšanu.			X				

4. NODAĻA

Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.8.
Politikas grupas īpašās iezīmes	4.2.–4.7.
Revīzijas tvērums un pieeja	4.8.
Darījumu pareizība	4.9.–4.19.
Lauku attīstība	4.10.–4.18.
Vide, zivsaimniecība un veselība	4.19.
Sistēmu efektivitāte	4.20.–4.41.
Lauku attīstība	4.20.–4.39.
Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas	4.20.–4.25.
Ar darījumu pareizību saistītās Komisijas sistēmas	4.26.–4.39.
Vide, zivsaimniecība un veselība	4.40.–4.41.
Secinājums un ieteikumi	4.42.–4.45.
Secinājums par 2012. gadu	4.42.
Ieteikumi	4.43.–4.45.
4.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomā	
4.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti lauku attīstības jomā	
4.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomā	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par lauku attīstību, vidi, zivsaimniecību un veselību, kurā ietilpst lauku attīstība (tā ir daļa no politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība") un vēl trīs politikas jomas: "Jūrlietas un zivsaimniecība", "Veselība un patērētāju aizsardzība" un "Vide un klimata politika". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **4.1. tabulā**.

4.1. tabula. Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Lauku attīstība	Lauku attīstība	13 258	Dalīta
	Pirmspievienošanās pasākumi	7	Decentralizēta
	Politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība" starptautiskie aspekti	4	Centralizēta tieša
		13 269	
Jūrlietas un zivsaimniecība	Pamatdarbības izdevumi	705	Centralizēta/dalīta
	Administratīvie izdevumi	40	Centralizēta tieša
		745	
Veselība un patērētāju aizsardzība	Pamatdarbības izdevumi	518	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
	Administratīvie izdevumi	117	Centralizēta tieša
		635	
Vide un klimata politika	Pamatdarbības izdevumi	286	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
	Administratīvie izdevumi	96	Centralizēta tieša
		382	
Maksājumi gadā kopā		15 031	
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		253	
Pamatdarbības izdevumi kopā		14 778	
– avansi ⁽²⁾		500	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽²⁾		716	
Visa revidētā datu kopa		14 994	
Saistības gadā kopā		16 972	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1.1. pielikuma 6. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

4.2. Lauku attīstība ir daļa no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP), kuras vispārējie mērķi un finansējuma avoti ir aprakstīti 3. nodaļā (3.2. un 3.3. punktā). Arī KLP izdevumu pārvaldība un kontrole ir aprakstīta 3. nodaļā (3.6. un 3.7. punktā).

4.3. No Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) dažādā apjomā līdzfinansē lauku attīstības izdevumus saskaņā ar dalībvalstu lauku attīstības programmām (13 269 miljoni EUR izdevumu 2012. gadā)⁽¹⁾. Izdevumi ir sadalīti 45 pasākumiem, starp kuriem ir gan ar platību saistīti pasākumi (agrovīdēs maksājumi, kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi), gan ar platību nesaistīti pasākumi (lauku saimniecību modernizācija, pamatpakalpojumu izveide tautsaimniecībai un lauku iedzīvotājiem).

4.4. Ar Savienības politiku vides jomā aizsargā un uzlabo vides kvalitāti, iedzīvotāju dzīves apstākļus un dabas resursu racionālu izmantošanu, tostarp starptautiskā līmenī. Finanšu instruments vides jomā (*LIFE*)⁽²⁾ ir nozīmīgākā programma finansējuma aspektā (izdevumi 2012. gadā bija 212 miljoni EUR), ar ko līdzfinansē dalībvalstu projektus saistībā ar dabu un bioloģisko daudzveidību, vides politiku un pārvaldību un informāciju un komunikāciju.

4.5. Kopējai zivsaimniecības politikai, kas ietilpst politikas jomā "Jūrlietas un zivsaimniecība", ir tādi paši vispārējie mērķi kā kopējai lauksaimniecības politikai (sk. 3. nodaļas 3.2. punktu). Šīs politikas galvenais instruments ir Eiropas Zivsaimniecības fonds (EZF)⁽³⁾ (izdevumi 2012. gadā – 478 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Šī summa ietver maksājumus par agrāku (2000.–2006. gada) programmu pabeigšanu (135 miljoni EUR) un par citiem pasākumiem (ģenētiskie resursi) (1,2 miljoni EUR).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 614/2007 (OV L 149, 9.6.2007., 1. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.6. Veselības un patērētāju aizsardzības jomā ES dod ieguldījumu, pirmkārt, cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzībā un, otrkārt, patērētāju labklājības veicināšanā. Lielāko daļu finansējuma piešķir dzīvnieku slimību izskaušanas programmām un ES aģentūrām ⁽⁴⁾ (2012. gada izdevumi – attiecīgi 215 miljoni EUR un 167 miljoni EUR).

4.7. Galvenais pareizības risks šai politikas grupai kopumā ir neattiecināmi izdevumi, jo nav ievēroti bieži vien sarežģītie noteikumi un attiecināmības nosacījumi. Lauku attīstības jomā šo risku vēl palielina dažas programmas ar zemu īstenošanas līmeni, kurās neattiecināmi izdevumi var tikt deklarēti, lai dalībvalstis nezaudētu ES finansējumu.

Revīzijas tvērums un pieeja

4.8. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskiem jautājumiem.

— Revīzijā pārbaudīja 177 darījumu paraugu, kā definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Paraugs ir veidots tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā politikas grupā. 2012. gadā paraugā bija 160 darījumu lauku attīstības jomā ⁽⁵⁾ un 17 darījumu saistībā ar vidi, zivsaimniecību un veselību ⁽⁶⁾.

4.7. Attiecībā uz Palātas minētajiem sarežģītajiem noteikumiem un attiecināmības nosacījumiem Komisija norāda, ka tie zināmā mērā izriet no lauku attīstības politikas vērienīgajiem mērķiem.

Turklāt Komisija vēlas norādīt, ka to Palātas revīziju laikā, uz kurām balstīti Palātas apsvērumi šajā nodaļā, Palāta atklāja tikai dažus gadījumus, kuri pamato tās apgalvojumu, ka ir turpinājis palielināties pareizības risks lauku attīstības jomā tādēļ, ka dalībvalstis deklarē neattiecināmus izdevumus, lai nezaudētu ES finansējumu.

Komisija pati ir novērojusi, ka dažas dalībvalstis plaši izmanto avansa maksājumus un finansēšanas vadības instrumentus, kas var samazināt līdzekļu zudumu vai palīdzēt izvairīties no līdzekļu zuduma saskaņā ar N + 2 noteikumiem. Lai mazinātu šo risku, Komisijas dienesti ir risinājuši šīs problēmas ar attiecīgajām dalībvalstīm.

4.8. Detalizētus komentārus skatiet 1. nodaļā.

— Komisija cieši seko Palātas metodikas izstrādei, tostarp divu posmu paraugu izlasei, ņemot vērā jebkādu iespējamu ietekmi uz aplēsto kļūdu īpatsvaru.

⁽⁴⁾ Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde un Eiropas Zāļu aģentūra.

⁽⁵⁾ Čehijas Republika, Vācija (Brandenburga un Berlīne, Šlēsviga-Holšteina), Grieķija, Spānija (Andalūzija), Francija, Itālija (Bazilikata, Bolcāno, Sardīnija), Lietuva, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Somija un Apvienotā Karaliste (Anglija, Skotija).

⁽⁶⁾ Paraugu veidoja 11 tiešās pārvaldības darījumi un 6 dalītās pārvaldības darījumi Čehijas Republikā, Grieķijā, Spānijā, Polijā un Apvienotajā Karalistē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Attiecībā uz savstarpējo atbilstību Palāta pārbaudēs galveno uzmanību pievērš tam, vai tiek ievērota prasība uzturēt zemi labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS), un atsevišķām obligātās pārvaldības prasībām (OPP) ⁽⁷⁾, par ko varēja iegūt pierādījumus un izdarīt secinājumus revīzijas apmeklējumu laikā.
- Palātas izdarītajā kļūdu īpatsvara aprēķinā nav ņemti vērā samazinājumi un izslēgšana ⁽⁸⁾, ko dalībvalstis piemēro gadījumos, kad ES atbalsta saņēmēji deklarē pārāk lielas platības, pārāk lielu dzīvnieku skaitu vai neattiecināmus izdevumus ⁽⁹⁾.
- Lauku attīstības sistēmu novērtēšanā pārbaudīja septiņas maksājumu aģentūras ⁽¹⁰⁾ sešās revidētajās dalībvalstīs: Bulgārijā, Vācijā (Brandenburga un Berlīne), Francijā, Polijā, Rumānijā (abās maksājumu aģentūrās) un Zviedrijā. Veselības un patērētāju aizsardzības jomā Palāta pārbaudīja ĢD SANCO iekšējās kontroles sistēmu ⁽¹¹⁾.
- Tika pārbaudīti Komisijas ĢD AGRI ⁽¹²⁾ (par lauku attīstību) un ĢD MARE ⁽¹³⁾ gada darbības pārskati.
- Turklāt, lai novērtētu pamatojumu Komisijas noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta grāmatojumu noskaidrošanas revīzijas darbu (attiecībā uz ELGF un ELFLA) un apmeklēja apliecinātājiestādes Bulgārijā, Luksemburgā, Rumānijā un Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā).

KOMISIJAS ATBILDES

- Savstarpējās atbilstības prasību ievērošana nav kopējās lauksaimniecības politikas (turpmāk – “KLP”) maksājumu attiecināmības kritērijs, tādēļ šo prasību kontrole nav attiecināma uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Savstarpējā atbilstība ir mehānisms, ar kuru lauksaimniekiem piemēro sodu, ja viņi neievēro virkni noteikumu, kas būtībā izriet no citiem politikas virzieniem, nevis KLP, un ko piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Tādējādi Komisija uzskata, ka sodus, ko piemēro par savstarpējās atbilstības prasību pārkāpumiem, nevajadzētu ņemt vērā, aprēķinot KLP kļūdu īpatsvaru.

⁽⁷⁾ Visas 6.–8. OPP normas (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija), kā arī gadījumi, kad nepārprotami nav ievērota 4. OPP (Nitrātu direktīva) un 16. un 18. OPP (dzīvnieku labturība).

⁽⁸⁾ Izņemot gadījumus, kad dalībvalstis jau atklājušas pārkāpumu, nepiemērojot attiecīgu samazinājumu/izslēgšanu.

⁽⁹⁾ 16., 17. un 30. pants Komisijas 2011. gada 27. janvāra Regulā (ES) Nr. 65/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 25, 28.1.2011., 8. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Maksājumu aģentūras un galvenos kontroles mehānismus izvēlējās, pamatojoties uz riska analīzi.

⁽¹¹⁾ Komisijas Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts (ĢD SANCO).

⁽¹²⁾ Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (ĢD AGRI).

⁽¹³⁾ Komisijas Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts (ĢD MARE).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.9. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.1. pielikumā**. No 177 Palātas revidētajiem darījumiem 111 (63 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz kļūdām, kuras Palāta izteica skaitļos, tā aplēsa, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 7,9 % ⁽¹⁴⁾.

Lauku attīstība

4.10. Attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem pārbaudīja 160 darījumu paraugu, un kļūdas konstatēja 101 (63 %) darījumā, un no tām 59 (58 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

4.11. Attiecībā uz lielāko daļu darījumu, kuros bija kļūdas, Palāta uzskata, ka valsts iestādēm bija pietiekama informācija, lai attiecīgās kļūdas atklātu un izlabotu.

4.12. Darījumu pārbaudēs caurskatīja 27 dažādu pasākumu darījumus. No 160 darījumiem 80 darījumu bija saistīti ar platību, bet 80 darījumi ar platību nebija saistīti. Kļūdas konstatēja visās dalībvalstīs un gandrīz visos paraugā iekļautajos pasākumos. Tāpat kā 2011. gadā, lielākā daļa (65 %) iespējamākā kļūdu koeficienta, kas paziņots 4.9. punktā, attiecas uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību.

4.9. Komisija ņem vērā Palātas aplēsto iespējamāko kļūdu īpatsvaru. Komisija nepiekrīt Palātas novērtējumam attiecībā uz viena darījuma likumību un pareizību. Attiecīgi Komisijas aplēses par nepamatotu maksājumu līmeni ir mazākas.

Komisija apzinās, ka 2012. gadā izstrādātajam rīcības plānam nebūs tūlītējas ietekmes, taču norāda, ka Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir saglabājis stabilitāti. Skatiet arī atbildes uz 1.12. un 1.13. punktu par līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju ietekmi uz ES finansiālo interešu aizsardzību.

4.10. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (turpmāk – “AGRI ĢD”) ģenerāldirektors savā 2012. gada ticamības deklarācijā ir paredzējis atrunu attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem.

Šī atruna ir papildināta ar vairākiem korektīviem pasākumiem, ko noteikusi Komisija kopā ar 27 dalībvalstīm, lai risinātu situāciju.

Lauku attīstības kļūdu īpatsvars ir jānovērtē arī, ņemot vērā lauku attīstības politikas vērienīgos mērķus.

4.11. Komisija piekrīt, ka valsts iestādes, iespējams, būtu varējušas atklāt daudzas no Palātas konstatētajām kļūdām, proti, KLP noteikumi dalībvalstīm nodrošina visus vajadzīgos instrumentus, lai mazinātu lielāko daļu šo kļūdu risku. Pēc AGRI ĢD ģenerāldirektora atzinām 2011. un 2012. gadā sadarbībā ar dalībvalstīm ir īstenoti plaši rīcības plāni, lai noteiktu kļūdu pamatcēloņus un atbilstīgus korektīvus pasākumus.

4.12. Komisijas dienesti savu revīziju laikā dažās dalībvalstīs konstatēja trūkumus, kas bija līdzīgi Revīzijas palātas atklātajiem trūkumiem.

Atšķirības starp Palātas konstatētajām kļūdām un dalībvalstu konstatētajām kļūdām savu pārbaužu laikā, kas reizi gadā tiek paziņotas Komisijai, šķiet, ir pamanāmākas attiecībā uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību un kuras nereglamentē integrētā administrācijas un kontroles sistēma (turpmāk – “IAKS”). Tas apstiprina, ka labi īstenota IAKS ir efektīva sistēma kļūdu riska atbilstīgai mazināšanai.

⁽¹⁴⁾ Savu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 4,5 % līdz 11,3 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.13. Lielākajai daļai skaitļos izsakāmu kļūdu cēlonis bija tas, ka saņēmēji nebija ievērojuši attiecināmības prasības, it īpaši attiecībā uz:

- a) agrovides saistībām;
- b) īpašām prasībām investīciju projektiem;
- c) iepirkuma noteikumiem.

Katrs no šiem aspektiem ir analizēts turpmākajos punktos.

4.14. Paraugā, kurā bija atlasīts 160 darījumi, ietilpa 43 agrovides maksājumi. Palāta konstatēja, ka 11 gadījumos (26 %) lauksaimnieki nebija pildījuši uzņemtās agrovides saistības. Šādas Palātas atklātas kļūdas piemērs ir aprakstīts 4.1. izcēlumā.

4.1. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Agrovides saistību nepildīšana

Kāds saņēmējs Polijā attiecībā uz deviņiem zemes gabaliem (141,59 hektāriem) apņēma ievērot īpašas prasības, kas attiecas uz ekstensīvu pastāvīgu pļavu uzturēšanu un apdraudēto putnu sugu aizsardzību to dzīvotnēs. Galvenā apņemšanās bija katru gadu dažādās zemes gabalu vietās atstāt 5–10 % neplautus, un par to viņš saņēma 270 euro par hektāru. Palāta konstatēja, ka vairākos zemes gabalos šī prasība nebija ievērota: viens zemes gabals bija pilnībā nopļauts, bet citos – neplauta bija tā pati platība, kas iepriekšējos gados, vai arī nenopļautā platība atradās citur, nevis tur, kur ornitologs bija norādījis. Tikai vienā vai divos no deklarētajiem deviņiem zemes gabaliem (21,02 hektāri) bija izpildītas visas prasības.

Līdzīgi agrovides prasību neievērošanas gadījumi tika konstatēti Čehijas Republikā, Vācijā (Šlēsvīgā-Holšteinā), Grieķijā, Francijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

Rīcības plāni, kas minēti 4.11. punktā, it sevišķi saskaņā ar 2012. gada darbības pārskatu pieņemtie rīcības plāni, risina tieši problēmas, kas attiecas uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību.

Dažos no paziņotajiem gadījumiem kļūdai nav tāda paša līmeņa finansiālas ietekmes, kādu norādījusi Palāta.

Komisijas dienesti vērsīsies pie valstu iestādēm un pārbaudīs Palātas minētos piemērus 4.1.–4.4. un 4.6. izcēlumā, un attiecīgā gadījumā piemēros atbilstības noskaidrošanas procedūru.

4.14. Komisija ir veikusi revīziju attiecībā uz agrovides pasākumu īstenošanu visās dalībvalstīs 2007.–2013. gada plānošanas periodā. Lai gan joprojām pastāv nepilnības, īstenošanas vispārējā kvalitāte šajā laikposmā ir uzlabojusies.

Komisija vērsīsies pie Polijas iestādēm un pārbaudīs 4.1. izcēlumā norādīto piemēru. Neraugoties uz šo kļūdu, Komisija kopumā uzskata, ka Polijas sistēmā ir panākti uzlabojumi.

4.1. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Agrovides saistību nepildīšana

Komisija savās revīzijās attiecībā uz agrovides pasākumu īstenošanu ir konstatējusi, ka ir iespējami kontroles sistēmas uzlabojumi, lai labāk novērtētu lauksaimnieku atbilstību uzņemtajām saistībām.

Saistībā ar Palātas minētajām dalībvalstīm atbilstības noskaidrošanas procedūras tiek īstenotas attiecībā uz Poliju, Čehijas Republiku, Franciju un Apvienoto Karalisti (Angliju), un šo procedūru rezultātā vajadzības gadījumā veiks finanšu korekcijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.15. Attiecināmības kritēriji un atlases procedūras palīdz mērķtiecīgi novirzīt atbalstu noteiktām saņēmēju kategorijām, lai uzlabotu lauku attīstības izdevumu efektivitāti. Tomēr no 80 paraugā iekļautajiem darījumiem, kas saistīti ar ieguldījumu projektiem, 21 (26 %) darījumā nebija ievērotas attiecināmības prasības. Šādas kļūdas piemērs ir sniegts 4.2. izcēlumā.

4.2. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Attiecināmības prasību neievērošana ieguldījuma projektam

Spānijā (Andalūzijā) saņēmējam izmaksāja 1,4 miljonu EUR dotāciju apūdeņošanas infrastruktūras modernizēšanai; dotāciju izmaksāja ar diviem nosacījumiem: projektam jābūt ekonomiski dzīvotspējīgam, un ūdens patēriņš jāsamazina vai jāsaglabā nemainīgs 3 000 m³ uz hektāru gadā – tāds tas bija, kad saņēmējs iesniedza dotācijas pieprasījumu. Palāta konstatēja, ka neviens nosacījums nebija ievērots. Dotācijas pieprasījuma iesniegšanas laikā projekts nebija ekonomiski dzīvotspējīgs, un to būtu vajadzējis noraidīt. Lai ievērotu šo nosacījumu, ūdens patēriņam būtu jābūt vairāk nekā 6 000 m³ uz hektāru gadā, kas būtu divreiz vairāk nekā saņēmēja tiesības uz ūdeni tajā laikā. Ūdens patēriņš nebija saglabāts vai samazināts, kā prasīts, bet pēc projekta pabeigšanas tas bija palielināts līdz 8 000 m³ uz hektāru gadā, un tas nozīmē, ka maksājumu nebūtu vajadzējis veikt. Šo divu attiecināmības nosacījumu neievērošana nozīmē, ka izdevumi ir neattiecināmi.

Palāta konstatēja, ka nebija ievērotas arī attiecināmības prasības ieguldījumu projektiem Vācijā (Šlēsvīgā-Holšteinā), Grieķijā, Francijā, Itālijā (Bolcāno, Sardiņijā), Lietuvā, Polijā, Portugālē, Rumānijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

4.16. No 160 revidētajiem darījumiem 26 darījumos saņēmējam bija jāievēro publiskā iepirkuma noteikumi. Palāta konstatēja, ka 17 gadījumos (65 %) viens vai vairāki no šiem noteikumiem nebija ievēroti, un piecus gadījumus var uzskatīt par nopietnu pārkāpumu – šāds piemērs ir aprakstīts 4.3. izcēlumā.

KOMISIJAS ATBILDES

4.15. Komisija savās revīzijās dažās dalībvalstīs ir arī noteikusi nepilnības atlases kritēriju īstenošanā un šajā saistībā ir piemērojuši finanšu korekcijas. Lauku attīstības kļūdu īpatsvara samazināšanas rīcības plānos atlases kritēriji ir viena no aplūkotojām jomām.

Komisija pārbauda piemēru 4.2. izcēlumā, piemērojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

4.16. Iepirkuma noteikumu neievērošana ne vienmēr nozīmē, ka 100 % no attiecīgajiem izdevumiem ir izmantoti neatbilstīgi, jo projekts kā tāds, iespējams, vienlaigā var sasniegt savu mērķi un nodrošināt pievienoto vērtību. Skatiet arī 4.25. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.3. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpums

Rumānijā saņēmējs (lauku pašvaldība) prasīja atbalstu kādam ieguldījumu projektam, kas ietvēra ūdensapgādes tīklu, notekūdeņu sistēmu, vietējo ceļu un kādas pašvaldības ēkas uzlabošanu. Piedāvājumus iesniedza septiņi pretendenti; saņēmējs noraidīja piecus no tiem kā tādus, kas neatbilst prasībām. Palāta konstatēja, ka uzvarējušais pretendents nebija ievērojis divas konkursa prasības, turklāt pārējie bija izslēgti no konkursa tieši par šo pašu prasību neievērošanu. Iesaistītie izdevumi nav attiecināmi, jo konkursa prasību kopums nebija izpildīts un nebija ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips, kas ietekmēja konkursa iznākumu.

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumu Palāta konstatēja arī Spānijā (Andalūzijā), Francijā, Lietuvā, Polijā un Slovēnijā.

KOMISIJAS ATBILDES

4.3. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpums

Attiecībā uz Rumāniju Komisija savās revīzijās arī ir konstatējusi būtiskas nepilnības, un patlaban tiek īstenota grāmatojumu noskaidrošanas procedūra. Komisijas dienesti pārbaudīs Palātas konstatējumus, vēršoties pie valsts iestādēm, lai aizsargātu ES finansiālās intereses un atgūtu jebkādos nepamatotus maksājumus.

4.17. Palāta konstatēja, ka 35 % no visām kļūdām skāra vairāk nekā vienu no pārbaudītajiem maksājumiem; šāds piemērs ir aprakstīts 4.4. izcēlumā.

4.4. izcēlums. Atkārtotas attiecināmības kļūdas piemērs. Neattiecināma PVN iekļaušana

Francijā pasākuma "Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana" atbalsta saņēmējs bija valsts struktūra. Tā deklarēja izdevumus, iekļaujot PVN, ko maksājumu aģentūra akceptēja un ko līdzfinansēja no ES budžeta. Tomēr piemērojamais juridiskais pamats paredz, ka PVN nav attiecināms struktūrām, ko reglamentē publiskās tiesības attiecībā uz pasākumiem vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes. Palāta konstatēja, ka maksājumu aģentūra ir atkārtoti pieņēmusi neattiecināmu PVN arī citiem maksājumiem.

Atkārtotas kļūdas ar finanšu ietekmi tika konstatētas arī Spānijā (Andalūzijā), Itālijā (Bolcāno), Polijā, Portugālē un Rumānijā.

4.4. izcēlums. Atkārtotas attiecināmības kļūdas piemērs. Neattiecināma PVN iekļaušana

Saistībā ar atbilstības noskaidrošanas procedūru Komisijas dienesti pārbaudīs Palātas konstatējumus, vēršoties pie valsts iestādēm, lai aizsargātu ES finansiālās intereses un atgūtu jebkādos nepamatotus maksājumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.18. Dažās ELFLA atbalsta shēmās ⁽¹⁵⁾ ES atbalsta saņēmējiem ir jāuzņemas juridiskas saistības ievērot savstarpējās atbilstības nosacījumus, kas aprakstīti 3. nodaļā (3.5. punktā). Palāta konstatēja vienu vai vairākus savstarpējās atbilstības pārkāpumus 25 (33 %) no 75 maksājumiem, uz kuriem attiecas šīs prasības ⁽¹⁶⁾. Palāta norādīja uz īpaši nopietnām problēmām ar savstarpējās atbilstības prasību izpildi attiecībā uz dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju.

Vide, zivsaimniecība un veselība

4.19. Vides, zivsaimniecības un veselības jomā no paraugā pārbaudītajiem 17 darījumiem kļūdas konstatētas 10 (59 %) darījumos, un no tām 4 (40 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas. Lielākajai daļai skaitļos izsakāmu kļūdu cēlonis bija tas, ka saņēmēji nebija ievērojuši attiecināmības prasības. Piemērs ir sniegts 4.5. izcēlumā.

4.5. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Papildināmības principa neievērošana

LIFE programma nefinansē pasākumus, ko finansē no citiem ES finanšu instrumentiem. Papildināmības princips nozīmē, ka saņēmējiem ir jānodrošina, lai to *LIFE* projekta līdzfinansēšanai netiktu izmantots nekāds cits tiešs vai netiešs ES finansējums. Kāds *LIFE* projekta saņēmējs Ungārijā (projektā bija paredzēts atjaunot purva dzīvotni) saņēma arī citu veidu ES atbalstu (tostarp par *NATURA 2000* dzīvotnēm un mazāk labvēlīgiem apgabaliem) par to pašu zemi, ko izmantoja *LIFE* projektā. Komisija šādu stāvokli pieņēma un atļāva atbalsta maksājumus. Saistītie izdevumi ir uzskatāmi par daļēji neattiecināmiem, jo papildināmības princips nav ievērots.

KOMISIJAS ATBILDES

4.18. Savstarpējās atbilstības prasību ievērošana nav KLP maksājumu attiecināmības kritērijs, tādēļ šo prasību kontrole nav attiecināma uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Savstarpējā atbilstība ir mehānisms, ar kuru lauksaimniekiem piemēro sodu, ja viņi neievēro virkni noteikumu, kas būtībā izriet no citiem politikas virzieniem, nevis KLP, un ko piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Tādējādi Komisija uzskata, ka sodus, ko piemēro par savstarpējās atbilstības prasību pārkāpumiem, nevajadzētu ņemt vērā, aprēķinot KLP kļūdu īpatsvaru.

Attiecībā uz īpaši nopietnām problēmām saistībā ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju AGRI ĢD piekrīt Palātas apsvērumam un savstarpējās atbilstības revīzijās šīm prasībām pievērš īpašu uzmanību.

4.5. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Papildināmības principa neievērošana

Palātas norādītais atbalsts tieši vai netieši neattiecas uz *LIFE* projektu vai konkrētu šā projekta darbību, bet ir kompensācijas zemes īpašniekiem, kuras izriet no lauku attīstības shēmas īpašiem noteikumiem. Šīs kompensācijas neattiecas uz nekādām konkrētām projekta darbībām. To darbības joma un mērķis atšķiras no *LIFE* projekta. Komisija uzskata, ka šīs summas nedrīkst uzskatīt par tiešu vai netiešu finansējumu projektam.

⁽¹⁵⁾ Kā noteikts Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.) 50.a pantā.

⁽¹⁶⁾ Konstatētie pārkāpumi veido 0,4 procentu punktus kļūdu īpatsvarā, ko Palāta norādīja 4.9. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Lauku attīstība

Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas

4.20. Rezultāti, ko Palāta ieguvusi dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudē, ir apkopoti **4.2. pielikumā** ⁽¹⁷⁾.

4.21. Šajā sakarā dalībvalstu iestādes atbild par to, lai tiktu ieviesti un darbotos turpmāk uzskaitītie mehānismi:

- a) pienācīgas administratīvās un kontroles procedūras, lai nodrošinātu atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizību un atbalsta piešķiršanai izvirzīto attiecināmības prasību izpildi;
- b) pārbaudes uz vietas, un atkarībā no atbalsta shēmas tām jāaptver vismaz 5 % no visiem saņēmējiem vai izdevumiem ⁽¹⁸⁾. Jāievieš pienācīgas procedūras saņēmēju atlasei, pārbaūžu kvalitātei un ziņošanai par pārbaudēm, kā arī pienācīgu korekciju veikšanai;
- c) sistēma, kas nodrošina savstarpējas atbilstības ievērošanas efektīvu kontroli.

4.20. Kopējā atbilde uz 4.20. un 4.21. punktu.

Dalībvalstu iestāžu pienākums patiešām ir nodrošināt, ka ieviestā administratīvā un kontroles sistēma atbilst juridiskajām prasībām un nodrošina, ka nav finanšu riska Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam (turpmāk – “ELGF”) un Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (turpmāk – “ELFLA”).

ELGF un ELFLA dalītās pārvaldības sistēma paredz, ka, ja pastāv nepilnības, kas fondiem rada finanšu riskus, Komisija attiecīgajām dalībvalstīm piemēro neto finanšu korekcijas.

Komisija ir informēta par nepilnībām dalībvalstu kontroles sistēmās attiecībā uz ELFLA, it sevišķi saistībā ar pasākumiem, kas nav IAKS pasākumi. Apliecinātājiestādes par šīm nepilnībām ziņo savos gada apliecinājumu ziņojumos. Apliecinātājiestādes sniedz ieteikumus par kontroles sistēmu uzlabojumiem un pārbauda ieteikumu īstenošanu. Komisija, veicot savu risku analīzi un sagatavojot pati savu revīzijas programmu saistībā ar atbilstības noskaidrošanas procedūru, ņem vērā apliecinātājiestāžu konstatējumus, kā arī citu pieejamo informāciju.

⁽¹⁷⁾ Ar platību saistītiem lauku attīstības pasākumiem, kādi cita starpā ir agrovīdēs pasākumi, daļu svarīgāko elementu, tostarp attiecināmo platību, pārbauda Integrētajā administrācijas un kontroles sistēmā (IAKS), kas aprakstīta 3. nodaļā (3.18. punkts). Citām attiecināmības prasībām ir izstrādāti atsevišķi kontroles mehānismi. Kā aprakstīts 3. nodaļā (**3.2. pielikumā**), Palāta konstatēja, ka IAKS sistēmas vienā maksājumu agentūrā ir daļēji efektīvas, bet divās citās tās nav efektīvas.

⁽¹⁸⁾ Regulas (ES) Nr. 65/2011 12. un 25. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.22. Attiecībā uz Franciju 2010. gada pārskatā Palāta ziņoja, ka sistēmas nebija efektīvas⁽¹⁹⁾. Attiecībā uz 2012. gada ticamības deklarāciju notika pēcpārbaudes apmeklējums, lai pārbaudītu, vai ir novērstas 2010. gadā paziņotās nepilnības. Palāta konstatēja, ka četras⁽²⁰⁾ no paziņotajām septiņām nepilnībām apmeklētajos reģionos (Dienvidi-Pireneji) joprojām nebija novērstas vai nebija novērstas pilnībā. Turklāt trijos citos Francijas reģionos pārbaudīto darījumu rezultāti liecināja, ka piektā nepilnība⁽²¹⁾ joprojām pastāv.

4.23. Attiecībā uz citām piecām dalībvalstīm Palātas veiktā revīzija aptvēra atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem un sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Konkrēti pārbaudīja 4.21. punktā norādītos trīs mehānismus.

4.24. Šajās piecās dalībvalstīs Palāta konstatēja šādas galvenās nepilnības:

- trūkumi attiecināmības nosacījumu un saistību administratīvajās pārbaudēs visās piecās dalībvalstīs, piemēram, nav konstatēts neattiecināms PVN vai dubults finansējums,
- nav pienācīgi novērtēta izmaksu pamatotība (Vācijā (Brandenburga un Berlīne), Polijā, Rumānijā un Zviedrijā),
- nepilnības samazinājumu vai atgūšanas piemērošanā visās piecās dalībvalstīs,

KOMISIJAS ATBILDES

4.22. Pēdējos divos gados apliecinātājiestāde ir ziņojusi par īpaši nopietnām problēmām saistībā ar ELFLA kontroles sistēmu Francijā, un attiecībā uz abiem norādītajiem gadiem tika uzsāktas finanšu korekciju procedūras.

Francijas iestādēm ir pieprasīts risināt konstatētās nepilnības, un to pārbaudīs saistībā ar jau uzsāktajām procedūrām.

Komisijas dienesti savu revīziju laikā Francijā arī ir konstatējuši atkārtotus trūkumus, kas ir līdzīgi Revīzijas palātas atklātajiem trūkumiem. Turklāt Komisijas dienesti ir pārbaudījuši Palātas konstatējumus un atklājuši trīs no Eiropas Revīzijas palātas konstatētajām nepilnībām (darbu nepārbauda augstāko rangū darbinieki, riska analīze nav efektīva, nepietiekama nejauša izlase). Tiek īstenota grāmatojumu noskaidrošanas procedūra.

4.24. Kad vien Komisija savu revīziju laikā konstatē administratīvo pārbaudē nepilnības, tām tiek piemērota atbilstības noskaidrošanas procedūra, lai aizsargātu ES finansiālās intereses.

- Komisija piekrīt, ka izmaksu pamatotības administratīvās pārbaudes ir ļoti svarīgas, lai nodrošinātu kontroles sistēmu efektivitāti. Komisija savu atbilstības revīziju laikā arī ir konstatējusi nepilnības izmaksu pamatotības novērtēšanā un šajā saistībā ir piemērojusi finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finansiālās intereses.
- Revīzijas palātas minētās problēmas tiek arī sistemātiski pārbaudītas Komisijas revīzijas apmeklējumu laikā. Ja tiek konstatētas nepilnības, dalībvalstīm, izmantojot grāmatojumu atbilstības noskaidrošanas procedūru, piemēro finanšu korekcijas, kā arī sniedz ieteikumus par kontroles sistēmu uzlabošanu.

⁽¹⁹⁾ 2010. gada pārskats, 3.2.2. pielikums.

⁽²⁰⁾ Administratīvo pārbaudē sistemātiskas pārskatīšanas trūkums; nepilnības saņēmēju atlases procedūrā, uz ko attiecas pārbaudes uz vietas; izmaksu pamatotība netiek pārbaudīta; nepietiekamas deklarēto izdevumu pārbaudes.

⁽²¹⁾ Netiek pārbaudīts, kā ir izpildīts attiecināmības nosacījums kompensācijas maksājumos lauksaimniekiem tajos apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- pārbaudes uz vietas netika veiktas pietiekami kvalitatīvi visās piecās dalībvalstīs, piemēram, šīs pārbaudes neaptver visas saistības un pienākumus un/vai netiek atklātas visas neatbilstības,
- nepilnības savstarpējās atbilstības pārbaūžu kontroles sistēmas izstrādē un īstenošanā visās piecās dalībvalstīs, piemēram, nepienācīgi valsts LLVS standarti vai nepareizs Nitrātu direktīvas piemērojums valstī.

Šīs nepilnības bija ļoti līdzīgas tām, kuras konstatēja un par kurām attiecīgi ziņoja sešas dažādas dalībvalstis, kurās revīzijas notika pagājušajā gadā ⁽²²⁾.

4.25. Palātas konstatētās nozīmīgākās nepilnības attiecas uz neefektīvām iepirkuma noteikumu pārbaudēm, un tās bija sastopamas visās piecās dalībvalstīs. Ilustrācijai – Palāta pārbaudīja 40 publiskā iepirkuma procedūras šajās piecās dalībvalstīs un atklāja, ka 16 (40 %) procedūrās bija kļūdas. Sešos no 40 gadījumiem konstatēja neattiecināmus izdevumus. Kopumā revīzijā atklāja neattiecināmus izdevumus vairāk nekā par 9 miljoniem EUR, un tos bija radījusi iepirkuma noteikumu neievērošana. Neattiecināmu izdevumu gadījums ir aprakstīts 4.6. izcēlumā.

KOMISIJAS ATBILDES

- Komisija ir veikusi savstarpējās atbilstības revīzijas piecās no Palātas revidētajām dalībvalstīm (lai gan ne tajos pašos Vācijas reģionos) un arī ir novērojusi nepilnības laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (turpmāk – “LLVS”) standartu un obligāto pārvaldības prasību (turpmāk – “OPP”) noteikšanā un kontrolē. Gadījumos, kad ticis nepārprotami konstatēts risks fondiem, Komisija ir piemērojusi finanšu korekciju saistībā ar šo izziņas darbu vai vēl nav pabeigusi grāmatojumu noskaidrošanas procedūru saistībā ar izziņas darbu attiecībā uz šīm piecām dalībvalstīm (RO, BG, PL, SE un DE).

Palātas minētās nepilnības ir aplūkotas plašajos rīcības plānos, kuri īstenoti sadarbībā ar dalībvalstīm, reaģējot uz atrunām attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem 2011. un 2012. gadā AGRI ĢD 2011. un 2012. gada darbības pārskatos, un kuru rezultāti gaidāmi nākamajos gados.

4.25. Komisija arī ir konstatējusi būtiskas nepilnības attiecībā uz iepirkuma noteikumiem, un tiks piemērotas finanšu korekcijas, lai segtu ELFLA finanšu risku.

Publiskais iepirkums ir arī viens no 4.11. punktā minēto rīcības plānu galvenajiem elementiem.

Tomēr jānorāda, ka iepirkuma noteikumu neievērošana ne vienmēr nozīmē, ka 100 % no attiecīgajiem izdevumiem ir neattiecināmi, jo projekts kā tāds, iespējams, vienlaigā var sasniegt savu mērķi un nodrošināt pievienoto vērtību.

Komisijas dienesti strādā pie kopīgu pamatnostādņu izveidošanas visiem ES fondiem, lai paredzētu finanšu korekciju līmeni publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumā – skatiet arī 4.16. punktu.

Attiecībā uz Rumāniju Komisija savās revīzijās arī ir konstatējusi būtiskas nepilnības, un patlaban tiek īstenota grāmatojumu noskaidrošanas procedūra. Komisijas dienesti pārbaudīs Palātas konstatējumus, vērsoties pie valsts iestādēm, lai aizsargātu ES finansiālās intereses un atgūtu jebkādas nepamatotas maksājumus.

⁽²²⁾ 2011. gada pārskats, 4. nodaļas 4.24.–4.32. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.6. izcēlums. Dalībvalsts veikto administratīvo pārbaužu nepietiekamas kvalitātes piemērs

Vienā publiskā iepirkuma gadījumā, ko pārbaudīja Vācijā (Brandenburga un Berlīne), pati maksājumu aģentūra bija saņēmusi vairāk nekā 2,2 miljoniem EUR atbalsta no ELFLA "tehniskās palīdzības" saistībā ar maksājumu aģentūras saņemtajiem IT sistēmas ārpakalpojumiem no 2008. līdz 2012. gadam.

Palāta konstatēja, ka līgums par IT sistēmas izveidi un turpmāku IT uzturēšanas kārtību bija piešķirts uzņēmumam pēc pārrunu procedūras bez paziņojuma, nevis pēc tiesību aktos paredzētās atvērtās vai ierobežotās procedūras. Tā kā obligātās procedūras nav ievērotas, tad par izdevumiem nevar pretendēt uz ES finansējumu. Tāda pati situācija ar līgumu piešķiršanu IT sistēmām bija 11 citos Vācijas reģionos.

Ar darījumu pareizību saistītās Komisijas sistēmas

Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras

4.26. Lielāko daļu lauksaimniecības izdevumu dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija. Dalībvalsts izmaksā atbalstu, kuru Komisija pēc tam atlīdzina (reizi mēnesī par ELGF izdevumiem un reizi ceturksnī par ELFLA izdevumiem). Lai varētu uzņemties galīgo atbildību par budžeta izpildi, Komisija piemēro divas atsevišķas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras ⁽²³⁾:

- a) Ikgadējā *finansālās noskaidrošanas procedūra*, kas aptver katras akreditētās maksājumu aģentūras gada pārskatus un iekšējās kontroles sistēmu. Procedūras rezultātā pieņemtais lēmums balstās uz revīzijām, ko ir veikušas neatkarīgas apliecinātājiestādes dalībvalstīs, kuras iesniedz rezultātus Komisijai;
- b) *daudzgadu atbilstības noskaidrošanas procedūra*, ar kuru var prasīt, lai attiecīgā dalībvalsts veic finanšu korekcijas, ja ar izdevumiem vienu vai vairākus finanšu gadus ir pārkāpti ES noteikumi. Procedūras rezultātā pieņemtie lēmumi balstās uz revīzijām, kuras veikusi Komisija.

⁽²³⁾ Saskaņā ar Finanšu regulu un īstenošanas kārtību, ko piemēro Eiropas Kopienai vispārējam budžetam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.27. Attiecībā uz Komisijas atbilstības revīzijas darba koncepciju Palāta konstatēja, ka svarīgākie elementi bija ieviesti un atbilda galvenajām regulējuma prasībām. To izdevumu apmērs, uz kuriem attiecas atbilstības noskaidrošanas darbs procentuāli no kopējiem izdevumiem bija 47 % 2008. gadā un 42 % 2012. gadā. Plānotais tvērums 2013. gada revīzijas programmā ir tikai 19 %. Attiecībā uz paveikto atbilstības revīzijas darbu Palāta atklāja nepilnības saistībā ar kvalitātes kontroli, revīziju dokumentēšanu un veidu, kādā vērtē pierādījumus un izdara secinājumus ⁽²⁴⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

4.27. Turpmāk 4.27.–4.33. punktā ir analizēta atbilstības noskaidrošanas procedūras īstenošana. Attiecībā uz 2012. gadu:

- kā Palāta pareizi norādījusi 4.33. punktā, vienotas likmes korekciju summa finanšu korekciju kopējā summā samazinājās no 68 % 2011. gadā līdz 12 % 2012. gadā; attiecīgi aizvien vairāk finanšu korekciju pamatā ir precīzākas aplēses par finanšu risku Eiropas Savienībai,
- tāpat kā Palāta norādījusi 4.29. punktā, finanšu korekciju kopējā summa pēdējos gados ir palielinājusies.

Palātas minētais samazinātais revīzijas aptvērums 2013. gadā atspoguļo AGRI ĢD pieņemto pārvaldības lēmumu saistībā ar nepieciešamību izmantot tā ierobežotos resursus, lai paātrinātu uzsāktu lietu izskatīšanu, kas saistībā ar finanšu korekciju aprēķināšanas biežāku izmantošanu vienotu likmju vietā ir kļuvis sarežģītāk un prasa vairāk resursu, kā arī lai pārbaudītu dalībvalstīs ieviestos rīcības plānus. Tomēr tiek norādīts, ka reālais aptvērums ir daudz plašāks, jo atbilstības revīzijas ietver vismaz izdevumus, kas radušies pēdējo 24 mēnešu laikā (24 mēnešu noteikums). Skaitliskie dati par 2013. gadu, kas neattiecas uz šo ziņojumu, būs zināmi ne ātrāk kā 2014. gada pavasarī, kad tiks saņemtas gada izdevumu deklarācijas. Tiek uzsvērts, ka revīzijas aptvērums 2013. gada revīzijas plānošanā ir indikatīvs un to nevar salīdzināt ar faktisko aptvērumu iepriekšējos gados. Turklāt ir ietverti izdevumi, kas ir saistīti ar augstāko risku.

Jāatzīmē, ka attiecībā uz ELFLA revīzijas apmeklējumu skaits palielinājās no 23 apmeklējumiem 2012. gadā līdz 35 apmeklējumiem 2013. gadā.

Šie trīs būtiskie kritēriji norāda uz atbilstības noskaidrošanas procedūras īstenošanas efektivitāti, mazinot kļūdu risku. Tomēr, un it sevišķi saistībā ar KLP reformu, Komisija apsver turpmākus uzlabojumus.

Komisijas revīzijas darba kvalitāti nodrošina "četrus acu" princips, un visus revīzijas plānus un ziņojumus pārbauda un apspriež revidentu hierarhija. Revīzijas darbu dokumentē, izmantojot kontROLSARAKSTUS un ziņojumus, un revīzijas dokumentācija tiek uzlabota un saskaņota atbilstīgi Revīzijas palātas komentāriem tās 2011. gada ziņojumā.

⁽²⁴⁾ Uz kvalitātes kontroles un revīzijas dokumentu trūkumu jau tika norādīts 2011. gada pārskatā (4. nodaļā, 4.41. punktā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.28. Komisija revīzijās pārbauda sistēmas, nevis pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Paraugus tā atlasa, pamatojoties uz profesionālu spriedumu vai nejaušo atlasi, un tajos ietver vairāku budžeta gadu izdevumus. Tātad Komisijas veiktais revīzijas darbs nesniedz informāciju, kas vajadzīga, lai aprēķinātu gada kļūdu īpatsvaru.

4.29. Komisija 2012. gadā pieņēma trīs atbilstības lēmumus, kuros nolēma piemērot finanšu korekcijas 651 miliona EUR apmērā (503 miljoni EUR attiecībā uz ELGF un 148 miljoni EUR attiecībā uz ELGFLA). Vidējais finanšu korekciju apmērs pēdējo piecu gadu periodā (2008.–2012. g.) bija par 30 % lielāks nekā iepriekšējā periodā (2003.–2007. g.), ņemot vērā budžeta palielinājumu starp šiem diviem periodiem.

4.30. Vienotas likmes korekciju izmantošana neļauj pienācīgi ņemt vērā pārkāpuma būtību un nopietnību⁽²⁵⁾, jo to pašu 5 % korekciju likmi piemēro neatkarīgi no tā, vai nepilnības ir konstatētas vienā vai vairākos galvenās kontroles mehānismos. Taču, lai gan vienotas likmes korekcijas iepriekš tika daudz izmantotas, 2012. gadā ir bijis vērā ņemams samazinājums, Tomēr 6 gadījumos no 54 gadījumiem 2012. gadā Komisija pēc samierināšanas procedūras samazināja sākotnēji ierosināto 5 % vienoto likmi uz 2 %.

4.31. Pastāvīga atbilstības lēmumu problēma ir procedūras ilgums. Palāta jau ziņoja par šo jautājumu savā 2010. gada īpašajā ziņojumā⁽²⁶⁾, bet konstatēja, ka stāvoklis nav uzlabojies. Atbilstības procedūru paraugs parādīja, ka 2012. gadā faktiskais laiks (vairāk nekā četri gadi), ko tās prasīja, bija divreiz ilgāks nekā Komisijas iekšēji noteiktie termiņi, un tādējādi tika kavēta daudzu lēmumu pieņemšana.

KOMISIJAS ATBILDES

4.28. Komisijas revīziju pamatā ir galvenā riska analīze, kas nosaka riska jomas, uz kurām koncentrē revīzijas darbības un resursus, lai labāk aizsargātu ES finansiālās intereses.

4.29. Komisija uzskata, ka šīs 30 % finanšu korekciju palielinājums norāda, ka nesamazinās atbilstības procedūras efektivitāte.

4.30. Komisija saistībā ar šo punktu vēlas uzsvērt turpmāk aprakstītos aspektus. Tikai 12 % no finanšu korekcijām 2012. gadā bija vienotas likmes korekcijas. Finanšu korekciju aprēķināšanas metodika, kas ir spēkā kopš 1997. gada, ir pilnībā saskaņīga un pilnībā atbilst Padomes Regulas (EK) Nr. 1290/2005 31. panta 2. punktam. Tiesa to ir apstiprinājusi, tostarp lietās pēc Regulas (EK) Nr. 1290/2005 stāšanās spēkā. Komisija ņem vērā to, ka Palāta kritizē vienotas likmes korekciju neuzkrāšanos.

Palāta pareizi norāda, ka Komisija ir samazinājusi korekcijas pēc samierināšanas procedūras. Sešos no aplūkotojumiem, kā tas ir visos šādos gadījumos, Komisija uzmanīgi izskatīja šīs procedūras laikā dalībvalstu sniegtos paskaidrojumus un jebkādu jaunu informāciju, pirms pieņēma savu rūpīgi apsvērtu lēmumu samazināt sākotnēji ierosināto vienotas likmes korekciju, lai pēc iespējas labāk atspoguļotu faktisko risku ES budžetam. Jāatzīmē, ka pretrunu procedūras būtība ļauj Komisijai pāriet pie budžeta riska precīzākas aprēķināšanas.

4.31. It sevišķi saistībā ar sagatavošanos KLP reformas īstenošanai Komisija turpinās savus centienus uzlabot un paātrināt procesu, paturot prātā nepieciešamību saglabāt kvalitātes standartus un dalībvalsts tiesības sniegt atbildi.

⁽²⁵⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regulas (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.) 31. panta 2. punktā noteikts: "Komisija novērtē summas, kas nav jāatmaksā, ņemot vērā, jo īpaši, konstatētās neatbilstības nopietnību. Komisija attiecīgi ņem vērā pārkāpuma būtību un nopietnību, kā arī Kopienai nodarīto finansiālo kaitējumu."

⁽²⁶⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2010 "Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīzija", 68.–73. un 98. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.32. Palāta secināja, ka finansiālās noformēšanas lēmumos nebija pienācīgi ņemti vērā atbilstības revīziju rezultāti. Tas nozīmē, ka uzticība finansiālajai noskaidrošanai ir samazināta.

4.33. Lai gan pēdējos gados Komisija ir palielinājusi finanšu korekciju apmēru un 2012. gadā ir ievērojami samazinājusi vienotas likmes korekciju daļu⁽²⁷⁾, atbilstības pārbaudes lēmumi vēl netiek pieņemti pienācīgā un savlaicīgā veidā.

Ticamības pastiprināšanas procedūra

4.34. Komisija 2010. gadā uz brīvprātības pamata ieviesa jaunu kontroles sistēmu, ko sauc "Ticamības pastiprināšana par darījumu likumību un pareizību galasaņēmēju līmenī, balstoties uz apliecinātājiestāžu darbu". Ierosinātais KLP tiesiskais regulējums pēc 2013. gada ietver noteikumus, lai šo procedūru padarītu obligātu visām dalībvalstīm.

4.35. Ticamības pastiprināšanas procedūra nozīmē, ka apliecinātājiestādes atkārtoti pārbauda reprezentatīvu darījumu paraugu, kuru maksājumu aģentūra ir pārbaudījusi uz vietas. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalstis piemēro šo procedūru pareizi, tad ar grāmatojumu noskaidrošanu saistītās finanšu korekcijas nepārsniedz kļūdu īpatsvaru, ko iegūst no apstiprinātajiem inspekciju statistikas datiem. Līdz šim Komisija šo iespēju neizmantoja, jo nosacījumi šādai maksimālo summu noteikšanai nebija ievēroti.

KOMISIJAS ATBILDES

4.32. Regulas (EK) Nr. 1290/2005 30. pantā ir skaidri noteikts, ka finanšu noskaidrošanas lēmums attiecas uz maksājumu aģentūras iesniegto gada pārskatu pilnīgumu, pareizību un patiesumu. Lēmums neskar lēmumus, ko pieņem vēlāk saskaņā ar atbilstības noskaidrošanas procedūrām. Tādējādi šīs divas procedūras ir nošķirtas un neatkarīgas, lai gan tās acīmredzot papildina viena otru. Otro (atbilstības procedūru) var uzsākt pēc pirmās, taču finanšu noskaidrošanas lēmumu nedrīkst pamatot ne uz atbilstības revīzijām, ne Palātas konstatējumiem par izdevumu pareizību, jo nepārprotami pastāv atšķirības dažādo darbību laikā, būtībā un tvērumā.

4.33. Palātas novērotais finanšu korekciju kopējās summas palielinājums pēdējos gados un vienotas likmes korekciju daļas būtiskais samazinājums 2012. gadā ir spēcīgi rādītāji, kas apliecina sistēmas efektivitāti. Tomēr Komisija apsver uzlabojumus, it sevišķi saistībā ar KLP reformas īstenošanu un nolūkā labāk pārvaldīt procedūru saistībā ar ES finanšu riska un laika grafika aplēšu precizitāti.

4.34. Ticamības pastiprināšana bija paredzēta kā pirmais solis attīstības procesā, lai panāktu lielāku ticamību attiecībā uz dalībvalstu īstenoto kontroli. Šajā sagatavošanas posmā tā ir sevi apliecinājusi kā lietderīga kopīgas mācīšanās darbība, kurā iesaistīti tās brīvprātīgie dalībnieki, lai izstrādātu un pilnveidotu procedūras un pamatnostādnes likumības un pareizības noteikšanas darbam, kā paredzēts jaunajos tiesību aktos par KLP reformu.

4.35. Šāda minētā kļūdu īpatsvara finanšu korekciju līmeņa maksimuma iespējamā noteikšana konkrētos apstākļos ir saistīta ar grāmatojumu atbilstības noskaidrošanas procedūru. Patiešām, ja dalībvalsts īsteno iepriekš izklāstīto priekšlikumu un ja apliecinātājiestāde apstiprina kontroles statistikas datu ticamību konkrētajai datu kopai, jebkādas finanšu korekcijas saistībā ar trūkumiem dalībvalsts pārvaldībā un kontrolē attiecībā uz atbalstu shēmu minētajā datu kopā nepārsniedz kļūdu īpatsvaru, kas izriet no attiecīgajiem kontroles statistikas datiem.

Ja apliecinātājiestāde neapstiprina kļūdu īpatsvaru, kas izriet no maksājumu aģentūras kontroles statistikas datiem, nav atbilstības nosacījumiem par finanšu korekciju maksimuma noteikšanu kļūdu īpatsvara līmenī.

⁽²⁷⁾ Vienotas likmes korekciju summa kā daļa no finanšu korekciju kopsummas samazinājās no 68 % 2011. gadā līdz 12 % 2012. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.36. Palāta 2012. gadā revidēja četras no piecām dalībvalstīm, kurās piemēroja šo procedūru: divas attiecībā uz ELFLA (Bulgārija un Rumānija) un divas attiecībā uz ELGF (Luksemburga un Apvienotā Karaliste (Ziemeļīrija)). Šīs procedūras īstenošanā Palāta konstatēja nopietnas nepilnības.

- Attiecībā uz ELFLA Palāta konstatēja, ka divu apliecinātājiestāžu paziņotie dati nav ticami. Piemēram, Rumānijā Palāta atkārtoti veica apliecinātājiestādes pārbaudes un konstatēja neattiecināmības pazīmes 5 no 10 pārbaudītajiem darījumiem.
- Attiecībā uz ELGF Palāta caurskatīja maksājumu paraugu, ko bija revidējušas attiecīgās apliecinātājiestādes, un, pārmērot vairākus šo iestāžu veiktos mērījumus, atklāja nozīmīgas nepilnības. Piemēram, 12 no 47 mērījumiem, kurus Palāta atkārtoja Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā), mērījumu rezultāti atšķīrās vairāk nekā par piemērojamo pielaišanas robežu ⁽²⁸⁾ no apliecinātājiestāžu paziņotajiem rezultātiem.

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD AGRI) gada darbības pārskats

4.37. ĢD AGRI gada darbības pārskatā ir atruna, kas attiecas uz kopējiem ELFLA izdevumiem 2012. gadā (13,3 miljardi EUR). Atruna ir formulēta, jo ĢD AGRI ir šaubas par pārbaudes mehānismu kvalitāti dažās dalībvalstīs, kā arī par Palātas paziņoto kļūdu īpatsvaru.

4.38. Tomēr ĢD AGRI atrunai par ELFLA piemīt turpmāk uzskaitītās nepilnības:

KOMISIJAS ATBILDES

4.36. Attiecībā uz Ziemeļīriju apstiprināšanas apmeklējums saistībā ar apliecinātājiestādes darba kvalitāti ir plānots pēc tam, kad būs saņemta šīs valsts atbilde uz Eiropas Revīzijas palātas ziņojumu.

Attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju apstiprināšanas apmeklējumi nav plānoti, jo apliecinātājiestāde nevarēja apstiprināt kontroles statistikas datus ietvertos izdevumos. Tomēr notiek pārbaudes attiecībā uz šīm valstīm saistībā ar Eiropas Revīzijas palātas konstatējumiem, lai uzlabotu apliecinātājiestādes darba kvalitāti nākamajos gados.

- Attiecībā uz divām minētajām dalībvalstīm īsteno atbilstības noskaidrošanas procedūras saistībā ar ELFLA. No konstatētajām nepilnībām izrietošo risku segs ar finanšu korekcijām.
- Skatiet iepriekš.

4.37. Atruna tika pārņemta no 2011. gada. Taču, kā norādīts atrunā, ir paplašināts atrunas pamats. Revīzijas palātas un paša AGRI ĢD revīzijās paustas bažas par dalībvalstu īstenotās kontroles kvalitāti. Tāpēc atrunu pārņēma uz 2012. gadu, lai gan aprēķinātais atlikušais kļūdu īpatsvars bija zem 2 %.

4.38. Atrunas attiecībā uz ELFLA iemesli ir nepārprotami paskaidroti AGRI ĢD 2012. gada darbības pārskatā. Ņemot vērā bažas par kontroles kvalitāti dažās dalībvalstīs un tā kā nebija iespējams izmantot jauno integrēto pieeju, kas pieņemta attiecībā uz atsaistītu tiešo atbalstu, AGRI ĢD nevarēja izslēgt to, ka patiesais atlikušais kļūdu īpatsvars ir virs būtiskuma līmeņa. Tomēr, ņemot vērā arī to, ka lielākā daļa darbību, kas veiktas 2012. gadā saistībā ar vispusīgo rīcības plānu, kurš tika izstrādāts, lai pārbaudītu 2011. gada atrunu, nespēja būtiski ietekmēt atlikušo kļūdu īpatsvaru ātrāk kā 2014. gadā, tika izņemts saglabāt 2011. gada atrunu.

⁽²⁸⁾ Regulas (EK) Nr. 1122/2009 34. panta 1. punkts.

⁽²⁹⁾ Atlikušo kļūdu īpatsvars ir apļēse par kļūdām, kas palikušas pēc tam, kad dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmas ir izlabojušas atklātās kļūdas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.41. Palātai nav īpašu apsvērumu par GD MARE gada darbības pārskatu attiecībā uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

4.42. Šajā politikas grupā:

— darījumu pārbaudes apliecina, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 7,9 %, un

— pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas⁽³⁰⁾ tiek vērtētas kā daļēji efektīvas. No revidētajām sešu dalībvalstu lauku attīstības sistēmām viena nebija efektīva (Rumānijā), bet pārējās piecas bija daļēji efektīvas (Bulgārijā, Vācijā (Brandenburga un Berlīne), Francijā, Polijā un Zviedrijā).

Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

4.43. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **4.3. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatos Palāta sniedz septiņus ieteikumus. No šiem ieteikumiem viens bija ieviests lielākajā daļā aspektu, bet seši bija ieviesti dažos aspektos.

KOMISIJAS ATBILDES

Ārēju ekspertu pārbaudes ir daļa no standarta rakstiskajām pamatnostādnēm attiecībā uz aģentūras darba procedūrām. Turklāt interešu konflikta aspektus regulē ar ekspertu deklarācijām un novērtēšanas komisiju sastāvu, tādējādi atsevišķiem ekspertiem nodrošinot vienīgi mazākuma statusu. Aģentūra atjauninās savas liecības par pārbaudēm saskaņā ar revidenta secinājumiem.

4.42.

— Komisija ņem vērā Palātas aplēsto iespējamāko kļūdu īpatsvaru. Komisija nepiekrīt Palātas novērtējumam attiecībā uz viena darījuma likumību un pareizību. Attiecīgi Komisijas aplēses par nepamatotu maksājumu līmeni ir mazākas.

Darījumu pārbaude, kā noteikusi Palāta, norāda, ka aplēstais kļūdu līmenis ir saglabājies stabils salīdzinājumā ar pagājušo gadu.

— Komisija norāda, ka atspoguļotie rezultāti ir līdzīgi pagājušā gada rezultātiem.

It sevišķi attiecībā uz Rumāniju Komisija savās revīzijās arī ir konstatējusi būtiskas nepilnības, un patlaban tiek īstenotas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras. Arī attiecībā uz Bulgāriju Komisija savās revīzijās ir konstatējusi nepilnības, ko pārbauda, noskaidrojot grāmatojumus.

4.43. Palātas minētos četrus ieteikumus, kas attiecas uz lauksaimniecību, Komisija uzskata par īstenotiem.

⁽³⁰⁾ Visas pārbaudītās sistēmas atlasīja, pamatojoties uz riska analīzi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.44. Ņemot vērā minēto pārskatīšanu, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus lauku attīstības jomai.

— **1. ieteikums.** Dalībvalstis uzlabo savas administratīvās pārbaudes, izmantojot visu būtisko informāciju, kas pieejama maksājumu aģentūrām, jo tā var palīdzēt atklāt un novērst lielāko daļu kļūdu (sk. 4.11. un 4.24. punktu).

— **2. ieteikums.** Komisija nodrošina, lai pienācīgas pēcpārbaudes tiktu veiktas visos gadījumos, kad Palāta ir atklājusi kļūdas (kā norādīts 4.17., 4.24. un 4.25. punktā).

— **3. ieteikums.** Komisija ĢD AGRI gada darbības pārskatā Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai piemēro līdzīgu pieeju tai, kādu tā piemēro atsaistītajam platībatkarīgajam atbalstam, kad Komisija, novērtējot kļūdu īpatsvaru katrai maksājumu aģentūrai, ņem vērā pati savu atbilstības revīziju rezultātus (sk. 4.38. punktu).

Uz KLP kopumā attiecas turpmākie ieteikumi.

— **4. ieteikums.** Savās atbilstības revīzijās Komisija nodrošina pienācīgu tvērumu (sk. 4.27. punktu).

— **5. ieteikums.** Komisija novērs savās atbilstības revīzijās konstatētās nepilnības un pastāvīgo problēmu ar ilgstošajiem kavējumiem atbilstības noskaidrošanas procedūrā kopumā (sk. 4.27., 4.31. un 4.33. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

4.44.

Komisija piekrīt, ka dalībvalstīm būtu labāk jāīsteno savas administratīvās pārbaudes.

Saistībā ar savu KLP reformas īstenošanas noteikumu izstrādi Komisija apsver, kā nostiprināt administratīvās un kontroles sistēmas, kas jāizmanto dalībvalstīm, un kā nostiprināt dažādos instrumentus (tostarp maksājumu apturēšanu), kuri jāizmanto Komisijai, lai labāk aizsargātu ES finansiālās intereses gadījumos, kad dalībvalstis nepareizi pilda savu uzdevumu saskaņā ar dalītas pārvaldības noteikumiem.

Komisija nodrošinās, ka tiek atbilstīgi pārbaudītas visas Palātas atklātās sistēmiskās kļūdas, attiecīgā gadījumā arī piemērojot Komisijas atbilstības procedūru.

Komisija savā 2012. gada kopsavilkuma ziņojumā jau ir skaidri norādījusi, ka jauno integrēto pieeju turpinās pilnveidot un, sākot no 2013. gada pārskatiem, izmantos arī attiecībā uz ELFLA. Turklāt Komisija atgādina, ka integrētajā pieejā ņem vērā arī Palātas sistēmu revīziju konstatējumus un apliecinātājiestāžu konstatējumus.

Komisija īsteno atbilstīgus pasākumus pieejamo resursu robežās.

Komisija turpinās uzlabot savu revīzijas metodiku un procedūras. Turklāt, it sevišķi saistībā ar sagatavošanos KLP reformas īstenošanai, Komisija turpinās savus centienus uzlabot un paātrināt procesu, paturot prātā nepieciešamību saglabāt kvalitātes standartus un dalībvalsts tiesības sniegt atbildi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **6. ieteikums.** Komisija turpmāk uzlabo finanšu korekciju noteikšanas metodi tā, lai labāk ņemtu vērā atklāto pārkāpumu būtību un nopietnību (sk. 4.30. punktu).

4.45. Viens ieteikums veselības un patērētāju aizsardzības jomā.

- **7. ieteikums.** Komisija novērš nepilnības, kas apzinātas ar iepirkumu un dotāciju nolīgumiem saistītajās sistēmās (sk. 4.40. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Kā liecina finanšu korekciju kopējās summas palielinājums pēdējos gados un vienotas likmes korekciju daļas būtiskais samazinājums 2012. gadā, ko atzina arī pati Palāta, Komisija jau ir uzlabojusi savu finanšu korekciju noteikšanas metodi.

Jebkurā gadījumā Komisija vienmēr un savas darbības gaitā cenšas turpināt uzlabot savu finanšu korekciju noteikšanas metodi, it sevišķi saistībā ar KLP reformas īstenošanu.

4.45.

Nepilnības risinās, izmantojot labāk dokumentētas pārbaudes un procedūru atjauninājumus, ņemot vērā jaunās Finanšu regulas stāšanos spēkā.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAIMNIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

	2012. gads			2011. gads	2010. gads	2009. gads			
	Lauku attīstība	Vide, zivsaimniecība un veselība	Kopā						
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE									
Kopējais darījumu skaits	160	17	177	178	92	93			
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾									
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā									
klūdu nav	37 %	(59)	41 %	(7)	37 %	(66)	43 %	48 %	67 %
ir viena vai vairākas kļūdas	63 %	(101)	59 %	(10)	63 %	(111)	57 %	52 %	33 %
Kļūdaino darījumu analīze									
Analīze pēc kļūdu veida									
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	42 %	(42)	60 %	(6)	43 %	(48)	38 %	48 %	42 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	58 %	(59)	40 %	(4)	57 %	(63)	62 %	52 %	58 %
attiecināmības kļūdas	71 %	(42)	100 %	(4)	73 %	(46)	68 %	56 %	22 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	2 %	0 %	6 %
precizitātes kļūdas	29 %	(17)	0 %	(0)	27 %	(17)	30 %	44 %	72 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME									
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				7,9 %					
Augstākais kļūdu līmenis				11,3 %					
Zemākais kļūdu līmenis				4,5 %					

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

4.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS JOMĀ

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Administratīvās un kontroles procedūras	Pārbaužu uz vietas metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrolē un rezultātu paziņošana	Savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Francija (tikai iepriekšējo apsvērumu pēcpār- baude)	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Neattiecas	Daļēji efektīvas
Zviedrija	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas
Vācija (Brandenburga un Berlīne)	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas
Polija	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas
Bulgārija	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas
Rumānija (Lauksaimniecības maksājumu un inter- vences aģentūra (APIA) un Lauku attīstības un zivsaim- niecības maksājumu aģentūra (PARDF))	Neefektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas

4.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAIMNIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusī		Nav ieviests	Vairs nav aktuāli	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010.	3.58. d) Apliecinātājiestādes pienācīgi kontrolē pārbaužu kvalitāti un ziņo par to.			X				
	3.59. Lauku attīstības jomā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm novērst konstatētās nepilnības, it īpaši uzlabot to pārbaužu efektivitāti, ar kurām pārbauda IAKS neapstrādātos pasākumus.			X				
	3.60. Visbeidzot, Komisijai un dalībvalstīm jāveic efektīvi pasākumi, lai atrisinātu vides, zivsaimniecības, veselības un patērētāju aizsardzības jomā konstatētās problēmas.			X				
2009.	3.74. Palāta atkārtoti uzsver arī to, ka lauku attīstības jomā vēl vairāk jācenšas vienkāršot noteikumus un nosacījumus.			X				
	3.75. Turklāt Palāta uzskata, ka Komisijas pamatnostādnes par to, kas jā dara apliecinātājiestādēm, ir jāpārskata to rakstura, tvēruma un ziņošanas pienākumu aspektā, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu kontroles un pārbaužu statistikas apstiprināšanu.			X				
	3.76. Visbeidzot, kopā ar attiecīgajām valstu iestādēm efektīvi jā rīkojas, lai izvairītos no neattiecināmu izdevumu atmaksāšanas zivsaimniecības projektos.			X				
	3.76. Iekšējā kontrolē, kas attiecas uz maksājumiem dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmās dalībvalstīs, skaidri jānošķir pienākumi starp Komisijas dienestiem un jāizstrādā pienācīgas oficiālās kontroles procedūras.		X					

5. NODAĻA

Reģionālā politika, enerģētika un transports

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.25.
Politikas jomu īpašās iezīmes	5.4.–5.24.
Politikas mērķi	5.4.–5.5.
Politikas instrumenti	5.6.–5.20.
Riski saistībā ar pareizību	5.21.–5.24.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.25.
Darījumu pareizība	5.26.–5.43.
Sistēmu efektivitāte	5.44.–5.61.
Revīzijas iestādes	5.44.–5.52.
Palātas veiktā četru revīzijas iestāžu pārbaude	5.46.–5.49
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	5.50.–5.52.
Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude	5.53.–5.61.
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts	5.54.–5.59.
Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts	5.60.–5.61.
Secinājums un ieteikumi	5.62.–5.65.
Secinājums par 2012. gadu	5.62.–5.63.
Ieteikumi	5.64.–5.65.
5.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti politikas jomā “Reģionālā politika, enerģētika un transports”	
5.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti kohēzijas politikas fondiem (ERAF/KF/ESF)	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par politikas grupu "Reģionālā politika, enerģētika un transports", kurā ietilpst tādas politikas jomas kā "Reģionālā politika", "Mobilitāte un transports" un "Enerģētika". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **5.1. tabulā**.

5.1. tabula. Reģionālā politika, transports un enerģētika. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Reģionālā politika	Eiropas Reģionālās attīstības fonds un citi reģionāli pasākumi	27 466	Dalīta
	Kohēzijas fonds	9 622	Dalīta
	Solidaritātes fonds	726	Dalīta
	Pirmspievienošanās pasākumi saistībā ar struktūrpolitiku	354	Decentralizēta
	Administratīvie izdevumi	86	Centralizēta tieša
		38 254	
Mobilitāte un transports	Eiropas komunikāciju tīkls (TEN)	819	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
	Iekšzemes, gaisa un jūras transports	158	Centralizēta tieša / centralizēta netieša
	Administratīvie izdevumi	65	Centralizēta tieša
	Zinātniskā izpēte saistībā ar transportu	63	Centralizēta tieša
		1 105	
Enerģētika	Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	285	Centralizēta tieša / centralizēta netieša / kopīga pārvaldība
	Kodolenerģija	197	Centralizēta tieša / centralizēta netieša / kopīga pārvaldība
	Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku	152	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	78	Centralizēta tieša
	Eiropas komunikāciju tīkls (TEN)	11	Centralizēta tieša
		723	
Maksājumi gadā kopā		40 082	
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		229	
Pamatdarbības izdevumi kopā		39 853	
– avansi ⁽²⁾		1 871	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽²⁾		2 753	
Visa revidētā datu kopā		40 735	
Saistības gadā kopā		45 091	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1.1. pielikuma 6. punktā).

Avots: Eiropas Savienības konsolidētie 2012. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.2. Reģionālā politika, ko galvenokārt īsteno ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF) starpniecību, veido 96 % izdevumu politikas jomās, uz kurām attiecas šī nodaļa, bet atlikušie 4 % attiecas uz transporta un enerģētikas jomām.

5.3. Izdevumi no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (27,5 miljardi EUR maksājumos) un Kohēzijas fonda (9,6 miljardi EUR maksājumos) 2012. gadā veidoja 97 % reģionālās politikas izdevumu ⁽¹⁾. Maksājumi transporta un enerģētikas jomā 2012. gadā bija aptuveni 1,8 miljardi EUR. Aptuveni 45 % enerģētikas un transporta izdevumu atvēlēja Eiropas komunikāciju tīklu (TEN) programmām, bet 16 % – tradicionālās un atjaunojamās enerģijas projektiem ⁽²⁾.

Politikas jomu īpašās iezīmes

Politikas mērķi

Reģionālā politika

5.4. Reģionālās politikas mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Eiropas Savienībā, samazinot atšķirības dažādu reģionu attīstības līmenī.

Transports un enerģētika

5.5. Transporta un enerģētikas politikas mērķis ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus un uzņēmumus ar drošām, ilgtspējīgām un konkurētspējīgām transporta un enerģētikas sistēmām un pakalpojumiem, kā arī izstrādāt inovatīvus risinājumus, kas veicina šīs politikas jomas formulēšanu un īstenošanu.

Politikas instrumenti

Reģionālā politika

5.6. No ERAF finansē infrastruktūras veidošanu, darbavietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un darbības mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam.

5.7. No Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja.

⁽¹⁾ Divas citas reģionālās politikas galvenās izdevumu kategorijas bija projekti, kas saistīti ar ES Solidaritātes fondu (2 %), un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (1 %).

⁽²⁾ Trīs citas galvenās izdevumu kategorijas bija pētniecības projekti, ko galvenokārt finansēja no pētniecības pamatprogrammām (12 %), kodolenerģētikas projekti (11 %) un iekšzemes, gaisa un jūras transporta projekti (9 %).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.8. Citi reģionālās politikas instrumenti ir ES Solidaritātes fonds, kas sniedz atbalstu dalībvalstīm, ja tajās ir notikušas dabas katastrofas, un Pirmspievienošanās palīdzības instruments, kas palīdz kandidātvalstīm sagatavoties ES reģionālo līdzekļu izmantošanai.

Kohēzijas politikas fondu izdevumu pārvaldība un kontrole, izmantojot dalītu pārvaldību

5.9. Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds un Eiropas Sociālais fonds pieder pie kohēzijas politikas fondiem. Šos fondus pārvalda saskaņā ar vienotiem noteikumiem, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā. Attiecināmības noteikumi ir definēti valstu vai dažkārt reģionālā līmenī. Kohēzijas politikas fondus īsteno ar daudzgaļu programmām un to pārvaldību daļa Komisija un dalībvalstis. Bieži vien vienas un tās pašas valsts iestādes ir atbildīgas par visu kohēzijas politikas fondu pārvaldību. ESF, kas ir izvērtēti apskatīti 6. nodaļā, šajā nodaļā ir pieminēti saistībā ar jautājumiem, kuri ir kopīgi visiem fondiem.

5.10. Katram plānošanas periodam Komisija apstiprina dalībvalstu ierosinātās darbības programmas un orientējošos finanšu plānus, kuros ir iekļauts ES un valstu ieguldījums⁽³⁾. Projektus, kurus finansē ar darbības programmu starpniecību, īsteno privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālās vai valsts iestādes.

5.11. Dalībvalstu iestādes izraugās projektus, lai sasniegtu darbības programmu mērķus. Līdzekļu saņēmēji savām valsts iestādēm deklarē izmaksas, kas radušās par šiem projektiem. Šīs atsevišķās deklarācijas periodiski apkopo katras darbības programmas izdevumu deklarācijās, ko dalībvalsts iestādes apstiprina un iesniedz Komisijai. ES līdzfinansēto daļu pēc tam atlīdzina no ES budžeta.

KOMISIJAS ATBILDES

5.9. Attiecināmības noteikumu paredzēšana valsts līmenī (Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. pants) bija viens no 2007.–2013. gada plānošanas periodā ieviestās vienkāršošanas galvenajiem elementiem. Šādas rīcības mērķis bija nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību, pielāgojot attiecināmības noteikumus reģionu vai programmu konkrētajām vajadzībām, un saskaņot tos ar noteikumiem, kuri ir spēkā citām, proti, valstu, shēmām.

⁽³⁾ Par 2007.–2013. gada plānošanas periodu Komisija kopā ir apstiprinājusi 434 darbības programmas: 317 – ERAF/KF (no tiem 24 darbības programmas ietver KF projektus) un 117 – ESF.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dalībvalsts un reģionālajā līmenī

5.12. Par nepareizu izdevumu novēršanu vai atklāšanu, kā arī par to koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis. Par ikdienas pārvaldību atbild izraudzītās vadošās iestādes un starpniekstruktūras⁽⁴⁾. Tās izraugās konkrētus projektus, īstenošanas procedūras un pārbaudes, lai novērstu, konstatētu un izlabotu pārkāpumus, kā arī pārliecinās, vai projekti patiešām ir īstenoti ("pirmā līmeņa pārbaudes"). Apliecinātājiestādes pārbauda, vai "pirmā līmeņa pārbaudes" ir veiktas efektīvi, un atbilstīgos gadījumos veic papildu pārbaudes, pirms izdevumi tiek deklarēti Komisijai, lai saņemtu atlīdzību. Tādējādi vadošās un sertifikācijas iestādes pilda svarīgu lomu, lai nodrošinātu, ka Komisijas atļdzinātie izdevumi ir pareizi.

5.13. Revīzijas iestādes dalībvalstīs ir atbildīgas par sistēmu un darbību revīzijām, lai varētu sniegt Komisijai pamatotu pārliecību par pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību attiecībā uz konkrētajām programmām un līdz ar to – par katrai darbības programmai apstiprināto izdevumu pareizību. Tās par šīm revīzijām ziņo Komisijai gada kontroles ziņojumos un gada atzinumos.

Komisijas līmenī

5.14. Komisijai ir jāgūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kuras atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi⁽⁵⁾. Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus, kuri ir apliecināti un deklarēti, vai ja vadības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad Komisija var pārtraukt vai apturēt maksājumus⁽⁶⁾. Ja dalībvalsts neietur nepareizus izdevumus (tos var aizstāt ar tās pašas darbības programmas citu projektu attiecināmiem izdevumiem) un/vai ja tā nenovērš atklātos trūkumus sistēmā, Komisija var piemērot finanšu korekcijas, kas var novest pie ES sniegtā finansējuma neto samazinājuma⁽⁷⁾.

5.14. Komisija savos 2012. gada darbības pārskatos par struktūrfondu ģenerāldirektorātiem sniedza detalizētu novērtējumu par to, kā tā gūst ticamības pārliecību par katras līdzfinansētās programmas pārvaldības un kontroles sistēmu izveidi un turpmāko darbību, kā arī vispārēju novērtējumu par valstu kontroles sistēmām.

Sistēmu nepilnību gadījumā Komisija, pildot savu uzraudzības pienākumu, pārtrauc un/vai aptur maksājumus. Komisija par šā pienākuma izpildi ziņo gada darbības pārskatā (skatiet 45. lpp.). Attiecībā uz 2012. gadu Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts (turpmāk – REGIO GD) ir paziņojis divus maksājumu apturēšanas gadījumus Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) programmām, 66 apturēšanas brīdinājuma procedūras, 69 maksājumu termiņu pārtraukšanas un 119 preventīvus agrīnus brīdinājumus dalībvalstīm.

⁽⁴⁾ Starpniekstruktūras ir publiskas vai privātas struktūras, par kuru darbību ir atbildīga vadošā iestāde un kuras šīs iestādes vārdā pilda savus pienākumus.

⁽⁵⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 72. pants (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.).

⁽⁶⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.) 39. panta 2. punkts un Regulas (EK) Nr. 1083/2006 91. un 92. pants.

⁽⁷⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Transports un enerģētika

5.15. Eiropas Savienības transporta politikas mērķis ir iekšējā tirgus attīstība, konkurences palielināšana, jauninājumu veicināšana un transporta tīklu integrēšana. Šīs ES politikas jomas sekmē mobilitāti, ilgtspējīgu attīstību un transporta drošību. Eiropas Transporta tīkla programma (TEN-T) ir galvenais finanšu instruments, kas nodrošina līdzekļus lieliem infrastruktūras projektiem.

5.16. Enerģētikas politikas mērķis ir palīdzēt nodrošināt iedzīvotājus un uzņēmumus ar pieejamu enerģiju par konkurētspējīgām cenām un ar tehnoloģiski progresīviem enerģētikas pakalpojumiem. Tā veicina ilgtspējīgu enerģijas ražošanu, transportu un patēriņu un drošu enerģijas piegādi Eiropas Savienībā. Galvenais finanšu instruments ir Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai (EEPEA), kura finansē projektus, lielākoties dotāciju un subsīdiju veidā.

Izdevumu pārvaldība un kontrole transporta un enerģētikas jomā, ko veic ar tiešu, netiešu centralizētu un kopēju pārvaldību

5.17. Komisija (Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD) transporta un enerģētikas izdevumu īstenošanu pārvalda centralizēti tieši un centralizēti netieši (ar divu izpildaģentūru un kopuzņēmuma starpniecību⁽⁸⁾) un arī kopīgi (piemēram, kodoliekārtu slēgšanai paredzētie līdzekļi vai Eiropas energoefektivitātes finanšu mehānisms).

5.18. Komisija parasti finansē projektus pēc tam, kad tā oficiāli ir izsludinājusi projektu priekšlikumu konkursus. Maksājumus par apstiprinātajiem projektiem Komisija veic tieši saņēmējiem, pamatojoties uz dotāciju nolīgumiem vai Komisijas lēmumiem. Saņēmēji parasti ir dalībvalstu iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privāti uzņēmumi. Gandrīz visus maksājumus veic pa daļām – avansa vai priekšfinansējuma maksājumus veic pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, tiem seko starpposma un galīgie maksājumi, lai atlīdzinātu saņēmēju paziņotos attiecināmos izdevumus.

5.19. Komisija novērtē priekšlikumus saskaņā ar konkrēti noteiktiem atlases un piešķiršanas kritērijiem, sniedz informāciju un norādes saņēmējiem, kā arī uzrauga un pārbauda projektu īstenošanu, balstoties uz saņēmēju iesniegtajiem finanšu pārskatiem un ziņojumiem par tehniskās izpildes gaitu. Ja tas noteikts dotāciju nolīgumā vai Komisijas lēmumos, izdevumu deklarācijas jāapstiprina neatkarīgam revidentam vai attiecīgai valsts iestādei.

⁽⁸⁾ Eiropas Transporta tīkla izpildaģentūra, Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra, kā arī SESAR kopuzņēmums (Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpēte).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.20. Komisija veic arī *ex post* revīzijas, lai atklātu un izlabotu kļūdas, kuras var nebūt novērstas iepriekšējo pārbaūžu laikā.

*Riski saistībā ar pareizību***Reģionālā politika**

5.21. ERAF un KF izdevumu galvenie riski ir saistīti ar to, ka tiek finansēti projekti, kuri neatbilst ES un/vai valsts publiskā iepirkuma noteikumiem vai kuros nav ievēroti attiecināmības nosacījumi. Turklāt pastāv arī risks, ka saņēmēji var deklarēt īpašas izmaksas, kuras nav attiecināmas.

5.22. Darbības programmu īstenošanā dalībvalstu iestādes saskaras ar savstarpēji konkurējošām prioritātēm. Izdevumi ir jāpakļauj attiecīgām pārbaudēm, kas paredzētas, lai nodrošinātu pareizību un līdzekļu lietderīgu izlietojumu. Vienlaikus ir jābūt ieinteresētībai apgūt ES piešķirtos līdzekļus. Praksē tas var traucēt konsekventi piemērot efektīvus kontroles mehānismus.

5.23. Turklāt pastāv risks, ka netiek atklāti ES un/vai valstu noteikumu neievērošanas gadījumi un/vai tie netiek izlaboti dažādajos kontroles līmeņos dalībvalstī vai Komisijā, kā rezultātā galu galā no ES budžeta tiek atlīdzināti neattiecināmi izdevumi.

Transports un enerģētika

5.24. Izdevumos transporta un enerģētikas jomā galvenais risks ir tāds, ka Komisija pirms izmaksu atlīdzināšanas neatklāj saņēmēju deklarētās neattiecināmās izmaksas. Līdzīgi kā tas ir saistībā ar ERAF un KF, pastāv arī risks, ka nav ievēroti publiskā iepirkuma noteikumi.

5.21. Komisija piekrīt šim novērtējumam, kā sīki izklāstīts tās dienestu darba dokumentā "Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009. gadā" (SEC(2011) 1179, 2011. gada 5. oktobris). Šajā dokumentā Komisija, apņemoties mazināt šos riskus, norāda konkrētus pasākumus (jo īpaši papildu norādījumus un apmācību vadošajām iestādēm par konstatētajiem riskiem, finanšu korekciju savlaicīgu īstenošanu, maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas procedūrām un mērķtiecīgām revīzijām riskantākajās jomās).

5.22. Šajā saistībā Komisija uzskata, ka laba pārvaldības un kontroles sistēma ir sistēma, kas ļauj apliecināt likumīgus un pareizus izdevumus.

5.23. Tā kā pārvaldības un kontroles sistēma pēc būtības ir daudzgadu sistēma, Komisijas atlīdzinātā maksājuma pieprasījumā konstatētai pārmaksai apliecināšanas laikā, iespējams, vēl nav piemēroti visi kontroles posmi valsts un ES līmenī. Tāpēc Komisija katru gadu aplēs nepareizu izdevumu kumulatīvo atlikušo risku katrai programmai kopš plānošanas perioda sākuma un īsteno pasākumus, lai mazinātu konstatētos riskus. Ja ir konstatētas nepilnības pārvaldības un kontroles sistēmās, Komisija īsteno atbilstīgu rīcību, lai nodrošinātu, ka visiem attiecīgajiem kopējiem izdevumiem tiek piemērotas vajadzīgās finanšu korekcijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

5.25. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Reģionālās politikas, transporta un enerģētikas politikas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk aprakstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 180 darījumu paraugu ⁽⁹⁾, kā tas definēts **1.1. pielikuma** 4.–15. punktā. Sagatavotais paraugs ir attiecīgo politikas jomu visu darījumu reprezentatīvs paraugs. 2012. gadā paraugā ietilpa maksājumi projektiem 17 dalībvalstīs ⁽¹⁰⁾.
- b) Sistēmu novērtējumā pārbaudīja
 - i) četras revīzijas iestādes (un attiecīgā gadījumā pilnvarotās revīzijas struktūras) trīs kohēzijas politikas fondiem (t.i., ERAF, KF un ESF) 2007.–2013. gada plānošanas periodam četrās dalībvalstīs – Beļģijā (Valonijā), Maltā, Slovākijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā) ⁽¹¹⁾;
 - ii) Komisijas īstenotos revīzijas iestāžu pārraudzības pasākumus kopumā un
 - iii) Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta, Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta un Enerģētikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus.

⁽⁹⁾ Paraugā iekļāva 180 darījumus, kas attiecas uz 168 reģionālās politikas projektiem (138 ERAF un 30 KF), deviņiem transporta un trīs enerģētikas projektiem (sk. **5.1. pielikumu**). No 168 reģionālās politikas darījumiem ERAF/KF projektos, 145 attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu un 23 – uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu. Paraugu atlasīja no visiem maksājumiem, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2012. gadā bija 1,9 miljardi EUR.

⁽¹⁰⁾ Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Čehijas Republika, Francija, Grieķija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija.

⁽¹¹⁾ Šī revīzijas iestāžu pārbaudes daļa, kas sākās 2010. gadā (sk. 2010. gada pārskata 4.37.–4.44. punktu), turpinājās 2011. gadā (sk. 2011. gada pārskata 5.35.–5.51. punktu). Laikposmā no 2010. gada līdz 2012. gadam pavisam revidēja 19 revīzijas iestādes 15 dalībvalstīs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.26. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.1. pielikumā**. No 180 Palātas revidētajiem darījumiem 88 (49 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka visiespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,8 % ⁽¹²⁾.

Vairāk nekā pusē no reģionālās politikas darījumiem pārbaudes dalībvalstu līmenī būtu novērsušas dažas no atklātajām kļūdām

5.27. Palāta uzskata, ka dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai 56 % reģionālās politikas darījumu, kuros bija kļūdas (skaitļos izsakāmas un/vai neizsakāmas), atklātu un izlabotu vismaz vienu vai vairākas kļūdas pirms izdevumu apliecināšanas Komisijai.

5.28. Tāpat kā iepriekšējā gadā nepilnības valsts iestāžu veiktajās pārbaudēs saistībā ar ERAF un KF īpaši atklājās "pirmā līmeņa pārbaudēs", kuras veic vadošās iestādes un starpniekstruktūras ⁽¹³⁾.

5.26. Komisija norāda, ka 2012. gada iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem trim gadiem saistībā ar pašreizējo plānošanas periodu. Kļūdu īpatsvara samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem izriet no nostiprinātiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā un no Komisijas stingras pārtraukumu/apturēšanu politikas piemērošanas, ja tiek konstatētas nepilnības. Komisija turpinās savas darbības vērst uz riskantākajām programmām un/vai dalībvalstīm un piemērot ātrus korektīvus pasākumus, ja tiks konstatētas nepilnības (skatiet arī atbildes uz 1.12. un 1.13. punktu).

Turklāt Komisija 2012. gadā kumulatīvi piemēroja vienotas likmes korekcijas visiem izdevumiem divās programmās Čehijā un Slovākijā. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir izdarījusi visu iespējamo un rīkojusies pilnībā ņemot vērā spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu tajā pašā finanšu gadā, kuram Palāta ir veikusi revīziju, Palāta, aprēķinot 2012. gada kļūdu īpatsvaru, nav ņēmusi vērā iepriekš minētās vienotas likmes korekcijas.

Komisija arī norāda uz kļūdu biežuma samazināšanos 2012. gadā līdz 49 % salīdzinājumā ar 59 % 2011. gadā.

5.27. un 5.28. Komisija stingri pārbauda šos gadījumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk attiecīgās sistēmas garantēs kļūdu labāku novēršanu pirms apliecināšanas.

Vadošajām iestādēm – pirms tās apliecina izdevumus – ir jāveic dokumentu pārbaudes attiecībā uz visiem atbalsta saņēmēju iesniegtajiem pieprasījumiem. Tomēr darbību pārbaudes uz vietas var tikt veiktas arī projekta īstenošanas vēlākā posmā, pēc apliecināšanas un līdz pat slēgšanas posmam, kas izskaidro to, kādēļ nevarēja konstatēt daļu no kļūdām Palātas paraugā. Kontroles sistēmas ietekme uz kļūdu īpatsvaru samazinājumu parasti ir novērojama tikai nākamajos gados pēc tam, kad ir īstenoti visi kontroles līmeņi.

⁽¹²⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3,7 % līdz 9,9 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

⁽¹³⁾ Sk. 2011. gada pārskata. 5.30. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Apzinoties vadības pārbažu ārkārtīgi svarīgo nozīmi, Komisija kopš 2010. gada veic mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmu vadības pārbaudēm, ja tā ir konstatējusi, ka nepilnības varētu netikt noteiktas laikus vai netikt noteiktas vispār. Šādu līdz 2012. gada beigām veikto revīziju rezultāti ir ietverti REGIO ĢD gada darbības pārskatā (skatiet 39. lpp.).

5.29. Atklātās kļūdas saistībā ar ERAF/KF transporta un enerģētikas politikas jomās galvenokārt attiecas uz

- a) publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu vai
- b) neattiecināmu izdevumu deklarēšanu, vai
- c) nepareizu finansējuma starpības aprēķinu ieņēmumus nesošiem projektiem, vai
- d) neatbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana veido gandrīz pusi no Palātas aplēstā kļūdu īpatsvara šīm politikas jomām

5.30. Publiskā iepirkuma noteikumi ir galvenais instruments, lai publiskie līdzekļi tiktu izlietoti ekonomiski un efektīvi un lai ES izveidotu iekšējo tirgu.

5.31. Palāta 2012. gadā pārbaudīja 247 publiskā iepirkuma procedūras, kas saistās ar līgumiem būvdarbu un pakalpojumu jomā un bija pamatā izdevumiem 180 darījumos, kurus Palāta pārbaudīja ⁽¹⁴⁾. Kopējā aplēstā līgumu vērtība revidētajos publiskajos iepirkumos bija aptuveni 6,3 miljardi EUR ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ Vairāk nekā pusei no Palātas revidētajām 247 publiskā iepirkuma procedūrām līguma vērtība pārsniedza robežvērtību, virs kuras jāievēro ES publiskā iepirkuma noteikumi, kas transponēti valstu tiesību aktos.

⁽¹⁵⁾ Šī summa ir piešķirto līgumu kopējie izdevumi, daļa no tiem ir apliecināta revidētajās izdevumu deklarācijās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.32. Tāpat kā iepriekšējos gados publiskā iepirkuma procedūras bija īpaši disponētas uz kļūdām⁽¹⁶⁾. Palāta konstatēja, ka 31 % no 180 revidētajiem darījumiem nebija ievēroti ES un/vai dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumi.

5.33. No revidētajiem darījumiem 12 % bija smagi šo noteikumu pārkāpumi (sk. 5.1. izcēlumu). Šīs kļūdas veido 51 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 52 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajās politikas jomās.

5.1. izcēlums. Piemēri par publiskā iepirkuma noteikumu smagiem pārkāpumiem

a) *Mākslīgs būvdarbu dalījums vairākos konkursos.* ERAF projekta ietvaros Vācijā modernizēja jūras ostu, un prāmju termināļa rekonstrukciju iedalīja trīs daļās. Taču visas šīs daļas pildīja vienas un tās pašas tehniskās un ekonomiskās funkcijas. Būvdarbus mākslīgi iedalīja sešos līgumos, no kuriem piecus piešķīra, izmantojot vienkāršotu procedūru. Ņemot vērā konkursā izsludināto būvdarbu raksturu, šādam konkurences ierobežojumam nav pamatojuma.

Līdzīgu gadījumu konstatēja ERAF projektā Polijā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.32. Publiskā iepirkuma kļūdas ir saistītas ar neatbilstību iekšējā tirgus noteikumiem un neattiecas tieši uz kohēzijas politiku, kā parādīts šā ziņojuma citās nodaļās. Jebkurā gadījumā Komisija turpina īstenot mērķtiecīgas darbības, lai novērstu un konstatētu neatbilstības gadījumus ar publiskā iepirkuma procedūrām. Komisija patlaban pārskata un saskaņo savus noteikumus dalītas pārvaldības jomā attiecībā uz vienotas likmes korekciju piemērošanu šādos neatbilstības gadījumos.

5.33. Komisija norāda, ka 22 no 180 revidētajiem projektiem konstatētās kļūdas veido vairāk nekā pusi no aprēķinātā kļūdu īpatsvara. Komisija uzsver, ka starp šiem projektiem ir divi gadījumi, kuros Komisija uzskata, ka uz Palātas konstatēto kļūdu jau ir attiecināta vienotas likmes finanšu korekcija, ko dalībvalsts piemērojusi programmas līmenī 2012. gadā (skatiet arī atbildi uz 5.26. punktu).

Kohēzijas politikā Komisija piemēro vienotas likmes korekcijas saskaņā ar COCOF pamatnostādņēm⁽¹⁾ un tādējādi aizsargā ES budžetu, ņemot vērā proporcionalitātes principu un faktisko konstatēto pārkāpumu būtību un smagumu.

Šīs vienotās likmes Komisija un valstu iestādes izmanto, piemērojot finanšu korekcijas par publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu, tostarp arī pārbaudot Palātas ziņotās kļūdas.

⁽¹⁶⁾ Sk. 2010. gada pārskata 4.26.–4.27. punktu un 2011. gada pārskata 5.31.–5.33. punktu.

⁽¹⁾ Pamatnostādnes finanšu korekciju noteikšanai, kuras par publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu jāveic attiecībā uz struktūrfondu vai Kohēzijas fonda līdzfinansējumiem, COCOF, 2007. gada 29. novembra paziņojums Nr. 07/0037/03.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) *Nepamatota tieša piešķiršana.* Francijā TEN-T projektā par ātrgaitas dzelzceļa līnijas būvniecību divus būvdarbu līgumus piešķīra tieši – uzņēmumam, kas jau iepriekš bija sniedzis līdzīgus pakalpojumus infrastruktūras pārvaldītājam. Šāda tieša piešķiršana neatbilda piemērojamajiem publiskā iepirkuma noteikumiem, un par līgumu bija jāriko konkurss.

Līdzīgus nepamatotus tiešas piešķiršanas gadījumus konstatēja ERAF projektos Polijā.

- c) *Nepareiza līgumslēgšanas tiesību piešķiršana, jo piešķiršanas kritēriji nav piemēroti pareizi.* ERAF projektā Apvienotajā Karalistē par universitātes paplašināšanu un biorafinēšanas demonstrācijas iekārtas piegādi līgumu sadalīja divās daļās. Taču novērtēšanas stadijā abas daļas vērtēja kopīgi, kas ietekmēja konkursa iznākumu. Tā rezultātā minēto līgumu piešķīra nepareizi.

Līdzīgu gadījumu konstatēja ERAF projektā Ungārijā.

5.34. Atklāja arī citas kļūdas konkursa un līgumslēgšanas procedūrās vēl 19 % no 180 revidētajiem darījumiem. Kļūdu piemēri: informēšanas un publicitātes noteikumu neievērošana, trūkumi konkursa specifikācijās un procedūras nepilnības piedāvājumu izvērtēšanā. Šīs kļūdas nav iekļautas Palātas veiktajā iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsē (sk. 5.26. punktu) ⁽¹⁷⁾.

5.34. Komisija pārbaudīs visas Palātas ziņotās kļūdas un attiecīgos un juridiskas iespējamības gadījumos piemēros finanšu korekcijas saskaņā ar saviem norādījumiem (skatiet atbildi uz 5.33. punktu).

Neattiecināmas izmaksas deklarētas 9 % no visiem Palātas revidētiem projektiem

5.35. Kad Komisijai tiek deklarētas izmaksas, valsts iestādes apstiprina, ka šīs izmaksas ir radušās atbilstīgi vairākiem īpašiem noteikumiem, kas izklāstīti ES regulās, valsts attiecināmības noteikumos, īpašos darbības programmas noteikumos, uzaicinājumos izteikt ieinteresētību, lēmumos, kas apstiprina projektus līdzfinansējumam, vai dotāciju nolīgumos.

⁽¹⁷⁾ Plašāka informācija par Palātas pieeju publiskajos konkursos konstatēto kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai ir izklāstīta 1.1. pielikuma 9.–11. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.36. Palāta konstatēja, ka neattiecināmas izmaksas ir deklarētas 9 % pārbaudīto darījumu. Šīs kļūdas veido 39 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 19 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajās politikas jomās (sk. 5.2. izcēlumu).

KOMISIJAS ATBILDES

5.36. Komisija norāda, ka ir svarīgi, lai atbalsta saņēmēji un programmu vadošās iestādes konsekventi piemērotu attiecināmības noteikumus. To var panākt ar apmācību un norādēm, kā arī – reģionālās politikas gadījumā – vadošajām iestādēm šīs zināšanas, kas iegūtas apmācībās un no norādēm, būtu jānodod visām struktūrām, kuras atbildīgas par fondu pārvaldību. Attiecībā uz reģionālo politiku, ja Komisija programmas līmenī konstatē sarežģītus noteikumus, tā arī attiecīgajai dalībvalstij sniedz ieteikumus par noteikumu vienkāršošanu.

Komisija turpinās vērst savas darbības uz programmu iestādēm, kurās ir konstatēti riski. Ņemot vērā 2014.–2020. gada programmas, Komisija dalībvalstīm sniegs ieteikumus par programmu attiecināmības noteikumu vienkāršošanu un regulās paredzēto vienkāršoto izmaksu iespēju efektīvu izmantošanu.

5.2. izcēlums. Deklarētu neattiecināmu izmaksu piemēri

a) *Izdevumi, kas deklarēti ārpus attiecināmības perioda.* TEN-T projektā Somijā automaģistrāles apvedceļa būvniecības plāna izstrādē izdevumu deklarācijā bija iekļauti seši rēķini par izdevumiem pirms attiecināmības perioda sākuma. Šos izdevumus Komisijai kļūdaini apstiprināja kā attiecināmus.

Līdzīgi gadījumi, kad izdevumi nebija attiecināmi, jo nebija ievērots attiecināmības periods, tika konstatēti ERAF projektos Grieķijā, Francijā un Austrijā.

b) *Pārmērīgas pārvaldības maksas.* ERAF projektā Apvienotajā Karalistē fondam, kas piešķir dotācijas un aizdevumus sociāliem uzņēmumiem ar ierobežotām finansiālām spējām, izmaksu deklarācijā algas un citi izdevumi bija nepareizi iekļauti kā personāla izmaksas, nevis pieprasīta pārvaldības maksa, (ko aprēķina kā procentu no tiešajām izmaksām), kā tas paredzēts ES regulās. Tā rezultātā izmaksu deklarācijā bija iekļauti pārmērīgi izdevumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Nepareizs finansējuma starpības aprēķins konstatēts gandrīz 8 % Palātas pārbaudīto darījumu

5.37. No ERAF un KF projektam piešķirtās ES palīdzības apmērs bija atkarīgs no projekta ieguldījumu izmaksām un no aplēstā neto ieņēmuma, kas sagaidāms nākotnē. Tālab ieņēmumus nesošiem projektiem ⁽¹⁸⁾ pirms projekta apstiprināšanas ir jāanalizē nākotnē sagaidāmie ieņēmumi un ieguldījumu izmaksas. "Finansējuma starpība" ir ieguldījumu izmaksas, no kurām atņem projekta paredzamos neto ieņēmumus konkrētā atsaucē laikposmā, un projekta atlikusī vērtība.

5.38. Palāta konstatēja gadījumus, kuros ieņēmumus nesošiem projektiem, finansējuma starpība bija novērtēta nepareizi. Šajos gadījumos nebija ņemti vērā gaidāmie ienākumi no ieguldījuma vai arī tika izmantotas ļoti augstas izmaksu aplēses. Tāpat, iespējams, nebija ņemta vērā atlikusī vērtība. Vadošās iestādes šīs problēmas nebija atklājušas, kad apstiprināja projektu līdzfinansēšanai un/vai apstiprināja maksājumus projektam.

5.39. Pārmērīgi augstu izdevumu deklarēšana nepareiza finansējuma starpības aprēķina dēļ tika konstatēta 1 % revidēto darījumu. Šīs kļūdas veido 5 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 5 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajās politikas jomās (sk. 5.3. izcēlumu). Vēl 7 % projektu Palāta kļūdas neizsaka skaitļos. Tas ir tāpēc, ka vai nu projekta apstiprināšanas datumā nebija skaidri Komisijas norādījumi, vai arī tāpēc, ka projekti vēl nebija pabeigti.

KOMISIJAS ATBILDES

5.38. un 5.39. Attiecībā uz nekvantificējamām kļūdām Komisija uzsver, ka:

- ir viens gadījums, kurā tā neuzskata, ka atlīdzināšana no valsts veselības aprūpes sistēmas ir ieņēmumi finansējuma starpības aprēķināšanai,
- attiecībā uz Kohēzijas fonda projektiem 2000.–2006. gada periodā, kuri līdzfinansēti pirms 2003. gada, regulā bija paredzēts ieņēmumus ņemt vērā, bet nebija minēta nekāda konkrēta metode šim mērķim, turklāt par vienlīdz svarīgu bija noteikta nepieciešamība arī sekmēt principu "piesārņotājs maksā", kas netieši norādīja uz lielākiem ieņēmumiem attiecīgajiem projektiem. Turklāt regulā bija minēta nepieciešamība izstrādāt šādas metodes sadarbībā ar katru attiecīgo dalībvalsti. Tāpēc pirms 2003. gada piemērotās metodes, lai ņemtu vērā ieņēmumus, vienlaikus sekmējot principu "piesārņotājs maksā", var atšķirties no patlaban piemērojāmām metodēm, un tas nav piemērojamo noteikumu pārkāpums.

⁽¹⁸⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 55. pantu: "Projekts, no kura gūst ieņēmumus, ir jebkura darbība, kas ir saistīta ar ieguldījumiem infrastruktūrā, kuras izmantošanas maksu tieši sedz lietotāji, vai jebkura darbība, kas ietver zemes vai ēku pārdošanu vai iznomāšanu vai jebkādu citu pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību."

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.3. izcēlums. Piemēri par nepareizu finansējuma starpības aprēķinu projektiem, no kuriem gūst ieņēmumus

Izmantotas nepamatoti augstas izmaksu aplēses. Portugālē KF projektā par pilsētas dzeramā ūdens tīkla rekonstrukciju saņēmējs izmaksu un ieguvumu analīzē gaidāmās personāla izmaksas novērtēja pārāk augstu. Tā rezultātā finansējuma starpība bija nepamatoti liela.

Līdzīgus pārmērīgi augstu izmaksu izmantošanas gadījumus izmaksu un ieguvumu analīzē konstatēja ERAF un KF projektos Apvienotajā Karalistē, Polijā un Spānijā.

Neatbilstība valsts atbalsta noteikumiem 3 % projektu

5.40. Valsts atbalsta noteikumi nodrošina to, ka dalībvalstu intervences pasākumi nerada konkurences un tirdzniecības izkropojumus Eiropas Savienībā. Projektiem ir jāatbilst šiem valsts atbalsta noteikumiem ⁽¹⁹⁾.

5.41. No 180 Palātas revidētajiem darījumiem 3 % līdzfinansēto projektu neatbilda valsts atbalsta noteikumiem. Gadījumos, kad Palāta varēja konstatēt, ka tas bija par iemeslu nepareizam ES finansējumam, kļūdas izteica skaitļos. Šīs skaitļos izteiktās kļūdas veido 5 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 9 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajās politikas jomās. Palātas kļūdu īpatsvara aprēķinā nav ņemti vērā pārējie valsts atbalsta noteikumu neievērošanas gadījumi, kuros šajā posmā nebija iespējams izteikt skaitļos ietekmi uz ES finansējumu (sk. 5.4. izcēlumu). Eiropas Savienības Tiesas nolēmums 2011. gadā apstiprināja, ka valsts atbalsta noteikumi attiecas arī uz komerciāli vadītiem infrastruktūras projektiem ⁽²⁰⁾.

5.41. Komisija piekrīt, ka atbilstība valsts atbalsta noteikumiem ir programmu attiecināmības nosacījums. Tomēr, kā tas ir arī turpmāk 5.4. izcēlumā sniegtajā Grieķijas piemērā, pienākums paziņot infrastruktūras projektus bija juridiski neskaidrs līdz 2011. gada Tiesas Leipzig/Halle judikatūrai (ko pārsūdzēja ar galīgo spriedumu tikai 2013. gadā). Lai dalībvalstīm un atbalsta saņēmējiem nodrošinātu skaidrojumu attiecībā uz sprieduma praktisko ietekmi, Komisija 2012. gada novembrī izdeva skaidrojošu norādi un iesniedza to COCOF. Komisija uzskata, ka saskaņā ar šīm norādēm infrastruktūras projektu nepaziņošana pirms 2012. gada novembra nav pārkāpums.

⁽¹⁹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta 1. punkts par valsts atbalstu.

⁽²⁰⁾ Lieta T – 443/08 *Freistaat Sachsen und Land Sachsen-Anhalt/Komisija* un lieta T-455/08 *Mitteldeutsche Flughafen AG un Flughafen Leipzig-Halle GmbH/Komisija*, kā arī 2011. gada 24. marta spriedums, kuru apstiprina Tiesas 2012. gada 19. decembra spriedums lietā C-288/11P.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.4. izcēlums. Valsts atbalsta noteikumiem neatbilstošu projektu piemēri

Valsts atbalsts nav paziņots Komisijai. ERAF projektā Grieķijā saistībā ar ostas iekārtu būvi bija izmantots valsts atbalsts ⁽²¹⁾. Par projektu netika paziņots Komisijai, kā tas prasīts LESD 108. pantā, tādējādi nav novērtēta tā saderība ar iekšējo tirgu.

Līdzīgus gadījumus konstatēja ERAF projektos Vācijā un Apvienotajā Karalistē.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas noslēguma maksājumus atklātās kļūdas

5.42. Iepriekšējos gados Palāta atzīmēja, ka slēgšanas dokumenti, kas nav uzticami (piemēram, izbeigšanas deklarācija), var radīt nepareizus izdevumus, kas nepamatoti tiek atlīdzināti, ja vien Komisija neveic attiecīgus pasākumus, lai atklātu un atrisinātu problemātiskos jautājumus ⁽²²⁾.

5.43. Šā gada atlasītajā paraugā bija iekļauti divu darbības programmu (Austrijā un Polijā) noslēguma maksājumi un septiņi KF projekti (Spānijā) par 2000.–2006. gadu, no kuriem revidēja 22 ERAF un KF projektus. Šajos 22 projektos Palāta 12 projektos konstatēja kļūdas. Vienā ERAF darbības programmā Palāta konstatēja, ka ne visi izdevumi noslēguma maksājumos ir bijuši pareizi (Austrijā). Taču Komisija 2012. gadā šo darbības programmu slēdza, neizdarot nekādas finanšu korekcijas. Attiecībā uz septiņiem KF projektiem Spānijā finanšu korekcijas Palātas atklātajām kļūdām netika piemērotas.

5.42. Komisija bija konstatējusi un analizējusi nepilnības izbeigšanas deklarācijās vēl pirms Palātas revīzijas, kas tika veikta slēgšanas procesa agrīnā posmā ⁽²⁾. Komisija šīs nepilnības risināja slēgšanas procesa turpmākajos posmos, un ir veikts papildu revīzijas darbs pēc slēgšanas dokumentu sākotnējā novērtējuma. Attiecīgos gadījumos piemēroja finanšu korekcijas.

5.43. Komisija pārbaudīs slēgtajā programmā konstatētās kļūdas un norāda, ka tā var piemērot finanšu korekcijas trīs gadus pēc programmas oficiālās slēgšanas, ja tiek konstatētas atlikušas kļūdas.

Komisija 2013. gada aprīlī Eiropas Parlamentam iesniedza pārskata ziņojumu par finanšu korekcijām, ko īstenojusi Komisija un ko paziņojušas dalībvalstis attiecībā uz 2000.–2006. gada perioda programmām. Ziņojumā norādīts, ka korekcijas sasniedza vismaz 5,6 % (EUR 7,3 miljardus) no ERAF piešķirumiem par plānošanas periodu līdz 2012. gada 31. decembrim (un 6,2 % jeb EUR 8,1 miljardu līdz 2013. gada 31. martam) ⁽³⁾.

Saistībā ar septiņiem Kohēzijas fonda projektiem, kas minēti Palātas apsvērumā, Komisija norāda uz savu atbildi 5.39. punktā un papildus uzsver, ka nebija piemērojamā tiesiskā regulējuma pārkāpumu, kuri pamatotu jebkādu finanšu korekciju.

⁽²¹⁾ Saskaņā ar LESD 107. pantu.

⁽²²⁾ Sk. 2011. gada pārskata 5.52.–5.64. punktu.

⁽²⁾ Skatiet 2011. gada ziņojumu, Komisijas atbildes uz 5.57. un 5.58. punktu.

⁽³⁾ 2013. gada 12. aprīļa ARES(2013) 689652 Eiropas Parlamentam un 2013. gada 14. maija ARES(2013) 1044808 Eiropas Revīzijas palātai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Revīzijas iestādes

5.44. ERAF/KF un ESF 434 darbības programmām 2007.–2013. gada plānošanas periodā 27 dalībvalstīs ir izveidotas 112 revīzijas iestādes (sk. 5.10. un 5.13. punktu) ⁽²³⁾.

5.45. Kohēzijas jomā revīzijas iestāžu gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi sniedz informāciju par ES izdevumu pareizību saistībā ar ERAF/KF un ESF par 2007.–2013. gada plānošanas periodu ⁽²⁴⁾. Komisijai 2012. gadā kopā iesniedza 198 gada kontroles ziņojumus un gada atzinumus ⁽²⁵⁾ par 317 ERAF/KF un 117 ESF darbības programmām ⁽²⁶⁾.

5.45. Revīzijas iestādēm ir ļoti svarīga nozīme ticamības veidošanas procesā, sākot no plānošanas perioda sākuma un sistēmu izveides. Pēc tam tās katru gadu Komisijai sniedz revīzijas atzinumu par pārvaldības un kontroles sistēmu darbību, vienmēr saskaņā ar revīzijas stratēģiju pamatojoties uz pārvaldības un kontroles sistēmu revīzijām un uz īstenoto darbību paraugiem. Regulā Komisijai ir paredzēta iespēja paļauties uz revīzijas iestādes darbu, lai konkrētos nosacījumos gūtu ticamības pārliecību (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pants).

Komisija cieši sadarbojas ar revīzijas iestādēm un veic koordināciju ar tām, kā arī ir sākusi pārskatīt to metodikas un revīziju rezultātus jau 2009. gadā. Tas ir veicinājis spēju veidošanu, jo šīs iestādes ar Komisijas atkārtošanas darba starpniecību ir saņēmušas konsultācijas, norādes un ieteikumus.

Savos 2012. gada darbības pārskatos REGIO ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (turpmāk – EMPL ĢD) detalizēti analizēja revīzijas iestāžu 2012. gada kontroles ziņojumos sniegto revīzijas informāciju un rezultātus (skatiet REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskata 33.–37. lpp. un EMPL ĢD 2012. gada darbības pārskata 35.–39. lpp.).

⁽²³⁾ No šīm 112 revīzijas iestādēm 63 ir atbildīgas par ERAF / KF un ESF darbības programmu revīziju savās dalībvalstīs vai kādā konkrētā reģionā. Šīs "vairāku fondu" revīzijas iestādes atbild par 344 no 434 attiecīgajām darbības programmām, un finanšu izteiksmē tās revidē 89 % no kopējā budžeta (ES un valsts publiskā un privātā finansējuma kontekstā).

⁽²⁴⁾ Katra revīzijas iestāde var sagatavot vienu vai vairākus gada kontroles ziņojumus, kuri savukārt var attiekties uz vienu vai vairākām darbības programmām.

⁽²⁵⁾ Gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi balstās uz revīzijas iestāžu konstatējumiem saistībā ar izdevumiem, kas apliecināti Komisijai iepriekšējā ES finanšu gadā (sk. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 62. panta 1. punkta d) apakšpunktu).

⁽²⁶⁾ Par 13 ERAF darbības programmām revīzijas iestādes līdz 2013. gada martam vēl nebija sniegušas gada kontroles ziņojumus un gada atzinumus par 2012. gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Palātas īstenotā četru revīzijas iestāžu pārbaude

5.46. Atsevišķu galveno prasību pārbaudes rezultāti un četru pārbaudīto revīzijas iestāžu – Apvienotās Karalistes (Anglijas), Beļģijas (Valonijas), Maltas un Slovākijas – kopvērtējums ir sniegts **5.2. pielikumā**. Palāta īpašu uzmanību pievērša gada kontroles ziņojumiem un gada atzinumiem un tai revīzijas iestāžu darba daļai, kurai bija tieša un nozīmīga ietekme uz to secinājumiem.

5.47. Katrā no pārbaudītajām revīzijas iestādēm Palāta pārbaudīja

- a) organizatorisko kārtību un revīzijas metodes;
- b) darba dokumentus divām sistēmu revīzijām;
- c) darba dokumentus paraugam, kurā bija iekļautas 20 darbību revīzijas, tostarp Palāta atkārtoti veica vismaz piecas no minētajām 20 revīzijām;
- d) 2012. gada kontroles ziņojumus un gada atzinumus līdz ar saistītajiem darba dokumentiem.

5.48. Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta konstatēja, ka visu četru revīzijas iestāžu organizatoriskā struktūra pamatos atbilst ES regulām. Tas pats attiecās uz sistēmu revīzijā izmantoto revīzijas metodoloģiju. Tomēr Palāta konstatēja trūkumus veidā, kādā revīzijas iestādes veic darbību un sistēmu revīzijas un/vai attiecīgi ziņo par šiem rezultātiem Komisijai ⁽²⁷⁾.

5.49. No četrām pārbaudītajām revīzijas iestādēm Palāta novērtēja trīs kā daļēji efektīvas un vienu kā neefektīvu. Palāta uzskata, ka revīzijas iestādēm, kas tika novērtētas kā daļēji efektīvas, gada kontroles ziņojumi pilnībā neatbilda noteikumiem un/vai ka Palātas atkārtotajās darbību revīzijās ir konstatētas problēmas, ko revīzijas iestādes iepriekš nebija atklājušas.

5.46. Kopš pašreizējā plānošanas perioda sākuma Komisija ir veikusi 269 revīzijas apmeklējumus, lai pilnībā vai daļēji pārbaudītu 41 ERAF/Kohēzijas fonda (turpmāk – KF) revīzijas iestādes darbu, kas ietver 96 % no ERAF/KF kopējā piešķiruma, un 84 Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) revīzijas iestādes, kuras ietver 99 % no ESF kopējā piešķiruma. Šis darbs ietvēra četras Palātas revidētās revīzijas iestādes. Komisija lielāko daļu revidējamo revīzijas iestāžu izvēlējās, pamatojoties uz reizi gadā atjauninātu riska novērtējumu, kas vairāku laika gaitā pārbaudītu riska kritēriju starpā ietver programmu piešķirumus.

5.49. Pamatojoties uz vairāku gadu laikā apkopotajām revīzijas liecībām, Komisija uzskata, ka tā var paļauties uz šo četru labi funkcionējošo revīzijas iestāžu darbu saistībā ar savu ticamības procesu (skatiet arī Komisija atbildes uz 6.30. un 6.31. punktu).

⁽²⁷⁾ Sk. 2011. gada pārskata 5.43. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

5.50. Komisija 2012. gadā turpināja savu aptauju par revīzijas iestāžu darba ticamību un to atbilstību ES regulām ⁽²⁸⁾. Komisija revīzijas iestāžu darbā atklāja Palātas konstatējumiem vai iepriekšējo gadu konstatējumiem līdzīgas nepilnības (sk. 5.48. un 5.49. punktu) ⁽²⁹⁾.

5.51. Turklāt dokumentu pārbaudē par katru ERAF/KF un ESF darbības programmu Komisija pārbaudīja informāciju, kuru revīzijas iestādes bija iekļāvušas savos gada kontroles ziņojumos un gada atzinumos ⁽³⁰⁾. Ja Komisija uzskata, ka revīzijas iestādes paziņotais kļūdu īpatsvars darbības programmai (vai darbības programmu grupai) ir ticams un reprezentatīvs, Komisija to var apstiprināt vai, pamatojoties uz papildu informāciju, pārrēķināt. Ja Komisija uzskata, ka paziņotais kļūdu īpatsvars nav ticams, tā piemēro vienotu kļūdu īpatsvaru (starp 2 % un 25 %), atkarībā no darbības programmai veiktā riska novērtējuma.

5.52. Palātas konstatējumi, kas balstās uz Komisijā pieejamu informāciju un no revīzijas iestādēm pieprasītajiem papildu datiem par visiem trim fondiem (ERAF/KF un ESF), ir šādi ⁽³¹⁾:

5.50. Komisija norāda uz savu atbildi uz 5.46. punktu, kurā tā sniedz informāciju par revīzijas apmeklējumiem, kas veikti kohēzijas politikas jomā kopš 2009. gada. Izziņas darbs attiecībā uz revīzijas iestādēm joprojām ir galvenais izziņas darbs saskaņā ar Komisijas pašreizējo revīzijas stratēģiju. REGIO ĢD un EMPL ĢD turpina savu revīzijas darbu ar 102 papildu revīzijas apmeklējumiem līdz 2014. gada vidum.

5.51. Komisija uzsver, ka gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu analīze ir svarīgākā daļa no ticamības veidošanas procesa, kas apliecina iekšējo kontroles deklarāciju gada darbības pārskatā, kurā Komisija ziņo par savas analīzes rezultātiem (skatiet, piemēram, REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskata 33.–35. lpp. un 9. pielikumu, kā arī EMPL ĢD 2012. gada darbības pārskata 35.–38. lpp. un 8. pielikumu).

Attiecībā uz ziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību un reprezentativitāti skatiet atbildi uz 5.52. punkta otro ievilkumu.

5.52.

⁽²⁸⁾ Kopumā kopš 2009. gada Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD pārbaudīja 62 no 112 revīzijas iestādēm. Šīs revīzijas iestādes atbild par 257 ERAF/KF darbības programmām no 317 un par 48 ESF darbības programmām no 117. Uz šīm pārbaudītajām revīzijas iestādēm četru gadu laikā attiecas 95 % ERAF/KF un 55 % ESF budžeta (ES un valsts publiskā un privātā finansējuma kontekstā) par 2007.–2013. gada plānošanas periodu.

⁽²⁹⁾ Sk. 2010. gada pārskata 4.42. punktu un 2011. gada pārskata 5.45. punktu.

⁽³⁰⁾ Īpašos gadījumos, lai iegūtu papildu informāciju, dokumentu pārbaudi papildina revīzijas iestāžu apmeklējumi uz vietas.

⁽³¹⁾ Palāta pārbaudīja 138 ERAF/KF un ESF darbības programmas, lai noskaidrotu, vai Komisijas apstiprinātais kļūdu īpatsvars, par ko paziņoja revīzijas iestādes, bija efektīvs, pārbaudot revīzijas iestāžu sniegtās informācijas precizitāti un ticamību. Par šīm darbības programmām atbild 27 no 62 revīzijas iestādēm, par kurām Komisija pēdējos trīs gadus ir veikusi īpašu aptauju (sk. 5.50. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Komisijas tvērums ir ierobežots, lai apstiprinātu un vajadzības gadījumā pielāgotu kļūdu īpatsvarus, ko revīzijas iestādes norādījušas savos gada kontroles ziņojumos, jo revīzijas iestādēm nav pienākuma sniegt Komisijai informāciju par savām darbību revīzijām ⁽³²⁾;
- Palāta konstatēja, ka no 138 pārbaudītajām darbības programmām Komisijai nebija pietiekamas informācijas par 51 programmu, lai apstiprinātu (vai pārrēķinātu) revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru, novērtējot gada kontroles ziņojumus. Piemēram, gadījumos, kad gada kontroles ziņojumā norādītie revidētie izdevumi pilnībā neatbilda darbības programmu izdevumiem gadā vai gada kontroles ziņojumā paziņoto kļūdu īpatsvarus revīzijas iestāde nebija aprēķinājusi precīzi;

KOMISIJAS ATBILDES

- Komisija katra gada sākumā analizē visus gada kontroles ziņojumus un revīzijas atzinumus, ko iesniegušas valstu revīzijas iestādes. Turklāt Komisija ņem vērā visu valsts revīziju rezultātus, kas no revīzijas iestādēm saņemti gada laikā, kā arī citus Komisijas un Palātas revīziju rezultātus. Lai vēl vairāk uzlabotu ziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību, kā arī pamatojoties uz šaubām vai konstatētajiem riskiem, 2013. gadā Komisijas dienesti veica faktu vākšanas misijas uz vietas attiecībā uz ERAF/KF (11 misijas 9 dalībvalstīs) un uz ESF (15 dalībvalstīs), lai apkopotu papildu pierādījumus un iegūtu paskaidrojumus par iesniegtajiem gada kontroles ziņojumiem, it sevišķi par kļūdu īpatsvaru aprēķināšanas metodiku. Dažos gadījumos misijas nodrošināja stabilu pamatu kļūdu īpatsvaru pārrēķināšanai. Komisija arī rakstiski pieprasīja papildu informāciju no dažām revīzijas iestādēm, kuras to sniedza.

Šīs analīzes rezultāts ir ticamības veidošanas procesa svarīgākais avots, kā paskaidrots gada darbības pārskatos.

Tādējādi Komisija uzkrāja plašas zināšanas par riskiem, kas saistīti ar katru revīzijas iestādi.

- Komisija norāda, ka 51 Palātas minētā programma atbilst 9 revīzijas iestāžu darbam no kopā 112 revīzijas iestādēm, kas atbild par ERAF, ESF un KF. Komisija arī norāda, ka tehniskā problēma, kas minēta saistībā ar 31 Francijas programmu, nemaina revīzijas iestādes un Komisijas novērtējumu.

Komisija uzsver, ka attiecīgā gadījumā piemēroja vienotās likmes, ja Komisija paziņotos kļūdu īpatsvarus nenovērtēja kā ticamus. Attiecībā uz 14 programmām, kuru gadījumā vienoto likmi nepiemēroja, Komisija uzskatīja, ka paziņotais kļūdu īpatsvars ir ticams, un norāda, ka parauga kļūdu īpatsvaru izmantošana, pamatojoties uz nestatistiskiem paraugiem, regulā ir paredzēta nelielu darbību datu kopu gadījumā.

Tie ir vienīgie pieejamie rādītāji, lai aplēstu vispārējo risku saistībā ar attiecīgajām programmām, tādēļ Komisija tos izmanto ticamības procesam. Šādos gadījumos Komisija arī ņem vērā datu kopas raksturlielumus un revīzijas aptvērumu. Komisija 2012./2013. gadā ir aktīvi veicinājusi statistiskas izlases izmantošanu un 2013. gada aprīlī ir atjauninājusi savas norādes par izlasi, lai statistiskas izlases izmantošana būtu iespējama pat nelielu darbību datu kopu gadījumā nolūkā iegūt reprezentatīvus rezultātus.

⁽³²⁾ Sk. arī 2011. gada pārskata 5.50. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- 16 no 138 darbības programmām revīzijas iestāžu paziņotie kļūdu īpatsvari nebija reprezentatīvi (t.i., šie īpatsvari, atlasot paraugu, nav balstīti ne uz statistisku, ne uz kādu citu oficiālu pieeju (neietverot statistiku) atbilstīgi Komisijas norādījumiem). Lai šādus kļūdu īpatsvarus neattiecinātu uz visu darbības programmu kopumā, Komisijai nevajadzētu izmantot to savā ticamības nodrošināšanas procesā. Palāta konstatēja, ka no 16 darbības programmām Komisija tikai divos gadījumos ir izmantojusi vienoto likmi atbilstīgi prasībām;
- Palāta pārrēķināja (ievērojot daudzgadu finanšu korekcijas), ka no 138 darbības programmām piecās kļūdu īpatsvars ir virs 2 %.

Saistībā ar iepriekš minēto ir svarīgi norādīt, ka tad, kad Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņotos īpatsvarus, tā izmanto visas ieviestās revīzijas procedūras, ja rodas šaubas par paziņoto kļūdu īpatsvaru precizitāti un/vai ticamību: rakstiski un mutiski jautājumi revīzijas iestādēm, faktu vākšanas misijas un/vai no revīzijas iestādēm saņemtas papildu informācijas analīze, vajadzības gadījumā ietverot atsevišķu revīziju rezultātus. Pamatojoties uz šo informāciju, gada kontroles ziņojumos norādītos kļūdu īpatsvarus korigēja 21 % no ERAF/KF un 15,4 % no ESF programmām. Turklāt paziņotos kļūdu īpatsvarus attiecībā uz 11 % no ERAF/KF un ESF programmām neuzskatīja par ticamiem, tādēļ Komisija tos aizstāja ar vienotajām likmēm (skatiet REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskata 35. lpp. un EMPL ĢD 2012. gada darbības pārskata 37. lpp.).

Komisija norāda, ka papildu skaidrojumu attiecībā uz revīzijas iestāžu paziņotajiem kļūdu īpatsvariem saistībā ar ESF tā sniegusi savā atbildē uz 6.40. punkta a) apakšpunktu.

- Komisija atzinīgi vērtē to, ka Palāta ir izdarījusi tādus pašus secinājumus visos gadījumos, izņemot 5 no 138 pārbaudītajiem gadījumiem. Šie gadījumi attiecas uz divām revīzijas iestādēm. Attiecībā uz šiem pieciem gadījumiem Komisija nepiekrīt un apstiprina savu novērtējumu saskaņā ar 2012. gada darbības pārskatā norādīto paskaidrojumu, ko pēc padziļinātas analīzes sniegušas attiecīgās revīzijas iestādes.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

It sevišķi četru Nīderlandes programmu gadījumā, kuras pārgrūpētas vienā paraugā, Komisija uzskatīja, ka projekts, kurā 2012. gadā gan revīzijas iestāde, gan pašas Komisijas revīzija konstatēja kļūdu, bija izņēmuma rakstura un to nevajadzēja atlasīt finansēšanai. Valsts iestādes piekrita ieturēt izdevumus, kas saistīti ar visu projektu, un tādējādi arī saistītos nepareizos izdevumus 2012. gada nogalē. Tāpēc Komisija uzskata, ka šie izdevumi nav jāiekļauj paredzamā kļūdu īpatsvara aprēķinā. Attiecībā uz Vācijas programmu Komisija uzskata, ka, ņemot vērā to izdevumu daļu, kuru izslēdza no revīdējamās datu kopas, ietekme uz kļūdu īpatsvaru būtu bijusi ļoti ierobežota.

Tāpēc Komisija uzskata, ka ir pareizi īstenojusi savu uzraudzības uzdevumu attiecībā uz revīzijas iestāžu paziņotajiem kļūdu īpatsvaram.

Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude

5.53. Palāta novērtēja Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD 2012. gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas. Konkrēti, saistībā ar 2012. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta

- a) novērtēja atrunas par 2012. gadu un
- b) pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi apdraudētās summas.

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts

5.54. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts savā 2012. gada darbības pārskatā aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 2,2 % līdz 5,0 % 2012. gadā apstiprināto starpposma maksājumu un galīgo maksājumu ERAF un KF attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu ⁽³³⁾.

5.55. Šī aplēse, ko Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts aprēķināja un iekļāva savā 2012. gada darbības pārskatā, pamatojas uz kļūdu īpatsvaram, par ko revīzijas iestādes ziņoja saistībā ar 2011. gada izdevumiem ⁽³⁴⁾. Tā pārsniedz Komisijas noteikto būtiskuma sliekšni 2 % un atbilst Palātas sniegtajam novērtējumam par 2011. gadu šajā politikas jomā ⁽³⁵⁾.

5.55. Komisija piekrīt, ka REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskatā norādītais riska līmenis ir salīdzināms ar Palātas rezultātiem tās 2011. gada darbības pārskatā.

⁽³³⁾ Attiecībā uz 2011. gadu Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts aplēsa, ka starpposma un galīgo maksājumu maksājumu kļūdu risks ir no 3,1 % līdz 6,8 %.

⁽³⁴⁾ Saskaņā ar nozaru regulām kļūdu īpatsvari, ko revīzijas iestādes paziņoja Komisijai 2012. gada decembrī, pamatojas uz 2011. gadā deklarētajiem izdevumiem.

⁽³⁵⁾ Sk. 2011. gada pārskata 5.28. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.56. Salīdzinājumā ar 2011. gadu 2012. gadā ir samazinājis to darbības programmu skaitu, par kurām Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts bija formulējis atrunu, un ir samazinājusies to aplēstā finansiālā ietekme⁽³⁶⁾. Tas ir galvenokārt tādēļ, ka Komisija noteica mazāku apdraudēto summu, pamatojoties uz revīzijas iestāžu 2012. gada kontroles ziņojumos norādītajiem kļūdu īpatsvoriem.

5.57. Palāta uzskata, ka Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātam vajadzēja formulēt atrunu par vēl piecām darbības programmām (sk. 5.52. punktu).

5.58. Novērtējot darbības programmas, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts ņem vērā arī daudzgadu kumulatīvo atlikušo risku (ko aprēķina Komisija, ievērojot veiktās finanšu korekcijas ES un valsts līmenī kopš plānošanas perioda sākuma). Tomēr Komisijai nav pietiekamas informācijas par to, vai dalībvalstu ieviestās sistēmas finanšu korekciju piemērošanai ir efektīvas. Tādējādi ir risks, ka Komisijas gada darbības pārskatā sniegtais novērtējums par atsevišķām darbības programmām nav pietiekami pamatots.

5.59. Palātas pieeja savās revīzijās ņemt vērā finanšu korekcijas ir izklāstīta 1. nodaļas 1.19.–1.35. punktā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.56. Kā norādīts REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskata kopsavilkumā, atrunu skaita samazinājumu galvenokārt izskaidro dalībvalstīs veiktie korektīvie pasākumi un Komisijas finanšu korekciju piemērošana (skatiet 2012. gada darbības pārskata 46.–49. lpp.). REGIO ĢD ievērotā stingrā politika attiecībā uz brīdinājumiem, pārtraukumiem, apturēšanu un finanšu korekcijām ir sekmējusi uzlabojumus pārvaldības un kontroles sistēmās.

5.57. Komisija norāda uz savu atbildi uz 5.52. punktu, kas apstiprina, ka nevienā no pieciem gadījumiem nebija iemesla paredzēt atrunu. Attiecībā uz četrām no šīm programmām, kas pārgrupētas vienā paraugā, kļūdu īpatsvars tika koriģēts 2012. gadā, tādēļ tas nav jāiekļauj paredzamā kļūdu īpatsvara aprēķinā. Attiecībā uz piekto programmu Komisija uzskata, ka, ņemot vērā to izdevumu daļu, kuru izslēdza no revīdējamās datu kopas, ietekme uz kļūdu īpatsvaru būtu bijusi ļoti ierobežota.

5.58. Kopš 2011. gada Komisijas dienesti pēc budžeta izpildes apstiprinātājiestādes pieprasījuma ir veikuši uz risku pamatotas revīzijas finanšu korekciju reģistrēšanas un ziņošanas sistēmās. Rezultātā Komisija katru gadu ir vairojusi informāciju par šo sistēmu darbību dalībvalstīs un pieprasījusi vajadzības gadījumā uzlabot attiecīgās sistēmas (skatiet kopsavilkuma ziņojumu, kas nosūtīts budžeta izpildes apstiprinātājiestādei un Eiropas Revīzijas palātai 2013. gadā)⁽⁴⁾. Turklāt revīzijas iestādes pašas veic revīzijas attiecībā uz apliecinātājiestāžu darbībām un rezultātus ziņo Komisijai, kas šo informāciju ņem vērā savā novērtējumā.

5.59. Komisija ir veikusi visus vajadzīgos pasākumus saskaņā ar Līgumu un regulām, lai aizsargātu ES budžetu.

Komisija norāda, ka, lai gan tā ir izdarījusi visu iespējamo un rīkojusies pilnībā ņemot vērā spēkā esošās regulas tajā pašā finanšu gadā, kuram Palāta ir veikusi revīziju, Čehijas un Slovākijas programmām piemērotās vienotas likmes korekcijas nav ņemtas vērā, nosakot 2012. gada kļūdu īpatsvaru.

Skatiet Komisijas atbildi uz 5.26. punktu un 1.2. izcēlumu.

⁽³⁶⁾ Atsevišķu atrunu skaits par darbības programmām samazinājās no 146 2011. gadā līdz 85 2012. gadā. Šie skaitļi ietver pilnībā un daļēji skaitļos izteiktas atrunas par darbības programmām, kurās starpposma un galīgos maksājumus apstiprināja gada laikā (2011. gadā 121 un 2012. gadā 61), un par darbības programmām, kurās šādi maksājumi netika veikti (2011. gadā 25 un 2012. gadā 24). Turklāt par 85 agrāk minētām atrunām Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts ir formulējis atrunas četrām darbības programmām saskaņā ar IPA programmu. 2011. gadā tika formulētas divas atrunas saistībā ar IPA programmu.

⁽⁴⁾ 2013. gada 4. janvāra ARES(2013) 5521.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts***5.60.** Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts

- formulēja atrunas par attiecīgi 23 % un 57 % no visām gada laikā apstiprinātajām maksājumu apropriācijām;
- aplēsa, ka kļūdas bija apmēram 4,6 % no 2012. gadā apstiprinātajiem maksājumiem saistībā ar Sesto un Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai, un
- pamatojoties uz atlikušo kļūdu īpatsvaru, šie ģenerāldirektorāti lēš, ka to atrunu ietekme ir 2,5 % no 2012. gadā izdarītajiem maksājumiem saistībā ar pētniecības pamatprogrammām.

5.61. Palāta 2012. gadā konstatēja skaitļos izsakāmas kļūdas sešos no astoņiem revidētajiem TEN-T projektiem (75 %). Taču Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts nav formulējis atrunu par TEN-T programmu saistībā ar neatbilstību ES un valsts iepirkuma noteikumiem. Palāta norāda arī uz to, ka Enerģētikas ģenerāldirektorāts ir formulējis šādu atrunu attiecībā uz Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai (EEPEA), kur Palāta konstatēja līdzīgas problēmas ⁽³⁷⁾.

5.61. Komisija uzskata, ka Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts (turpmāk – MOVE GD) šajā saistībā ir ievērojis pastāvīgos norādījumus attiecībā uz 2012. gada darbības pārskatu (ats. ARES(2012) 1240233, 7.4. punkts) un ka nebija nekāda iemesla paredzēt atrunu TEN-T programmām. Saistībā ar saviem uzraudzības pienākumiem attiecībā uz Eiropas Transporta tīkla izpildāgentūru MOVE GD ņēma vērā visu tā rīcībā esošo informāciju, arī 2011. gada Revīzijas palātas ziņojumu un šīs izpildāģentūras ticamības apgalvojumus.

Attiecībā uz ticamības apgalvojumiem var norādīt, ka pabeigtās ex post kontroles darbības 2012. gada 31. decembrī konstatētais kļūdu īpatsvars bija 1,7 %, kas ir zem 2 % būtiskuma līmeņa. Turklāt minētā izpildāģentūra 2012. gadā bija veikusi virkni pasākumu, ņemot vērā Palātas konstatējumus, lai nostiprinātu savu kontroli un vairotu atbalsta saņēmēju informētību par publiskā iepirkuma noteikumiem.

Savas atrunas izdošanas laikā līdz 2013. gada 31. martam MOVE GD bija no Palātas saņēmis trīs sākotnējos konstatējumus par publiskā iepirkuma kļūdām TEN-T projektos, no kuriem divi bija analizēti un apstrīdēti no MOVE GD puses 2013. gada februārī.

⁽³⁷⁾ Sk. 2011. gada pārskata 5.69. punkta b) apakšpunktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

5.62. Šis nodaļas aptverto politikas jomu

- darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,8 %, un

- pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas novērtētas kā daļēji efektīvas ⁽³⁸⁾.

5.62.

- Komisija norāda, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem trim gadiem saistībā ar pašreizējo plānošanas periodu.

Kļūdu īpatsvara samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem izriet no nostiprinātiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā un no Komisijas stingras pārtraukumu/apturēšanu politikas piemērošanas, ja tiek konstatētas nepilnības. Komisija turpinās savas darbības vērst uz riskantākajām programmām un/vai dalībvalstīm un piemērot ātrus korektīvus pasākumus, ja tiks konstatētas nepilnības (skatiet arī atbildes uz 1.12. un 1.13. punktu).

Divas programmas, kas ietvēra Palātas konstatētās kļūdas tās 2012. gada paraugā (Čehijā un Slovākijā), 2012. gadā tika koriģētas pēc vienotas likmes. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir izdarījusi visu iespējamo un rīkojusies pilnībā ņemot vērā spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu tajā pašā finanšu gadā, kuram Palāta ir veikusi revīziju, Palāta, aprēķinot 2012. gada kļūdu īpatsvaru, nav ņēmusi vērā iepriekš minēto vienotas likmes korekciju.

- Komisija uzskata, ka ir ieviesusi rūpīgas uzraudzības procesu, lai nodrošinātu revīzijas iestāžu darba vispārējo ticamību savas pārlicāšas gūšanai.

Kopš pašreizējā plānošanas perioda sākuma Komisija ir veikusi 269 revīzijas apmeklējumus, lai pilnībā vai daļēji pārbaudītu 41 ERAF/Kohēzijas fonda (turpmāk – KF) revīzijas iestādes darbu, kas ietver 96 % no ERAF/KF kopējā piešķiruma, un 84 Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) revīzijas iestādes, kuras ietver 99 % no ESF kopējā piešķiruma.

Pamatojoties uz savu novērtējumu, Komisija uzsver, ka revīzijas iestāžu efektivitāte un atbilstība prasībām var būt atšķirīga. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pantu Komisija, sākot no 2012. gada pirmā pusgada, oficiāli palaujas uz 15 revīzijas iestāžu darbu saistībā ar ERAF/KF (51 programma). Komisija turpinās pārbaudīt revīzijas iestāžu darbu.

⁽³⁸⁾ Sk. 1.1. pielikuma 17. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.63. Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

5.64. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti 6. nodaļas **6.2. pielikumā**.

5.65. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Novērst nepilnības “pirmā līmeņa pārbaudēs”, ko veic vadošās iestādes un starpniekstruktūras ERAF un KF, vajadzības gadījumā nodrošinot mācības un īpašas norādes.

KOMISIJAS ATBILDES

5.63. Komisija ir īstenojusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu papildus stingrai politikai attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu/apturēšanu un finanšu korekcijām.

5.64. Skatiet Komisijas atbildi uz 6.42. punktu un 6.2. pielikumu.

5.65.

Komisija piekrīt, ka dalībvalstu īstenotās “pirmā līmeņa” pārbaudes ir svarīgas, un piekrīt uzskatam, ka tās būtu vēl vairāk jānostiprina. Komisija dalībvalstīm jau ir sniegusi pamatnostādnes par to, kā vadošajām iestādēm būtu jānosaka un jāīsteno savas vadības pārbaudes.

Turklāt 2009. gadā Komisija izstrādāja vispusīgas pamatnostādnes pirmā līmeņa pārbaudēm un pašnovērtējuma instrumentu vadošajām iestādēm, kuru tās var izmantot, lai uzlabotu savu darbību. Komisija arī 2011. gadā revīzijas iestādēm nosūtīja savus kontrolsarakstus vadības pārbažu revidēšanai, kurus vadošās iestādes var pašas izmantot kā kritēriju. Vadošās iestādes saņēma īpašu apmācību un ir atbildīgas par šā apmācības materiāla turpmāku izplatīšanu visos iesaistītajos projektu vadības līmeņos. Komisija šajā saistībā turpinās īstenot spēju veidošanas darbības.

Visbeidzot, Komisija kopš 2010. gada īsteno mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmu vadības pārbaudēm, ja tā ir konstatējusi, ka nepilnības varētu netikt noteiktas vispār vai netikt noteiktas laikus. Līdz 2012. gada beigām veikto šādu revīziju rezultāti ir ietverti REGIO ĢD gada darbības pārskatā (skatiet 39. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **2. ieteikums.** Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada plānošanas periodā, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošanu, lai konstatētu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršošana, un atceltu nevajadzīgi sarežģītus noteikumus (pārmērības).
- **3. ieteikums.** Paredzēt skaidrus noteikumus un sniegt konkrētus norādījumus, lai novērtētu projektu attiecināmību un aprēķinātu līdzfinansējumu ieņēmumus nesošiem ERAF un KF projektiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā.
- **4. ieteikums.** Tiekies uzlabot gan revīzijas iestāžu paveikto, gan arī gada kontroles ziņojumos un atzinumos sniegtās informācijas kvalitāti un ticamību.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pilnībā piekrīt, ka ir jāturpina vienkāršot valstu attiecināmības noteikumi un jāatceļ nevajadzīgi sarežģīti noteikumi, kam ir kaitīga ietekme, jo tie rada slogu atbalsta saņēmējiem un palielina kļūdu īpatsvaru. Tomēr Komisija tikai daļēji pieņem šo ieteikumu, jo visu dalībvalstu attiecināmības noteikumu sistemātiska novērtēšana nav iespējama. Vienmēr, kad Komisija konstatē sarežģītus noteikumus dalībvalstu līmenī, tā tos risina kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm. Komisija sniegs ieteikumus dalībvalstīm attiecībā uz nākamo plānošanas periodu un mudinās tās izmantot regulu projektos piedāvātās vienkāršoto izmaksu iespējas.

Komisija ir atzinusi uzlabojumu nepieciešamību šajā jomā un ir attiecīgi rīkojusies. Tiesiskais regulējums, kas attiecas uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu, ietver attiecināmības noteikumu dažādu aspektu vienkāršojumus un arī paredz vienkāršotu mehānismu attiecībā uz projektiem, kuri gūst ieņēmumus.

Komisija piekrīt, ka šis jautājums ir svarīgs, un uzsver, ka revīzijas iestāžu darbs, kā atspoguļots gada kontroles ziņojumos, ir viens no galvenajiem elementiem, uz ko Komisija pamato savu ticamības pārliecību. Papildu norādījumi par kļūdu apstrādi un Komisijas kontROLSaraksti revīzijas iestādēm tika nodrošināti jau 2011. gadā, un Komisija 2012. un 2013. gadā organizēja vairākus seminārus, lai turpinātu uzlabot revīzijas izlases metodiku, ko izmanto gada kontroles ziņojumu sagatavošanā. Komisija turpina strādāt ar revīzijas iestādēm, lai nodrošinātu turpmākus norādījumus, arī par revīzijas konstatējumu paziņošanu (skatiet REGIO ĢD 2012. gada darbības pārskata 87. lpp.).

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "REĢIONĀLĀ POLITIKA, ENERĢĒTIKA UN TRANSPORTS"

	2012. gads					2011. gads	2010. gads	2009. gads
	ERAF	Kohēzijas fonds	Enerģētika	Transports	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits:	138	30	3	9	180	180	177	145
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā								
klūdu nav	54 % (75)	47 % (14)	33 % (1)	22 % (2)	51 % (92)	41 %	43 %	60 %
ir viena vai vairākas kļūdas	46 % (63)	53 % (16)	67 % (2)	78 % (7)	49 % (88)	59 %	57 %	40 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc kļūdu veida								
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	52 % (33)	75 % (12)	50 % (1)	14 % (1)	53 % (47)	64 %	60 %	60 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	48 % (30)	25 % (4)	50 % (1)	86 % (6)	47 % (41)	36 %	40 %	40 %
attiecināmības kļūdas	87 % (26)	75 % (3)	100 % (1)	100 % (6)	88 % (36)	94 %	97 %	78 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	3 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	2 % (1)	3 %	0 %	0 %
precizitātes kļūdas	10 % (3)	25 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	10 % (4)	3 %	3 %	22 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars					6,8 %			
Augstākais kļūdu līmenis					9,9 %			
Zemākais kļūdu līmenis					3,7 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugu sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS POLITIKAS FONDIEM (ERAF/KF/ESF)

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Revīzijas iestādes (RI) – atbilstība galvenajām reglamentējošajām prasībām un darbību pareizības nodrošināšanas efektivitāte

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Beļģija (Valonija) ERAF/KF RI	Malta ERAF/KF/ESF RI	Slovākija ERAF/KF/ESF RI	Apvienotā Karaliste (Anglija) ESF RI
Vispārīgi aspekti	Darbības programmas vadības un kontroles sistēmu izveide paredz to pienācīgu definīciju, funkciju sadali un nošķiršanu pašā revīzijas iestādē un starp revīzijas iestādi un citām kompetentajām pārvaldības un kontroles struktūrām	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Revīzijas rokasgrāmatas tvērums	Ir revīzijas rokasgrāmata (gan sistēmu revīzijām, gan darbību revīzijām), kura atbilst starptautiski atzītiem revīzijas standartiem un kurā skaidri aprakstītas revīzijas procedūras	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Revīzijas metodoloģija sistēmu revīzijai	Revīzijas darbs, ko veic RI, lai novērtētu vadības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti, balstās uz pārbaudes sarakstu ar jautājumiem, lai pārlicinātos, ka ir izpildītas galvenās piemērojamo noteikumu prasības (konkrētas vadošajām iestādēm, starpniekstruktūrām un apliecinātājiestādēm) un katrai no šīm prasībām ir atbilstīgi vērtēšanas kritēriji	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Sistēmu revīziju pārskats	RI revīzijas plāns bija īstenots saskaņā ar attiecīgajam periodam apstiprināto revīzijas stratēģiju, sistēmu revīzijas notika saskaņā ar RI izstrādāto metodoloģiju, un visi sistēmu revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Beļģija (Valonija) ERAF/KF RI	Malta ERAF/KF/ESF RI	Slovākija ERAF/KF/ESF RI	Apvienotā Karaliste (Anglija) ESF RI
Paraugu atlases metodes darbību revīzijām	Ir noteikta pienācīga paraugu atlases metode darbību revīzijām, lai izveidotu darbību paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Parauga izveide darbību revīzijām	Paraugu atlases metode darbību revīzijām tiek izmantota, kā noteikts, lai izveidotu darbību paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	daļēji efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas
Revīzijas metodoloģija darbību revīzijām	Darbību pareizības pārbaudei veiktais revīzijas darbs balstās uz pārbaudes sarakstu ar jautājumiem, lai pārliecinātos, ka pietiekami pamatīgi ir izpildītas piemērojamo noteikumu prasības saistīto risku novēršanai	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst
Darbību revīziju pārskats	Darbību revīzijas bija veiktas saskaņā ar konkrētam laikposmam atlasīto paraugu, tās notika saskaņā ar RI izveidoto metodoloģiju, un visi darbību revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	efektīvas	daļēji efektīvas	efektīvas	Efektīvas
Atkārtotas darbību revīzijas	Pēc tam, kad Palāta atkārtoja RI veiktās darbību revīzijas, iegūtie konstatējumi bija līdzīgi kā RI, kā tas ir paziņots Komisijai	efektīvas	daļēji efektīvas	efektīvas	Daļēji efektīvas

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Beļģija (Valonija) ERAF/KF RI	Malta ERAF/KF/ESF RI	Slovākija ERAF/KF/ESF RI	Apvienotā Karaliste (Anglija) ESF RI
Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums	Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums bija sagatavoti atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām un norādījumiem, kas saskaņoti starp Komisiju un dalībvalstīm, un ziņojums un atzinums atbilst rezultātiem, kas iegūti RI veiktajās sistēmu revīzijās un darbību revīzijās	daļēji atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst
Kopvērtējums ⁽¹⁾		Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas

⁽¹⁾ Tāpat kā iepriekšējā gadā veiktajā revīzijas iestāžu pārbaudē (sk. 2010. gada pārskata 4.2. pielikumu un 2011. gada pārskata 5.2. pielikumu) RI kopvērtējuma iegūšanai tika izmantoti šādi kritēriji, pamatojoties uz pārbaudītajām galvenajām īpašajām prasībām:

- "efektīvas"**: galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir "atbilst" un galveno prasību "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir "efektīvas";
- "daļēji efektīvas"**: galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir vismaz "daļēji atbilst" un galveno prasību "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir vismaz "daļēji efektīvas";
- "neefektīvas"**: galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir "neatbilst" vai vismaz vienas no galvenajām prasībām "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir "neefektīvas".

6. NODAĻA

Nodarbinātība un sociālās lietas

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.9.
Politikas jomas īpašās iezīmes	6.3.–6.8.
Politikas mērķi	6.3.
Politikas instrumenti	6.4.–6.7.
Riski saistībā ar pareizību	6.8.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.9.
Darījumu pareizība	6.10.–6.27.
Sistēmu efektivitāte	6.28.–6.38.
Palātas veiktā revīzijas iestāžu pārbaude	6.28.–6.30.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	6.31.–6.33.
Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskata pārbaude	6.34.–6.38.
Secinājums un ieteikumi	6.39.–6.42.
Secinājums par 2012. gadu	6.39–6.40.
Ieteikumi	6.41.–6.42.
6.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti nodarbinātības un sociālo lietu jomā	
6.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude kohēzijas, enerģētikas un transporta izdevumu jomā	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas jomu "Nodarbinātība un sociālās lietas". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **6.1. tabulā**.

6.2. Nodarbinātības un sociālo lietu politiku finansē pārsvarā no Eiropas Sociālā fonda (ESF), kurš līdz ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF) ir daļa no kohēzijas politikas īstenošanai atvēlētā finansējuma un kura darbību reglamentē tie paši noteikumi. Papildu noteikumi par ESF ir izklāstīti atsevišķā regulā ⁽¹⁾. Par jautājumiem, kas kopīgi visiem trim minētajiem fondiem, šajā nodaļā norādītas atsaucis uz 5. nodaļu.

6.1. tabula. Nodarbinātība un sociālās lietas. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Nodarbinātība un sociālās lietas	Eiropas Sociālais fonds	11 281	Dalīta
	Nodarbinātība, sociālā solidaritāte un dzimumu līdztiesība	120	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	93	Centralizēta tieša
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds	83	Dalīta
	Strādāt Eiropā – Sociālais dialogs un mobilitāte	64	Centralizēta tieša
	Pirmspievienošanās palīdzības instruments	58	Decentralizēta
		11 699	
Maksājumi gadā kopā		11 699	
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		93	
Pamatdarbības izdevumi kopā		11 606	
– avansi ⁽²⁾		146	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽²⁾		1 944	
Visa revidētā datu kopa		13 404	
Saistības gadā kopā		11 782	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk.1. nodaļas 1.6. un 1.7. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regula (EK) Nr.1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu un Regulas (EK) Nr.1784/1999 atcelšanu (OV L 210, 31.7.2006., 12. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas jomas īpašās iezīmes*Politikas mērķi*

6.3. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas joma ir daļa no ES kohēzijas politikas, kuras mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju ES, samazinot reģionu attīstības atšķirības. Konkrēti, ES nodarbinātības un sociālās politikas galvenie mērķi ir mazināt bezdarbu, attīstīt cilvēkresursus un veicināt iekļaušanos darba tirgū.

Politikas instrumenti

6.4. Eiropas Sociālais fonds ir nodarbinātības un sociālo lietu politikas galvenais īstenošanas rīks, proti, aptuveni 97 % šīs politikas jomas izdevumu 2012. gadā tika finansēti no ESF līdzekļiem. ESF finansē ieguldījumus cilvēkkapitālā – mācībās, lai uzlabotu piekļuvi nodarbinātībai, tostarp palīdzot personām no nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām iegūt darbu, kā arī citos nodarbinātību veicinošos pasākumos (piemēram, subsidējot algas un/vai iemaksas sociālajā apdrošināšanā bezdarbniekiem).

6.5. Pārējie šīs jomas izdevumi ir subsīdijas un dotācijas organizācijām, kuras īsteno un koordinē darbības sociālajā un nodarbinātības jomā. Tajās ietilpst līdzekļi, kas tiek piešķirti ES aģentūrām ⁽²⁾, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondam (EGF) ⁽³⁾, Pirmspievienošanās palīdzības instrumentam (IPA) ⁽⁴⁾ un tādiem finanšu instrumentiem kā Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam, Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fondam un Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūrai.

⁽³⁾ EGF sniedz atbalstu tiem darba ņēmējiem Eiropas Savienībā, kuri atlaisti no darba tāpēc, ka pasaules tirdzniecības modeļos notikušas lielas strukturālas izmaiņas, un finanšu un ekonomikas krīzes rezultātā.

⁽⁴⁾ Nodarbinātības un sociālo lietu politikas budžetā ir iekļauti tikai tie maksājumi, kas attiecas uz IPA cilvēkresursu attīstības komponenti. Cita starpā IPA sniedz atbalstu kandidātvalstīm, lai tās varētu sagatavoties ESF ieviešanai un pārvaldībai.

⁽⁵⁾ Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments, kurš sāka darbību 2010. gadā, padara pieejamāku mikrokreditu (izdevumus līdz EUR 25 000) mazo uzņēmumu izveidei un attīstībai. Finansējums šādām darbībām no 2007. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim tika noteikts 683,25 miljonu EUR apmērā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Izdevumu pārvaldība un kontrole

6.6. Komisija un dalībvalstis īsteno ESF izdevumu dalītu pārvaldību. Uz ESF attiecas kohēzijas politikas izdevumiem kopumā piemērotās vadības un kontroles sistēmas, kā minēts 5. nodaļā (sk. 5.9.–5.14. punktu).

6.7. Arī uz EGF īstenošanu attiecināta dalītā pārvaldība. Saistībā ar Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu budžeta lēmējietāde pieņem lēmumu par apropriācijām, bet Komisija izskata finansējuma pieteikumus, ko iesniegušas dalībvalstis, un apstiprina maksājumus. Pirmspievienošanās palīdzības instruments tiek pārvaldīts decentralizēti, turpretī citiem ar sociālo un nodarbinātības jomu saistītiem izdevumiem tiek piemērota tieša centralizēta pārvaldība.

Riski saistībā ar pareizību

6.8. Galvenie ESF izdevumu riski saistīti ar cilvēkkapitālā veikto ieguldījumu nemateriālo raksturu (piemēram, mācību kursi), līdzfinansēto darbību daudzveidību un daudz, bieži vien nelielu, partneru iesaisti projektu īstenošanā. Šie faktori var izraisīt neatbilstību ES un/vai valstu attiecināmības noteikumiem un tiesību aktiem, kuras dēļ tiek apstiprināti neattiecināmi izdevumi vai pieļautas kļūdas aprēķinos, un tas ietekmē pieprasījumu pareizību – esošās sistēmas vēlāk nespēj atklāt šīs novirzes.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Nodarbinātības un sociālo lietu revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk uzskaitītajiem specifiskiem jautājumiem.

a) Revīzijā pārbaudīja 180 darījumu paraugu ⁽⁶⁾, kā definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Paraugs ir veidots tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā politikas jomā. 2012. gadā paraugam atlasītie darījumi iekļāva maksājumus (vai ieskaitus) Eiropas Sociālajam fondam, projektus saskaņā ar 21 darbības programmu 15 dalībvalstīs ⁽⁷⁾ un trīs aģentūrās, kā arī citus projektus un darbības, ko tieši pārvaldīja Komisija.

6.8. Komisija ir veikusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu, kā arī vajadzības gadījumā stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu. Komisija šo risku novērš arī, aktīvi mudinot dalībvalstis izmantot vienkāršoto izmaksu iespējas (skatiet Komisijas atbildes 6.22.–6.25. punktā).

⁽⁶⁾ Attiecībā uz ESF un IPA Palāta iekļāva paraugā 168 starpposma vai galīgos maksājumus projektiem. Attiecībā uz EGF un citiem ar nodarbinātību un sociālo jomu saistītiem pasākumiem paraugs ietvēra 12 maksājumus vai izdevumu ieskaitus.

⁽⁷⁾ Beļģijā, Vācijā, Igaunijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Lietuvā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Slovākijā un Apvienotajā Karalistē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

b) Sistēmu novērtējumā pārbaudīja:

- i) attiecībā uz 2007.–2013. gada programmu posmu divas revīzijas iestādes, kuras bija atbildīgas par ESF izdevumu apsaimniekošanu Apvienotajā Karalistē (Anglijā) un Slovākijā. Tā bija daļa no kopumā četru revīzijas iestāžu pārbaudes saistībā ar trim kohēzijas politikas fondiem (ERAF, KF un ESF), kā norādīts 5. nodaļā (sk. 5.25. punktu);
- ii) Komisijas īstenoto revīzijas iestāžu pārraudzību un īpaši – Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD novērtējumu par informācijas ticamību un gada kontroles ziņojumu secinājumus, kā arī revīzijas iestāžu sagatavotos revīzijas atzinumus;
- iii) Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskatu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.10. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. pielikumā**. No 180 Palātas revidētajiem darījumiem 63 (35 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 31 darījumā skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka visiespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,2 %⁽⁸⁾.

6.11. Palātas veiktās revīzijas rezultāti liecina par nepilnībām, īpaši izdevumu pirmā līmeņa pārbaudēs, ar kurām paredzēts novērst, atklāt un izlabot nepareizības un pārbaudīt projektu faktisko īstenošanu. Par tām ir atbildīgas dalībvalstu vadošās iestādes un starpniekstruktūras.

6.10. Komisija norāda uz savu atbildi uz 1.12. punktu, kurā tā paskaidro, kāda ietekme ir darbības programmu īstenošanas daudzgadu shēmai. Komisijas iekšējās kontroles sistēmas darbības rezultātā tā nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā 2012. gadā ir veikusi finanšu korekcijas un atguvusi summu EUR 442 miljonu apmērā (it sevišķi skatiet arī situāciju Rumānijā, kas aprakstīta Komisijas atbildē uz 6.39. punkta a) apakšpunktu un 1.2. izcēlumu). Komisija norāda uz Palātas konstatēto kļūdu biežuma samazināšanos nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā 2012. gadā (35 %) salīdzinājumā ar 2011. gadu (40 %).

6.11. Vadošajām iestādēm, pirms tās apliecina izdevumus, ir jāveic dokumentu pārbaudes attiecībā uz visiem atbalsta saņēmēju iesniegtajiem pieprasījumiem. Tomēr darbību pārbaudes uz vietas var tikt veiktas arī projekta īstenošanas vēlākā posmā, pēc apliecināšanas un līdz pat slēgšanai, kas izskaidro to, kādēļ dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmas vēl nevarēja konstatēt daļu no kļūdām Palātas paraugā. Šo sistēmu ietekme uz kļūdu īpatsvaru samazinājumu parasti ir novērojama tikai nākamajos gados pēc tam, kad ir īstenoti visi kontroles līmeņi.

⁽⁸⁾ Savu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,3 % līdz 5,1 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.12. Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta uzskata, ka dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai 67 % darījumu, kuros bija kļūdas (gan skaitļos izsakāmas, gan neizsakāmas), atklātu un izlabotu vismaz vienu vai vairākas no tām pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.

6.13. Lielāka daļa šajā politikas jomā konstatēto kļūdu ir vai nu neattiecināmi projekti vai izdevumi, publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana vai neattiecināmu dalībnieku iekļaušana projektos, kurus līdzfinansē no ESF.

Neattiecināmi projekti un izdevumi

6.14. Palāta konstatēja neattiecināmus projektus vai neattiecināmu izmaksu atlīdzināšanu [20] darījumos jeb 11 % no 180 pārbaudītajiem darījumiem. No šiem darījumiem 17 bija saistīti ar Eiropas Sociālā fonda projektiem. Šādas kļūdas veido 65 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un aptuveni 72 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas jomā (sk. 6.1. izcēlumu).

KOMISIJAS ATBILDES

6.12. Komisija rūpīgi pārbauda šos gadījumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgās dalībvalstis īsteno atbilstīgus rīcības plānus, lai turpmāk novērstu kļūdas pirms izdevumu apliecināšanas. Turklāt, apzinoties vadības pārbaūžu ļoti svarīgo nozīmi un nepieciešamību tās uzlabot, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (turpmāk — EMPL ĢD) 2012. gada novembrī visām vadošajām iestādēm nosūtīja paziņojumu, vērsot to uzmanību uz nepieciešamību vēl vairāk nostiprināt vadības pārbaūžu ticamību un rūpību un paziņojot par tematisku revīziju attiecībā uz vadības pārbaudēm, kuru veiks 2013. gadā 7 izraudzītām darbības programmām 6 dalībvalstīs. Šī tematiskā revīzija patlaban tiek veikta. Pēc tās pabeigšanas Komisija sagatavos pārskata ziņojumu, rezumējot tās rezultātus un gūto pieredzi, lai par to informētu visas dalībvalstis.

6.14. Palātas konstatētās kļūdas Rumānijā veido būtisku daļu no vispārējā kļūdu īpatsvara nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā. Komisija iepriekš bija konstatējusi līdzīgas kļūdas. Tāpēc Komisija 2012. gadā darbības programmas līmenī piemēroja 25 % vienotas likmes finanšu korekciju. Skatiet atbildi uz 6.39. punkta a) apakšpunktu un 1.2. izcēlumu.

6.1. izcēlums. Neattiecināmu projektu un izdevumu piemēri

- a) *Saņēmējs nav tiesīgs saņemt ESF finansējumu.* Rumānijas tiesību akti nosaka, ka katram profesionālo mācību sniedzējam ir vajadzīga atļauja. Projektu, kura mērķis bija integrēt neaktīvās lauku sievietes darba tirgū, īstenoja saņēmējs, kuram šādas atļaujas nebija. Tādējādi visa atmaksai pieprasītā summa nebija attiecināma.
- b) *Nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas.* Komisijas tieši līdzfinansētā projekta mērķis bija stiprināt arodbiedrību koordināciju Eiropas Uzņēmumu padomē. Palāta konstatēja, ka personāla izmaksās ir pieļautas aprēķina kļūdas 3,2 % apmērā no revidētās summas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) *Nepareizs pieskaitāmo izmaksu aprēķins.* Saskaņā ar ES attiecināmības noteikumiem ⁽⁹⁾ pieskaitāmām izmaksām jābūt iedalītām "proporcionāli darbībai saskaņā ar pienācīgi pamatotu godīgu un objektīvu metodi". Spānijā šīs izmaksas mācību projektā tika iedalītas, izmantojot metodi, kas neatbilda šīm prasībām. Palāta uzskata, ka revidētajā summā tās tika nepamatoti novērtētas par 2,3 % augstāk.

KOMISIJAS ATBILDES

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi

6.15. Lai gan darījumu īpatsvars saistībā ar publiskā iepirkuma procedūrām nodarbinātības un sociālo lietu jomā ir mazāks nekā reģionālās politikas, transporta un enerģētikas jomā, Palāta konstatēja ES un/vai valsts publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus 24 no 180 revidētajiem darījumiem. Nopietnus pārkāpumus atklāja deviņos gadījumos jeb 5 % revidēto darījumu, un šie pārkāpumi izraisīja skaitļos izsakāmas kļūdas. Šīs kļūdas veidoja 29 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 26 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas jomā.

6.16. Visos gadījumos attiecīgās summas bija mazākas par tām, uz kurām tieši jāattiecinā ES iepirkuma noteikumi ⁽¹⁰⁾. Tādējādi galvenokārt tie bija valsts noteikumu pārkāpumi (sk. 6.2. izcēlumu).

6.15. *Kohēzijas politikā Komisija piemēro proporcionālas vienotas likmes korekcijas saskaņā ar COCOF pamatnostādņēm un tādējādi aizsargā ES budžetu, ņemot vērā proporcionalitātes principu un konstatēto pārkāpumu būtību un smagumu.*

Komisija un valstu iestādes šīs vienotas likmes korekcijas izmanto, piemērojot finanšu korekcijas par publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu, arī pārbaudot visas Palātas ziņotās publiskā iepirkuma kļūdas.

6.16. *Komisija pārbaudīs visas Plātas ziņotās kļūdas un attiecīgos un juridiskas iespējamības gadījumos piemēros finanšu korekcijas. Komisija norāda, ka dažos gadījumos ESF finansētiem izdevumiem piemērotie valsts vai reģionālie noteikumi ir stingrāki par noteikumiem, kas valsts tiesību aktos paredzēti attiecībā uz līdzīgiem izdevumiem, kurus finansē valsts. Tāpēc šīs papildu prasības var uzskatīt par pārmērīgu reglamentēšanu un labprātīgu, bet nevajadzīgu administratīvo slogu un sarežģītību, ko piemēro ESF finansētiem izdevumiem.*

⁽⁹⁾ Komisijas 2004. gada 10. marta Regula (EK) Nr. 448/2004, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1685/2000, kas nosaka sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1260/1999 attiecībā uz izdevumu piemērotību struktūrfondu līdzfinansētās darbībās, un atceļ Regulu (EK) Nr. 1145/2003 (OV L 72, 11.3.2004., 66. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 134, 30.4.2004.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.2. izcēlums. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumu piemēri

a) *Nepareizi piešķirts līgums.* Itālijā saņēmējs piemēroja iepirkuma procedūru ceļojuma un izglītojošu pakalpojumu komplekta iegādei skolas ekskursijas vajadzībām. Saņēmējs publicēja paziņojumu par konkursu tikai uz skolas ziņojumu dēļa, nevis reģionālā laikrakstā, kā to nosaka valsts tiesību akti. Turklāt termiņš pieteikumu iesniegšanai bija tikai trīs darba dienas. Šie apstākļi ierobežoja konkurenci un potenciālo dalībnieku piekļuvi. Tādējādi visa līgumsumma uzskatāma par neattiecināmu. Tā veidoja 84,9 % no revidētajām izmaksām konkrētajā izmaksu pieprasījumā. Šis projekts ietilpa pieprasījumā, kuru atmaksāja pēc tam, kad Komisija bija atsākusi maksājumus darbības programmām pēc Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta noteiktā pārtraukuma.

Līdzīgus gadījumus, kad līgumi bija piešķirti nepareizi, Palāta konstatēja arī ESF projektā Rumānijā.

b) *Tiesību aktiem neatbilstoša līgumu tieša piešķiršana.* Kādā ESF projektā Igaunijā grāmatvedības pakalpojumu līgums tika piešķirts bez iepirkuma procedūras, un tas ir valsts iepirkuma noteikumu pārkāpums. Kļūda atbilda 1,5 % no revidētajām izmaksām.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus citos ESF projektos Francijā.

Neattiecināmi dalībnieki

6.17. Palāta konstatēja, ka divos no 180 revidētajiem darījumiem dalībnieki konkrētās darbībās, kuras finansētas no ESF, neatbilst atbilstības kritērijiem, tāpēc radās skaitļos izsakāmas kļūdas. Šādi gadījumi veido 6 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām, un to dēļ šajā politikas jomā aplēstais kļūdu īpatsvars sasniedz aptuveni 2 % (sk. 6.3. izcēlumu).

6.17. Komisija pārbaudīs visus Palātas konstatētos gadījumus, lai īstenotu vajadzīgās finanšu korekcijas. Tomēr 6.3. izcēluma piemērā minētās prasības ir vēl viens pārmērīgas reglamentēšanas gadījums, kas tiek pilnīgi labprātīgi piemērotas saskaņā ar valsts attiecināmības noteikumiem, kuros neņem vērā, ka šāds ilgstošs izpildes periods nereti ir neiespējams. Šajā konkrētajā gadījumā 2012. gadā ievērojami tika uzlabotas nodarbinātības atbalsta prasības un pārvaldība saskaņā ar Komisijas ieteikumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.3. izcēlums. Neattiecināmu dalībnieku piemēri

Neattiecināmi dalībnieki. ESF atbalsts tika piešķirts Spānijas uzņēmumiem, kas pieņem darbā bezdarbniekus. Viens no attiecināmības kritērijiem dalībniekiem bija tāds, ka darba devējiem bija jaunpieņemtie darbinieki jānodarbina vismaz trīs, bet dažos gadījumos – piecus gadus. Tas netika ievērots attiecībā uz 12 personām. Izmaksas, kuru atlīdzināšanu bija pieprasījuši neattiecināmi dalībnieki, veidoja 39,2 % no pārbaudītās summas.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus arī ESF projektā Itālijā.

Daudzi procedūras prasību neievērošanas gadījumi

6.18. Gandrīz visas konstatētās skaitļos neizsakāmas kļūdas bija saistītas ar dažādiem procedūras prasību pārkāpumiem, kurus vadošās iestādes un saņēmēji pieļāva ESF projektu pārvaldībā un ieviešanā. Palāta astoņos gadījumos šādus pārkāpumus uzskatījusi par nopietniem neatbilstības gadījumiem. 6.4. izcēlumā ir uzskaitīti izplatītākie skaitļos neizsakāmu kļūdu veidi.

6.18. Komisija pārbaudīs visas Palātas ziņotās kļūdas un nodrošinās, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.

6.4. izcēlums. Procedūras noteikumu pārkāpumu piemēri

a) *Būtiski mainīts projekta tvērums un mērķi, bet dotācijas nolīgums nav grozīts.* ESF projekts Slovākijā līdzfinansēja mācību pasākumus divās pašvaldībās. Palāta konstatēja, ka liela daļa šo pasākumu bija adresēti kādas skolas darbiniekiem trešajā pašvaldībā citā reģionā. Lai gan saņēmējs bija ieguvis rakstisku atļauju no starpniekstruktūras, šāda modifikācija paredz grozīt arī dotācijas nolīgumu. Tas nebija izdarīts.

b) *Paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu ir izsūtīts novēloti vai nav nosūtīts.* Saskaņā ar publiskā iepirkuma noteikumiem līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums nosūtīt paziņojumu par līguma piešķiršanas procedūras rezultātiem ne vēlāk kā 48 dienu laikā pēc līguma piešķiršanas. Palāta konstatēja, ka Grieķijā trīs gadījumos šis noteikums nebija ievērots.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus citos ESF projektos Apvienotajā Karalistē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) *Nepareiza valsts atbalsta noteikumu piemērošana.* Saskaņā ar ESF projektu Portugālē tika sniegts atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem, subsidējot personāla izmaksas par jauniešiem bezdarbniekiem, kurus pieņēma darbā kā praktikantus uz 12 mēnešiem. Šāds atbalsts būtu pieņemams, ja tas būtu īstenots kā "*de minimis*" atbalsts vai saskaņā ar izņēmuma atbalsta shēmu. Tomēr dalībvalsts neizmantoja nevienu no šīm iespējām.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus citā ESF projektā Vācijā.

KOMISIJAS ATBILDES

Vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanas ietekme

6.19. Iepriekšējos gada pārskatos Palāta ieteica Komisijai nevis atmaksāt faktiskās izmaksas, bet plašāk piemērot vienreizējus maksājumus un vienotas likmes maksājumus, lai samazinātu kļūdu rašanās iespēju un administratīvo slogu projektu iniciatoriem ⁽¹¹⁾.

6.20. Likumdevējs 2009. gadā paplašināja vienkāršoto izmaksu piemērošanas iespējas ⁽¹²⁾. Kopš tā laika izmaksas projektiem vai darbībām, ko tieši īsteno dotāciju veidā, var deklarēt,

- piemērojot vienotu likmi netiešām izmaksām – līdz 20 % no tiešajām darbības izmaksām,
- veicot vienotas likmes izmaksas, kas aprēķinātas, piemērojot standarta shēmas vienības izmaksām,
- veicot vienreizēju maksājumu līdz EUR 50 000 par visām darbības izmaksām vai daļu no tām.

6.21. Pamatojoties uz aptaujas rezultātiem, Komisija lēš, ka aptuveni 60 % ESF darbības programmu ir izmantota vismaz viena no trim vienkāršoto izmaksu iespējām, lai deklarētu daļu no 2012. gadā atlīdzinātajām izmaksām.

6.22. Palātas atlasītajā paraugā 43 darījumiem 12 darbības programmās no 21 programmas izmaksu deklarācijās bija iekļautas vienkāršotas izmaksas. 24 darījumiem vienotas likmes izmaksas bija aprēķinātas, piemērojot standarta shēmas vienības izmaksas, un 15 darījumos netiešām izmaksām tika piemērota vienota likme. Vienreizēju maksājumu izmantošana bija vērojama retāk (četri darījumi).

6.19. Kopš vienkāršoto izmaksu iespēju ieviešanas Komisija ir aktīvi strādājusi, lai pakāpeniski paplašinātu to izmantošanu, un uzskata, ka šie centieni jau ir snieguši pozitīvus rezultātus. Komisija turpinās aktīvi veicināt vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanu.

6.22. Komisija uzskata, ka Palātas apsvērumi apstiprina ietekmi, kas bijusi Komisijas nemitīgajiem centieniem kopš pašreizējā plānošanas perioda sākuma mudināt dalībvalstis efektīvi īstenot vienkāršoto izmaksu iespējas, ko ir būtiski nostiprinājuši īpaši vienkāršošanas semināri, kuri tikuši īstenoti kopš 2011. gada un kuros līdz šim ir iesaistījušās 17 dalībvalstis.

⁽¹¹⁾ 2006. gada pārskats, 6.45. punkts, 2007. gada pārskats, 6.34. punkts.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Regula (EK) Nr. 396/2009, ar ko Regulu (EK) Nr. 1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu groza, lai paplašinātu to izmaksu veidus, kuras ir atbilstīgas atbalstam no ESF (OV L 126, 21.5.2009., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.23. Palāta neatklāja nevienu (skaitļos izsakāmu vai skaitļos neizsakāmu) kļūdu saistībā ar vienkāršoto izmaksu iespēju konkrēto izmantojumu. Tas norāda, ka projektos, kuru izmaksas deklarē, izmantojot vienkāršotas izmaksas iespējas, ir mazāk kļūdu. Tādējādi šo iespēju vēl plašākai izmantošanai būtu pozitīvi jāietekmē kļūdu līmenis.

6.24. Viens no galvenajiem šķēršļiem, kas attur vadošās iestādes un starpniekstruktūras ieviest vienkāršotās izmaksas, ir bailes noteikt likmes, kuras neatbilst prasībām, kas izteiktas Regulas (EK) Nr. 1081/2006 11. panta 3. punktā⁽¹³⁾, proti, likmes “nosaka iepriekš uz taisnīga, objektīva un pierādāma aprēķina pamata”. Komisija ir izdevusi norādes par to, kā šīs prasības jāsaprot⁽¹⁴⁾. Šīs norādes ir skaidras un sniedz labus ilustratīvus piemērus, un tad, ja Komisija aktīvi mudinās izmantot vienkāršotas izmaksas iespējas un regulāri *ex ante* apstiprinās aprēķinātās vienotās likmes, ļoti ticams, ka vadošās iestādes un starpniekstruktūras šīs iespējas sāks izmantot plašāk. Tas ir īpaši nozīmīgi, ņemot vērā pašlaik notiekošo gatavošanos nākamajam 2014.–2020. gada programmu posmam.

Maksājumu atsākšana problemātiskajām darbības programmām paaugstināja risku datu kopā 2012. gadā

6.25. Komisija 2012. gadā atsāka maksājumus vairākām darbības programmām, kuras iepriekš tika pārtrauktas vai apturētas. Kaut gan pēc Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD veiktajām revīzijām sistēmas var būt uzlabotas un finanšu korekcijas veiktas, dažus deklarētos izdevumus, kuriem maksājumi bija pārtraukti, pēc maksājumu atjaunošanas var pilnībā atļidzināt. Tas ietver risku, ka šajās deklarācijās joprojām ir projekti ar neattiecināmiem izdevumiem, kuru dēļ maksājumi iepriekš tika pārtraukti vai anulēti (sk. a) piemēru 6.2. izcēlumā).

KOMISIJAS ATBILDES

6.23. Komisija atzinīgi vērtē to, ka Palātas revīzijas darbs apstiprina vienkāršoto izmaksu iespēju pozitīvo ietekmi, efektīvi samazinot kļūdas.

Viens no galvenajiem vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanas iemesliem papildus administratīvā sloga samazināšanai atbalsta saņēmējiem, it sevišķi maziem atbalsta saņēmējiem, kādi bieži ir ESF programmās, ir kļūdu īpatsvara turpmāka samazināšana nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā.

6.24. Komisija atzinīgi vērtē Palātas novērojumu un pausto atbalstu vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanai. Komisija uzskata, ka tas ir pamudinājums īstenot tās vērienīgo vienkāršošanas rīcības plānu, kas ietver vienkāršošanas semināru organizēšanu vairākumā dalībvalstu līdz 2013. gada beigām.

6.25. Komisijas maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas stingrā politika mazina risku Kopienas budžetam, jo, tiklīdz tiek konstatētas būtiskas nepilnības, kas nereti notiek Komisijas revīzijas darba laikā, maksājumi tiek apturēti. Pirms starpposma maksājumu atsākšanas Komisija pieprasa efektīvi īstenot vajadzīgās finanšu korekcijas un saskaņotu rīcības plānu, lai novērstu šo nepilnību atkārtošanos nākotnē. Komisija pārbaudīs Palātas konstatēto konkrēto gadījumu, lai īstenotu jebkādas vajadzīgās papildu finanšu korekcijas.

⁽¹³⁾ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Regulas (EK) Nr. 396/2009 1. pantu.

⁽¹⁴⁾ Eiropas Komisijas Metodiskās norādes COCOF 09/0025/04-EN par netiešajām izmaksām, kas deklarētas, piemērojot vienotu likmi, vienotas likmes izmaksām, kuras aprēķinātas, piemērojot standarta shēmas vienības izmaksām, un par vienreizējiem maksājumiem, galīgā versija, 2010. gada 28. janvāris.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Slēgtajās darbības programmās atrastās kļūdas

6.26. Palātas atlasītajā paraugā bija 16 galīgo maksājumu darījumi, kas attiecās uz divu 2000.–2006. gada darbības programmu slēgšanu. Palāta konstatēja skaitļos izsakāmas kļūdas piecos darījumos tādā programmā, kura tika slēgta bez jebkādam finanšu korekcijām ⁽¹⁵⁾.

6.27. Tas apstiprina secinājumus, kas izteikti par slēgšanas sistēmu revīziju un iekļauti iepriekšējā gada pārskatā ⁽¹⁶⁾, proti, ja nav ticamu slēgšanas dokumentu, galīgajos maksājumos var tikt iekļauta nepareizu izdevumu atmaksa, ja vien turpmākajos posmos Komisija neveic vajadzīgās korigējošās darbības.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE**Palātas veiktā revīzijas iestāžu pārbaude**

6.28. Rezultāti, ko Palāta ieguva par ERAF, KF un ESF atbildīgo revīzijas iestāžu pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti **5.2. pielikumā**.

6.26. Kā parādīts Eiropas Parlamentam 2013. gada 23. aprīlī iesniegtajā pārskata ziņojumā par 2000.–2006. gada plānošanas periodam īstenotajām finanšu korekcijām, EMPL ĢD attiecībā uz slēgšanu piemērojis piesardzīgu pieeju, ko atspoguļo tas, ka pārskata ziņojuma sagatavošanas datumā slēgšanas process joprojām tika īstenots attiecībā uz 61 ESF programmu un 5 slēgšanas revīzijas vēl bija plānotas 2013. gadā. Pārskata ziņojums parāda, ka, ņemot vērā jau īstenotās finanšu korekcijas un papildu korekcijas, kas izriet no atlikušās 61 ESF programmas slēgšanas, tiek lēsts, ka kopā attiecībā uz ESF programmām ir īstenotas finanšu korekcijas EUR 2,4 miljardu apmērā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija pieņem zināšanai Palātas konstatētās piecas konkrētās kļūdas vienā slēgtā darbības programmā un īsteno vajadzīgās papildu korekcijas.

6.27. Komisija piekrīt, ka 2000.–2006. gada slēgšana ir sarežģīts process, kas ietver konkrētus riskus, kuri izriet no reizēm nepilnīgi ticamiem slēgšanas dokumentiem, ko iesniegušas dalībvalstis par konkrētām īpašām darbības programmām. Tāpēc EMPL ĢD ir ieviesis vajadzīgos pasākumus šo risku mazināšanai, kuri ietver būtiskas finanšu korekcijas un piecas 2013. gadā plānotas slēgšanas revīzijas (skatiet arī atbildi uz 6.27. punktu). Jānorāda arī, ka pat pēc slēgšanas Komisija joprojām var piemērot finanšu korekcijas, ja tiek atklāti jauni fakti, piemēram, tādi, kādus konstatējusi Palāta. Atzīstot iepriekš minēto riskus, Komisija uzsver, ka 2000.–2006. gada slēgšanas process joprojām tiek īstenots.

6.28. Komisija norāda, ka revīzijas iestādēm ir ļoti svarīga nozīme ticamības veidošanas procesā, sākot no plānošanas perioda sākuma un sistēmu izveides. Pēc tam tās katru gadu Komisijai sniedz revīzijas atzinumu par pārvaldības un kontroles sistēmu darbību, vienmēr saskaņā ar revīzijas stratēģiju pamatojoties uz pārvaldības un kontroles sistēmu revīzijām un uz īstenoto darbību paraugiem. Tādēļ Komisija cieši sadarbojas ar revīzijas iestādēm un veic koordināciju ar tām, kā arī sāka pārskatīt to metodikas un revīziju rezultātus jau 2009. gadā. Tas ir veicinājis spēju veidošanu, jo revīzijas iestādes ir saņēmušas konsultācijas, norādes un ieteikumus. Regulā Komisijai ir paredzēta iespēja palauties uz revīzijas iestādes darbu, lai konkrētos nosacījumos gūtu ticamības pārliecību (73. pants).

⁽¹⁵⁾ Spānija (Valensija).

⁽¹⁶⁾ Sk. 2011. gada pārskata 5.52.–5.64. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.29. Palāta izvērtēja divu revīzijas iestāžu darbu divās dalībvalstīs (Apvienotajā Karalistē – Anglijas revīzijas iestādē un Slovākijas revīzijas iestādē). Šis darbs bija daļa no četru revīzijas iestāžu pārbaudes saistībā ar ERAF, KF un ESF. Divās revīzijas iestādēs, kurās Palāta pārbaudīja to darbu un atkārtoti veica darbību revīzijas, galvenā uzmanība tika pievērsta ESF izdevumiem.

6.30. Kaut arī Slovākijas revīzijas iestāde ir novērtēta kā efektīva, Apvienotās Karalistes revīzijas iestāde tiek vērtēta kā daļēji efektīva attiecībā uz galveno reglamentējošo prasību ievērošanu un darījumu pareizības nodrošināšanu. Saistībā ar visiem trim fondiem (ERAF, KF un ESF) veiktās revīzijas iestāžu pārbaudes tvērums un konkrētie rezultāti ir sniegti 5. nodaļā (5.46.–5.49. punktā).

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

6.31. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā Komisija pārraudzīja revīzijas iestādes, ir izklāstīti 5. nodaļā (sk. 5.50.–5.52. punktu).

6.32. Komisija aprēķina kļūdu īpatsvaru katrā darbības programmā, balstoties uz gada kontroles ziņojumiem, kurus tai iesniedz revīzijas iestādes. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD koriģēja vai neuzskatīja par ticamu kļūdu īpatsvaru, kas norādīts 31 no 117 gada kontroles ziņojumiem par 2012. gadu (2011. gadā – 42 no 117 gada kontroles ziņojumiem).

6.33. Visos gadījumos, kad Komisija dalībvalstīs veiktajās pārbaudēs atklāja konkrētas nepilnības, dalībvalstīm tika ziņots par veicamo koriģējošo pasākumu. Palāta konstatēja dažas nesakritības Komisijas veiktajā gada kontroles ziņojumu analizē. Komisija nebija atklājusi vai izlabojusi dažus trūkumus, ko revīzijas iestādes bija pieļāvušas kļūdu īpatsvara aprēķinos. Tomēr šīs problēmas neliek apšaubīt Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2012. gadā formulēto atrunu skaitu un ietekmi.

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskata pārbaude

6.34. Palāta izvērtēja Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2012. gada darbības pārskatu un pievienoto ģenerāldirektora deklarāciju. Konkrēti, saistībā ar 2012. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta

a) novērtēja gada darbības pārskatos formulētās atrunas;

b) pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi “apdraudētās summas”.

KOMISIJAS ATBILDES

6.29. un 6.30. EMPL ĢD 2012. gada beigās veica revīzijas, lai pārbaudītu 84 ESF revīzijas iestāžu darbu, ietverot AK un Slovākijas revīzijas iestādes. Komisijas novērtējums par šīm revīzijas iestādēm ir pozitīvs.

6.32. Pirms Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņotos īpatsvarus, tā izmanto visas ieviestās revīzijas procedūras, ja ir radušās šaubas par paziņoto kļūdu īpatsvaru precizitāti un/vai ticamību: rakstiski un mutiski jautājumi revīzijas iestādēm, faktu vākšanas misijas un/vai no revīzijas iestādēm saņemtas papildu informācijas analīze, vajadzības gadījumā ietverot atsevišķu revīziju rezultātus. Pamatojoties uz šo informāciju, gada kontroles ziņojumos norādītos kļūdu īpatsvarus koriģēja 18 (15,4 %) ESF darbības programmām. Turklāt paziņotos kļūdu īpatsvarus 13 (11,1 %) ESF darbības programmām neuzskatīja par ticamiem, tādēļ Komisija tos aizstāja ar vienotām likmēm.

6.33. Komisija uzskata, ka ir ieviesusi rūpīgas uzraudzības procesu, lai nodrošinātu gada kontroles ziņojumu vispārējo ticamību sava ticamības pārliecības procesa vajadzībām un lai atbalstītu gada darbības pārskatā ietverto atrunu noteikšanu un kvantificēšanu (skatiet atbildi uz 6.40. punkta a) apakšpunktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.35. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD ir aplēsis, ka 2012. gada starpposma maksājumus saistībā ar 2007.–2013. gada programmu posmu kopējais kļūdu īpatsvars ir no 2,3 % līdz 3,2 %. Apmēram 30 % maksājumu bija būtiskas kļūdas (2 % vai vairāk saskaņā ar Komisijas noteikto būtiskuma sliekšni).

6.36. Ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir iekļauta atruna par maksājumiem 68 miljonu EUR apmērā 2007.–2013. gada programmu posmā attiecībā uz 27 no 117 darbības programmām un viena atruna bez finansiālas ietekmes par 12 darbības programmām 2000.–2006. gada programmu posmā.

6.37. 2011. gadā Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD izmantoja kumulatīvā finanšu riska aprēķinu 2007.–2013. gada programmu posmam tām darbības programmām, kurās ir apstiprināts kļūdu īpatsvars no 2 % līdz 5 %, lai noteiktu, vai attiecībā uz konkrēto programmu formulējama atruna. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2012. gadā paplašināja šo pieeju, iekļaujot 20 darbības programmas, kur apstiprinātā kļūda pārsniedz 5 %. Lai gan kopējais Komisijas aprēķinātais finanšu risks 13 darbības programmām bija 2 %, astoņas no tām bija iekļautas atrunā par piesardzības principa piemērošanu. Par atlikušajām piecām darbības programmām atrunu nebija. Tikai par vienu no šiem pieciem gadījumiem 2012. gada darbības pārskatā bija paskaidroti iemesli atrunas neformulēšanai. Palāta uzskata, ka Komisijai šāda veida informācija būtu jāizklāsta arī par pārējām piecām darbības programmām.

6.38. Informācija par finanšu korekciju apstrādi ir iekļauta 1. nodaļā (sk. 1.19.–1.37. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

6.35. Komisija uzskata, ka tas, ka trīs gadus pēc kārtas Komisijas pašas aplēstais kļūdu īpatsvars, kā norādīts EMPL ĢD gada darbības pārskatā, atbilst Palātas iespējamākam kļūdu īpatsvaram, apstiprina Komisijas pieejas derīgumu un ticamību (skatiet atbildi uz 6.40. punkta a) apakšpunktu). Turklāt šie rezultāti parāda, ka Komisija ir ieviesusi pareizu procesu, lai uzraudzītu revīzijas iestāžu sniegto informāciju to gada kontroles ziņojumos.

Kā minēts tās 2012. gada darbības pārskatā (37. lpp.), Komisija uzsver, ka no tās 2012. gada starpposma maksājumiem tikai 19,7 % tika veikti darbības programmām ar kļūdu īpatsvaru, kāds norādīts 2012. gada decembrī iesniegtajos 2012. gada kontroles ziņojumos, proti, 2–5 %, un tikai 9,8 % tika veikti darbības programmām ar ziņoto kļūdu īpatsvaru virs 5 %. Tas nepārprotami atspoguļo EMPL ĢD sistemātiski īstenoto stingro maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas politiku, jo attiecībā uz darbības programmām ar kumulatīvajiem kļūdu īpatsvariem (visā periodā kopš 2007. gada) virs 2 % Komisija ir piemērojusi attiecīgu finanšu korekciju vai pārtraukusi maksājumus līdz šādas korekcijas piemērošanai.

6.37. Saskaņā ar Komisijas pastāvīgajiem norādījumiem attiecībā uz 2012. gada darbības pārskatu, (kvantificēta) atruna ir vajadzīga tikai tad, ja kumulatīvais finanšu risks ir virs 2 %, kā tas nebija nevienas no Palātas minēto 5 darbības programmu gadījumā, jo vajadzīgās finanšu korekcijas jau bija īstenotas pirms gada darbības pārskata izdošanas. Turklāt bija ieviesti atbilstīgi rīcības plāni, lai novērstu šo problēmu atkārtoto attiecīgajās piecās darbības programmās. Komisija ņem vērā Palātas apsvērumu, lai turpmākos gada darbības pārskatos šajā saistībā sniegtu pilnīgāku informāciju.

6.38. Komisija ir veikusi visus vajadzīgos pasākumus saskaņā ar Līgumu un regulām, lai aizsargātu ES budžetu. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir izdarījusi visu iespējamo un rīkojusies, pilnībā ņemot vērā spēkā esošās regulas tajā pašā finanšu gadā, kuram Palāta ir veikusi revīziju, Rumānijai piemērotā 25 % vienotas likmes korekcija nav ņemta vērā, nosakot 2012. gada kļūdu īpatsvaru. Skatiet atbildes uz 6.39. punkta a) apakšpunktu un 1.2. izcēlumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

6.39. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā

a) darījumu pārbaudes apliecina, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,2 %, un

b) pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darbību pareizību 2007.–2013. gada programmu posmā.

6.40. Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

6.41. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **6.2. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 10 ieteikumus attiecībā uz kohēziju, transportu un enerģētiku. No šiem ieteikumiem viens konkrētajā gadījumā neattiecas. Komisija ir pilnībā ieviesusi vienu ieteikumu, piecus – lielākajā daļā aspektu, vienu – tikai dažos aspektos, bet viens nebija īstenots nemaz. Vienā gadījumā nebija iespējams iegūt pietiekamus pierādījumus par veiktajiem pasākumiem.

6.39.

a) Komisija ir ieviesusi rūpīgu procesu, lai apliecinātu gada darbības pārskatā sniegtās informācijas ticamību. Komisija uzskata, ka tas, ka trīs gadus pēc kārtas Komisijas pašas aplēstais kļūdu īpatsvars, kā norādīts EMPL ĢD gada darbības pārskatā, atbilst Palātas iespējamākam kļūdu īpatsvaram, apstiprina Komisijas pieejas derīgumu un ticamību. Attiecībā uz 2012. gadu EMPL ĢD aplēstais kļūdu īpatsvars tā gada darbības pārskatā bija 2,3–3,2 % diapazonā. Komisija norāda, ka kļūdas vienā pašā darbības programmā Rumānijā veido būtisku daļu no Palātas noteiktā iespējamākā kļūdu īpatsvara. Komisija uzsver, ka tā 2012. gada decembrī īstenoja 25 % vienotas likmes korekciju visiem Rumānijas iestāžu apliecinātajiem izdevumiem šīs darbības programmas ietvaros. Komisija norāda, ka, lai gan tā ir izdarījusi visu iespējamo un rīkojusies, pilnībā ņemot vērā spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu tajā pašā finanšu gadā, kuram Palāta ir veikusi revīziju, nosakot 2012. gada kļūdu īpatsvaru, nav ņemta vērā iepriekš minētā vienotas likmes korekcija. Skatiet atbildi uz 1.2. izcēlumu.

b) Komisija uzskata, ka ir ieviesusi rūpīgas uzraudzības procesu, lai nodrošinātu revīzijas iestāžu darba vispārējo ticamību savas pārbaudes gūšanai. Pamatojoties uz savu novērtējumu, Komisija uzsver, ka revīzijas iestāžu efektivitāte un atbilstība prasībām var būt atšķirīga. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pantu Komisija, sākot no 2012. gada jūnija, oficiāli paļaujas uz 9 revīzijas iestāžu darbu saistībā ar ESF (10 darbības programmas). Komisija turpinās pārbaudīt revīzijas iestāžu darbu.

6.40. Komisija ir īstenojusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu, kā arī stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu un finanšu korekcijas.

6.41. Pamatojoties uz savu novērtējumu, Komisija uzskata, ka no desmit 2009. un 2010. gada ieteikumiem divi būtu jāuzskata par pilnībā ieviestiem, savukārt pieci – par ieviestiem lielākajā daļā aspektu. Komisija uzskata, ka pārējie trīs ieteikumi “nav attiecināmi”.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.42. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Komisijai ir jānovērš nepilnības pirmā līmeņa pārbaudēs, ko veic vadošās iestādes un starpniekstruktūras, un jāsigatavo īpašas metodiskas norādes un, ja vajadzīgs, jāriko mācību pasākumi.

— **2. ieteikums.** Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada programmu posmā, Komisijai jāizvērtē dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošana, lai konstatētu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršošana, un atceltu nevajadzīgi sarežģītus noteikumus.

KOMISIJAS ATBILDES

6.42.

Komisija piekrīt, ka dalībvalstu īstenotās “pirmā līmeņa” pārbaudes ir svarīgas, un piekrīt uzskatam, ka tās būtu vēl vairāk jānostiprina. Tāpēc Komisija dalībvalstīm ir sniegusi pamatnostādnes par to, kā vadošajām iestādēm būtu jānosaka un jāīsteno savas vadības pārbaudes. Turklāt Komisija 2009. gadā izstrādāja vispusīgas pamatnostādnes par “pirmā līmeņa” pārbaudēm un pašnovērtējuma instrumentu vadošajām iestādēm. Komisija arī 2011. gadā revīzijas iestādēm nosūtīja kontrolsarakstus vadības pārbažu revidēšanai, kurus vadošās iestādes var izmantot kā kritēriju. Papildus iepriekš minētajām darbībām, apzinoties vadības pārbažu ļoti svarīgo nozīmi, EMPL ĢD 2012. gada novembrī visām vadošajām iestādēm nosūtīja paziņojumu, vērsot to uzmanību uz nepieciešamību vēl vairāk nostiprināt vadības pārbažu ticamību un rūpību un paziņojot par tematisku revīziju attiecībā uz vadības pārbaudēm, kuru veiks 2013. gadā 7 izraudzītām darbības programmām 6 dalībvalstīs. Šī tematiskā revīzija patlaban tiek veikta. Pēc tās pabeigšanas Komisija sagatavos pārskata ziņojumu, resumējot tās rezultātus un gūto pieredzi, lai par to informētu visas dalībvalstis.

Komisija pilnībā piekrīt, ka ir vēl vairāk jāvienkāršo valstu attiecināmības noteikumi un jāatceļ nevajadzīgi sarežģīti noteikumi, kam ir kaitīga ietekme, jo tie rada slogu atbalsta saņēmējiem un palielina kļūdu īpatsvaru. Komisija uzsver, ka, lai gan visu valstu attiecināmības noteikumu sistematiska novērtēšana nav iespējama, jebkādi konstatēti pārmērīgas reglamentēšanas gadījumi tiek risināti kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm (skatiet atbildi uz 6.18. punktu). Komisija ir apņēmusies 2013. gada oktobrī iesniegt ziņojumu budžeta apstiprinātājiestādei par pārmērīgu reglamentēšanu saistībā ar ESF darbības programmām. Komisija arī turpinās mudināt un atbalstīt valstu iestādes to vienkāršošanas centienos. EMPL ĢD 2011.–2013. gadā organizēja vairākus seminārus, lai palīdzētu vadošajām iestādēm saistībā ar šiem centieniem (skatiet arī Komisijas atbildi uz 3. ieteikumu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** Komisijai jāpopularizē vienkāršoto izmaksu iespēju plašs lietojums, lai pazeminātu kļūdu risku maksājumu pieprasījumos un samazinātu saņēmēju administratīvo slogu. Vienkāršoto izmaksu iespēju vienotās likmes Komisijai ir jāapstiprina/jāapliecina iepriekš, lai nodrošinātu to atbilstību normatīvajām prasībām (taisnīgs, objektīvs un pierādāms aprēķins).
- **4. ieteikums.** Komisijai jāmeklē iespējas uzlabot revīzijas iestāžu darbu un gada darbības pārskatos un revīzijas atziņumos ietvertās informācijas kvalitāti un ticamību.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija piekrīt Palātai, ka ir svarīgi efektīvi īstenot vienkāršoto izmaksu iespējas visās dalībvalstīs. Tieši tādēļ papildus vienkāršoto izmaksu iespēju ieviešanai pašreizējā tiesiskajā regulējumā Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir ļoti aktīvi veicinājusi šo iespēju efektīvu īstenošanu, organizējot arī vienkāršošanas seminārus, kuros līdz šim ir iesaistījušās 17 dalībvalstis. Tas, ka patlaban 60 % no ESF darbības programmām izmanto vismaz vienu no šīm iespējām, šajā saistībā apliecina zināmu sekmīgu rezultātu. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu vienkāršoto izmaksu iespējas ir vēl vairāk nostiprinātas, cita starpā ietverot iespēju izmantot regulās jau paredzētās vienotās likmes.

Komisija piekrīt šīs problēmas nozīmīgumam. Gada kontroles ziņojumos atspoguļotais revīzijas iestāžu darbs ir viens no galvenajiem elementiem, kas ir pamatā Komisijas ticamības pārlicības gūšanai. Papildu norādījumi par kļūdu apstrādi revīzijas iestādēm tika nodrošināti 2011. gadā, un Komisija 2012. gadā organizēja vairākus seminārus, lai turpinātu uzlabot revīzijas izlases metodiku, ko izmanto gada kontroles ziņojumu sagatavošanā.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI NODARBINĀTĪBAS UN SOCIĀLO LIETU JOMĀ

	2012. g.				2011. g.	2010. g.	2009. g.		
	ESF un IPA		Pārējie sociālie jautājumi					Kopā	
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE									
Kopējais darījumu skaits:	168		12		180		180	66	44
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾									
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā									
klūdu nav	65 % (109)		67 % (8)		65 % (117)		60 %	73 %	75 %
ir viena vai vairākas kļūdas	35 % (59)		33 % (4)		35 % (63)		40 %	27 %	25 %
Kļūdaino darījumu analīze									
Analīze pēc kļūdu veida									
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	54 % (32)		0 % (0)		51 % (32)		58 %	39 %	0 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	46 % (27)		100 % (4)		49 % (31)		42 %	61 %	100 %
attiecināmības kļūdas	89 % (24)		100 % (4)		90 % (28)		77 %	91 %	64 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	7 % (2)		0 % (0)		7 % (2)		3 %	9 %	0 %
precizitātes kļūdas	4 % (1)		0 % (0)		3 % (1)		20 %	0 %	36 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME									
Iespējamākais kļūdu īpatsvars					3,2 %				
Augstākais kļūdu līmenis					5,1 %				
Zemākais kļūdu līmenis					1,3 %				

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE KOHĒZIJAS, ENERĢĒTIKAS UN TRANSPORTA IZDEVUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neat- tiecas	Pierādījumi nav pietiekami	
			Lielākajā daļā aspektu	Daļā aspektu				
2010.	1. ieteikums. Arī turpmāk uzraudzīt, vai tiek ievērotas prasības ES finansējuma saņemšanai, tostarp īpaši uzrau- got, vai tiek pareizi piemēroti ES un dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumi.		X					
	2. ieteikums. Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošus mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai. Ikreiz, kad valstu vai ES struk- tūras konstatē nozīmīgus trūkumus pārvaldes un kontroles sistēmu darbībā, Komisijai arī turpmāk ir jāaptur vai jāpārtrauc maksājumi darbības programmām, kamēr dalībvalstis nav veikušas koriģējošas darbības.		X ⁽¹⁾					
	3. ieteikums. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada programmu posma pirmajos gados, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemēro- šanu, lai konstatētu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršošana un potenciālo kļūdu avotu novēršana laik- posmam pēc 2013. gada.				X			Visu valstu attiecināmības noteikumu sistemātiska novērtēšana nav iespējama. Komisija uzskata, ka efektīvākais veids, kā virzīties tālāk, ir aktīvi veicinot vien- kāršoto izmaksu iespējas.
	4. ieteikums. Ierosināt grozījumus struktūrfondu regulām pašreizējā programmu posmā, lai dalībvalstīm noteiktu pienākumu ziņot par finansēšanas vadības instrumentu finanšu īstenošanu. Komisijas uzdevums ir arī regulāri pārbaudīt fondu īstenošanu.	X						
	5. ieteikums. Sniegt vairāk norāžu revīzijas iestādēm pašreizējā programmu posmā, īpaši attiecībā uz paraugu ņemšanu, projektu revīzijas veikšanai nepieciešamo pārbažu tvērumu un informēšanu saistībā ar revīzijas konstatējumiem.		X ⁽²⁾					

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neatbietcas	Pierādījumi nav pietiekami	
			Lielākajā daļā aspektu	Daļā aspektu				
2010	6. ieteikums. Ierosināt, lai struktūrfondu regulās būtu noteikts, ka pēc 2013. gada ir jāaskaņo gada kontroles ziņojumu atskaites periodi ar ES finanšu gadu. Ierosināt arī to, lai tiktu izstrādāta saskaņota pieeja, kas ļautu apkopot revīzijas iestāžu revīzijas atzinumus par katru fondu dalībvalsts un ES līmenī.					X		Komisija šo ieteikumu aplūkoja savos priekšlikumos 2014.–2020. gadam.
2009.	1. ieteikums. Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošus mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.		X ⁽³⁾					
	2. ieteikums. Komisijai jānodrošina, lai, dalībvalstīm aizstājot neattiecināmos izdevumus ar jauniem izdevumiem (atsaukšana), netiktu deklarēti jauni nepareizi izdevumi.						X	
	3. ieteikums. Ar pārraudzības sistēmu palīdzību nodrošināt, lai 2007.–2013. gada programmu posmā dalībvalstīs izveidotās pārvaldības un kontroles sistēmas darbotos efektīvi.			X				Komisija stingri īsteno savu uzraudzības uzdevumu, attiecīgos gadījumos pārtraucot un apturot maksājumus, kā arī piemērojot finanšu korekcijas.
	4. ieteikums. Ciešāk uzraudzīt publiskā iepirkuma ES direktīvu pareizu piemērošanu dalībvalstīs.		X					

⁽¹⁾ Būtu jānoskaidro, ka Komisija šo ieteikumu ir pilnībā īstenojusi, tomēr dalībvalstu līmenī vēl ir iespējami uzlabojumi.

⁽²⁾ Šis ieteikums ir īstenots attiecībā uz norādījumu sniegšanu par paraugiem un par apstiprinājuma pārbaužu tvērumu. Tomēr attiecībā uz ziņošanu par revīzijas konstatējumiem vēl ir jāpanāk progress.

⁽³⁾ Sk. 2010. gada pārskata 2. ieteikumu.

7. NODAĻA

Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	7.1.–7.11.
Politikas grupas īpašās iezīmes	7.2.–7.9.
Riski saistībā ar pareizību	7.5.–7.9.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.10.–7.11.
Darījumu pareizība	7.12.–7.19.
Sistēmu efektivitāte	7.20.–7.24.
Paplašināšanās ĢD	7.21.–7.23.
<i>EuropeAid</i>	7.24.
Secinājumi un ieteikumi	7.25.–7.28.
Secinājums par 2012. gadu	7.25.–7.26.
Ieteikumi	7.27.–7.28.
7.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā	
7.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā	
7.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "Ārējās attiecības", "Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm" ⁽¹⁾, "Humānā palīdzība" un "Paplašināšanās". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **7.1. tabulā**.

7.1. tabula. Galvenā informācija par ārējām attiecībām, atbilstu un paplašināšanos 2012. gadā

(miljonus EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Ārējās attiecības	Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 420	Centralizēta tieša / decentralizēta
	Attiecības ar Āzijas, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu valstīm	595	Centralizēta tieša / decentralizēta / kopīga
	Attiecības ar Latīņameriku	292	Centralizēta tieša / decentralizēta
	Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	278	Centralizēta tieša / kopīga
	Kopējā ārpolitika un drošības politika	265	Centralizēta tieša / netieša / kopīga
	Administratīvie izdevumi	157	Centralizēta tieša
	Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	140	Centralizēta tieša
	Sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā	43	Centralizēta tieša
	Politiskā stratēģija un koordinācija	24	Centralizēta tieša
	Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	19	Centralizēta tieša
		3 233	
Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	340	Centralizēta tieša
	Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	288	Centralizēta tieša / decentralizēta / kopīga
	Attīstības nevalstiskie dalībnieki	224	Centralizēta tieša
	Nodrošinātība ar pārtiku	218	Centralizēta tieša
	Humānā un sociālā attīstība	157	Centralizēta tieša / kopīga
	Vide un ilgtspējīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	155	Centralizēta tieša
	Attīstības sadarbība un <i>ad hoc</i> programmas	31	Centralizēta tieša
	Politiskā stratēģija un koordinācija	16	Centralizēta tieša
		1 429	

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz no Eiropas Attīstības fondiem, sagatavo atsevišķus pārskatus, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Humānā palīdzība	Humānā palīdzība	1 073	Centralizēta tieša / kopīga
	Administratīvie izdevumi	35	Centralizēta tieša
	Civilās aizsardzības finanšu instruments	20	Centralizēta tieša
		1 128	
Paplašināšanās	Paplašināšanās process un stratēģija	851	Centralizēta tieša / netieša / decentralizēta / kopīga
	Administratīvie izdevumi	92	Centralizēta tieša
		943	
Maksājumi gadā kopā		6 733	
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		624	
Pamatdarbības izdevumi kopā		6 109	
– avansi ⁽²⁾		4 009	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽²⁾		4 516	
Visa revidētā datu kopa		6 616	
Saistības gadā kopā		9 021	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādotu definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1. nodaļas 1.6. un 1.7. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

7.2. ES ārējās darbības aptver četras plašas politikas jomas: “Ārējās attiecības”, “Attīstības palīdzība”, “Paplašināšanās” un “Humānā palīdzība”. **Ārējo attiecību un attīstības palīdzības** jomās Eiropas Savienība tiecas aizstāvēt Eiropas intereses, popularizēt Eiropas vērtības un dot ieguldījumu mieram, drošībai un ilgtspējīgai attīstībai. Šo mērķu sasniegšanai ES īsteno Eiropas kaimiņattiecību politiku, aizstāv cilvēktiesības, sekmē brīvu un godīgu tirdzniecību un atbalsta savu partneru sociālo un ekonomisko attīstību. Attīstības palīdzība ir virzīta uz tūkstošgades attīstības mērķu (TAM) sasniegšanu, nabadzības izskausšanu un jaunattīstības valstu integrēšanu pasaules ekonomikā. **Paplašināšanās** mērķis ir palīdzēt kandidātvalstīm un iespējamajām kandidātvalstīm veidot spēju izmantot tiesības, kuras tām piedāvātu dalība Eiropas Savienībā, un ievērot attiecīgos pienākumus. **Humānās palīdzības** nolūks ir palīdzēt valstīm, reģioniem un iedzīvotājiem, kurus skārušas dabas vai cilvēku izraisītās katastrofas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.3. Izdevumu īstenošanā tiek izmantotas šādas programmas un instrumenti:

- a) ģeogrāfiskās programmas, kas aptver kaimiņattiecības, paplašināšanos un jaunattīstības valstis (3 477 miljoni EUR);
- b) tematiskās programmas, kas attiecas uz nodrošinātību ar pārtiku, nevalstisko sektoru un vietējām pārvaldes iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī uz demokrātiju un cilvēktiesībām (977 miljoni EUR);
- c) ārpolitikas darbība kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros, Stabilitātes instruments, vēlēšanu novērošanas misijas un Industrializēto valstu instruments (562 miljoni EUR);
- d) humānā palīdzība un Eiropas Civilās aizsardzības mehānisms (1 093 miljoni EUR).

7.4. Tēriņus pārvalda Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts – *EuropeAid*, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts – *GD ELARG*, Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts – *GD ECHO* un Ārpolitikas instrumentu dienests – *FPI*.

Riski saistībā ar pareizību

7.5. Šajā nodaļā aplūkoti izdevumi ir veikti, izmantojot plašu sadarbības instrumentu un piegādes metožu spektru, kas darbojas vairāk nekā 150 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Palāta risku ir novērtējusi kā objektīvi augstu.

7.6. Divās jomās – budžeta atbalsts ⁽²⁾ un ES ieguldījums vairāku līdzekļu devēju projektos, kurus īsteno starptautiskas organizācijas ⁽³⁾, piemēram, ANO, – instrumentu specifika un maksājumu nosacījumi ierobežo to, cik liela kļūdu iespējamība ir darījumos, kā definēts Palātas pareizības revīzijā.

7.7. Budžeta atbalstu maksā valsts vispārējā budžeta atbalstam vai konkrētas politikas vai mērķa budžeta atbalstam. Palāta pārbauda, vai Komisija ir ievērojusi attiecīgās partnervalsts budžeta atbalsta maksājuma veikšanai izvirzītos īpašos nosacījumus un ir parādījusi, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, publiskā sektora finanšu pārvaldība ir uzlabojusies).

⁽²⁾ Budžeta atbalsta maksājumus no 2012. gada vispārējā budžeta izmaksāja 796 miljonus EUR.

⁽³⁾ No 2012. gada vispārējā budžeta starptautiskajām organizācijām izmaksāja 1,4 miljardus EUR, vairāk nekā pusi no šīs summas īstenoja vairāku līdzekļu devēju projektos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.8. Komisijai tomēr ir ievērojami elastīga pieeja, kad tā lemj, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Palātas veiktā pareizības revīzija nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalstu samaksā partnervalstij. Pārskaitītos līdzekļus pēc tam apvieno ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Jebkuras nepilnības tās finanšu pārvaldībā nebūs par pamatu kļūdām Palātas pareizības revīzijā.

7.9. Komisijas ieguldījumus vairāku līdzekļu devēju projektos apvieno ar citu līdzekļu devēju iemaksām un tos neparedz kādiem īpašiem nosakāmiem izdevumu posteņiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.10. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 174 darījumu paraugu, kā tas definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Sagatavotais paraugs ir attiecīgās politikas grupas visa darījumu klāsta reprezentatīvs paraugs. 2012. gadā paraugā ietilpa 56 darījumi, kurus bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti, un 118 darījumi, kurus bija apstiprinājušas ES delegācijas ⁽⁴⁾.
- b) Sistēmu novērtējumā bija iekļautas *EuropeAid* un Paplašināšanās ĢD pārraudzības un kontroles sistēmas centrālajos dienestos, tostarp šādi aspekti:
 - i) *ex ante* pārbaudes un iekšējās kontroles standarti;
 - ii) regulārā kontrole un pārraudzība un
 - iii) iekšējās revīzijas.Jā tika konstatētas kļūdas, attiecīgās kontroles sistēmas analizēja, lai atklātu konkrēto nepilnību.
- c) Palāta pārbaudīja Paplašināšanās ĢD un *EuropeAid* gada darbības pārskatus.
- d) Palāta pārbaudīja, vai Komisija ir ņēmusi vērā 2009. gada un 2010. gada pārskatos sniegtos ieteikumus (sk. **7.3. pielikumu**).

⁽⁴⁾ Bangladešā, Bosnijā un Hercegovinā, Gvatemalā, Indonēzijā, Kosovā, Marokā, Palestīnā, Turcijā, Ukrainā un Zambijā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.11. *EuropeAid*, kas pārvalda 60 % izdevumu šajā politikas grupā, pārvalda arī gandrīz visus Eiropas Attīstības fonda (EAF) izdevumus. Palātas 2012. gada pārskatā par EAF pilnībā izklāstīti Palātas pārbaužu rezultāti par *EuropeAid* pārraudzības un kontroles sistēmām un gada darbības pārskatu, tostarp attiecībā uz tiem izdevumiem no vispārējā budžeta, par kuriem *Euro-peAid* ir atbildīgs. Šo rezultātu kopsavilkums ir izklāstīts 7.2. izcēlumā.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.12. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.1. pielikumā**. No 174 Palātas revidētajiem darījumiem 40 (23 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,3 % ⁽⁵⁾.

7.13. Aplēstais kļūdu īpatsvars šajā politikas grupā ir augstāks, nekā tas bija aplēsts 2011. gadam (1,1 %). Šī starpība būtu jāinterpretē, ievērojot izmaiņas Palātas pieejā, kas izmantota parauga atlasē (sk. 1. nodaļas 1.6., 1.7. un 1.15. punktu).

7.14. Iepriekšējos gados darījumu paraugā Palāta ietvēra avansa maksājumus atbalsta saņēmējiem. Taču 2012. gadā Palātas paraugā ietilpa tikai starpposma maksājumi, galīgie maksājumi un avansu noskaidrošana. Visam minētajam nepieciešams Komisijas lēmums par to, ka darbības ir notikušas vai ir bijuši izdevumi un ka maksājumi no ES budžeta ir attaisnojami; tas ļauj Palātai gūt patiesu priekšstatu par to, vai darījumi ir bijuši pareizi.

7.15. Avansu noskaidrošana – jauns elements 2012. gadam atlasītajā paraugā, un šis elements vērtības izteiksmē veido 68 % no revidētās kopas – deva 3,2 procentpunktus no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara attiecīgajā izvērtējumā.

7.16. Atrasto skaitļos izsakāmo kļūdu veidi bija šādi (sk. 7.1. izcēlumu):

- a) 17 darījumos bija attiecināmības kļūdas, kad bija veikti maksājumi par izdevumiem, kas bija radušies ārpus īstenošanas perioda (trīs darījumi), par pasākumiem, kuri nebija paredzēti līgumā (pieci darījumi), vai par pasākumiem, kuri bija citādi neattiecināmi (deviņi darījumi);

7.12. Komisija atzīmē, ka 2012. gadā kļūdu biežums ir samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem finanšu gadiem (41 % 2011. gadā un 38 % 2010. gadā).

7.13. Komisija ar gandarījumu atzīmē, ka aplēstā kļūdu īpatsvara palielinājums ir attiecināms nevis uz kontroles sistēmas pasliktināšanos, bet gan uz paraugu atlases pieejas pilnveidošanu.

⁽⁵⁾ Palāta kļūdu īpatsvaru aplēš, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir labākā aplēse, un Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,4 % līdz 5,2 % (attieciņi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) 10 darījumos bija reālas pastāvēšanas kļūdas – nebija rēķinu vai citu apliecinājošu dokumentu par izdevumiem;
- c) trijos darījumos bija precizitātes kļūdas.

7.1. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri**Neattiecināmi izdevumi**

Komisija izmaksāja EUR 90 000 nevalstiskai organizācijai Gvatemalā. Tā atlīdzināja PVN, kas nebija attiecināms, un algas darbiniekiem, kuri strādāja ārpus dotācijas perioda. Aptuveni 18 % atlīdzināto izdevumu bija neattiecināmi.

Apliecinājošo dokumentu trūkums

Komisija izmaksāja 16,7 miljonus EUR programmai, ar kuru tika atbalstītas skolotājas sievietes lauku vidusskolās Bangladešā. Komisijai apstiprināšanas brīdī nebija dokumentu par 8,6 miljoniem EUR, arī Palātai revīzijas laikā šo dokumentu nebija. Turklāt kā izmaksas Komisija apstiprināja 0,5 miljonus EUR, kas nebija izmantoti un par kuriem tā nebija izdevusi iekasēšanas rīkojumu.

Komisija 2012. gadā apstiprināja EUR 29 000 000 izdevumu, kurus 2003.–2005. gada posmā īstenoja starptautiska organizācija un par kuriem nebija pietiekamu dokumentāru pierādījumu. Arī revidenti tos nevarēju iegūt, jo bija beidzies periods, par kuru saņēmējorganizācijai bija jāglabā dokumenti un grāmatvedības informācija.

Divu aprakstīto kļūdu kopīga iezīme ir Komisijas ilgstoša kavēšanās ar izdevumu galīgo apstiprināšanu.

7.17. Visas šīs kļūdas bija darījumos, kurus Komisija principā pārbaudīja; neviena no tām netika novērsta vai atklāta. Palāta 12 darījumos atrada kļūdas, kuras nebija atklājuši saņēmēju ieceltie revidenti.

7.18. Vēl 10 no 174 darījumiem bija skaitļos neizsakāmas kļūdas, kuras galvenokārt bija saistītas ar likumisko vai līgumisko saistību neievērošanu.

7.19. No Palātas pārbaudītajām 35 iepirkuma procedūrām kļūdas tika atrastas sešās. Divās no tām līgumslēgšanas tiesības piešķīra pretendentam, kurš vai nu neatbilda prasībām, vai arī nebija iesniedzis labāko piedāvājumu.

7.17. Komisija lielu nozīmi piešķir revīziju kvalitātei un izstrādā rīkus, lai palīdzētu Komisijas revīzijas vadītājiem labāk izvērtēt revīzijas ziņojumu kvalitāti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

7.20. Rezultāti, ko Palāta ieguva pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti 7.2. pielikumā.

Paplašināšanās ĢD

7.21. Palāta 2009. un 2010. gada pārskatos sniedza vairākus ieteikumus saistībā ar pārraudzības un kontroles sistēmām Paplašināšanās ĢD. Komisija ir ieviesusi visus šos ieteikumus (sk. 7.3. pielikumu). Palāta 2012. gada revīzijā citas nepilnības nekonstatēja.

7.22. Paplašināšanās ĢD pārraudzības un kontroles sistēma tādējādi kopumā uzskatāma par efektīvu.

7.23. Attiecībā uz 2012. gadu Paplašināšanās ĢD ģenerāldirektors paziņoja, ka ir guvis pārliecību par gada darbības pārskatā iekļauto datu ticamību. Tomēr Paplašināšanās ĢD nav atlikušo kļūdu īpatsvara politikas jomai kopumā. Tā veiktais atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins (zem 2 % būtiskuma sliekšņa) ir balstīts tikai uz maksājumiem, kas veikti decentralizētā pārvaldībā, un šādi maksājumi veido tikai 26 % no gada maksājumiem. Aprēķinā nebija ņemti vērā centralizētā pārvaldībā veiktie maksājumi.

EuropeAid

7.24. Palātas konstatējumi par EuropeAid pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti ir apkopoti 7.2. izcēlumā.

7.2. izcēlums. Palātas konstatējumu kopsavilkums par EuropeAid sistēmu efektivitāti ⁽⁶⁾

Ex ante pārbaudes

Konstatēto kļūdu biežums, tostarp galīgajās izdevumu deklarācijās, kuras principā pārbaudīja ārējās revīzijās un izdevumu pārbaudēs, liecina par trūkumiem pārbaudēs pirms maksājuma veikšanas.

Novēlota noskaidrošana un līgumu slēgšana ietekmē ex ante pārbaudžu kvalitāti un ievērojami paaugstina risku, ka revīzija būs neizsekrojama vai trūks apliecinājošo dokumentu. Gan EAF, gan vispārējā budžeta darījumos Palāta atrada vecus līgumus, ar kuriem saistītie izdevumi bija ieskaitīti vēlu.

7.2. izcēlums. Palātas konstatējumu kopsavilkums par EuropeAid sistēmu efektivitāti

Ex ante pārbaudes

Komisija piekrīt, ka, lai gan EuropeAid kontroles sistēmas projekts kopumā ir konsekvents un pamatots, joprojām ir jāpanāk virzība saistībā ar kontroles mehānismu īstenošanu.

Turklāt Komisija uzsver faktu, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem kļūdu biežums saistībā ar ārējo palīdzību kopumā ir samazinājies.

⁽⁶⁾ EuropeAid sistēmu novērtējuma rezultāti, tostarp attiecībā uz EuropeAid gada darbības pārskatu, ir izvērsti izklāstīti Palātas gada pārskatā par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda. Sk. 31.–44. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Regulārā kontrole un pārraudzība

Joprojām ir trūkumi EuropeAid vadības informācijas sistēmā saistībā ar ārējo revīziju rezultātiem un pēcparbaudi, izdevumu pārbaudēm un uzraudzības apmeklējumiem.

Ir nepilnības ES delegāciju veikto uzraudzības apmeklējumu atlasē, plānošanā un pēcparbaudē.

Pētījums par 2012. gada atlikušo kļūdu īpatsvaru

EuropeAid pirmo reizi veica pētījumu, lai novērtētu to kļūdu līmeni, kas, neskatoties uz visām vadības pārbaudēm kļūdu novēršanai, atklāšanai un labošanai, tomēr palikušas – atlikušo kļūdu īpatsvara pētījumu. Tajā tika aplēsts, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir 3,63 %.

Atlikušo kļūdu īpatsvara metodes koncepcija kopumā bija atbilstoša, un pētījums sniedza interesantu un potenciāli noderīgu informāciju. Tomēr ir iespējams turpmāk pilnveidot metodi attiecībā uz to, cik lielā mērā var paļauties uz iepriekšējo revīziju vai pārbaudes ziņojumiem, kļūdu īpatsvara aprēķina metodēm individuāliem darījumiem un darījumu apstrādei, ja nav bijusi pieejama dokumentācija.

Iekšējā revīzija

Komisijas 2011. gada reorganizācija joprojām negatīvi ietekmē iekšējās revīzijas struktūras (IRS) darbību.

KOMISIJAS ATBILDES

Kā daļu no ārējā pētījuma 2012. gadā EuropeAid īstenoja procedūru, kurā tika pārskatīti visi līgumi, kuru darbības periods ir beidzies vairāk nekā pirms 18 mēnešiem. Dienestiem tika lūgts komentēt iemeslus, kādēļ līgumi vēl nav slēgti un kā tie plāno nodrošināt, lai līgumi pēc iespējas ātrāk tiktu slēgti. Tādēļ neslēgto līgumu skaits gada beigās ir samazinājies salīdzinājumā ar 2011. gadu. Līdzīgas darbības tika uzsāktas 2013. gada aprīlī, lai šos centienus turpinātu.

Regulārā kontrole un pārraudzība

Ārējās palīdzības vadības informācijas sistēmas (CRIS) revīzijas modulis tika izstrādāts, lai plānotu un ierakstītu ārējo revīziju rezultātus, nevis lai izsekotu EuropeAid veiktās revīzijas pēcparbaudes. Taču EuropeAid ir ieplānojis vidējā termiņā izstrādāt šo funkcionalitāti, ja būs pieejami līdzekļi.

EuropeAid ir izstrādājis darba plāna rīku pārbaudes apmeklējumu plānošanai. Turklāt EuropeAid gatavo uzraudzības un ziņošanas reformu, kas īstenojama 2014. gada sākumā.

Pētījums par 2012. gada atlikušo kļūdu īpatsvaru

2012. gada RER pētījuma rezultāti bija pievienoti tieši 2012. gada darbības pārskata (GDP) nodrošināšanas procesam, kas EuropeAid bija ļoti noderīgi. 2012. gada RER pētījums bija pirmais, kas tika īstenots, un pieredze, kura gūta no šā pirmā uzdevuma, ļaus precizēt metodoloģiju.

EuropeAid ar darbuzņēmēju apspriedis jautājumus par iepriekšējo revīziju vai pārbaudes ziņojumu uzticamības pakāpi, kā arī kļūdu koeficienta aprēķināšanas metodi.

Darbības, kas jāīsteno, lai veiktu aplēses, ir sīki aprakstītas pārskatītājā RER rokasgrāmatā, kura tiks piemērota 2013. gada RER īstenošanai.

Iekšējā revīzija

Kopš 2013. gada, pateicoties vairākiem pasākumiem, kas īstenoti šajā saistībā, IRS darbība ir uzlabojusies.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Gada darbības pārskats

Ģenerāldirektors formulē atrunu par darījumu likumību un pareizību, jo apdraudētā summa (259,5 miljoni EUR) pārsniedz 2 % no pārskata periodā apstiprinātajiem maksājumiem.

Pētījuma par atlikušo kļūdu īpatsvaru rezultātu atspoguļojums gada darbības pārskatā ir maldinošs:

- atlikušo kļūdu īpatsvars nav “maksimālā summa”, bet labākā aplēse (jeb iespējamākā aplēse). Patiesais kļūdu līmenis var būt augstāks,
- atlikušo kļūdu īpatsvars nav “apdraudētās” summas aplēse, bet aplēse par vadības cikla beigās neatklātajām un neizlabotajām un tādējādi galīgajām kļūdām (⁷),
- pārraudzības un kontroles sistēmas nav efektīvas, kad tās neatklāj un neizlabo būtiskas kļūdas,
- gada darbības pārskatā ir aprakstīti galvenie kļūdu veidi EuropeAid izdevumos, bet, izņemot nepilnības atgūšanas procesā, tajā nav analizēts, kāpēc tās tika pieļautas un kuri EuropeAid pārraudzības un kontroles sistēmu aspekti nedarbojās.

KOMISIJAS ATBILDES

Gada darbības pārskats (GDP)

Kā ir paredzēts EuropeAid procedūrās, ir izveidots rīcības plāns, lai aizvien uzlabotu iekšējo kontroles sistēmu. Tajā cita starpā ir iekļautas izpratnes veicināšanas darbības, apmācība un norādījumu sniegšana, delegāciju atbildības pastiprināšana, lielāka sadarbība ar starptautiskajām organizācijām un kontroles sistēmas pilnveidošana.

- Komisija piekrīt, ka EuropeAid 2012. gada darbības pārskatā minētā apdraudētā summa ir visticamākā aplēse saskaņā ar norādījumiem par gada darbības pārskatiem 2012. gadam. Faktiskais kļūdu līmenis varētu būt lielāks, bet varētu būt arī mazāks.
- “Apdraudētās summas” jēdziens GDP ir piemērots pilnībā atbilstīgi Komisijas norādījumiem par GDP sagatavošanu. Šajos norādījumos “apdraudētā summa” ir definēta kā kļūdu finansiālā ietekme faktiskā budžeta finanšu riskantuma kalendārā gada laikā izteiksmē.

Komisija piekrīt, ka RER izpētes rezultāti nav apdraudētās summas aplēse.

- Vairums kļūdu ir saistītas ar dažām nepilnībām, kas attiecas galvenokārt uz kontroļu īstenošanu. Tādēļ šķiet, ka kontroles sistēma ir pamatota un tā nebūtu jāgroza.
- EuropeAid nākamā gada darbības pārskata nolūkā veiks analīzi, kura ir prasīta norādījumos. Iepriekš minētajā rīcības plānā ir aplūkoti visi kļūdu veidi, ko ir apzinājuši kontroles sistēma un Revīzijas palāta. Pirms šā rīcības plāna ir veikta pamatīga šo kļūdu izcelsmes analīze. Turklāt tajā ir iekļautas arī definīcijas veidiem, kādos rīcības plānā noteiktās kļūdas tiek risinātas. Analīzē ir secināts, ka kontroles sistēmas projekts kopumā ir bijis pamatots un ka radušās kļūdas bijušas saistītas ar īstenošanas problēmām.

(⁷) “Atlikušās kļūdas ir kļūdas, kuras nav novērsuši, atklājuši un izlabojuši esošās kontroles sistēmas mehānismi.” (EuropeAid Rokasgrāmata atlikušo kļūdu īpatsvara noteikšanai, 2013. gada maijs).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

7.25. Šajā politikas grupā

- a) darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,3 %;
- b) pārbaudītās EuropeAid pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas;
- c) pārbaudītās Paplašināšanās ĢD pārraudzības un kontroles sistēmas bija efektīvas.

7.26. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

7.27. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **7.3. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatos Palāta sniedza vienpadsmit ieteikumus. Komisija pilnībā ieviesa septiņus no tiem, bet četrus ieviesa lielākajā daļā aspektu.

7.28. Veikusi pārbaudi un saskaņā ar formulētajiem konstatējumiem un secinājumiem par 2012. gadu Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus:

- **1. ieteikums:** nodrošināt savlaicīgu izdevumu ieskaitu,
- **2. ieteikums:** īstenošanas partneru un saņēmēju vidū popularizēt dokumentu labāku pārvaldību,
- **3. ieteikums:** uzlabot līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru pārvaldību, nosakot precīzus atlases kritērijus un labāk dokumentējot vērtēšanas procesu,

7.25.

- a) Komisija norāda, ka Palātas aplēsto kļūdu skaita palielinājums ir saistīts ar to, ka ir mainījusies Palātas paraugu atlases pieeja.
- b) Komisija piekrīt, ka, lai gan EuropeAid kontroles sistēmas projekts kopumā ir konsekvents un pamatots, joprojām ir jāpanāk virzība saistībā ar kontroles mehānismu īstenošanu.

7.28.

Komisija pieņem šo ieteikumu, un nesen ir īstenota rīcība ar mērķi nodrošināt, lai izdevumu ieskaits tiktu veikts bez kavēšanās.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija pieņem šo ieteikumu, un rīcības plānā, kas apstiprināts 2013. gada maijā, ir iekļauti pasākumi saistībā ar esošās apmācības attiecībā uz iepirkumiem un dotācijām pārskatīšanu, lai stiprinātu finansiālos un darbības aspektus, kuri saistīti ar iepirkuma procedūrām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **4. ieteikums:** veikt efektīvus pasākumus, lai uzlabotu ārējo revidentu veikto izdevumu pārbaūžu kvalitāti,
- **5. ieteikums:** ārējo attiecību ģenerāldirektorātu vajadzībām izveidot saskaņotu un stabilu metodi atlikušo kļūdu īpat-svara aprēķinam.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pieņem šo ieteikumu, un saskaņā ar rīcības plānu 2013. gadā ir plānots izvērtēt iespējas uzlabot revīziju un pārbaūžu kvalitāti un efektivitāti. Tas it īpaši tiks veikts attiecībā uz revīzijām un pārbaudēm, ko veic vietējie revīzijas uzņēmumi, kurus nolīgst saņē-mēji.

Norādījumos par GDP sagatavošanu ir iekļautas saskaņotas pamat-nostādnes, kuras Komisijā var izmantot, GDP ziņojot par (atlikušo) kļūdu koeficientu aprēķināšanu, šo kļūdu finansiālo ietekmi kā apdraudēto summu, būtiskumu saistībā ar potenciālu atrunu un to ietekmi uz kredītrīkotāju ticamības deklarāciju.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

	2012						2011. g.	2010. g.	2009. g.				
	EuropeAid ⁽¹⁾	FPI	Paplašināšanās ĢD	Humānās palīdzības ĢD	Kopā								
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE													
Kopējais darījumu skaits:	109	7	34	24	174		120	90	97				
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾													
Pārbaudīto darījumu daļa, kurā:													
kļūdu nav	65 %	(71)	100 %	(7)	97 %	(33)	96 %	(23)	77 %	(134)	59 %	62 %	80 %
ir viena vai vairākas kļūdas	35 %	(38)	0 %	—	3 %	(1)	4 %	(1)	23 %	(40)	41 %	38 %	20 %
Kļūdaino darījumu analīze													
Analīze pēc kļūdu veida													
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	24 %	(9)	0 %	—	100 %	(1)	0 %	—	25 %	(10)	55 %	47 %	74 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	76 %	(29)	0 %	—	0 %	—	100 %	(1)	75 %	(30)	45 %	53 %	26 %
attiecināmības kļūdas	59 %	(17)	0 %	—	0 %	—	0 %	—	57 %	(17)	86 %	72 %	100 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	34 %	(10)	0 %	—	0 %	—	0 %	—	33 %	(10)	0 %	17 %	0 %
precizitātes kļūdas	7 %	(2)	0 %	—	0 %	—	100 %	(1)	10 %	(3)	14 %	11 %	0 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME													
Iespējamākais kļūdu īpatsvars							3,3 %						
Augstākais kļūdu līmenis							5,2 %						
Zemākais kļūdu līmenis							1,4 %						

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

⁽³⁾ Tostarp četri Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūras darījumi.

7.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

	Ex ante pārbaudes	Regulārā kontrole un pārraudzība	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
EuropeAid	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas
Paplašināšanās ĢD	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav piemērojami	Pierādījumi nav pietiekami	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	Paplašināšanās ĢD izvērtāk definēt kritērijus, kas jāievēro, lai atceltu <i>ex ante</i> pārbaudes, un nosacījumus, pie kādiem var apturēt pārvaldības deleģēšanu decentralizētajām valstīm, un pārbaudīt valstu iestāžu izmantoto sistēmu darbību. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						ĢD ELARG uzskata, ka CRIS revīzijas modulis ir piemērots pārvaldības vajadzībām un ka informāciju, kuru pieprasa Palāta un kura ir nepieciešama pārvaldībai, var nodrošināt, izmantojot pašreizējo CRIS rīku. ĢD ELARG stiprinās savu kontroles mehānismu, lai nodrošinātu to, ka jebkura veida revīzijas apmeklējumi tiek reģistrēti CRIS un ka tiek augšupielādēti atbilstošie saistītie skaidrojošie dokumenti, lai pārvaldībai un Palātai nodrošinātu pilnīgu situācijas attēlojumu.
	Paplašināšanās ĢD turpmāk jāuzlabo vadības informācijas sistēmās ievadīto datu kvalitāte. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						
	Paplašināšanās ĢD jāizstrādā rīks, kas atvieglotu apmeklējumu rezultātu konsolidāciju saistībā ar likumību un pareizību. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)		X					
	Paplašināšanās ĢD plašāk jāpiemēro darījumu <i>ex post</i> pārbaudes centralizētai pārvaldībai.	X						

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav piemērojami	Pierādījumi nav pietiekami	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	Komisijai ir jānosaka saskaņota metode Ārējo attiecību ģenerāldirektorātam, kā aprēķināms atlikušo kļūdu īpatsvars, kuru ģenerāldirektori izmanto, sagatavojot vadības apliecinājumus.	X						
2009	Ārējo attiecību ĢD jāatvēl pietiekami resursi, lai analizētu un slēgtu vecos ātrās reaģēšanas mehānisma un KĀDP līgumus, kuru izpildes termiņi jau ir beigušies.		X					
	Ārējo attiecību ĢD jākonsolidē <i>ex post</i> pārbaūžu metodoloģija un nekavējoties jāīsteno iekšējo revidentu ieteikumi šajā jautājumā.	X						
	Paplašināšanās ĢD arī turpmāk jāpiešķir pietiekami resursi, lai analizētu neizskatītās galīgās deklarācijas par <i>Phare</i> un Pārejas programmu jaunajās dalībvalstīs.	X						
	Humānās palīdzības ĢD jāizveido un jāievieš mehānisms, ar kura palīdzību varētu vākt un analizēt datus par to, kā partneri izmanto "iepirkuma centrus humānās palīdzības jomā".		X					

8. NODAĻA

Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.11.
Politikas grupas īpašās iezīmes	8.2.–8.9.
Politikas mērķi	8.2.
Politikas instrumenti	8.3.–8.8.
Riski saistībā ar pareizību	8.9.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.10.–8.11.
Darījumu pareizība	8.12.–8.20.
Sistēmu efektivitāte	8.21.–8.38.
Pētniecības pamatprogrammas	8.23.–8.35.
<i>Ex ante</i> dokumentārās pārbaudes	8.23.–8.24.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	8.25.–8.27.
Komisijas <i>ex post</i> finanšu revīzijas	8.28.–8.35.
Mūžizglītības programma	8.36.–8.38.
Secinājums un ieteikumi	8.39.–8.42.
Secinājums par 2012. gadu	8.39.–8.40.
Ieteikumi	8.41.–8.42.
Rezultāti, kas apkopoti pēc Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas	8.43.–8.45.
8.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”	
8.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”	
8.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”	

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā izklāstīts īpašais izvērtējums par pētniecību un citu iekšējo nozaru politiku, kas aptver šādas politikas jomas: "Pētniecība", "Izglītība un kultūra", "Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi", "Uzņēmējdarbība", "Iekšlietas", "Ekonomika un finanses", "Tiešā pētniecība", "Komunikācija", "Tieslietas", "Tirdzniecība", "Iekšējais tirgus" un "Konkurence". Turklāt šajā nodaļā aprakstīti arī rezultāti, ko Palāta ieguva, veicot Garantiju fonda ārējai darbībai kārtējo revīziju ⁽¹⁾. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **8.1. tabulā**.

8.1. tabula. Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Pētniecība	Septītā pamatprogramma	4 230	Centralizēta tieša
	Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	376	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	348	Centralizēta tieša
	Septītā pamatprogramma, Euratom	353	Centralizēta netieša
		5 307	
Izglītība un kultūra	Mūžizglītība, ietverot daudzvalodību	1 529	Centralizēta netieša
	Cilvēki – Pētnieku mobilitātes programma	751	Centralizēta netieša
	Mudināt un veicināt sadarbību jaunatnes un sporta jomā	177	Centralizēta netieša
	Kultūras sadarbības attīstība Eiropā	173	Centralizēta netieša
	Administratīvie izdevumi	131	Centralizēta tieša
		2 761	
Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi	Septītā pamatprogramma	1 217	Centralizēta tieša
	Citi	155	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	129	Centralizēta tieša
		1 501	

⁽¹⁾ Padomes 2009. gada 25. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 480/2009, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 145, 10.6.2009., 10. lpp.), apsvērumos ir noteikts, ka Fonda finanšu pārvaldība būtu jārevīdē Revīzijas palātai saskaņā ar procedūrām, par ko vienojas Revīzijas palāta, Komisija un EIB.

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Uzņēmējdarbība	Septītā pamatprogramma. Sadarbība – kosmoss un drošība	572	Centralizēta tieša
	Eiropas satelītu radionavigācijas programmas (EGNOS un Galileo)	416	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	126	Centralizēta tieša
	Konkurētspēja, rūpniecības politika, jauninājumi un uzņēmējdarbība	126	Centralizēta tieša / centralizēta netieša pārvaldība ar EACI starpniecību
	Iekšējais preču tirgus un nozaru politika	31	Centralizēta tieša
		1 271	
Iekšlietas	Solidaritāte – Ārējās robežas, vīzu politika un personu brīva pārvietošanās	453	Dalīta/centralizēta tieša
	Drošība un brīvību garantēšana	167	Centralizēta tieša
	Migrācijas plūsmas – Kopējā politika imigrācijas un patvēruma jomā	170	Dalīta/centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	42	Centralizēta tieša
	Politiskā stratēģija un koordinācija	3	Centralizēta tieša
		835	
Ekonomika un finanses	Finanšu operācijas un instrumenti	370	Centralizēta tieša / kopēja pārvaldība kopā ar EIF / centralizēta netieša pārvaldība ar EIF starpniecību
	Administratīvie izdevumi	71	Centralizēta tieša
	Starptautiskā ekonomika un finanses	30	Centralizēta tieša
	Ekonomikas un monetārā savienība	13	Centralizēta tieša
		484	
Tiešā pētniecība	Personāla un darbības izdevumi un ieguldījumi	371	Centralizēta tieša
	Septītā pamatprogramma	42	Centralizēta tieša
	Vēsturiskas saistības, kuru pamatā ir darbības kodolenerģijas jomā	28	Centralizēta tieša
	Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	25	Centralizēta tieša
		466	
Komunikācija	Administratīvie izdevumi	128	Centralizēta tieša
	Komunikācija un plašsaziņas līdzekļi	39	Centralizēta tieša
	Komunikācija vietējā līmenī	33	Centralizēta tieša
	Eiropas pilsoniskuma veicināšana	32	Centralizēta tieša
	Analīze un komunikācijas līdzekļi	24	Centralizēta tieša
		256	

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Tieslietas	Eiropas tiesiskuma telpa krimināllietās un civilīetās	68	Centralizēta tieša
	Pamattiesības un pilsonība	47	Centralizēta tieša
	Administratīvie izdevumi	35	Centralizēta tieša
	Līdztiesība	34	Centralizēta tieša
	Narkotiku apkarošana un informēšana par tām	3	Centralizēta tieša
	Politiskā stratēģija un koordinācija	3	Centralizēta tieša
		190	
Tirdzniecība	Administratīvie izdevumi	94	Centralizēta tieša
	Tirdzniecības politika	11	Centralizēta tieša / kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām
		105	
Iekšējais tirgus	Administratīvie izdevumi	60	Centralizēta tieša
	Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta darbības stratēģija un koordinācija	39	Centralizēta tieša
		99	
Konkurence	Administratīvie izdevumi	92	Centralizēta tieša
	Karteļi, pretmonopola darbība un liberalizācija	—	Centralizēta tieša
		92	

Maksājumi gadā kopā **13 367**

– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾ 1 627

Pamatdarbības izdevumi kopā **11 740**

– avansi ⁽²⁾ 7 712

+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽²⁾ 6 639

Visa revidētā datu kopa 10 667

Saistības gadā kopā 16 365

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1. nodaļas 1.6. un 1.7. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes*Politikas mērķi*

8.2. Minētie izdevumi attiecas uz daudziem politikas mērķiem, proti, uz atbalstu pētniecībai un inovācijām, izglītības un apmācības pilnveidošanu, ES ārējo robežu aizsardzību, tiesu iestāžu sadarbību, iekšējā tirgus izveidi un konkurences noteikumu īstenošanu.

Politikas instrumenti

8.3. Šīs politikas grupas galvenie finansēšanas instrumenti ir pētniecības pamatprogrammas – 7 957 miljoni EUR jeb 68 % no pamatdarbības izdevumiem un Mūžizglītības programma – 1 529 miljoni EUR jeb 13 % no pamatdarbības izdevumiem.

8.4. Pamatprogrammu īstenošanu pārvalda centralizēti tieši un centralizēti netieši, un tajā ir iesaistīti septiņi Komisijas ģenerāldirektorāti un divas izpildaģentūras ⁽²⁾. Daļu budžeta īsteno arī saskaņā ar netiešo centralizēto pārvaldību, ko veic tādas struktūras kā ES pētniecības kopuzņēmumi ⁽³⁾, Eiropas Investīciju banka un starptautiskas publiskā sektora organizācijas ⁽⁴⁾.

8.5. Lielākoties līdzekļi tiek izmantoti kā dotācijas saņēmējiem, kas dalībvalstīs, asociētās valstīs, kandidātvalstīs vai starptautiskās sadarbības partnervalstīs veic pētniecības projektus. Līdzekļu saņēmēji parasti darbojas kā partneru konsorcijs, pamatojoties uz dotācijas nolīgumu, kurš ir noslēgts ar Komisiju. Kad no Komisijas tiek saņemts finansējums, viens projekta partneris koordinē projektu tādejādi, ka tas iedala attiecīgās summas konkrētajiem partneriem.

⁽²⁾ Ģenerāldirektorāti (ĢD): Pētniecības un inovācijas ĢD (RTD), Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD (CNECT), Kopīgais pētniecības centrs (KPC), Izglītības un kultūras ĢD (EAC), Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD (ENTR), Mobilitātes un transporta ĢD (MOVE) un Enerģētikas ĢD (ENER). Izpildaģentūras: Pētniecības izpildaģentūra (REA) un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra (ERCEA).

⁽³⁾ Eiropas Savienības kopuzņēmumi pētniecībai: ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums, kopuzņēmums "Clean Sky", Artemis kopuzņēmums, Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai (IMI), ENIAC kopuzņēmums un kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis".

⁽⁴⁾ Piemēram, Eiropas Kosmosa aģentūra (EKA), Valstu metroloģijas institūtu asociācija (EURAMET), Eiropas un jaunattīstības valstu partnerība klīnisko pētījumu jomā (EDCTP).

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.6. Komisija 2011. gadā ieviesa vienkāršošanas pasākumus, piemēram, paplašināja apstiprināto metožu klāstu, kuras līdzekļu saņēmēji izmanto personāla vidējo izmaksu aprēķināšanai. Lai gan šie pasākumi ir palīdzējuši samazināt saņēmēju administratīvo slogu, esošo pamatprogrammu attiecināmības noteikumi joprojām ir sarežģīti. Nākošajai pamatprogrammai "Apvārsnis 2020" Komisija ir ierosinājusi daudz tālāko pasākumus.

8.7. Mūžizglītības programmas mērķis ir attīstīt izglītības un mācību nozari visā Eiropā un dot iespēju cilvēkiem iegūt mācību pieredzi. Mūžizglītības programmai ir četras apakšprogrammas: *Erasmus* – augstākajai izglītībai, *Leonardo da Vinci* – profesionālajai izglītībai, *Grundtvig* – pieaugušo izglītībai un *Comenius* – skolām.

8.8. Aptuveni 85 % Mūžizglītības programmas izdevumu centralizēti netieši pārvalda 40 valsts aģentūras, kas slēdz dotāciju nolīgumus ar Komisiju. Valsts iestādes, parasti izglītības ministrijas, ieceļ un pārrauga valsts aģentūras. Valsts aģentūras atbild par projektu novērtēšanu, atlasi un vadību, tostarp par daudzu, relatīvi nelielu dotāciju izmaksu dalīborganizācijām.

Riski saistībā ar pareizību

8.9. Galvenais nepareizību risks ir tāds, ka līdzekļu saņēmēji izmaksu deklarācijās iekļauj izmaksas, kuras nav attiecināmas vai ir nepierādāmas un kuras pārraudzības un kontroles sistēmas neatklāj un neizlabo. Šo risku vēl vairāk palielina sarežģītie attiecināmo izmaksu aprēķināšanas noteikumi, kā arī prasība saņēmējiem sasaistīt personāla izdevumus un netiešās izmaksas ar projektiem, bet tajā pašā laikā atskaitīt dažādas pozīcijas, kurām netiek sniegts ES līdzfinansējums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums un pieeja

8.10. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- a) revīzijā pārbaudīja 150 darījumu paraugu, kā tas definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Sagatavotais paraugs ir attiecīgās politikas grupas visu darījumu reprezentatīvs paraugs. 90 no 150 darījumiem attiecās uz pētniecības pamatprogrammu starpposma vai galīgiem maksājumiem un summu noskaidrošanu, bet 60 – uz citu iekšējo nozaru politikas maksājumiem un summu noskaidrošanu. 30 starpposma maksājumus par pētniecības projektiem (25 no Septītās pamatprogrammas atlasītajiem darījumu paraugiem, turklāt papildus vēl paraugi no pieciem citiem Septītās pamatprogrammas projektiem) šī pārbaude ietvēra arī Komisijas novērtējumu projektu priekšlikumiem;
- b) sistēmu novērtējumā pārbaudīja:
 - i) pētniecības pamatprogrammas un Mūžizglītības programmu;
 - ii) Pētniecības ĢD, Izglītības un kultūras ĢD, ECFIN ĢD ⁽⁵⁾ un Pētniecības izpildaģentūras (REA) 2012. gada darbības pārskatus.

8.11. Garantiju fonda revīzijas galvenais uzdevums bija pārbaudīt, vai tiek ievērots Komisijas un EIB nolīgums par Fonda aktīvu pārvaldību un vai pienācīgi darbojas Komisijas uzraudzības procedūras. Tika pārbaudīts arī revidentu privātsabiedrības paveiktais darbs.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.12. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **8.1. pielikumā**. No 150 Palātas revidētajiem darījumiem 73 (49 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka visiespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,9 % ⁽⁶⁾.

8.12. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 1.11. punktu, kurā tā paskaidro, kāda ietekme ir darbības programmu īstenošanas daudzgadu shēmai. Pateicoties Komisijas iekšējās kontroles sistēmas darbībai šajā nodaļā ietvertajā politikas jomā, tā 2012. gadā atguva EUR 120 miljonus.

⁽⁵⁾ Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts.

⁽⁶⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,8 % līdz 6,0 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.13. Aplēstais kļūdu īpatsvars šajā politikas grupā ir augstāks, nekā tas bija aplēsts 2011. gadam. Šī starpība būtu jāinterpretē, ievērojot izmaiņas Palātas pieejā, kas izmantota parauga atlasē (sk. 1.6., 1.7. un 1.15. punktu).

8.14. Iepriekšējos gados šīs politikas grupas darījumu paraugā Palāta ietvēra avansa maksājumus atbalsta saņēmējiem. Taču 2012. gadā paraugā ietilpa tikai starpposma maksājumi, galīgie maksājumi un avansu noskaidrošana⁽⁷⁾. Visam minētajam nepieciešams Komisijas lēmums par to, ka darbības ir notikušas vai ir bijuši izdevumi un ka maksājumi no ES budžeta ir attaisnojami; tas ļauj Palātai gūt patiesāku priekšstatu par to, vai darījumi ir bijuši pareizi.

8.15. Avansu noskaidrošana – jauns parauga elements 2012. gadā, kurš pēc vērtības atbilda 62 % revidētās datu kopas – deva 2,1 procentpunktu no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara šajā īpašajā izvērtējumā. Iepriekšējos gados Palāta pārbaudīja šīs politikas grupas avansus brīdī, kad tos izmaksāja, t. i., dotācijas nolīguma parakstīšanas laikā vai finansēšanas lēmuma pieņemšanas laikā, proti, pirms līdzekļu galasaņēmēji sāk darbības vai pirms viņiem rodas izmaksas (sk. arī **1.1. pielikuma** 6. punktu). Skaitļos izsakāmas kļūdas biežāk atklāj tad, kad avansus noskaidro, nevis tad, kad tos izmaksā.

8.16. Kopumā Palāta konstatēja, ka 73 (49 %) darījumos no 150 pārbaudītajiem bija kļūdas. Kļūdas joprojām galvenokārt rada neattiecināmu izmaksu iekļaušana pētniecības pamatprogrammu projektu izmaksu deklarācijā un nepareizu metožu izmantošana, pamatprogrammu līdzekļu saņēmējiem aprēķinot personāla izdevumus un netiešās izmaksas (sk. 8.1. izcēlumu). Citi kļūdu iemesli ir apliecinošu dokumentu trūkums par deklarētajiem izdevumiem, laika uzskaites kļūdas un apakšlīgumu slēgšanas noteikumu neievērošana.

8.17. Pētniecības finansējuma saņēmēju izmaksu deklarācijās sastopamo kļūdu biežumu un veidu apstiprina arī Komisijas veiktās *ex post* revīzijas, kurās visvairāk kļūdu konstatēja saistībā ar personāla izdevumiem un netiešajām izmaksām.

KOMISIJAS ATBILDES

8.13. Komisija ir gandarīta norādīt, ka šis aplēstā kļūdu īpatsvara pieaugums nav attiecināms uz kontroles sistēmas pasliktināšanos, bet gan uz parauga izvēles pieejas izstrādi.

8.16. Komisija piekrīt Palātas analīzei attiecībā uz kļūdu galvenajiem cēloņiem. Tādēļ Komisija ir ierosinājusi vienkāršotus noteikumus (piemēram, obligāta vienota likme netiešajām izmaksām) saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”, lai samazinātu sarežģītību dalībniekiem un attiecīgi samazinātu kļūdu īpatsvaru.

⁽⁷⁾ Saskaņā ar pētniecības ģenerāldirektorātu kopīgo revīzijas stratēģiju pamatprogrammām šie ģenerāldirektori revīzijā pārbauda tikai starpposma un galīgos maksājumus saņēmējiem, un avansi revīzijas kopā netiek iekļauti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.1. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Septītās pamatprogrammas projektā

Līdzekļu saņēmējs, kurš bija iesaistīts kādā Septītās pamatprogrammas projektā, deklarēja izdevumus 1,7 miljonu EUR apmērā, un tādējādi Komisija atlīdzināja ES ieguldījumu aptuveni 1,2 miljonu EUR apmērā. Palāta atklāja vairākas kļūdas deklarētajās izmaksās, proti:

- nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas, pamatojoties uz budžetā paredzētajām izmaksām, nevis uz faktiskajām izmaksām,
- nepierādāmi ceļa izdevumi un neattiecināmu netiešo nodokļu (PVN) iekļaušana deklarētajos ceļa izdevumos,
- netiešo izmaksu deklarēšana, pamatojoties uz nepareizi aprēķinātām stundas pieskaitāmajām likmēm, un neattiecināmu, ar projektu nesaistītu izmaksu kategoriju iekļaušana.

Saņēmējs deklarēja neattiecināmās izmaksas aptuveni EUR 60 000 apmērā. Tā kā ES līdzfinansēšanas likme šajā projektā ir 70 %, Komisija nepamatoti atlīdzināja vairāk nekā EUR 42 000.

KOMISIJAS ATBILDES

8.1. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Septītās pamatprogrammas projektā

Netiešās izmaksas regulāri izraisa kļūdas, tāpēc attiecībā uz pamatprogrammu "Apvāršnis 2020" Komisija ir ierosinājusi izvairīties no šīm kļūdām, šādām izmaksām piemērojot vienotu likmi.

8.18. Komisija ievērojami samazināja laiku, kas vajadzīgs, lai izdarītu pētniecības dotāciju maksājumus. Taču Palāta konstatēja, ka 2012. gadā vairākos gadījumos projektu koordinatori ilgi kavējās pārskaitīt līdzekļus citiem partneriem. Šādiem kavējumiem var būt nopietnas finansiālas sekas, īpaši attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) vai citiem saņēmējiem, kas ir ļoti atkarīgi no ES finansējuma.

8.19. Palāta pārbaudīja Komisijas novērtējumu 30 Septītās pamatprogrammas projektu priekšlikumiem un konstatēja, ka visos gadījumos Komisija pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas ir veikusi pienācīgu priekšlikumu novērtējumu.

8.18. Līdzekļu sadale ir jautājums, kam piemēro atbalsta saņēmēju noslēgtā konsorcija līguma noteikumus, un Komisija nav šā līguma puse. Tomēr Komisija koordinatoriem regulāri atgādina par šo pienākumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.20. Divas lielākās skaitļos izsakāmās kļūdas iekšējo nozaru politikā tika konstatētas Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas⁽⁸⁾ projektos (sk. 8.2. izcēlumu). Savā 2011. gada pārskatā Palāta ziņoja arī par būtiskām kļūdām IKT politikas atbalsta programmas darījumos un konstatēja trūkumus Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas pārraudzības un kontroles sistēmās⁽⁹⁾.

8.2. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas projektā

Līdzekļu saņēmējs, kurš bija iesaistīts kādā Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas projektā, savā izmaksu deklarācijā deklarēja vairāk nekā 1 miljonu EUR, un tādējādi Komisija atlīdzināja ES ieguldījumu aptuveni EUR 500 000 apmērā. Palāta atklāja vairākas kļūdas deklarētajās izmaksās, proti:

- deklarētas izmaksas par iekšējo konsultantu izmantošanu, bet nav pierādījumu par faktiski veiktu darbu projektā,
- neattiecināmās izmaksas, piemēram, atgūstamais pievienotās vērtības nodoklis un izdevumi, kas neattiecas uz projektu,
- neattiecināmas apakšlīgumu izmaksas un trūkumi ar to saistītajās līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās,
- neattiecināmas netiešās izmaksas, jo šīs izmaksas deklarēja kā vienotas likmes, kas pamatojas uz personāla izmaksām.

Saņēmējs deklarēja neattiecināmās izmaksas aptuveni EUR 940 000 apmērā. Tā kā ES līdzfinansēšanas likme šajā projektā ir 50 %, Komisija nepamatoti atlīdzināja vairāk nekā EUR 470 000.

KOMISIJAS ATBILDES

8.20. Īpaša revīzijas stratēģija attiecībā uz projektiem, kas nav saistīti ar pētniecību, tika īstenota 2012. un 2013. gadā un tika vērstā uz tādu 215 projektu (tostarp Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas (turpmāk – “ICT PSP”)) revīzijām līdz 2017. gadam, kas nav saistīti ar pētniecību. Visas šīs revīzijas būs vērstas uz atbalsta saņēmējiem ar augsta riska profilu.

Tāpat jānorāda, ka Komisija ir ieviesusi īpašu vienotu revīzijas stratēģiju ar pētniecību nesaistītiem projektiem (tostarp ICT PSP). Turklāt 2012. gadā tika uzsāktas 27 šādas ex post revīzijas un 2013. gadā vēl 15. Papildu revīzijas attiecībā uz projektiem, kas nav saistīti ar pētniecību, uzsāks 2013. gada otrajā pusē.

8.2. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas projektā

Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu nepamatoti izmaksātās summas, attiecībā uz kurām vēl nav pabeigtas pretrunu procedūras ar revidētajiem atbalsta saņēmējiem.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

8.21. Pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **8.2. pielikumā**. Attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām Palāta konstatēja, ka sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību. Attiecībā uz Mūžizglītības programmu Palāta konstatēja, ka kopumā sistēmas efektīvi nodrošināja darījumu pareizību.

⁽⁸⁾ Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programma.

⁽⁹⁾ Sk. Pārskata par 2011. finanšu gadu 8.31.–8.34. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.22. Palātas izskatītie gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību, un tajos sniegtā informācija lielākajā daļā aspektu apstiprina Palātas konstatējumus un secinājumus. Pētniecības ĢD gada darbības pārskats ir labas prakses piemērs, jo tajā sniegta skaidra un vispusīga analīze par faktoriem, kas ietekmē izdevumu pareizību.

Pētniecības pamatprogrammas

Ex ante dokumentārās pārbaudes

8.23. Komisija, pirms tā dod atļauju maksājumam vai summu noskaidrošanai, veic *ex ante* dokumentu pārbaudes. Izvērtējot projektu ziņojumus un rezultātus, zinātniskie/projektu vadītāji pārbauda, vai saņēmēja projekta ziņojumi un veiktais darbs atbilst dotācijas nolīgumam. Finanšu amatpersonas veic grāmatvedības un aritmētiskās pārbaudes, lai nodrošinātu, ka finanšu pārskati un revīzijas apliecinājumi ir iesniegti saskaņā ar dotāciju nolīguma noteikumiem. Var tikt veiktas arī papildu *ex ante* dokumentārās pārbaudes, pamatojoties uz saņēmēja sniegto papildu informāciju, piemēram, rēķiniem vai darba algas lapām.

8.24. 90 revidētajos pētniecības darījumos atklājās gadījumi, kad pārbaudēs nebija pamanītas kļūdas saņēmēja iesniegtajā informācijā. Piemēram, Komisija pieņēma atmaksai apakšlīgumu slēdzēju izmaksas, kuras nebija iekļautas dotāciju nolīgumā. Citā gadījumā pārbaudēs neatklāja izmaksu deklarācijā iekļauto nepareizu izmaksu klasifikāciju, tāpēc tika izmantota nepareiza atlīdzināšanas likme. Šī kontroles procedūra ir daļēji efektīva.

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

8.25. Pētniecības dotācijas nolīgumos ir izklāstīti nosacījumi, kad līdzekļu saņēmēju izmaksu deklarācijām jāpievieno apliecinājums, kuru izsniedzis neatkarīgs revidents. Septītajā pamatprogrammā līdzekļu saņēmējiem revīzijas apliecinājumu prasa tad, ja ES finansējums ir lielāks par EUR 375 000. Neatkarīgam revidentam ir jāapliecina, ka deklarētās izmaksas atbilst dotācijas nolīgumā paredzētajiem atbilstības kritērijiem.

8.24. Komisija uzskata, ka tās *ex ante* kontrole tiek īstenota pienācīgi elastīgi, lai nodrošinātu labu zinātnisko rezultātu un atbilstīgu līdzsvaru starp uzticēšanos un kontroli. Komisija ir apņēmusies izvairīties no noteikumu pārmēru stingras piemērošanas, kas nopietni kaitētu labu zinātnisko rezultātu sasniegšanai un papildinātu pamatprogrammu ar pārmērīgu birokrātiju.

Tomēr Komisija turpina pārskatīt savas *ex ante* pārbaudes. *Ex ante* pārbaūžu uzlabošana, nepiemērojot papildu administratīvos slogus atbalsta saņēmējiem un vienlaikus nodrošinot, ka maksājumi pētniekiem tiek izmaksāti ātri, ir pastāvīgs uzdevums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.26. Tām izmaksu deklarācijām, kuras revidēja Palāta un kurām bija pievienots apliecinājums (29 no 90 paraugā iekļautiem darījumiem), Palāta salīdzināja savas revīzijas rezultātus ar neatkarīga revidenta secinājumiem. Deviņos gadījumos, kuros neatkarīgais revidents bija apliecinājis izdevumu deklarāciju, Palāta deklarētajās izmaksās konstatēja ievērojamu kļūdu līmeni.

8.27. Lai gan izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi palīdz samazināt pamatprogrammu kļūdu līmeni kopumā, Palāta joprojām atklāj ievērojamu kļūdu līmeni neatkarīgā revidenta apliecinātajās izmaksu deklarācijās. Šī kontroles procedūra ir daļēji efektīva.

Komisijas ex post finanšu revīzijas

8.28. Komisijas līdzekļu saņēmēju *ex post* revīziju programma ir galvenais pārraudzības un kontroles sistēmu elements pētniecības pamatprogrammām. Šīs revīzijas Komisijas vārdā veic Komisijas revidenti un ārējo revidentu sabiedrības. Revīziju rezultāti dod būtisku ieguldījumu ģenerāldirektoru ikgadējās ticamības deklarācijās par darījumu pareizību, kā arī veido pamatu nepamatoti izmaksāto ES līdzekļu atgūšanai pamatprogrammas atlikušajos gados.

8.29. Palāta pārbaudīja pētniecības ģenerāldirektorātu kopīgās *ex post* revīzijas stratēģijas īstenošanas norisi Sestajai un Septītajai pamatprogrammai. Īpaši Palāta vērtēja, kāds progress ir panākts, lai sasniegtu mērķus attiecībā uz pabeigto revīziju skaitu.

8.30. Lai gan sākotnēji tika plānots, ka Sestās pamatprogrammas *ex post* revīzijas jāpabeidz līdz 2010. gada beigām, 2012. gada beigās norisinājās 75 revīzijas. Taču revīzijas programma Sestajai pamatprogrammai tika pagarināta, lai palielinātu iespēju atklāt kļūdas un samazināt atlikušo kļūdu īpatsvaru.

8.31. Attiecībā uz Septīto pamatprogrammu Komisija galvenajos vilcienos bija sasniegusi kopīgajā *ex post* revīzijas stratēģijā noteikto mērķi par pabeigto revīziju skaitu 2012. gada beigās. Pētniecības izpildaģentūras (REA) un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras (ERCEA) pabeigto revīziju skaits nedaudz atpaliek no to individuālajiem mērķiem.

KOMISIJAS ATBILDES

8.27. Komisija apzinās, ka finanšu pārskatu apliecinājumi (turpmāk – “FPA”) nenodrošina pilnīgu izvairīšanos no kļūdām, bet tomēr tie būtiski pazemina kļūdu līmeņus. Tāpēc tie ir svarīgs aspekts, kas sekmē Komisijas kopējās ticamības līmeni.

8.31. Pētniecības izpildaģentūras (turpmāk – “REA”) un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras (turpmāk – “ERCEA”) revīzijas kampaņas sākās nedaudz vēlāk, nekā bija pieņemts revīzijas stratēģijā. Tādēļ nav sasniegti to atsevišķie mērķi attiecībā uz revīziju pabeigšanu 2012. gada beigās. Tomēr uzsākto revīziju skaits atbilst mērķiem, un REA un ERCEA ir pārliecinātas, ka revīziju pabeigšanas mērķi tiks sasniegti līdz pamatprogrammas beigām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.32. Revīziju rezultātā var rasties vajadzība izdarīt korekcijas līdzekļu saņēmēju izmaksu deklarācijās, jo Komisija parasti atvelk neattaisnotās summas no nākamā projekta maksājuma. 2012. gada beigās īstenoja 92 % korekciju Sestajai pamatprogrammai un 60 % Septītajai pamatprogrammai. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa neizdarīto korekciju saistās ar 2012. gadā pabeigtām revīzijām, šie rādītāji ir apmierinoši.

8.33. Ja konstatētas sistemātiskas kļūdas, Komisija veic ekstrapolētu korekciju. 2012. gada beigās īstenoja 78 % ekstrapolētu korekciju Sestajai pamatprogrammai un 37 % Septītajai pamatprogrammai. Septītajā pamatprogrammā gadījumus lielākoties atklāja 2012. gadā, tāpēc korekcijas var veikt tikai 2013. gadā vai vēlāk. Sestajā pamatprogrammā no 7 101 gadījuma kopējā skaita vēl jāīsteno 1 506 ekstrapolētās korekcijas. No tām 1 336 attiecas uz 2011. gadā vai agrāk pabeigtām revīzijām.

8.34. Ārējām revidentu sabiedrībām norādītie revīzijas pabeigšanas termiņi bieži vien netiek ievēroti. Arī Komisijas revidenti pabeidz revīzijas ar ievērojamu kavēšanos. Lai gan šādus kavējumus bieži vien izraisa tādi faktori, kurus Komisija nespēj ietekmēt, stingrāka uzraudzība varētu palīdzēt samazināt šo kavējumu skaitu.

8.35. Komisijas pētniecības pamatprogrammu *ex post* revīzijas stratēģija ir veidota tā, lai daudzgadu perspektīvā nodrošinātu pārlicību un samazinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru pamatprogrammās. Šāda stratēģija ir Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas būtisks elements. Tomēr šī stratēģijas daudzgadu rakstura dēļ finanšu gadā kļūdu īpatsvars nesamazinās.

KOMISIJAS ATBILDES

8.34. Komisija ir ieviesusi papildu pasākumus, lai samazinātu kavējumus revīziju pabeigšanā.

Taču atbalsta saņēmēji pēc revīzijas apmeklējuma regulāri sūta papildu informāciju vai arī tiem ir vajadzīgs papildu laiks, lai uzsāktu pretrunu procedūru, kas noved pie kavējumiem revīziju pabeigšanā. Turklāt dažām revīzijām var būt vajadzīga intensīva apspriešanās, lai nodrošinātu, ka visos gadījumos tiek iņemta konsekventa nostāja, vai arī dažas revīzijas var būt atkarīgas no juridiskām konsultācijām.

Komisija nolēma pieņemt dokumentus un citus argumentus no atbalsta saņēmējiem, pat ja tie tiek atsūtīti novēloti. Šis lēmums, kas var ietekmēt revīziju savlaicīgu pabeigšanu, nodrošinās atbalsta saņēmējiem pienācīgas tiesības aizsargāties, kā arī ļaus par prioritāti noteikt pēc iespējas labāku atbalstu zinātnei.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Mūžizglītības programma

8.36. Palāta pārbaudīja Komisijas slēgšanas procedūras, kas attiecas uz Mūžizglītības programmu nolīgumiem ar valsts aģentūrām, pamatojoties uz atlasītiem desmit slēgšanas paraugiem. Revīzijas galvenais uzdevums bija pārbaudīt, vai Komisijai bija pietiekams pamats slēgšanai, un tajā iekļāva veikto pārbaudžu tvērumu (tostarp finansiālos un nefinansiālos aspektus), pienākumu nošķiršanu, galīgo attiecināmo izdevumu aprēķinu, kā arī priekšfinansējuma noskaidrošanu Komisijas grāmatvedības sistēmā.

8.37. Palāta uzskata, ka visos revidētajos gadījumos Komisija ir veikusi attiecīgo dokumentu pienācīgu novērtējumu un pārbaudes un tai ir pietiekams pamats slēgšanai. Revīzijai atlasītajā darījumu paraugā ietilpa trīs Mūžizglītības programmas projekti, kuru nolīgumu izpilde pabeigta 2012. gadā. Šajos darījumos Palāta nekonstatēja nopietnas kļūdas.

8.38. Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta kontroles procedūras saistībā ar Mūžizglītības programmu nolīgumu slēgšanu ar valsts aģentūrām tiek uzskatītas par efektīvām.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI**Secinājums par 2012. gadu**

8.39. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes apliecina, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,9 %, un
- pētniecības pamatprogrammu pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas novērtēja kā daļēji efektīvas. Mūžizglītības programmu pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas novērtēja kā efektīvas.

8.40. Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

8.39. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 1.11. punktu, kurā tā paskaidro, kāda ietekme ir darbības programmu īstenošanas daudzgadu shēmai. Pateicoties Komisijas iekšējās kontroles sistēmas darbībai šajā nodaļā ietvertajās politikas jomās, tā 2012. gadā atguva EUR 120 miljonus.

Komisija uzskata, ka, ņemot vērā pārvaldības perspektīvu, t. i., līdzsvarojot likumības un pareizības mērķus, ņemot vērā riska samērīgumu un kontroles pasākumu izmaksu lietderību, tās pārvaldības un kontroles sistēmas nodrošina pamatotu pārliecību, ņemot vērā deleģēto kredītrīkotāju atrunas to gada darbības pārskatos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

8.41. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **8.3. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatā Palāta deva septiņus ieteikumus. Viens no tiem vairs nebija aktuāls. Komisija pilnībā ieviesa divus ieteikumus, un četrus tā ieviesa lielākajā daļā aspektu.

8.42. Veikusi pārbaudi un saskaņā ar 2012. gadā formulētajiem konstatējumiem un secinājumiem Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Vēl lielākus pūliņus veltīt starpposma un galīgajiem maksājumiem, kā arī summu noskaidrošanā konstatēto kļūdu novēršanai, īpaši, atgādinot līdzekļu saņēmējiem un neatkarīgiem revidentiem attiecināmības noteikumus un prasību līdzekļu saņēmējiem pamatot visus deklarētos izdevumus.

— **2. ieteikums.** Atgādināt pētniecības pamatprogrammu projektu koordinatori par pienākumu bez liekas kavēšanās iedalīt saņemtos līdzekļus citiem projektu partneriem.

— **3. ieteikums.** Pārskatīt Palātas atklātās nepilnības *ex ante* pārbaudēs, lai varētu novērtēt, vai šajās pārbaudēs ir vajadzīgas izmaiņas.

— **4. ieteikums.** Samazināt kavējumus *ex post* revīziju veikšanā un palielināt īstenošanas rādītājus ekstrapolācijas gadījumos.

8.42.

Komisija vada informatīvu kampaņu, lai atbalsta saņēmējiem un viņu revidentiem atgādinātu par attiecināmības noteikumiem. 10 seminārus 2012. gadā apmeklēja 1 700 cilvēki, no kuriem 235 bija revidenti. Viens pasākums Vācijā bija paredzēts tikai revidentiem. Līdz šim 2013. gadā organizētos 10 pasākumus ir apmeklējuši 1 170 cilvēki, no kuriem aptuveni 180 bija revidenti. Vēl 2013. gadā ir plānoti trīs pasākumi.

Komisijas dienesti turpinās rakstīt apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem, ja Komisijas *ex post* revīzijās konstatēs būtiskas neatbilstības starp apstiprinātajām izmaksu deklarācijām un Komisijas konstatējumiem.

Komisija arī centīsies risināt šo problēmu līgumu slēgšanas posmā, nodrošinot, ka dalībnieki tiek informēti par izmaksu deklarācijās biežāk sastopamajām kļūdām.

Jautājums ir aplūkots arī priekšlikumā pamatprogrammai "Apvārsnis 2020", kas ietver vairākus vienkāršojumus, kuri samazinātu saistīto kļūdu risku.

Līdzekļu sadale ir jautājums, kam piemēro atbalsta saņēmēju noslēgtā konsorcija līguma noteikumus, un Komisija nav šā līguma puse. Tomēr Komisija koordinatoriem regulāri atgādina par šo pienākumu.

Komisija turpina pārskatīt savas *ex ante* pārbaudes. *Ex ante* pārbaūžu uzlabošana, nepiemērojot papildu administratīvos slogus atbalsta saņēmējiem un vienlaikus nodrošinot, ka maksājumi pētniekiem tiek izmaksāti ātri, ir pastāvīgs uzdevums.

Komisija turpinās savus centienus samazināt revīziju pabeigšanas kavējumus un pabeigt revīzijas konstatējumu ekstrapolāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **5. ieteikums.** Nostiprināt Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas IKT politikas atbalsta programmas pārraudzības un kontroles sistēmas.

Īpaša revīzijas stratēģija attiecībā uz projektiem, kas nav saistīti ar pētniecību, tika īstenota 2012. un 2013. gadā un tika vērsta uz tādu 215 projektu (tostarp Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas – ICT PSP) revīzijām līdz 2017. gadam, kas nav saistīti ar pētniecību. Visas šīs revīzijas būs vērstas uz atbalsta saņēmējiem ar augsta riska profilu.

Tāpat jānorāda, ka Komisija ir ieviesusi īpašu revīzijas stratēģiju ar pētniecību nesaistītiem projektiem (tostarp ICT PSP). Turklāt 2012. gadā uzsāka 27 šādas ex post revīzijas un 2013. gadā vēl 15. Papildu revīzijas attiecībā uz projektiem, kas nav saistīti ar pētniecību, uzsāks 2013. gada otrajā pusē. Komisija arī piemēro to pašu ex ante kontroli Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas IKT politikas atbalsta programmai.

REZULTĀTI, KAS APKOPOTI PĒC GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI REVĪZIJAS

8.43. Garantiju fonds ārējai darbībai garantē aizdevumus trešām valstīm, tā mērķis ir atmaksāt līdzekļus ES kreditoriem, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas kredītsaistības, un tādā veidā izvairīties no tiešiem prasījumiem no Savienības budžeta. Fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (ĢD ECFIN), bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild Eiropas Investīciju banka (EIB).

8.44. Saskaņā ar ES 2012. gada konsolidētajiem pārskatiem Fonda tīro aktīvu vērtība 2012. gada 31. decembrī bija 1 845 miljoni EUR ⁽¹⁰⁾ (2011. gada 31. decembrī – 1 475 miljoni EUR). Gada laikā tika saņemts garantijas pieprasījums par 24 miljoniem EUR.

8.45. Lai novērtētu Fonda gada darbības rezultātus, EIB un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2012. gadā bija 7,796 % jeb par 394 punktiem vairāk nekā bāzes indekss.

⁽¹⁰⁾ Pirms pārskatu konsolidēšanas fonda tīrie aktīvi bija 1 865,5 miljoni EUR.

8.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

		2012. gads					2011. gads	2010. gads	2009. gads				
Sestā	pamatprogramma	Septītā pamat-programma	Mūžizglītības programma	Citi		Kopā							
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE													
Kopējais darījumu skaits:		11	79	21	39	150	86	73	226				
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾													
Pārbaudīto darījumu daļa, kurā:													
klūdu nav	27 %	(3)	39 %	(31)	62 %	(13)	77 %	(30)	51 %	(77)	51 %	61 %	72 %
ir viena vai vairākas kļūdas	73 %	(8)	61 %	(48)	38 %	(8)	23 %	(9)	49 %	(73)	49 %	39 %	28 %
Kļūdaino darījumu analīze													
Analīze pēc kļūdu veida													
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	25 %	(2)	31 %	(15)	37 %	(3)	33 %	(3)	32 %	(23)	38 %	33 %	33 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	75 %	(6)	69 %	(33)	63 %	(5)	67 %	(6)	68 %	(50)	62 %	67 %	61 %
attiecināmības kļūdas	100 %	(6)	100 %	(33)	100 %	(5)	100 %	(6)	100 %	(50)	98 %	97 %	52 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	6 %	7 %
precizitātes kļūdas	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	2 %	3 %	38 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME													
Iespējamākais kļūdu īpatsvars							3,9 %						
Augstākais kļūdu līmenis							6,0 %						
Zemākais kļūdu līmenis							1,8 %						

(¹) Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

(²) Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

8.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante dokumentārās pārbaudes	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzijas	Kopvērtējums
Pētniecības pamatprogrammas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Neattiecas ⁽¹⁾	Daļēji efektīvas

Attiecīgā sistēma	Slēgšana	Kopvērtējums
Mūžizglītības programma	Efektīvas	Efektīvas

⁽¹⁾ Sk. 8.35. punktu.

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	Palāta iesaka Komisijai: — attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām: 1. ieteikums: i) ņemt piemēru no ĢD <i>INFSO</i> labas prakses, kurš izmanto uz riska novērtējumu balstītu <i>ex post</i> revīzijas metodi, lai tādējādi vēl vairāk nostiprinātu Komisijas <i>ex ante</i> kontroles mehānismus ar mērķi apzināt relatīvi augsta riska maksājumus; un 2. ieteikums: ii) nolūkā vairot revīzijas apliecinājumu ticamību vairāk informēt neatkarīgos revidentus par izdevumu attiecināmības noteikumiem, it īpaši par gadījumiem, kad nav izdevies atklāt neattiecināmas izmaksas (6.51. punkts). 3. ieteikums: — attiecībā uz Mūžizglītības programmu būtu arī turpmāk jāuzsver, cik svarīgi ir piemērot primāros kontroles mehānismus. Īpaša uzmanība pievēršama tam, lai valsts aģentūras pārbaudītu vismaz Komisijas obligāti prasīto skaitu lietu un lai visas pārbaudes pienācīgi dokumentētu (6.51. punkts).		X					
			X					
		X						

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2009	Palāta mudina Komisiju arī turpmāk censties nodrošināt efektīvu kontroles sistēmu stingru piemērošanu. Saistībā ar pašreizējo tiesisko regulējumu Komisijai: 4. ieteikums: a) jānodrošina, ka neatkarīgie revidenti, kuri ir nepareizi apliecinājuši izmaksu deklarācijas, tiek informēti par deklarēto izmaksu attiecināmības kritērijiem, lai tādējādi uzlabotu to izsniegto revīzijas apliecinājumu ticamību; 5. ieteikums: b) jāpārskata saņēmēju izmaksu aprēķināšanas metožu apliecināšanas sistēmas darbība un jāmudina saņēmējus iesniegt izmaksu aprēķināšanas metodiku <i>ex ante</i> sertificēšanai; 6. ieteikums: c) jāsamazina nepamatoti izmaksāto summu piedziņas kavējumi un vajadzības gadījumā jāpiemēro sankcijas (5.49. un 8.32. punkts). 7. ieteikums: Palāta iesaka Komisijai arī turpmāk pastiprināti pārbaudīt slēgšanas procedūras, lai konstatētu un izlabotu kļūdas un lai novērstu iepriekš konstatēto kļūdu atkārtošanos (7.20. punkts).		X					
						X		
			X					
		X						

9. NODAĻA

Administratīvie un citi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.7.
Politikas grupas īpašās iezīmes	9.4.–9.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.6.–9.7.
Darījumu pareizība	9.8.
Sistēmu efektivitāte	9.9.
Apsvērumi par iestādēm un struktūrām	9.10.–9.16.
Parlaments	9.11.–9.12.
Eiropadome un Padome	9.13.–9.14.
Revīzijas palāta	9.15.
Citas iestādes un struktūras	9.16.
Secinājums un ieteikumi	9.17.–9.19.
Secinājums par 2012. gadu	9.17.
Ieteikumi	9.18.–9.19.

9.1. pielikums. Darījumu pārbaūžu rezultāti administratīvo un citu izdevumu jomā

9.2. pielikums. Sistēmu pārbaūžu rezultāti administratīvo un citu izdevumu jomā

9.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude administratīvo un citu izdevumu jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

9.1. Šajā nodaļā izklāstīts īpašais izvērtējums par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru administratīvajiem un citiem izdevumiem. Galvenā informācija par iestādēm un struktūrām, kā arī izdevumiem 2012. gadā ir sniegta **9.1. tabulā**.

9.1. tabula. Administratīvie un citi izdevumi. Galvenā informācija par 2012. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
Administratīvie un citi izdevumi	Komisija	6 456	Centralizēta tieša
	Eiropas Parlaments	1 623	Centralizēta tieša
	Eiropas Ārējās darbības dienests	731	Centralizēta tieša
	Padome	524	Centralizēta tieša
	Tiesa	343	Centralizēta tieša
	Revīzijas palāta	136	Centralizēta tieša
	Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	127	Centralizēta tieša
	Reģionu komiteja	96	Centralizēta tieša
	Eiropas Ombuds	9	Centralizēta tieša
	Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	7	Centralizēta tieša
Maksājumi gadā kopā		10 052	
– avansi ⁽¹⁾		264	
+ ieskaitītie avansa maksājumi ⁽¹⁾		197	
Visa revidētā datu kopa		9 985	
Saistības gadā kopā		10 366	

⁽¹⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1. nodaļas 1.6.–1.7. punktā).

Avots: Eiropas Savienības 2012. gada konsolidētie pārskati.

9.2. Šajā nodaļā ir aplūkoti arī tie izdevumi, kas vispārējā budžetā apzīmēti kā darbības izdevumi, lai gan tie izlietoti galvenokārt Komisijas administrācijas finansēšanai, nevis politikas jomu īstenošanai.

9.3. Palāta sagatavo atsevišķus ziņojumus par ES aģentūrām un citām struktūrām, kā arī par Eiropas skolām ⁽¹⁾. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

⁽¹⁾ Palātas sagatavoto īpašo gada ziņojumu par Eiropas skolām iesniedz Eiropas Skolu valdei un kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai. Palātas īpašie gada ziņojumi par aģentūrām un citām struktūrām tiek publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

9.4. Administratīvie un citi izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, pabalsti un pensijas), kuri veido 60 % no kopējiem administratīvajiem un citiem izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, komunikācijas līdzekļiem un informācijas tehnoloģiju.

9.5. Palāta uzskata, ka šajā politikas grupā kopumā risks ir zems. Administratīvo un citu izdevumu grupā galvenie riski ir iepirkuma procedūru, līgumu izpildes procedūru un darbā pieņemšanas procedūru neievērošana, kā arī algu un pabalstu nepareiza aprēķināšana.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Administratīvo un citu izdevumu revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem jautājumiem:

- revīzijā pārbaudīja 151 darījuma paraugu, kā tas definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Sagatavotais paraugs ir iestāžu un struktūru visu veikto darījumu reprezentatīvs paraugs attiecīgajā politikas grupā. Paraugā 2012. gadā iekļāva 91 maksājumu, kas attiecās uz algu, pensiju un ar tām saistīto pabalstu izmaksu, un 60 maksājumus saskaņā ar līgumiem saistībā ar ēkām un citiem izdevumiem,
- sistēmu novērtējumā pārbaudīja katras iestādes un struktūras izmantoto pārraudzības un kontroles sistēmu ⁽²⁾ atbilstību Finanšu regulas prasībām. Turklāt Palāta revidēja pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku darbā pieņemšanas procedūras un iepirkuma procedūras Eiropas Parlamentā un Padomē,
- tika pārbaudīti to četru Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju ⁽³⁾ gada darbības pārskati, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem.

⁽²⁾ *Ex ante* un *ex post* pārbaudes, iekšējā revīzija, ziņošana par izņēmumiem un iekšējās kontroles standarti.

⁽³⁾ Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāts, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, Infrastruktūras un loģistikas birojs Briselē un Informātikas ģenerāldirektorāts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.7. Revīzijas palātu revīdē ārēja revidentu komercsabiedrība⁽⁴⁾, kura ir sagatavojusi revīzijas ziņojumu attiecībā uz finanšu pārskatiem par finanšu gadu no 2012. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim un ticamības ziņojumu par Palātas resursu pareizu izmantošanu un īstenotajām kontroles procedūrām no 2012. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim (sk. 9.15. punktu).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.8. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **9.1. pielikumā**. No 151 pārbaudītā darījuma vienā bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 0 %⁽⁵⁾.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

9.9. Rezultāti, ko Palāta ieguva pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti **9.2. pielikumā**.

APSVĒRUMI PAR IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

9.10. Turpmāk izklāstītie īpašie apsvērumi attiecas uz konkrētām Eiropas Savienības iestādēm un struktūrām un neskar 9.8. un 9.9. punktā pausto vispārējo novērtējumu. Lai gan attiecībā pret administratīvajiem izdevumiem kopumā tie nav būtiski, tie ir nozīmīgi katras konkrētās iestādes vai struktūras kontekstā.

Parlaments**Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā**

9.11. Pārbaudījusi 15 darbā pieņemšanas procedūras, Palāta tajās neatrada ne kļūdas, ne nepilnības.

⁽⁴⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises.

⁽⁵⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir 0 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Publiskais iepirkums

9.12. Palāta pārbaudīja 18 iepirkuma procedūras. Tajās kopumā nebija ne nopietnu kļūdu, ne nepilnību. Tomēr administratīvu kļūdu dēļ tika konstatētas nepilnības vienā gadījumā attiecībā uz iepirkuma procedūras pārvaldību un dokumentēšanu, bet otrā – uz līguma piešķiršanas kritērija piemērošanu.

Eiropadome un Padome**Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā**

9.13. Pārbaudījusi 15 darbā pieņemšanas procedūras, Palāta tajās neatrada ne kļūdas, ne nepilnības.

Publiskais iepirkums

9.14. Palāta pārbaudīja 15 iepirkuma procedūras. Tajās kopumā nebija ne nopietnu kļūdu, ne nepilnību. Tomēr, tā kā procedūras izstrādē bija kļūdas, tika konstatētas nepilnības: vienā gadījumā tās skāra sarunu procedūras izpildi, bet otrā – atlases kritērija piemērošanu.

Revīzijas palāta

9.15. Ārējā revidenta ziņojumā ⁽⁶⁾ revidenti pauž uzskatu, ka “finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2012. gada 31. decembrī, kā arī par finanšu rezultātu un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā”.

EIROPAS PARLAMENT ATBILDE

9.12. Parlaments ir ņēmis vērā Revīzijas palātas apsvērumus attiecībā uz šiem konkrētajiem gadījumiem, un ir sniegti atbilstoši norādījumi saistībā ar turpmāko procedūru norisi. Attiecībā uz līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju Parlaments norāda, ka konkrētā procedūra attiecās uz zemas vērtības līgumu un tā slēgšanas tiesības tika piešķirtas konkursa dalībniekam, kurš piedāvāja viszemāko cenu.

⁽⁶⁾ Sk. 9.7. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Citas iestādes un struktūras

9.16. Palāta nekonstatēja nevienu nozīmīgu nepilnību saistībā ar revidētajām revīzijas tēmām Komisijā, Eiropas Savienības Tiesā, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, Reģionu komitejā, Eiropas Ombudā, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā un Eiropas Ārējās darbības dienestā (EĀDD). Tomēr Palāta atzīmēja, ka joprojām ir dažas nepilnības sociālo pabalstu pārvaldībā Komisijā un EĀDD.

KOMISIJAS ATBILDE

9.16. Darbinieku pienākums ir Atalgojuma un individuālo tiesību biroju (turpmāk – PMO) informēt par jebkādām izmaiņām viņu ģimenes statusā un par jebkādiem pabalstiem, ko viņi saņem no citiem avotiem. Lai samazinātu nepilnības saistībā ar dažu darbinieku proaktivitātes trūkumu vai nevērību šajā sakarā, PMO, kad tas ir bijis iespējams, ir ieviesis atgādinājumus, kontroles pasākumus un IT risinājumus, piemēram:

- a-posteriori kontroles pasākumus;
- automātiskus IT atjauninājumus attiecībā uz pabalstiem, kas tiek saņemti no citiem avotiem, – ir ietverti jau 90 % iedzīvotāju, pēdējās valstis tiks ietvertas līdz 2014. gada beigām,
- pārbaudes esošo procedūru ietvaros (nodarbinātības uzsākšana/beigšana),
- darījumu nodaļas (front office) prognozēto moduļu izstrādi SYSPER2 (tiks pabeigti līdz 2013. gada beigām).

EĀDD ATBILDE

9.16. Ārējās darbības dienests uzsver:

- PMO ir sekmīgi izmēģinājis moduli APP (“citur saņemti pabalsti”) attiecībā uz EĀDD galvenās pārvaldes un delegāciju darbiniekiem.
- Kopš 2013. gada sākuma PMO regulāri iekļauj galvenās pārvaldes un delegāciju darbinieku datus automātiskajā atjaunināšanā.
- Metode vairākkārt tikusi izmēģināta attiecībā uz darbiniekiem, kam ir Beļģijas pavalstniecība.
- Pakāpeniski modulis ticis piemērots citu valstu valstspiederīgajiem: 2013. gada maijā attiecībā uz Īriju un turpmākajos mēnešos – attiecībā uz Franciju, Nīderlandi un Somiju.
- Attiecībā uz Zviedriju, Austriju, Rumāniju un Ungāriju to paredzēts piemērot 2014. gadā.
- Turklāt EĀDD septembrī nosūtīs personālam vēstuli, kurā atgādinās pienākumu atjaunināt deklarācijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2012. gadu

9.17. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes liecina, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir nulle, un
- lai gan Palāta konstatēja dažas kļūdas un nepilnības (9.11.–9.16. punkts), pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas varētu samazināt kļūdu īpatsvaru sākotnējos maksājumu pieprasījumos līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šīs sistēmas tika novērtētas kā efektīvas.

Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos kļūdu līmenis nav būtisks.

Ieteikumi

9.18. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **9.3. pielikumā**. 2009. un 2010. gada pārskatā Palāta ir sniegusi deviņus ieteikumus. Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju šogad tā neskatīja četrus no tiem. Konkrētās iestādes ir pilnībā ieviesušas vienu ieteikumu, divi ir ieviesti lielākajā daļā aspektu, bet divi – dažos aspektos.

9.19. Veikusi pārbaudi un saskaņā ar formulētajiem konstatējumiem un secinājumiem par 2012. gadu Palāta iesaka Parlamentam, kā arī Eiropadomei un Padomei (sk. 9.12. un 9.14. punktu) nodrošināt, lai kredītrīkotāji uzlabo iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi ar atbilstošu pārbaudi un labāku norādījumu palīdzību.

KOMISIJAS ATBILDE

9.18. Skatiet atbildi uz 9.16. punktu.

PADOMES ATBILDE

9.19. Padomei un Eiropadomei ir izveidota stingra centralizēta publiskā iepirkuma sistēma, ko nesen pielāgoja jaunajai Finanšu regulai un piemērošanas noteikumiem, un tā tiks stiprināta, izveidojot jaunus paraugus līgumiem un uzaicinājumiem iesniegt piedāvājumus, kā arī izstrādājot īpašus apmācības kursus par to, kā definēt un piemērot atlases un piešķiršanas kritērijus.

9.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

	2012. g.				2011. g.	2010. g.	2009. g.
	Izdevumi saistībā ar darbiniekiem	Izdevumi par ēkām	Citi izdevumi (energoresursi, komunikācijas līdzekļi, informācijas tehnoloģija u. c.)	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits	91	17	43	151	56	58	57
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā							
kļūdu nav	100 % (91)	100 % (17)	98 % (42)	99 % (150)	93 %	93 %	93 %
ir viena vai vairākas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	2 % (1)	1 % (1)	7 %	7 %	7 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				0 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos. Pārbaudes rezultāti atspoguļo katra segmenta proporcionālo daļu politikas grupā.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

9.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Eiropas Parlaments	Eiropadome un Padome	Citas iestādes un struktūras	Kopvērtējums
Darbā pieņemšana, algas un pensijas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas
Publiskais iepirkums	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2010	Parlaments <i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i> Parlamentam ir jānodrošina pienācīga dokumentācija, lai pamatotu darbā pieņemšanas lēmumus.	Padziļināti pārbaudījusi paraugam atlasītās pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku darbā pieņemšanas procedūras (sk. 9.11. punktu), Palāta neformulē nekādus apsvērumus.					
	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja <i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i> Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ir jānodrošina paziņojumā par vakanci formulēto atbilstības kritēriju ievērošana.			Palāta atzīmēja, ka saskaņā ar šo ieteikumu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ir ieviesusi pasākumus darbā pieņemšanas noteikumu konsolidēšanai un pilnveidošanai. Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādēs nākamajos gados tā revidēs darbā pieņemšanas jomu.			
	Parlaments <i>Iepirkums</i> Parlamentam ir jānodrošina, lai kredītrīkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi.			Padziļināti pārbaudījusi paraugam atlasītās iepirkuma procedūras (sk. 9.12. punktu), Palāta konstatēja, ka joprojām ir kļūdas šo procedūru izstrādāšanā, koordinēšanā un izpildē.			
	Komisija (*) <i>Iepirkums</i> Komisijai ir jānodrošina, lai kredītrīkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi.						

(*) Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādēs nākamajos gados tā revidēs darbā pieņemšanas jomu.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2010	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (*) <i>Iepirkums</i> Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ir jānodrošina, lai kredītrīkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi.						
	Reģionu komiteja (*) <i>Iepirkums</i> Reģionu komitejai ir jānodrošina, lai kredītrīkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi.						
2009	Parlaments <i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i> Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt Parlamentam ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.		Kā minēts 2011. gada pārskata 9.3. pielikumā, Parlaments ir ieviesis pasākumus riska mazināšanai. Palāta revīzijas laikā neatklāja jaunas nepilnības. Tomēr joprojām pastāv nepareizu vai nepamatotu maksājumu risks, jo esošā sistēma ir balstīta uz darbinieku deklarācijām.				<i>Pasākumi, kas veikti saistībā ar 2012. gada kampaņu, ir ļāvuši vēl vairāk uzlabot darbinieku aktivitātes līmeni attiecībā uz personas datu ikgadēju elektronisku apstiprināšanu vai atjaunināšanu. Vajadzības gadījumā darbinieku deklarācijas tiek papildinātas ar attiecīgiem apliecinājošiem dokumentiem.</i>
	Komisija, Ārējo attiecību ĢD (ĢD RELEX) <i>Sociālo pabalstu un citu pabalstu izmaksa darbiniekiem</i> Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz Komisijas dienestiem dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt ĢD RELEX ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.			Kā minēts 2011. gada pārskata 9.3. pielikumā, Eiropas Ārējās darbības dienests sadarbībā ar Komisijas Atalgojuma un individuālo tiesību biroju ir ieviesis pasākumus riska mazināšanai. Tomēr Palāta revīzijā konstatēja, ka joprojām pastāv nepilnības (sk. 9.16. punktu).			

(*) Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādēs nākamajos gados tā revidēs darbā pieņemšanas jomu.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2009	Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs <i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i> Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Šajā sakarā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam ir jāuzlabo sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.		Kā minēts 2011. gada pārskata 9.3. pielikumā, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs sadarbībā ar Komisijas Atalgojuma un individuālo tiesību biroju ir ieviesis pasākumus riska mazināšanai. Palāta revīzijas laikā neatklāja jaunas nepilnības. Tomēr joprojām pastāv nepareizu vai nepamatotu maksājumu risks, jo esošā sistēma ir balstīta uz darbinieku deklarācijām.				EDAU pienācīgi ņem vērā Palātas analīzes rezultātus un turpinās savlaicīgas uzraudzības un kontroles sistēmas pilnveidi.

10. NODAĻA

ES budžeta izpildes rezultāti

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	10.1.–10.4.
1. daļa. Gada darbības pārskatos ziņas par politikas sasniegumiem ir uzlabotas, tomēr to lietderība joprojām ir ierobežota	10.5.–10.19.
Ievads	10.5.–10.6.
Ziņošana par politikas sasniegumiem ir jāuzlabo	10.7.–10.16.
Izpildes pārvaldība un ziņošana ir pilnveidojusies, un ir veikti daži korigējoši pasākumi, taču vēl ir pārāgri novērtēt gūtos rezultātus	10.17.–10.19.
2. daļa. Ziņojums par Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem	10.20.–10.24.
3. daļa. Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti	10.25.–10.44.
Ievads	10.25.–10.27.
Izdevumu programmās SMART mērķi un atbilstošie rezultatīvie rādītāji nav konsekventi piemēroti	10.28.–10.31.
Vērojami trūkumi datos par izpildes atbilstīgumu, ticamību un savlaicīgumu	10.32.–10.36.
Vairākos gadījumos ES projektu ilgtspēja bija apdraudēta	10.37.–10.44.
Secinājumi un ieteikumi	10.45.–10.51.
Secinājumi	10.45.–10.49.
Ieteikumi	10.50.–10.51.
10.1. pielikums. Revīzijas palātas 2012. gadā pieņemtie īpašie ziņojumi	
10.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu pēcpārbaude attiecībā uz ES budžeta izpildes rezultātiem	

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

10.1. Šī nodaļa veltīta budžeta izpildes rezultātiem. Tajā ir trīs daļas. Pirmajā ir izklāstīti Palātas apsvērumi par dažu Komisijas ģenerāldirektorātu vadības plāniem un gada darbības pārskatiem. Otrā attiecas uz Komisijas otro un trešo novērtējuma ziņojumu ⁽¹⁾. Trešajā ir pievērsta uzmanība galvenajām tēmām, kas izriet no Palātas 2012. gada īpašajiem – lietderības revīziju – ziņojumiem ⁽²⁾, kā arī atziņām, kuras iespējams no tiem gūt.

10.2. Budžeta izpildi novērtē, pamatojoties uz pareizas finanšu pārvaldības principiem (saimnieciskums, lietderība un efektivitāte) ⁽³⁾. Šis novērtējums ir ļoti svarīgs publiskās intervences procesā, un tas attiecas uz ieguldījumiem (finanšu, cilvēkresursu, materiālajiem, organizatoriskajiem vai normatīvajiem līdzekļiem, kas nepieciešami programmas īstenošanai), faktiskajiem rezultātiem (programmu rezultāti), koprezultātiem (programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem) un uz ietekmi (ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras var saistīt ar ES pasākumiem).

10.1. Komisijā aizvien vairāk uzmanības tiek pievērsts izpildes rezultātu mērīšanai un attiecīgo pārskatu sniegšanai. Pārskatu sniegšana par izpildes rezultātiem uzskatāma par praksi, kas attīstās. Paziņojumā “Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2012. gadā” (COM(2013) 334 final, 2013. gada 5. jūnijs) izklāstītas vairākas iniciatīvas izpildes rezultātu pārvaldības turpmākai stiprināšanai Komisijā. Darba kultūras pilnīgai izveidei izpildes rezultātu jomā būs vajadzīgi vairāki gadi, daļēji tādēļ, ka ir jāizstrādā jauni statistikas un citi rīki.

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 318. pantā ir noteikts, ka Komisija sniedz Eiropas Parlamentam un Padomei Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti.

⁽²⁾ Palātas sagatavotie īpašie ziņojumi attiecas uz ES budžetu, kā arī uz Eiropas attīstības fondiem. Tie ir pieejami Palātas tīmekļa vietnē (<http://eca.europa.eu>).

⁽³⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (27. pants), kura atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 30. pants (stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.3. Daudzām ES budžeta jomām ir sarežģīts juridiskais regulējums, un galvenā uzmanība ne vienmēr ir pievērsta budžeta izpildes rezultātiem. Lai gan tika pausta apņēmība vēltīt pastiprinātu uzmanību rezultātiem, priekšlikumi jaunajām vienotā stratēģiskā satvara (VSS) regulām un kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) regulām 2014.–2020. gada plānošanas periodā pamatos joprojām ir orientēti uz ieguldījumiem (uz izdevumiem) un līdz ar to – uz atbilstību noteikumiem, nevis uz izpildes rezultātiem ⁽⁴⁾. Piemēram, attiecībā uz lauku attīstību regulā ir izklāstīti dažādi plaša diapazona mērķi, kas neietver sagaidāmos rezultātus un ietekmi vai attiecīgos rādītājus ⁽⁵⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.3. Jaunais KLP regulējums nodrošina uz izpildes rezultātiem vairāk orientētu pieeju, arī otrajā pīlārā:

- ELFLA regulas projektā nav ietverti kvantitatīvi mērķi ES mērogā, bet tā paredz, ka katrai lauku attīstības programmai (LAP) jābūt veidotai ar mērķi sasniegt kvantitatīvus mērķus, kuri ir cieši saistīti ar regulā noteiktajiem mērķiem. Rādītāji, kas izmantojami, lai definētu šos mērķus, tiks noteikti īstenošanas aktā,
- turklāt galvenajiem sasniedzamajiem rezultātiem saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu tiks piemērota darbības rezultātu izvērtēšanas sistēma.

Attiecībā uz ierosinātajām Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu regulām kā būtisks nosacījums ir iekļauta virzība uz rezultātu. Priekšlikumi, kuros ietvertas prasības un jauninājumi, ir šādi:

- pastiprināta intervencu loģika, kas Savienības noteiktos mērķus saista ar dalībvalstu noteiktajiem saistošajiem un precīzi definētajiem mērķiem,
- pirmreizēji intervencei raksturīgi ex ante nosacījumi, lai uzlabotu ieguldījumu lietderīgumu,
- mērķtiecīgi paplašināti makroekonomiski nosacījumi,
- atjaunināta pieeja attiecībā uz novērtēšanu, kuras pamatā ir plānošana; pienākums izvērtēt katras programmas daļas ietekmi un jauno metožu izmantošana un
- obligāta darbības rezultātu izvērtēšanas sistēma, kurā paredzēta izpildes rezerve.

⁽⁴⁾ Atzinums Nr. 7/2011 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV C 47, 17.2.2012.), 6. punkts, un Atzinums Nr. 1/2012 par atsevišķiem regulu priekšlikumiem saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku 2014.–2020. gada posmā, 8. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵⁾ Atzinums Nr. 1/2012, 8. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.4. Lielai daļai ES budžeta, galvenokārt tai, kas attiecas uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un kohēzijas fondiem (KF), izdevumu augstākā robeža saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmas⁽⁶⁾ kategorijām ir sīkāk sadalīta ikgadējos piešķirumos katrai dalībvalstij. Palāta jau iepriekšējos gados ir norādījusi, ka ir problemātiski gūt augstas kvalitātes rezultātus, ja saskaņā ar shēmām summas sākotnēji ir sadalītas starp dalībvalstīm⁽⁷⁾ un ja netiešs mērķis ir šā finansējuma apgūšana⁽⁸⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.4. Jaunās LAP tiks veidotas ar mērķi sasniegt kvantitatīvus mērķus (saistītus ar regulas mērķiem). Budžeta sadalījums dažādiem pasākumiem tiks veikts atbilstīgi šiem mērķiem, nodrošinot atbilstību starp sasniedzamajiem mērķiem un tiem ieplānotajiem līdzekļiem. Turklāt izpildes rezervi uzglabās Komisija, darot to pieejamu tikai vēlākā plānošanas perioda posmā, kad vadošās iestādes varēs parādīt, ka LAP ir izdevies sasniegt iepriekš noteiktos atskaites punktus. Tādējādi prioritārais uzdevums sasniegt mērķus tiek veicināts jo īpaši.

Budžeta piešķirumi dalībvalstīm ir vajadzīgi, lai veiktu plānošanu, un jo īpaši tas attiecināms uz mērķu ex ante kvantificēšanu, ko citādi nav iespējams izdarīt. Piešķirtajam finansējumam jābūt proporcionālam dažādās dalībvalstīs risināmajām vajadzībām.

⁽⁶⁾ Pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu (2007.–2013. g.) apstiprināja Eiropadome un atbalstīja Eiropas Parlaments, un tajā ir definēta saistību apropriāciju gada augstākā robeža gan katrai izdevumu kategorijai, gan maksājumu apropriācijām. Šīs izdevumu kategorijas atbilst daudzgadu finanšu shēmas sešām pozīcijām (piemēram, "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" (1.a kategorija) vai "Kohēzija izaugsmei un nodarbinātībai" (1.b kategorija)).

⁽⁷⁾ Pamatojoties uz Padomes izstrādātajiem kritērijiem, Komisija iedala līdzekļus katrai dalībvalstij (valstij piešķirtais finansējums), piemēram, lauku attīstībai (Komisijas 2009. gada 7. jūlija Lēmums 2009/545/EK, ar ko nosaka 69. panta 2.a punktā Padomes Regulā (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai minētās summas gada sadalījumu pa dalībvalstīm un groza Komisijas Lēmumu 2006/636/EK (OV L 181, 14.7.2009., 49. lpp.)) vai reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķa sasniegšanai (Komisijas 2006. gada 4. augusta Lēmums 2006/593/EK, ar ko nosaka saistību apropriējumu paredzamo sadalījumu dalībvalstīm attiecībā uz reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķi laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam (OV L 243, 6.9.2006., 32. lpp.)).

⁽⁸⁾ Atzinums Nr. 7/2011, 4. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

**1. DAĻA. GADA DARBĪBAS PĀRSKATOS ZIŅAS
PAR POLITIKAS SASNIEGUMIEM IR
UZLABOTAS, TOMĒR TO LIETDERĪBA
JOPROJĀM IR IEROBEŽOTA****Ievads**

10.5. Dažādie pārvaldības veidi ⁽⁹⁾ ES budžeta īstenošanai kopā ar atšķirīgajām ģenerāldirektorātu funkcijām nozīmē to, ka Komisija pilda daudzas un dažādas funkcijas un pienākumus. Tie, cita starpā, Komisijai ir jāņem vērā, kad tā nosaka izpildes mērķus un rādītājus savos vadības plānos un kad par tiem ziņo gada darbības pārskatos.

10.6. Palāta pārbaudīja ziņojumu sagatavošanas prasības un ar to saistītās procedūras attiecībā uz vadības plāniem un gada darbības pārskatiem, tostarp šajā sakarā sniegtās norādes, un izskatīja Konkurences ģenerāldirektorāta (ĢD COMP), Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta (ĢD MOVE) un Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta (ĢD MARE) vadības plānus un gada darbības pārskatus (1. daļa) 2012. gadam. Palāta pievērsa īpašu uzmanību tam, vai gada darbības pārskatos ir sniegta noderīga informācija par ģenerāldirektorāta ikgadējo ieguldījumu politikas mērķu sasniegšanā ⁽¹⁰⁾. Palātas veiktā pārbaude balstījās uz prasībām, kas noteiktas Finanšu regulā, Komisijas iekšējos kontroles standartos un Komisijas Ģenerālsekretariāta un Budžeta ģenerāldirektorāta (ĢD BUDG) norādījumos par vadības plānu un gada darbības pārskatu sagatavošanu.

10.5. Komisijas dienestiem ir lūgts vadības plānos definēt mērķus, nosakot to paredzamo ietekmi un rezultātus. Šie mērķi parasti vērsti uz sabiedrisku problēmu risināšanu, izmantojot dažādus līdzekļus, tostarp finanšu intervenci, regulējošas darbības vai tiesību aktu piemērošanu.

Tiek apsvērti pārredzamības uzlabošanas veidi, vadības plānos labāk raksturojot Komisijas pienākumus saistībā ar tās operatīvo darbību.

⁽⁹⁾ Finanšu regulā, kura bija spēkā 2012. gadā, ir noteikti pieci pārvaldības veidi: centralizēta tieša, centralizēta netieša, dalīta (ar dalībvalstīm), decentralizēta (trešās valstis) un kopīga. Finanšu regulā, kas piemērojama, sākot ar 2013. gada 1. janvāri, ir norādīti trīs galvenie pārvaldības veidi: tieša, netieša un dalīta pārvaldība.

⁽¹⁰⁾ Palāta 2010. gada pārskata 8. nodaļā izklāstīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD AGRI), Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta (ĢD REGIO) un Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (ĢD RTD) gada darbības pārskata pārbaūžu rezultātus. Sava 2010. gada pārskata 10. nodaļā tā novērtēja EuropeAid gada darbības pārskatu un atkal pārbaudīja ĢD AGRI un ĢD REGIO gada darbības pārskatus. Šogad formulētie apsvērumi ir līdzīgi tiem, kas formulēti 2010. un 2011. gada pārskatos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ziņošana par politikas sasniegumiem ir jāuzlabo

10.7. Finanšu regulā ir noteikts, ka Komisija pievieno darbības pārskatus budžeta projektam⁽¹¹⁾, kuru iesniedz budžeta lēmējietādei. Šajos pārskatos ir jābūt iekļautiem dažādu darbību SMART⁽¹²⁾ mērķiem (vismaz viens mērķis katrai darbībai). Šo mērķu sasniegšana ir jāmēra ar rādītāju palīdzību. Darbības pārskatos uzskaitītos mērķus un rādītājus ģenerāldirektori lielā mērā tieši iekļauj kā mērķus savos vadības plānos.

10.8. Pēc tam ģenerāldirektoriem savu gada darbības pārskatu 1. daļā ir jāatskaitās par sasniegtajiem rezultātiem un par to, cik lielā mērā rezultāti ir panākuši vēlamā ietekmi. Komisijā visos vadības plānos kopā ir formulēti apmēram 1 000 mērķu un 3 000 rādītāju⁽¹³⁾.

10.9. Pārbaudījusi Konkurences ģenerāldirektorāta (ĢD COMP), Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta (ĢD MOVE) un Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta (ĢD MARE) vadības plānus un gada darbības pārskatus, Palāta konstatēja turpmāk uzskaitītās galvenās problēmas, kas ietekmē ziņojumu sagatavošanu par ikgadējiem politikas sasniegumiem.

- a) Mērķi, kuri ir tieši pārņemti no augsta līmeņa politiskiem vai juridiskiem dokumentiem, bieži vien nav pietiekami konkrēti, lai tos būtu lietderīgi iekļaut vadības plānos un gada darbības pārskatos;
- b) tikai astoņi no 52 mērķiem atbilda visiem SMART kritērijiem;
- c) jāuzlabo izpildes uzraudzības rādītāji;
- d) novērtējumus nevarēja izmantot kā noderīgu pierādījumu avotu, kas pamatotu politikas sasniegumus gada darbības pārskatos.

10.9. Komisija uzskata, ka pēdējos gados tā ir panākusi ievērojamu progresu attiecībā uz ziņojumu sagatavošanu par politikas mērķu sasniegšanu un ka it īpaši ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos tiek ietverts liels daudzums noderīgas informācijas par sasniegtajiem rezultātiem un to ietekmi uz sabiedrību.

a) Skatīt Komisijas atbildi par 10.10. punktu.

b) Skatīt Komisijas atbildi par 10.12. punktu.

d) Dažādi novērtējumi ir bijuši noderīgs informācijas avots, pamatojot to politikas mērķu sasniegšanu, kas izklāstīti gada darbības pārskatos. Tomēr ne visi novērtējumi ir tieši izmantojami gada darbības pārskatiem, jo, piemēram, tie attiecas uz laika periodu, kas nav gads, par kuru tiek sniegts gada darbības pārskats.

⁽¹¹⁾ Finanšu regula, 38. panta 3. punkta e) apakšpunkts.

⁽¹²⁾ SMART mērķis atbilst šādiem kritērijiem: tas ir konkrēts, izmērāms, sasniedzams, atbilstīgs un ar konkrētiem termiņiem.

⁽¹³⁾ Komisija ir ierosinājusi ieviest "programmas paziņojumus", lai samazinātu mērķu un rādītāju skaitu (sākot ar budžeta procedūru 2014. finanšu gadam).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Mērķi, kuri ir tieši pārņemti no augsta līmeņa politiskiem vai juridiskiem dokumentiem, bieži vien nav pietiekami konkrēti, lai tos būtu lietderīgi iekļaut vadības plānos un gada darbības pārskatos

10.10. Saskaņā ar Komisijas 2012. gadā spēkā esošajām norādēm vadības plānu sagatavošanai ģenerāldirektorātā ir jānosaka vispārēji mērķi un to ietekmes rādītāji (ilgtermiņā) un konkrēti mērķi ar rezultativajiem rādītājiem (īsā/vidējā termiņā). Vadības plānos un gada darbības pārskatos izmantotie mērķi bieži vien ir tieši pārņemti no juridiskiem tekstiem vai augsta līmeņa politiskiem dokumentiem. Lai attaisnotu šādu pieeju, trīs revidētie ģenerāldirektorāti atsaucās uz šo tekstu saistošo raksturu. Lai gan šāda veida dokumentos formulētajiem mērķiem ir jākalpo par pamatu vispārēju mērķu noteikšanai, taču tie ir formulēti politiskā kontekstā un parasti nav pietiekami konkrēti, lai būtu noderīgi ģenerāldirektorāta līmenī (sk. piemēru 10.1. izcēlumā). Turklāt nebija skaidri izveidota saikne starp vispārīgiem un konkrētiem mērķiem (ĢD COMP un ĢD MARE). Pie līdzīgiem secinājumiem nesen nonāca Iekšējās revīzijas dienests, kurš norādīja, ka dažos gada darbības pārskatos nav pilnīgas informācijas par saikni starp vadības plānos noteiktajiem vispārīgajiem un konkrētajiem mērķiem.

10.1. izcēlums. Konkurences ĢD. Politikas mērķis nav tiešā veidā izmantojams ģenerāldirektorāta līmenī

Konkurences ģenerāldirektorāts ir definējis vispārēju mērķi "Atbalstīt izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju" un uzrauga tā sasniegšanu, atsaucei izmantojot IKP reālo pieaugumu, darbaspējīgo (20–64 g.v.) iedzīvotāju nodarbinātības līmeni un to, cik procenti no Eiropas Savienības IKP ir ieguldīti pētniecībā un attīstībā.

Izmantojot augsta līmeņa politisku mērķi un Komisijas visaptverošos mērķus kā ietekmes rādītājus, Konkurences ģenerāldirektorāts nevar parādīt sava ieguldījuma apmēru politikas mērķu sasniegšanā.

10.10. Spēkā esošajās norādēs vadības plānu sagatavošanai ir noteikts, ka vispārīgie mērķi ir jāsaista ar Komisijas politikas mērķiem, tos iestrādājot vadības plānos. Šīs pieejas loģiskais pamatojums izriet no vajadzības nodrošināt, ka Komisijas dienesti ievēro sasniedzamos politikas mērķus un galvenās Komisijas politikas prioritātes. Mērķiem galvenokārt jābūt vēršiem uz ietekmi un rezultātiem, pat ja parasti tie tikai daļēji attiecas uz dienestu darbību.

Mērķi, kas ir noderīgi, lai nodrošinātu Komisijas atbildību sabiedrības priekšā, galvenokārt ir vērsti uz ietekmi un rezultātiem, pat tajos gadījumos, kad tie parasti ir tikai daļēji attiecināmi uz dienestu darbību un tos ietekmē citi ārēji faktori.

Komisija apsvērs grozījumu veikšanu spēkā esošajās norādēs vadības plānu sagatavošanai, lai labāk parādītu saikni starp vispārīgajiem un konkrētajiem mērķiem. Skatīt arī Komisijas atbildi par 10.1. izcēlumu.

10.1. izcēlums. Konkurences ĢD. Politikas mērķi nav pietiekami koncentrēti ģenerāldirektorāta līmenī

Komisija atzīst pastāvošās metodoloģiskās grūtības, ar kādām tā sastopas, kad, izmantojot konkurenci raksturīgus kvantitatīvus ietekmes rādītājus, nevīs vispārīgākus rādītājus, piemēram, IKP izaugsmi, jāparāda ieguldījums, ko konkurences politika dod stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Saikne starp šo vispārīgo mērķi un Komisijas īstenošanas darbībām un politikas iniciatīvām ir skaidrota 2012. gada darbības pārskata 4. un 5. lapā.

Konkurences ĢD ir definējis vispārīgu mērķi "Atbalstīt izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju", lai atbilstoši Komisijas iekšējām vadlīnijām pienācīgi saskaņotu ĢD politiku ar Eiropas Komisijas politiku.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.11. Vadības plānos nav skaidri norādīts, kā katrā vadības līmenī plānotās darbības veicinās formulēto mērķu sasniegšanu ar piešķirtajiem resursiem un ņemot vērā identificētos riskus. Tam ir negatīva ietekme uz to ziņu lietderību, kas sniegtas par politikas sasniegumiem gada darbības pārskatu 1. daļā. Paši par sevi šādi mērķi var būt noderīgi politikas jomai, kurā ģenerāldirektorāts darbojas, taču tie nav pietiekami konkrēti, lai ļautu uzraudzīt to sasniegšanu laika gaitā (piemēram, izmantojot atskaites punktus).

Tikai astoņi no 52 mērķiem atbilda visiem SMART kritērijiem.

10.12. Ģenerāldirektorātu mērķiem jābūt skaidri definētiem, un tie pēc vajadzības ir jāatjaunina. Tie jāformulē tā, lai būtu iespējams uzraudzīt to sasniegšanu. Vārdu sakot, mērķiem jāatbilst SMART kritērijiem. Tomēr tikai astoņi no 52 pārbaudītajiem mērķiem atbilda visiem SMART kritērijiem (viens piemērs sniegts 10.2. izcēlumā). Lai gan pārbaudītie mērķi bija būtiski politikas jomai, kurā ģenerāldirektorāts darbojas, tie bieži vien nebija pietiekami konkrēti, izmērāmi vai laikā ierobežoti, lai to sasniegšanu varētu pārbaudīt.

10.2. izcēlums. Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta mērķi

Mērķis, kas atbilst SMART kritērijiem

Viens no Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta mērķiem ir "ievest transporta pamattīklu līdz 2030. gadam". Šis mērķis ir konkrēts, laikā ierobežots un atbilstošs. Tā sasniegšana ir izmērāma, izmantojot vadības plānā un gada darbības pārskatā sniegtos skaitliskos lielumus (piemēram, "Līdz 2017. gadam ir jānovērš pieci problemātiski posmi ceļu transporta pamattīklā").

Mērķis, kas neatbilst SMART kritērijiem

Viens no konkrētajiem mērķiem, kas iekļauts Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta vadības 2012. gada plānā, ir šāds: "Veicināt mūsdienīgu mobilitāti pilsētā." Šāds mērķis SMART kritērijiem neatbilst. Tas nav ne konkrēts, ne arī sniedz kādu informāciju par to, kas jāmaina, to nav iespējams izmērīt, un tā izpildei nav norādīts termiņš.

KOMISIJAS ATBILDES

10.11. Komisija apsver, kā vadības plānos labāk atspoguļot saikni starp dienestu veiktajām darbībām un plānotajiem rezultātiem un to ietekmi. Komisija uzskata, ka atbilstība SMART kritērijiem ir pietiekama, lai ļautu pienācīgi uzraudzīt virzību uz mērķu sasniegšanu. Turklāt ietekmi un rezultātus bieži var izmērīt daudzu gadu griezumā.

10.12. Izvērtējot atbilstību SMART kritērijiem, pilnībā jāanalizē informācija, kas ietverta vadības plānā.

Komisija atzīst, ka izpildes rezultātu pārskatu sniegšanā uzsvars liekams uz reālajām ieinteresēto personu vajadzībām un tiem jābūt pietiekami elastīgiem, lai atspoguļotu dienestu dažādās darbības.

10.2. izcēlums. Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta mērķi.

Mērķis, kas neatbilst SMART kritērijiem

Attiecībā uz mērķi par mobilitātes veicināšanu pilsētā tiks aplūkots, vai to cenšas sasniegt vairākas pilsētas, kas ir CIVITAS foruma dalībnieces (to skaits līdz 2015. gadam būs 250–270). Tādējādi visa nepieciešamā informācija ir pieejama lasītājam un mērķi praktiski var uzskatīt par konkrētu, izmērāmu, sasniedzamu, atbilstošu un laikā ierobežotu, t. i., SMART kritērijiem atbilstošu mērķi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.13. Atskaides punkti ļauj pārbaudīt, vai notiek virzība uz ilgtermiņa mērķa sasniegšanu. Ilgtermiņa mērķi būtu jāpapildina ar vidusposma vai ikgadējiem atskaides punktiem. Savā 2012. gada vadības plānā ĢD MARE iekļāva divus atskaides punktus, kurus jau bija sasniedzis 2011. gadā. Attiecībā uz citiem atskaides punktiem, kurus ĢD MARE izmantoja, to saistība ar attiecīgo mērķu sasniegšanu nebija acīmredzama. Savā 2012. gada vadības plānā Mobilitātes un transporta ĢD bija formulējis četrus atskaides punktus mērķiem, kuru sasniegšana paredzēta nākotnē (2010. un 2050. gadā). Tomēr par vienu no šiem ilgtermiņa mērķiem ar atskaides punktu 2012. gadā netika ziņots 2012. gada darbības pārskatā, turklāt netika paskaidrots, kāpēc neziņo.

Jāuzlabo izpildes uzraudzības rādītāji

10.14. Rādītāju izvēlei būtu jābalstās uz tādiem apsvērumiem kā atbilstīgums, izmērāmība un tas, vai ir laikus pieejami un ticami dati par izpildi. Cik vien iespējams, šie rādītāji ir jānosaka saskaņā ar RACER kritērijiem⁽¹⁴⁾. Rādītājiem, ar kuriem mēra iznākumus, par kuriem ģenerāldirektorātiem ir ierobežota ietekme, būtu jāpievieno citi rādītāji, ar kuriem mēra tieši ģenerāldirektorātu darbības.

10.15. Visiem trim ģenerāldirektorātiem katram mērķim ir vismaz viens rezultatīvais rādītājs, ko vadība var izmantot, lai uzraudzītu un novērtētu sasniegumus un ziņotu par tiem. 15 rādītāju (pieci katrā ģenerāldirektorātā) pārbaude liecina, ka astoņi no šiem rādītājiem pienācīgi atbilda visiem RACER kritērijiem. Palāta konstatēja vēl arī šādus trūkumus (sk. 10.3. izcēlumu):

- a) bija noteikti tādi rādītāji, kurus ģenerāldirektorāts nespēj ietekmēt (ĢD MARE, ĢD MOVE);
- b) rādītāji, kuriem pietrūka atbilstīgas informācijas (ĢD COMP) vai skaitļos izteikta mērķa (ĢD MARE un ĢD COMP), un tādi, kuriem mērķis bija izteikts skaitļos, taču to nevarēja izmērīt (ĢD MARE);
- c) rādītāji, kuros saikne starp rādītāju un mērķi nebija skaidra vai arī mērķis nebija jēgpilns (ĢD MARE un ĢD MOVE).

KOMISIJAS ATBILDES

10.13. Atskaides punkti ļauj vienīgi pārbaudīt, kādā apjomā veiktās darbības nodrošina virzību uz ilgtermiņa mērķa sasniegšanu, tādējādi rādot, vai projekta gaita atbilst plānotajam.

Attiecībā uz MOVE ĢD 2012. gada vadības plānā ilgtermiņa mērķis (2020. gadam) un atskaides punkts 2010. gadam bija noteikts ietekmes rādītājam "atjaunojamās enerģijas īpatsvars transportlīdzekļu patērētajā enerģijā". Tomēr tiesību akti, kas bija atskaides punktu pamatā, tika atcelti ar 2012. gada 1. janvāri, un tādēļ par attiecīgo rādītāju 2012. gada darbības pārskatā netika ziņots. Komisija piekrīt, ka būtu bijis lietderīgi 2012. gada darbības pārskatā ietvert paskaidrojumu, norādot, kādēļ 2010. gadā sasniegtais atskaides punkts ir ietverts 2012. gada vadības plānā, bet nav ietverts 2012. gada darbības pārskatā.

10.14. Rādītājiem jābūt atbilstošiem mērķiem, uz ko tie attiecas. Ja mērķi ir vērsti uz ietekmi vai rezultātu, rādītāji, ar ko mēra tikai ĢD darbības tiešos rezultātus, ir pārāk ierobežoti, lai pienācīgi uzraudzītu virzību uz šo mērķu sasniegšanu. Komisija uzskata, ka izmantot tikai tos rādītājus, ar ko mēra ĢD darbības tiešos rezultātus, būtu pārāk ierobežojoši un tie neatspoguļotu tā darbību dažādību.

10.15. Komisija uzskata, ka minētie rādītāji kopumā sniedz noderīgu informāciju par virzību uz Komisijas kopējās politikas mērķu sasniegšanu, kā arī noder darbības uzraudzīšanai.

- a) Komisija uzskata, ka rādītāji sniedz svarīgu informāciju ārējām ieinteresētajām personām un nodrošina vispārēju ievirzi politikas iniciatīvām un Komisijas lēmumiem. Politiskās iniciatīvas tiešo ietekmi uz mērķa sasniegšanu bieži vien var novērtēt, to aplūkojot tikai vidējā vai ilgākā perspektīvā.
- b) Lūdzu skatīt Komisijas atbildi par 10.3. izcēlumu.
- c) Komisija uzskata, ka minētie rādītāji ir noderīgi. Tomēr tā piekrīt, ka informācija par mērķu sasniegšanu attiecībā uz šiem konkrētajiem rādītājiem ir jāizklāsta skaidrāk, un centīsies tā darīt turpmāk (skatīt arī atbildi par 10.3. izcēlumu).

⁽¹⁴⁾ Atbilstīgi, apstiprināti, ticami, vienkārši un stabili (*relevant, accepted, credible, easy and robust* – RACER) (Komisijas iekšējās kontroles standarts par mērķiem un rezultatīvajiem rādītājiem (5. IKS)).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.3. izcēlums. Rādītāju piemēri

Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts. Rādītāji, kurus ģenerāldirektorāts nespēj ietekmēt

Ir tādi rādītāji, kurus Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD nespēj ietekmēt, jo tie ir atkarīgi no starptautisko tirdzniecības sarunu rezultātiem. Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD kā atrunu min to, ka tas nespēj ietekmēt šo sarunu pabeigšanu.

Konkurences ģenerāldirektorāts. Nav sniegta vajadzīgā informācija

Konkrēto mērķi "Konkurenci kropļojošo darbību, kas nodara vislielāko ļaunumu un ko īsteno uzņēmumi, kuri nav kartēji, efektīva atklāšana, sodīšana, novēršana un situācijas uzlabošana" mēra ar vienu rezultatīvo rādītāju, proti, "Indekss, kas norāda uz (konstatējamām) patērētāju ieguvumiem no Komisijas lēmumiem, kuri aizliedz konkurenci kropļojošu darbību, ko īsteno uzņēmumi, kuri nav kartēji, un no Komisijas lēmumiem, kas liek uzņēmumiem pildīt savas saistības". Šis rādītājs ir izstrādāts saskaņā ar Konkurences ģenerāldirektorāta izmantoto aprēķina metodi, kas paredzēta patērētāju aplēsto ieguvumu izteikšanai skaitļos. Tomēr pats ģenerāldirektorāts atzīst, ka ar šā rādītāja palīdzību nav iespējams izmērīt mērķa sasniegšanas gaitu. Tādējādi šim mērķim nav atbilstoša rādītāja.

Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts. Grūtības izklāstīt un interpretēt sasniegtos rezultātus.

Viens no ietekmes rādītājiem, ko ģenerāldirektorāts ir izstrādājis vispārējam mērķim "modernizēt transporta infrastruktūru un tās viedo finansējumu", ir "ceļošanas (vidējā) laika samazināšana Transporta tīkla programmas (TEN-T) 30 prioritārajos projektos, kas panākta, uzlabojot infrastruktūru, kuru finansēja no ES fondiem", un mērķis ir līdz 2020. gadam samazināt ceļā patērēto laiku par 20 % (salīdzinot ar 2011. gadu). Ietekmi uz iedzīvotājiem izsaka kvantitatīvi kā ceļošanas laika ietaupījumu. Tomēr jaunākā pieejamā informācija 2012. gada darbības pārskatā ir izklāstīta neskaidri. Pašreizējā stāvokļa raksturošanai ir izmantots šāds izklāsts: "Sempelena–Vīne: 40 min; Untertāle: 15 min; Barselona–Francija: 1 stunda 40 min." Nav skaidrs, vai runa ir par jau 2012. gadā panākto samazināto vidējo ceļošanas laiku vai par vidējā ceļošanas laika samazināšanas mērķi 2012. gadam. Nav informācijas par to, cik lielā mērā mērķis – samazinājums par 20 % – ir sasniegts. Turklāt ir izklāstīti tikai trīs no 30 vērtībielumiem. Tā kā nav papildu informācijas, nav iespējams noteikt, vai, izmantojot šo rādītāju, var uzraudzīt virzību uz mērķi.

KOMISIJAS ATBILDES

10.3. izcēlums. Rādītāju piemēri

Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts. Rādītāji, kurus ģenerāldirektorāts nespēj ietekmēt

Rādītājs saistībā ar starptautiskām tirdzniecības sarunām (ABB 1102) ir būtisks, vērtējot virzību uz aplūkojamo konkrēto mērķi, jo tas atspoguļo ĢD darba rezultātu.

Saskaņā ar centrālo dienestu spēkā esošo norāžu vadības plānu sagatavošanai 2012. gadā 4. daļu ir pievienota atruna.

Konkurences ģenerāldirektorāts. Nav sniegta vajadzīgā informācija

Komisija atzīst, ka COMP ĢD patiešām šobrīd neizmanto rādītāju attiecībā uz tā darbībām saistībā ar konkurenci kropļojošām darbībām, ko īsteno uzņēmumi, kas nav kartēji. Tas ir aprēķinu sarežģītības dēļ, jo šādu gadījumu novirzes aprēķins ir sarežģītāks nekā daudz viendabīgākiem gadījumiem, piemēram, horizontālai uzņēmumu apvienošanai vai kartējiem, kur aprēķins ir vienkāršāks, un šāda sarežģītāka aprēķina veikšanai nepieciešami līdzekļi (izmaksu un ieguvumu attiecība).

Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts. Rādītājs ceļošanas laika samazināšanai

Komisija uzskata, ka rādītājs ceļošanas laika samazināšanai ir ļoti būtisks un jo īpaši noderīgs, izvērtējot virzību uz transporta infrastruktūras modernizēšanas mērķa sasniegšanu. Tomēr Komisija atzīst, ka virzība uz ceļošanas laika samazināšanas mērķa sasniegšanu 30 TEN-T prioritārajos projektos (PP) varētu būt izklāstīta skaidrāk, un centīsies to darīt nākotnē.

Trīs minētajos prioritārajos projektos ceļošanas laiks tika samazināts par 20–60 % 2012. gadā ES līdzfinansēto pasākumu ietekmē. Līdz 2020. gadam tiks veikti pasākumi turpmākajās ceļa daļās, un Komisija paredz, ka tiks sasniegti atsevišķi mērķi arī attiecībā uz šo trīs prioritāro projektu visu garumu, kā arī attiecībā uz citiem prioritārajiem projektiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Novērtējumus nevarēja izmantot kā noderīgu pierādījumu avotu, kas pamatotu politikas sasniegumus gada darbības pārskatos

10.16. Saskaņā ar Komisijas pašlaik spēkā esošajām norādēm, novērtējumiem un ar tiem saistītajai izpētei vajadzētu būt informācijas avotam par rezultātiem un ietekmi. Savu 2012. gada darbības pārskatu 1. daļā visi trīs ģenerāldirektorāti iekļauj nedaudz informācijas par novērtējumiem. Tomēr tā nav izvēsta vai ir sniegta zemsvitras piezīmēs. Piecu 2012. gadā vai iepriekš veiktu novērtējumu pārbaude ikvienā no revidētajiem ģenerāldirektorātiem liecina, ka novērtējumiem ir ierobežota vērtība kā informācijas avotam par rezultātiem un ietekmi. Lielā mērā tas ir tāpēc, ka novērtējumi pievērta galveno uzmanību pamatdarbības jautājumiem, nevis darbības rezultātiem, vai tāpēc, ka Komisijai bija šaubas par dalībvalstu iestāžu sniegtās informācijas kvalitāti.

Izpildes pārvaldība un ziņošana ir pilnveidojusies, un ir veikti daži korigējoši pasākumi, taču vēl ir pārāgri novērtēt gūtos rezultātus

10.17. Ģenerālsekretariāts un Budžeta ģenerāldirektorāts ir galvenie, kas sniedz ikgadējos norādījumus par gada darbības pārskatu struktūru un saturu. Turklāt tie īsteno katra ģenerāldirektorāta gada darbības pārskata centralizētu kvalitātes vadību (atbalsts un uzraudzība). Kvalitātes kontroles procesā 2012. gadā pirmo reizi Ģenerālsekretariāts un Budžeta ģenerāldirektorāts ar visiem ģenerāldirektorātiem apsprieda gada darbības pārskata projekta 1. daļu.

10.16. Komisija atzīmē Palātas konstatējumu, ka novērtējumu paraugs, kuru aplūkojusi Palāta, bija orientēts uz pamatdarbības jautājumiem, nevis uz darbības rezultātiem. Komisija piekrīt viedoklim, ka novērtējumā būtu jāietver informācija par rezultātiem un ietekmi, pieļaujot, ka uzsvars uz novērtējumu var būt atšķirīgs atkarībā no novērtējamās programmas īstenošanas posma. Komisija atsaucas uz LESD 318. pantu par novērtējuma ziņojumu, kurā rezultāti, kas aptver visas daudzgadu finanšu shēmas budžeta pozīcijas, tiek atspoguļoti gan saistībā ar pamatdarbības jautājumiem programmu agrīnās īstenošanas posmā, gan saistībā ar to ietekmi, efektivitāti un programmu ES pievienoto vērtību vēlākā īstenošanas posmā.

Komisija savos novērtējumos pievēršs pastiprinātu uzmanību ar darbības rezultātiem saistītiem aspektiem un gada darbības pārskatos – nepieciešamajiem pārskatiem šajā saistībā. Tā norāda uz novērtējuma piemēriem, kas jau sniedz noderīgu informāciju par politikas mērķu sasniegšanu.

Komisija uzskata, ka pēdējos gados tā ir panākusi ievērojamu progresu attiecībā uz pārskatu sagatavošanu par politikas mērķu sasniegšanu un ka ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos tiek ietverts liels daudzums noderīgas informācijas par politikas mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem un to ietekmi uz sabiedrību.

Komisija strādā pie spēcīgākas un saskaņotākas sistēmas uzraudzībai, novērtēšanai un pārskatu sniegšanai par ES finanšu programmu darbības rezultātiem nākamajā daudzgadu finanšu shēmā. LESD 318. pantā minētajā ziņojumā par 2012. gadu ir ietverts rīcības plāns. Komisija atgādina, ka informācija un novērtējumi, ko Komisija gadu no gada varēs ietvert savā gada darbības pārskatā un kopējā ziņojumā par nākamo daudzgadu finanšu shēmu, lielā mērā būs atkarīgi no nosacījumiem attiecībā uz to tiesību instrumentu darbības rādītājiem, ko pieņems Parlaments un Padome jauno finanšu programmu kopumam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.18. Pēc gada darbības pārskatu sagatavošanas procedūras revīzijas Iekšējās revīzijas dienests secināja, ka process ir vērsts galvenokārt uz likumību un pareizību, taču tam, cik saimnieciski, lietderīgi un efektīvi politika ir īstenota, nav veltīta pietiekama uzmanība. Atsaucoties uz šo revīziju, Komisija 2013. gada martā izstrādāja rīcības plānu, lai īstenotu galvenos ieteikumus, tostarp, lai pārskatītu norādes.

10.19. Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas apspriešanu Komisija ierosināja dalībvalstīm un Komisijai kopīgu izpildes izvērtēšanas platformu, kuras pamatā būtu tiešie rezultāti un rezultativie rādītāji, par ko puses ir vienojušās.

2. DAĻA. ZIŅOJUMS PAR SAVIENĪBAS FINANŠU NOVĒRTĒJUMU, BALSTOTIES UZ SASNIEGTAJIEM REZULTĀTIEM

10.20. Komisija publicēju savu otro ziņojumu 2012. gada novembrī un trešo – 2013. gada jūnijā par Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti (novērtējuma ziņojums) ⁽¹⁵⁾. Līgumā noteikts, ka Komisijai jāsagatavo šāds ziņojums un ka šis ziņojums ir daļa no pierādījumiem, uz kuru pamata Parlaments katru gadu Komisijai apstiprina budžeta izpildi ⁽¹⁶⁾.

10.21. Apsvērumos ⁽¹⁷⁾ par otro novērtējuma ziņojumu Palāta konstatē uzlabojumus un to, ka tā tvērums ir plašāks nekā pirmajā ziņojumā, kā arī atzīmē, ka ir dažas norādes uz programmu efektivitāti un lietderību. Tomēr novērtējuma ziņojumā nebija sniegti pietiekami, atbilstoši un ticami pierādījumi par ES politikas virzienu sasniegumiem, tāpēc tas neatbilst iecerētajam nolūkam, proti, izmantošanai budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā.

10.22. Salīdzinājumā ar pirmo un otro novērtējuma ziņojumu trešajā ziņojumā vērojami uzlabojumi, jo tā sagatavošanā izmantots vairāk informācijas avotu, nevis tikai novērtējuma ziņojumi, īpaši Palātas īpašie ziņojumi un Komisijas Iekšējā revīzijas dienesta ieteikumi, un tajā ir apzinātas dažas jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi. Palāta atzinīgi vērtē šos pilnveidojumus. Tomēr novērtējuma ziņojums vēl nav piemērots tam paredzētajam izmantojumam.

KOMISIJAS ATBILDES

10.18. Komisija pārskatīs spēkā esošās norādes gada darbības pārskatu sagatavošanai. Šī pārskatīšana nodrošinās to, ka tiks aplūkoti arī politikas mērķu sasniegšanas saimnieciskie, lietderības un efektivitātes jautājumi.

10.21. Komisija atkārtoti pauž apņemšanos nākotnē vēl vairāk uzlabot ziņojumus, veicot pārrunas ar budžeta izpildes apstiprinātājiem.

Komisija arī apstiprina, ka to var sasniegt vienīgi jaunajā darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmā, kuras pamatā būs nākamās daudzgadu finanšu shēmas juridiskais pamats.

Ciktāl iespējams esošās daudzgadu finanšu shēmas 2007.–2013. gadam ietvarā, šā gada novērtējuma ziņojuma sagatavošanā ir ņemtas vērā līdz šim izteiktās Palātas norādes. Šis ziņojums tika pieņemts 2013. gada 26. jūnijā.

10.22. Komisija atzinīgi vērtē, ka Palāta ir pozitīvi uztvērusi novērtējuma ziņojuma attīstību. Tajā pašā laikā Komisija uzskata, ka sākt sniegt novērtējuma ziņojumos pietiekamus, atbilstošus un ticamus pierādījumus tam, kas sasniegts ar ES politikas virzieniem, un attiecīgi Palātai uzskatīt tos par piemērotiem tiem paredzētajam lietojumam, proti, budžeta izpildes apstiprināšanai, varēs tikai daudzgadu finanšu shēmas vēlinā posmā, kad sāks parādīties pirmās pazīmes par programmas ietekmi.

⁽¹⁵⁾ Otrais novērtējuma ziņojums COM(2012) 675 final un trešais novērtējuma ziņojums COM(2013) 461 final.

⁽¹⁶⁾ LESD 318. un 319. pants.

⁽¹⁷⁾ Palātas priekšsēdētāja vēstule Komisijas priekšsēdētājam: "Eiropas Revīzijas palātas atbilde uz Komisijas otro 318. panta novērtējuma ziņojumu", 21.12.2012. (<http://eca.europa.eu/portal/page/portal/publications/auditreportsandopinions/Otherauditdocuments>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.23. Palāta norāda, ka Komisija 2014. gadā ir apņēmusies izveidot jaunu pamatsistēmu ziņošanai par izpildi, un atzīmē, ka jau ir īstenotas ierosmes, lai Komisijas dienestos uzlabotu ziņošanu par izpildi. Turklāt Komisija plāno:

- a) uzlabot ziņošanu par izpildi savu ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos;
- b) ciešāk sasaistīt gada vadības plānus un gada darbības pārskatus, no vienas puses, un 318. panta novērtējuma ziņojumu, no otras puses;
- c) pieņemt novērtējuma ziņojumu paralēli kopsavilkuma pārskatam.

10.24. Visbeidzot, trešajam novērtējuma ziņojumam ir pievienots rīcības plāns 318. panta novērtējuma ziņojuma pilnveidošanai. Palāta to uzskata par pozitīvu soli. Tomēr nav skaidrs, ko šie pasākumi nozīmēs praksē. It īpaši šajā plānā nav precizēti individuālie pienākumi un minēto pasākumu pabeigšanas datumi. Palāta veiks pēcpārbaudi un ziņos par apmēru, kādā Komisijai ir izdevies šo rīcības plānu īstenot un panākt attiecībā uz turpmākajiem novērtējuma ziņojumiem apsoltos uzlabojumus.

3. DAĻA. PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU REZULTĀTI

Ievads

10.25. Palātas īpašajos ziņojumos analizēts, vai Eiropas Savienības tēriņiem piemēroja pareizas finanšu pārvaldības principus (10.2. punkts). Palāta izvēlas īpašajos ziņojumos aplūkojamās jautājumus – atsevišķas budžeta jomas vai pārvaldības jautājumus –, lai panāktu maksimālu ietekmi, un izmanto dažādus kritērijus, piemēram, iesaistīto ienākumu vai izdevumu līmeni (būtiskums), riskus, kas apdraud pareizas finanšu pārvaldības principu piemērošanu, un to, cik svarīgs ieinteresētajām personām ir konkrētais jautājums. Palāta 2012. gadā pieņēma⁽¹⁸⁾ 25 īpašos ziņojumus, kas uzskaitīti **10.1. pielikumā**.

10.26. Šajā daļā Palāta izvērtē, kādas atziņas var gūt no tās 2012. gada īpašajiem ziņojumiem. Palāta pievēršas trim tēmām, kas ir svarīgas, lai panāktu, ka nākamās paaudzes izdevumu programmas sasniedz vēlamos rezultātus un ietekmi: SMART mērķi un piemēroti rādītāji programmām, ticami un savlaicīgi dati par programmu rezultātiem un ES finansēto projektu ilgtspējība.

KOMISIJAS ATBILDES

10.23. Ņemot par pamatu izdevumu programmu jauno paaudzi daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam ietvarā, Komisija instruēs tās dienestus atspoguļot šo programmu darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmu to vadības plānos 2014. gadam. Tas ļaus sniegt ziņojumus par darbības rezultātiem gada darbības pārskatos, kas jāsagatavo 2015. gada martā. Turklāt tiks izveidota ciešāka saikne starp ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatiem un novērtējuma ziņojumu, kas noteikts LESD 318. pantā.

10.24. Komisija atzinīgi vērtē Palātas atzinumu, ka rīcības plāns ir pozitīvs solis. Tā atgādina norādi šā gada ziņojumā, ka rīcības plāns joprojām ir provizorisks un tiek gaidīta tiesību instrumentu pieņemšana, kas būs nākamās daudzgadu finanšu shēmas finanšu programmu pamatā. Ar to arī skaidrojams tas, ka nav norādītas konkrētas atsevišķas atbildības un izpildes datumi.

⁽¹⁸⁾ "Pieņēma" nozīmē "apstiprināja publicēšanai".

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.27. Dažādā mērā šie jautājumi ir atspoguļoti arī citās nesenās Palātas publikācijās⁽¹⁹⁾. Kā Palāta jau iepriekš ir norādījusi, lai konstatētu, vai Eiropas Savienības izdevumi ir guvuši vēlamos rezultātus un ietekmi, Komisijai nākamajam plānošanas periodam ir jāpārskata ziņošanas un pārskatatbildības sistēmas un jākoncentrējas ne tikai uz atbilstības noteikumiem, bet arī uz sasniegumiem un iznākumiem (rezultāti un ietekme). SMART kritērijiem atbilstoši mērķi un piemēroti rādītāji līdz ar ticamu un laikus saņemtu informāciju ir būtiski svarīgi šādai ziņošanas un pārskatatbildības sistēmai.

Izdevumu programmās SMART mērķi un atbilstošie rezultatīvie rādītāji nav konsekvēnti piemēroti

10.28. Finanšu regulā ir noteikta prasība katrai no budžeta finansētās darbības jomai izvirzīto SMART mērķu sasniegšanu uzraudzīt, izmantojot izpildes rādītājus⁽²⁰⁾. Tas ļautu Komisijai un dalībvalstīm ne tikai pasākuma beigās, bet arī svarīgākajos starpposma punktos novērtēt, vai ir sasniegti izvirzītie mērķi un vai ir sagaidāma plānotā ietekme.

KOMISIJAS ATBILDES

10.27. Komisija piekrīt, ka tās pārvaldības sistēmām jābūt atbilstīgi izveidotām, lai varētu izmērīt sasniegumus un ES ieguldīto līdzekļu radītos rezultātus, un ka ir jābūt pienācīgām pēcpārbaudes un kontroles sistēmām, lai iegūtu uzticamu informāciju ziņojumu sagatavošanai par sasniegtajiem rezultātiem.

Komisija strādā pie iekšējās pārvaldības sistēmas izveides nākamās 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas kontekstā, īpašu uzsvāru liekot uz tās izdevumu programmu ES pievienoto vērtību, efektivitāti un lietderību, un vispārējo ietekmi uz ekonomiku un sabiedrību. Komisija noteiks jaunu darbības kultūru, izmantojot mērķu, rādītāju, uzraudzības un vērtēšanas sistēmas, ko izstrādās likumdevēja iestāde jaunajam plānošanas periodam. Tas nodrošinās arī skaidru pamatu Komisijai ikgadējai pārskatu sniegšanai par budžeta izpildes rezultātiem.

Komisija savos priekšlikumos jaunajām daudzgadu finanšu shēmas programmām jau ir iekļāvusi vairākus elementus, kuru mērķis ir veidot spēcīgāku darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmu, kas būtu vairāk vērsta uz dažādu finanšu programmu vispārējo mērķu sasniegšanas efektivitāti un lietderību. Darbības rezultātu izvērtēšanas sistēma ietekmēs esošos iekšējās pārvaldības instrumentus.

⁽¹⁹⁾ Atzinums Nr. 4/2012 par Komisijas ziņojumu par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 318. pantu (<http://eca.europa.eu>). Sk. arī Atzinumu Nr. 7/2011 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 un Atzinumu Nr. 1/2012 par atsevišķiem regulu priekšlikumiem saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku 2014.–2020. gada posmā, kā arī gada pārskata par 2010. finanšu gadu 8.54. punktu un Eiropas Revīzijas palātas atbildi uz Komisijas otro 318. panta novērtējuma ziņojumu.

⁽²⁰⁾ Finanšu regula, 30. panta 3. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.29. Ziņojumā par trešo valstu valstspiederīgo integrāciju Palāta konstatēja Komisijas spēju noteikt rādītājus attiecībā uz finansēto darbību tiešo rezultātu un iznākumu⁽²¹⁾. Pārbaudītajām iestādēm dalībvalstīs lūdza iekļaut skaitļos izsakāmus tiešos rezultātus. Tomēr skaitļos izsakāmi mērķi bija izvirzīti tikai apmēram pusei pārbaudīto darbību, un lielākā daļa gadījumu attiecās vienkārši uz projektu vai dalībnieku skaitu, nevis uz tādiem konkrētiem aspektiem kā sekmju līmenis, iegūstot kvalifikāciju. Palāta secināja: lai gan Komisija sniedza izsmeltošas norādes par rādītājiem, četrās no piecām dalībvalstīm atklājās nozīmīgi trūkumi saistībā ar SMART mērķu iekļaušanu programmās, atbilstīgu IT datu vākšanas sistēmu izveidi un/vai ziņošanu par mērķu sasniegšanu. Tādējādi tika mazinātas dalībvalstu un Komisijas iespējas uzraudzīt un virzīt programmas.

10.30. Īpašajā ziņojumā par vīna tirgus reformu Palāta konstatēja, ka, lai gan ir noteiktas stingras prasības sniegt informāciju un lai gan Komisija no dalībvalstīm saņem daudz informācijas par dažādo pasākumu īstenošanu, tomēr tai uzticēto uzraudzību, kurā būtu jāiekļauj novērtējums par to, vai reforma sasniedz izvirzītos mērķus, ierobežo galveno rezultātīvo rādītāju trūkums⁽²²⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.29. Izmantojot Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fondu, Komisija valstu programmu uzraudzīšanai izmanto vairākus instrumentus, piemēram, regulārus kontaktus ar dalībvalstīm un starpposma un noslēguma īstenošanas ziņojumus. Turklāt dalībvalstis, par pamatu izmantojot kopīgos Komisijas noteiktos rādītājus, kas ir salīdzināmi ar dalībvalstu pašu rādītājiem projektu līmenī, ir iesniegušas valstu novērtējuma ziņojumus par laikposmu 2007.–2010. gadam. Izmantojot šos kopīgos rādītājus, būtu jārada jēgpilni rezultāti valsts un Eiropas mērogā. Komisija 2011. gada 15. novembra priekšlikumā Patvēruma un migrācijas fonda regulai (COM(2011) 751 galīgā redakcija) ir ieteikusi noteikt kopīgus obligātus rādītājus valstu programmu izvērtēšanai un efektīvai pārvaldībai. Tie ir apspriesti arī ar dalībvalstīm, kas piedalās šā fonda programmās, jo īpaši attiecībā uz faktu, ka rādītājiem jābūt ierobežotā skaitā, jāatbilst SMART kritērijiem, jābūt saistītiem ar realitāti un tādiem, kas sniedz ticamu informāciju.

10.30. Komisija, izmantojot turpmāk minētos elementus, veic vērtēšanu par to, vai, 2008. gadā īstenojot vīna reformu, ir sasniegti tās mērķi:

1. Periodiska vīna tirgus situācijas izvērtēšana:

a) izmantojot Regulā (EK) Nr. 555/2008 un Regulā (EK) Nr. 436/2009 noteiktos galvenos rādītājus.

2. Periodiska dalībvalstu īstenotās vīna politikas izvērtēšana, piemēram:

a) pētījums par 2012. gadā īstenoto reformu, kura rezultātā tika iegūta ievērojama un detalizēta analīze par dažādiem vīna tirgus kopīgās organizācijas aspektiem;

b) attiecībā uz valstu programmām ir grozīta Regula (EK) Nr. 555/2008, un 2013. gadā attiecīgi tika apstiprināti divi AGRI ĢD vadlīniju dokumenti, lai sīkāk paskaidrotu, kā šie pasākumi ir jāīsteno valsts mērogā. Šajās vadlīnijās dalībvalstīm tika ieteikti galvenie izmantojamie rādītāji (piemēram, kritēriju atlase, vērtēšanas kritēriji, ietekmes rādītāji utt.). Šos rādītājus AGRI ĢD izmantoja, arī veicot savu politikas virzienu novērtējumu.

⁽²¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 22/2012 "Vai Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds un Eiropas Bēgļu fonds sniedz efektīvu ieguldījumu trešo valstu valstspiederīgo integrācijā", 20., 24., 25. un 79. punkts.

⁽²²⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2012 "Vīna tirgus kopīgās organizācijas reforma: līdzšinējie sasniegumi", 50. un 57. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3. Plašāka vīna jautājumu izvērtēšana:

- a) sagatavojot 2012. gada pārskatu Padomei un Parlamentam, AGRI ĢD izmantoja arī 2012. gada garumā apkopotu informāciju, papildinot to ar citiem rādītājiem, kurus sniedza dalībvalstis saistībā ar valstu atbalsta programmām un izciršanas shēmām;
- b) AGRI ĢD šobrīd ievieš jaunu novērtējuma sistēmu ES vīnu konkurētspējai, kura būtu jāpabeidz līdz 2014. gada beigām. Ierosinātais konkurss nosaka skaidrus rādītājus šai nākotnē piemērojamajai vērtēšanai;
- c) AGRI ĢD veic vēl vienu pievienotās vērtības izvērtēšanu – attiecībā uz aizsargātajiem cilmes vietas nosaukumiem un aizsargātajām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Arī šis beidzamais nosaka skaidrus rādītājus.

10.31. Palātas īpašajā ziņojumā par Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) līdzfinansētajiem finansēšanas instrumentiem ir norādīts, ka kohēzijas politikas standarta uzraudzības instrumenti, kas izveidoti ERAF, ir nepietiekami vai nav pielāgoti finansēšanas instrumentu vajadzībām. Palāta secināja: ja arī piemērotas uzraudzības un informācijas sistēmas bija izveidotas, tās bija vāji pielāgotas informēšanai par fondu pareizu finanšu pārvaldību un tās uzraudzībai ⁽²³⁾.

Vērojami trūkumi datos par izpildes atbilstīgumu, ticamību un savlaicīgumu

10.32. Mērķu sasniegšanas mērīšana un novērtēšana tikai tad ir jēgpilna, ja tā balstās uz laikus saņemtu atbilstīgu un ticamu informāciju. Lai izveidotu stabilu izpildes pārvaldības un pārskatu sistēmu, Komisijai ir jāpievērš īpaša uzmanība to rezultātu datu ticamībai un savlaicīgumam, kurus tā iegūst pati vai saņem no dalībvalstīm vai trešām personām. Vairākos 2012. gadā sagatavotajos īpašajos ziņojumos Palāta ir sniegusi piemērus, kas liecina par trūkumiem datu kvalitātē; daži piemēri ir uzskaitīti turpmākajos punktos.

10.31. Ar 2011. gada decembra grozījumiem Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006 dalībvalstīm tika noteikts pienākums oficiāli ziņot par finanšu instrumentiem. Komisija 2012. gadā uz šā pamata sagatavoja kopsavilkuma ziņojumu, un Komisijas dienesti arī izstrādāja vadošajām iestādēm detalizētas norādes par pārskatu sniegšanu. Turklāt 2012. gada februārī Komisija publicēja Dienestu darba dokumentu par finanšu instrumentiem kohēzijas politikā un veica izvērtējumu, izmantojot ekspertu novērtējuma tīklu par ERAF izmantošanu finanšu instrumentu atbalstam. Pārskatu sniegšanas prasības nākamajā plānošanas periodā tiks vēl vairāk konsolidētas.

10.32. Tiešās pārvaldības jomas programmām saskaņā ar Komisijas izteiktajiem tiesību akta priekšlikumiem nākamajām finansēšanas programmām Komisijai vajadzētu spēt nodrošināt savlaicīgu un ticamu informāciju pārskatu sniegšanai par to darbības rādītājiem.

Netiešās pārvaldības programmu gadījumā Komisijai jāpaļaujas uz dalībvalstu un trešo personu vēlmi un spēju sniegt pienācīgus, savlaicīgus, ticamus un salīdzināmus datus. Ar pašreizējo tiesisko regulējumu visās programmās sintētiskā veidā tas nav iespējams.

⁽²³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 2/2012 "No Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansēto mazo un vidējo uzņēmumu finansēšanas instrumenti", 82. un 121. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.33. Pārbaudot, cik mērķtiecīgi bija virzīts atbalsts lauku saimniecību modernizēšanai, Palāta konstatēja, ka kopējā uzraudzības un vērtēšanas sistēma, ko izveidoja dalībvalstu un Komisijas vajadzībām, neļāva iegūt atbilstīgus datus, kurus var izmantot, lai uzraudzītu rezultātus, kas iegūti ar iztērētajiem līdzekļiem. Formulētie rādītāji neļāva uzraudzīt ES prioritāšu sasniegšanas gaitu, arī datu ticamība bija zema un neļāva veikt salīdzināšanu starp dalībvalstīm (un/vai reģioniem) ⁽²⁴⁾. Citā ziņojumā Palāta novēroja būtiskus trūkumus saistībā ar to, kā dalībvalstis sagatavo ziņojumus. Šo trūkumu dēļ Komisija ne visos gadījumos spēja izvērtēt, vai dalībvalsts gūtie rezultāti saskanēja ar ES mērķiem. Lai gan Komisija pārbaudīja saņemto datu konsekveni, tā neizvērtēja to ticamību ⁽²⁵⁾.

10.34. Arī nepilnības ziņošanas sistēmās var negatīvi ietekmēt informācijas ticamību. Revidējot kopējo ārējo attiecību informācijas sistēmu (CRIS) – šo informācijas sistēmu izveidoja Komisija, lai sniegtu atbalstu ārējo darbību pārvaldības finansiālajiem un pamatdarbības aspektiem, – Palāta konstatēja, ka ir problēmas ar šīs sistēmas datu integritāti. Palāta atklāja, ka ir ieraksti, kuros informācijas nav, tā nav derīga vai nav atjaunināta. Tas vājina šīs sistēmas kā pārvaldības līdzekļa lietderību un efektivitāti, kā arī ticamību ⁽²⁶⁾.

Programmām ar dalītu pārvaldību Komisija ieteica likumdevējai iestādei dažas galvenās prasības sistēmu izveidei, lai nākotnes regulējuma (pēc 2013. gada) ietvarā sagatavotu informāciju par rezultātiem. Atbilstīgi kompetenču sadalījumam dalītās pārvaldības sistēmā atbildība par šo sistēmu darbību, lai sniegtu pilnīgu un precīzu informāciju par rezultātiem, ir dalībvalstīm.

10.33. Komisija uzskata, ka kopējā uzraudzības un vērtēšanas sistēma ir būtisku un integrētu rādītāju kopums, ko kopīgi sagatavojusi Komisija un dalībvalstis, lai iegūtu informāciju par politikas mērķiem. Tā ir pirmā reize, kad ES mērogā tika īstenota visaptveroša, tomēr konkrēta uzraudzības un vērtēšanas sistēma lauku attīstībai. Tā ir visu tādu pasākumu apvienojums, kas jāņem vērā, izvērtējot, vai tiek ņemtas vērā ES prioritātes.

Minētais 121. pasākums jāizvērtē, ņemot vērā tā mērķi – uzlabot konkurētspēju. Pašreizējā praktiskās mācības pieredze rāda, ka rezultātu rādītāju definīcija šajā jomā ir problemātiska, un Komisija, dalībvalstis un dažādas ieinteresētās personas ir veltījušas daudz pūliņu, lai nepārtraukti uzlabotu to aprēķināšanas metodoloģiju, ticamību un salīdzināmību. Šī pieredze tiks izmantota arī turpmākajās uzraudzības un vērtēšanas sistēmās.

10.34. Tiek īstenoti centieni, lai novērstu šos trūkumus, bet Kopējā ārējo attiecību informācijas sistēmā (CRIS) netrūkst finanšu un/vai citas būtiskas informācijas. Papildus virzībai, kas bija minēta CRIS revīzijā attiecībā uz datu kvalitātes jautājumiem (datu īpašnieku nominācija, datu kvalitātes komandas izveide un datu kvalitātes pārvaldības īstenošana), šobrīd ir aizsākti šādi projekti:

- ģeogrāfisko kodu racionalizācija,
- CRIS lietotāju saskarnes uzlabošana, izmantojot šifrēšanas kļūdu gadījumu analīzi,
- virkne tīrīšanas darbību, kas izriet no revīzijas secinājumiem, uzraudzības procedūrām un pārskatu sniegšanas darbībām.

Iepriekš uzskaitītie projekti ir daļa no jaunizveidota datu kvalitātes ģenerālpilāna, kas ietver tādas darbības kā datu tīrīšana, informācijas sistēmas uzlabošana, uzraudzība un kontrole, lietotāju dokumentācija un apmācība.

⁽²⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 8/2012 "Mazo un vidējo uzņēmumu garantiju mehānisma revīzija", 70. punkts.

⁽²⁵⁾ Īpašais ziņojums Nr. 20/2012 "Vai struktūrpasākumu finansējums sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras projektiem efektīvi palīdz dalībvalstīm sasniegt ES atkritumu politikas mērķus", 73. punkts.

⁽²⁶⁾ Īpašais ziņojums Nr. 5/2012 "Kopējā ārējo attiecību informācijas sistēma (CRIS)", 79. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.35. Revidējot tiešo atbalstu par zīdītājgovīm, aitām un kazām, Palāta konstatēja, ka lielākajā daļā dalībvalstu rezultātīvo rādītāju uzraudzība bija vāja tāpēc, ka nebija *ad hoc* izpildes uzraudzības sistēmu revidēto shēmu koprezultātu un iznākumu mērīšanai, un tāpēc, ka katra dalībvalsts dažādi interpretēja terminus “ražošana” un “piegāde pārstrādes nozarei”. Turklāt Komisijai uzraudzību veikt traucēja arī tas, ka nebija pienācīga līdzekļa, kas sniegtu visaptverošu priekšstatu par atbalstiem, kuri pieejami no dažādiem avotiem. Un, tā kā KLP reformas notiek strauji, ne vienmēr bija iespējams savlaicīgi veikt precīzus skaitļos izsakāmus novērtējumus ⁽²⁷⁾.

10.36. Ir pierādījies, ka problēmas sagādā savlaicīga izpildes datu paziņošana – par to liecina nepilnības uzraudzības datu vākšanā un registrēšanā saistībā ar Eiropas Sociālā fonda izdevumiem par gados vecākiem darba ņēmējiem. Pieejas trūkums ticamiem, pārbaudāmiem un savlaicīgiem rezultātīvajiem datiem un novērtējumiem par dažādām darbībām kavēja secinājumu izdarīšanu pašreizējā un turpmākā lēmumu pieņemšanā ⁽²⁸⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.35. Likumdevējs ir uzskatījis, ka šie jēdzieni varētu būt labāk definējami valstu līmenī.

Komisijai ir vispārīgs ieskaits par situāciju ES attiecībā uz dažādiem apvienotiem atbalsta pasākumiem, kas tiek piemēroti ar dzīvniekiem saistītās nozarēs. Dalībvalstīm ir noteikta prasība periodiski ziņot Komisijai par dzīvnieku skaitu un summām, kas izmaksātas saistītos zīdītājgovju un aitu un kazu maksājumos un saistītos 68. panta maksājumos, kā arī saskaņā ar valsts tiesajiem papildu maksājumiem, ko īsteno dalībvalstis, kas pievienojās 2004. un 2007. gadā. Attiecībā uz shēmu sociālo, ekonomisko un vides ietekmi Komisija uzskata, ka tas vairāk ir novērtēšanas nekā uzraudzības jautājums.

Saistībā ar lēmumu pieņemšanas procesu gaidāmajai reformai Komisijas priekšlikumu pamatā ir ietekmes novērtējums, kurā aptverta virkne informācijas avotu, kvantitatīvā analīze, kvantitatīvā un kvalitatīvā informācija no literatūras, un sabiedriskās apspriešanas novērtējuma ziņojumi ir viens no šīs informācijas avotiem.

Attiecībā uz nākotni Komisijas priekšlikums KLP 2020. gada perspektīvā paredz kopējas uzraudzības un vērtēšanas sistēmas izveidi ar mērķi mērīt kopējās lauksaimniecības politikas darbības rezultātus, tostarp pirmā un otrā pīlāra pasākumus.

10.36. Pašreizējais ESF tiesiskais regulējums nosaka datu vākšanu prioritāro virzienu līmenī, nevis daudz detalizētākā mērķgrupas līmenī. Ierosināto virzienu varētu būt ļoti grūti īstenot (piemēram, vairākumam projektu faktiski ir ļoti daudz dažādu mērķgrupu), tas radītu ievērojamu slogu dalībvalstīm un saņēmējiem un nozīmētu ievērojamas izmaksas.

Informāciju par rezultātiem un jo īpaši ietekmi var iegūt, veicot novērtējumu. Piemēram, 2012. gada jūlijā pabeigtajā novērtējumā par ESF atbalstu mūžizglītībai cita starpā uzsvars tika likts uz vecāka gadagājuma strādājošajiem. Komisija lēš, ka dati, kas pieejami, izmantojot šādus novērtējumus, ir būtiski un ļauj izdarīt secinājumus par ESF intervenču efektivitāti.

Tomēr Komisija atzīst, ka ir iespējams veikt uzlabojumus. Tādēļ nākamajā plānošanas periodā 2014.–2020. gadam Komisija, izmantojot jaunu tiesību aktu kopumu, plāno risināt virkni trūkumu, kas konstatēti uzraudzības un vērtēšanas sistēmā.

⁽²⁷⁾ Īpašais ziņojums Nr. 11/2012 “Tiešais atbalsts par zīdītājgovīm, aitām un kazām saskaņā ar daļēju VMS kārtības īstenošanu”, 63. un 64. punkts.

⁽²⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 25/2012 “Vai ir izveidoti instrumenti, ar kuriem uzrauga efektivitāti Eiropas Sociālā fonda tēriņiem gados vecākiem darbiniekiem”, 61. punkts.

Vairākos gadījumos ES projektu ilgtspēja bija apdraudēta

10.37. Ideālā gadījumā publiskajai intervencei būtu jābūt ilgtspējīgai, t. i., tās uzmanības lokā jāietver ne tikai īstermiņa tiešie rezultāti, bet tai jābūt rezultatīvai un jārada ietekme arī pēc tam, kad ir beidzies ārējais finansējums. Tāpēc ilgtspēja ir nopietns faktors, kas jāapsver, izstrādājot programmu un/vai projektu. Šajos apsvērumos jāiekļauj tādi parametri kā finansiālā ilgtspēja, tehniskā ilgtspēja un iestāžu rīcībspēja, kā arī šo elementu savstarpēja atkarība.

10.38. Astoņos 2012. gadā sagatavotajos ziņojumos ir norādīts uz ilgtspējas problēmām. Pieci no šiem astoņiem ziņojumiem attiecās uz atbalstu, kas sniegts valstīm un teritorijām ārpus ES. Pārējos trijos ziņojumos ir pieminēta to projektu ilgtspēja, kuri ir finansēti, izmantojot dalīto pārvaldību, tātad tas liecina, ka šis jautājums ir svarīgs ne tikai attīstības atbalsta jomā. Tostarp sešos no šiem astoņiem ziņojumiem ir norādīts uz risku, ka projekti var apstāties un ka ieguvumu vairs nebūs, ja finansējums neturpināsies ⁽²⁹⁾.

10.39. Saskaņā ar dalītas pārvaldības principu par finansiāli ilgtspējīgu projektu atlasī pirmām kārtām atbild dalībvalstu iestādes. Palāta revidēja ES atbalstu higiēnas tiesību aktu īstenošanai kautuvēs un konstatēja, ka projektu ilgtspēja bija izvirzīta kā mērķis, jo finansētie projekti bija jāuztur plānotajā darbības līmenī vismaz piecus gadus pēc ieguldījuma veikšanas. Tomēr ikvienā no piecām revidētajām dalībvalstīm atklājās arī tādi gadījumi, kad netika nodrošināts ne piecu gadu minimālais darbības laiks, ne plānotais darbības līmenis. Tas mazināja ietekmi finansējumam, kas bija izlietots, lai veicinātu kautuvju atbilstību higiēnas prasībām ⁽³⁰⁾.

10.39. Finansēto instrumentu ietekme uz jauno higiēnas standartu izpildi tika aplūkota astoņu saņēmējvalstu, kas pievienojās ES 2004. gadā, SAPARD programmu ex post novērtējuma ziņojumos. Šo novērtējumu kopsavilkuma ziņojumā, ko sagatavojuši neatkarīgi vērtētāji, secinājums 4.2.1. nodaļā "Atbilstība ES standartiem un *acquis communautaire*" bija šāds: "Visvairākā ietekme ir sasniegta higiēnas, sanitārijas un veterināro apstākļu un vides jomā." Ziņojums ir publicēts, un tas atrodams, izmantojot šādu saiti:

http://ec.europa.eu/agriculture/evaluation/rural-development-reports/index_en.htm

⁽²⁹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 1/2012 "Vai Eiropas Savienības attīstības palīdzība pārtikas nodrošinājumam Subsahāras Āfrikā ir efektīva", Īpašais ziņojums Nr. 6/2012 "Eiropas Savienības sniegtā palīdzība Kipras turku kopienai", Īpašais ziņojums Nr. 8/2012 "Atbalsta mērķtiecīga virzīšana lauku saimniecību modernizēšanai", Īpašais ziņojums Nr. 13/2012 "Eiropas Savienības attīstības palīdzība dzeramā ūdens apgādei un pamatsanitārijai Subsahāras Āfrikā", Īpašais ziņojums Nr. 14/2012 "ES higiēnas tiesību aktu īstenošana to valstu kautuvēs, kas pievienojušās ES kopš 2004. gada", Īpašais ziņojums Nr. 17/2012 "Eiropas Attīstības fonda (EAF) ieguldījums ilgtspējīga autoceļu tīkla izveidē Subsahāras Āfrikā", Īpašais ziņojums Nr. 18/2012 "Eiropas Savienības palīdzība Kosovai tiesiskuma jomā" un Īpašais ziņojums Nr. 23/2012 "Vai ar ES struktūrpasākumiem ir veiksmīgi atbalstīta degradētu rūpniecisku un militāru teritoriju atjaunošana".

⁽³⁰⁾ Īpašais ziņojums Nr. 14/2012, 48. un 49. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.40. Revidējot attīstības palīdzību dzeramā ūdens apgādei un pamatsanitārijai Subsahāras Āfrikā, Palāta atzina, ka pārbaudītie projekti bija tehniski ilgtspējīgi: tie veicināja standarta tehnoloģijas un vietējo materiālu izmantošanu. Tomēr lielākās daļas projektu rezultāti un ieguvumi neturpināsies vidējā un ilgākā termiņā, ja vien netiks sagādāti ar tarifiem nesaistīti ieņēmumi. Kaut arī Komisija piemēroja visaptverošas vadības procedūras, tā nerisināja svarīgus ilgtspējas jautājumus ⁽³¹⁾.

10.41. Pārbaudot degradēto teritoriju atjaunošanu, Palāta konstatēja, ka visiem atjaunošanas projektiem ir raksturīgi daži būtiski parametri, kurus uzskata par labāko praksi teritoriju un iznākumu ilgtspējas nodrošināšanai ilgtermiņā ⁽³²⁾. Piemēram, dažas teritorijas atrodas stratēģiski izdevīgās vietās, un tās apkalpo trimodālā transporta tīkli (autoceļš, dzelzceļš un ūdensceļš), un tās tiek pienācīgi uzturētas, izmantojot transporta, kanalizācijas un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru.

10.42. Pat tad, ja intervences pasākumi ir finansiāli un tehniski ilgtspējīgi, koprezultāti tādi var nebūt, ja nav iesaistīti saņēmēji un ja viņi nepārņem projekta rezultātus vai ja iestāžu rīcības spēja nav pietiekama.

10.43. ES sniedz atbalstu Kosovai tiesiskuma stiprināšanā, izmantojot gan pirmspievienošanās palīdzības instrumentu, gan kopējās drošības un aizsardzības politikas piedāvātos instrumentus. Lai koprezultāti būtu ilgtspējīgi, galvenais nosacījums ir Kosovas iestāžu politiskais atbalsts. Tomēr neatbildēts ir jautājums par Kosovas iestāžu apņēmību veicināt tiesiskumu. Kopumā to panākto rezultātu ilglaicīgums, kuri sasniegti, pateicoties palīdzībai, apdraud politiskās gribas trūkums, vājas finanšu iespējas un pilsoniskās sabiedrības ierobežotā ietekme ⁽³³⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.40. Lai risinātu institucionālās ilgtspējas jautājumus, Komisija atbalsta plaša mēroga jaudas palielināšanas un apmācību darbības, lai dotu iespēju ūdens lietotāju asociācijām un vietējām pašvaldībām pārvaldīt un darbināt to īpašumā esošās iekārtas, dažreiz pat ar privātā sektora atbalstu. Komisija darbojas arī valstu līmenī nozaru reformu programmu ietvarā, atbalstot atbilstošu nozaru politiku un institucionālā satvara izveidi, bet, lai ilgtermiņā palīdzētu vietējām ieinteresētajām personām, tiek veidotas decentralizētas struktūras.

Lai veidotu ūdens nozari uz finansiāli ilgtspējīga pamata, ir nepieciešams pienācīgs līdzsvars starp tarifiem, pārskaitījumiem un nodokļiem. Vairumā valstu darbības izmaksas nav iespējas segt tikai ar tarifiem. Tā tas ir Eiropā un vēl jo vairāk Subsahāras valstīs, kur projekti galvenokārt ir paredzēti tādu visneaizsargātāko grupu atbalstam, kam ir ļoti nelielas iespējas maksāt. Šā iemesla dēļ Komisija atbalsta sociālo tarifu izveides procesu, nodrošinot nozares finanšu ilgtspēju kopumā, izmantojot nozares dialogu ar saņēmējvalstīm.

10.41. Komisija atzinīgi vērtē Palātas veikto analīzi.

10.43. Komisija un EĀDD piekrīt Palātas vērtējumam. Tie plāno novērst konstatētos trūkumus atbilstīgi Palātas ieteikumam, vēl vairāk izmantojot politikas dialogu, tostarp ar pilsonisko sabiedrību, kā arī labāk koordinējot un sinhronizējot ES politikas mērķus, instrumentus un palīdzību. Tam vajadzētu palīdzēt padarīt ES darbību efektīvāku, lietderīgāku un ilgtspējīgu.

⁽³¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 13/2012, III un 61. punkts.

⁽³²⁾ Īpašais ziņojums Nr. 23/2012, 32. punkts.

⁽³³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 18/2012, 62. un 102. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.44. Arī pārbaudot Eiropas Savienības sniegto palīdzību Kipras turku kopienai, nācās secināt, ka ilgtspēja ir apdraudēta. Tam iemesls ir iestāžu ierobežotā administratīvā rīcības spēja, tās novēloti sāk nepieciešamos pasākumus, un nav arī skaidrības par turpmāko finansējumu ⁽³⁴⁾.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

10.45. Daudzām ES budžeta jomām ir sarežģīts juridiskais regulējums, un galvenā uzmanība ne vienmēr ir pievērsta izpildei. Pastāv risks, ka priekšlikumi jaunajām vienotā stratēģiskā satvara (VSS) regulām un kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) regulām 2014.–2020. gada plānošanas periodā pamatos arī turpmāk būs orientēti uz ieguldījumiem (uz izdevumiem) un līdz ar to – uz atbilstību noteikumiem, nevis uz izpildi (sk. 10.3. un 10.4. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

10.44. Komisija ir iestrādājusi pasākumus 2012. gada un 2013. gada programmu projektos, lai nodrošinātu esošo projektu pabeigšanu un ilgtspēju. Tas ietver nepārtrauktu apmācību un palīdzību darbības un pārvaldības sistēmu izveidē un arī papildu ieguldījumus, lai nodrošinātu, ka Kipras turku kopiena ir pienācīgi aprīkota, lai spētu pārņemt un vadīt jauno iekārtu. Pieeja attiecībā uz jauniem ieguldījumiem ir ļoti piesardzīga, un tie dažās vietās tiek apturēti, nogaidot uz Kipras turku kopienas darbības efektivitāti.

Revīzijas palāta kā ilgtspējas risku ir konstatējusi to, ka Kipras turku kopiena ar kavēšanos pieņem pienācīgas procedūras un juridiskus tekstus. Šajos gadījumos Komisija turpina iedrošināt Kipras turku kopieni turpināt to darbu un attiecīgās jomās sniedz tai atbalstu.

Lai risinātu nesekmīgās par turpmāko finansējumu, Komisija ir sagatavojusi priekšlikumu daudzgadu plānam 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas ietvarā. Tam vajadzētu palīdzēt radīt stabilāku finansējuma līmeni Atbalsta regulā noteiktajām darbībām.

10.45. Komisija piekrīt Palātas viedoklim, ka pašreizējais tiesiskais regulējums ir sarežģīts un galvenā uzmanība ne vienmēr ir pievērsta izpildei. Tādēļ tā ir darījusi visu iespējamo, lai tās priekšlikumos jaunās paaudzes programmām daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam ietvarā būtu ietverta spēcīga darbības rezultātu izvērtēšanas sistēma, kuras pamatā ir skaidri definēti SMART kritērijiem atbilstoši mērķi, un izmantoti pienācīgi rādītāji, kas ļauj sniegt pārskatu ne tikai par galarezultātiem, bet arī par izdevumu programmu rezultātiem un ietekmi. Komisija ļoti cer, ka šī sistēma, ņemot vērā juridiskā pamata galīgo pieņemšanu, tiks saglabāta pašreizējā likumdošanas procesā starp Eiropas Parlamentu un Padomi.

Jaunajās KLP regulās ietverti svarīgi jauni elementi, lai nodrošinātu pieeju, kas būtu vairāk balstīta uz rezultātu (skatīt atbildi par 10.3. punktu):

- jaunie tieši maksājumi ir izstrādāti tā, lai risinātu konkrētas vajadzības un sasniegtu mērķus (vides mērķi, jaunie lauksaimnieki, teritorijas ar dabiskiem ierobežojumiem utt.),
- ELFLA regulas projektā ir noteikts, ka katrai lauku attīstības programmai (LAP) jābūt veidotai ar mērķi sasniegt kvantitatīvus mērķus, kuri ir cieši saistīti ar regulā noteiktajiem mērķiem. Ja LAP nespēs sasniegt iepriekš noteiktos atskaites punktus, netiks izmaksāta izpildes rezerve (skatīt atbildi par 10.4. punktu).

⁽³⁴⁾ Īpašais ziņojums Nr. 6/2012, 45., 47. un 60. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.46. Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas apspriešanu Komisija ierosināja dalībvalstīm un Komisijai kopīgu izpildes izvērtēšanas platformu, kuras pamatā būtu tiešie rezultāti un rezultatīvie rādītāji, par ko puses ir vienojušās. Tomēr svarīgs faktors turpmākiem panākumiem šajā jomā ir, lai Komisija un dalībvalstis to sekmīgi īstenotu (sk. 10.19. punktu).

10.47. Triju ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatu pārbaudes liek secināt, ka ziņu sniegšana par politikas sasniegumiem gada darbības pārskatos uzlabojas, tomēr to pielietojums joprojām ir ierobežots. Palāta norādīja, ka nepilnības mērķos un rādītājos ir svarīgi jautājumi (sk. 10.9.–10.16. punktu). Apsvērumi, ko Palāta formulējusi divu iepriekšējo gada pārskatu attiecīgajās nodaļās, ir līdzīgi šogad formulētajiem.

10.48. Pie 318. panta novērtējuma ziņojuma joprojām ir jāstrādā, un tas vēl nav piemērots, lai to, kā paredzēts, izmantotu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā. Palāta atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos uzlabot izpildes kultūru Komisijā un izstrādāt uzticamu un stabilu izpildes pārvaldības un ziņošanas sistēmu. Šim nolūkam Komisija 2014. gadā iepazīstinās ar jaunu pamatsistēmu ziņošanai par izpildi nākamajā daudzgadu finanšu shēmā. Turklāt atlikušajā plānošanas periodā Komisija ir apņēmusies stiprināt un racionalizēt ziņošanu par izpildi savos dienestos (sk. 10.20.–10.24. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Attiecībā uz ierosinātajām Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu regulām kā būtisks nosacījums ir iekļauta virzība uz rezultātu. Priekšlikumi, kuros ietvertas prasības un jauninājumi, ir šādi:

- pastiprināta intervencu loģika, kas Savienības noteiktos mērķus saista ar dalībvalstu saistošajiem un precīzi definētajiem mērķiem,
- pirmreizēji intervencei raksturīgi ex ante nosacījumi, lai uzlabotu ieguldījumu lietderīgumu,
- mērķtiecīgi paplašināti makroekonomiski nosacījumi,
- atjaunināta pieeja attiecībā uz novērtēšanu, kuras pamatā ir plānošana; pienākums izvērtēt katras programmas daļas ietekmi un jauno metožu izmantošana, un
- obligāta darbības rezultātu izvērtēšanas sistēma, kurā paredzēta izpildes rezerve.

10.46. Komisija atzīmē, ka programmās ar dalītu pārvaldību atbildība par kopējās darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmas īstenošanu ir galvenokārt dalībvalstīm, kuras ir atbildīgas par programmu ikdienas pārvaldību, to uzraudzību un pārskatu sniegšanu par rezultātiem.

10.47. Komisija uzskata, ka pēdējos gados tā ir panākusi ievērojamu progresu attiecībā uz ziņojumu sagatavošanu par politikas mērķu sasniegšanu un ka it īpaši ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos tiek ietverts liels daudzums noderīgas informācijas par politikas mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem un to ietekmi uz sabiedrību. Rādītāji kopumā sniedz noderīgu informāciju par virzību uz Komisijas kopējās politikas mērķu sasniegšanu, kā arī noder darbības uzraudzīšanai.

10.48. Komisija saprot, ka pārskats joprojām ir aizsākts darbs, kurā nopietna uzmanība katru gadu tiek pievērsta iespējamiem uzlabojumiem attiecībā uz katru nākamo gadu. Tomēr tā šaubās, vai pārskats agrīnā daudzgadu finanšu shēmas posmā var tikt izmantots tam paredzētajā nolūkā budžeta izpildes apstiprināšanai, lai sāktu sniegt ticamus pierādījumus par to, kuros ES politikas virzienos ir sasniegti to mērķi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.49. Tāpat kā iepriekšējos gados, veicot lietderības revīzijas, kuras atspoguļotas 2012. gadā publicētajos īpašajos ziņojumos, Palāta konstatēja trūkumus, kas ietekmē visu parasto pārvaldības ciklu. Trijās īpašajās jomās, kuras Palāta analizēja šogad, tā norāda uz trūkumiem izpildes pārvaldības un ziņošanas sistēmu pamatelementos: izdevumu programmās ne vienmēr izmanto SMART mērķus un piemērotus rādītājus, izpildes datu kvalitātē un savlaicīgumā ir nepilnības un bieži vien nav nodrošināta no ES izdevumiem finansēto projektu ilgtspēja. Lai nākamās paaudzes izdevumu programmas panāktu vēlamos rezultātus un ietekmi, ir ļoti svarīgi novērst šīs nepilnības (sk. 10.25.–10.44. punktu).

Ieteikumi

10.50. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā notiek 2010. gada pārskatā sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **10.2. pielikumā**. Palāta 2010. gada pārskatā (8. nodaļā) sniedza sešus ieteikumus. Visi šie ieteikumi bija ieviesti dažos aspektos. Panāktās virzības novērtējumā ir ņemts vērā:

a) tas, ka ir vērojamas dažas pozitīvas tendences centralizēti sniegtajos norādījumos un centralizētajā kvalitātes pārvaldībā (piemēram, tika uzlabotas norādes par 2013. gada vadības plānu sagatavošanu un uzlabota 2012. gada darbības pārskata 1. daļas kvalitātes kontrole);

b) tas, ka pārbaudītajos gada darbības pārskatos vēl arvien ir būtiskas nepilnības;

c) Palātas īpašajos ziņojumos formulētie trūkumi.

10.50.

b) Komisija veic visu iespējamo, lai uzlabotu gada darbības pārskatus. Šo pūliņu mērķis ir:

- ietvert vairāk darbības rezultātu pārvaldības elementus: noteikt mērķus, darbības rezultātu rādītājus un ar tiem saistītos mērķus katras programmas līmenī,
- sniegt izvērstākus pārskatus par to, kā ir izmantoti finanšu un cilvēku resursi, lai sasniegtu Koledžas izvirzītos politikas mērķus, un kā šie politikas virzieni ir radījuši ES pievienoto vērtību,
- stiprināt iekšējo gada darbības pārskatu profesionālizvērtēšanas procesu, tostarp pastiprinātu uzmanību pievēršot informācijai par darbības rezultātiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.51. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta formulē turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Nākamajā plānošanas periodā (2014.–2020. gads) Komisijai un likumdevējai iestādei ir jānodrošina, ka uzmanības centrā ir izpilde. Tāpēc konkrētai jomai specifiskās regulās vai kādā citā saistošā veidā ir jānosaka ierobežots skaits pietiekami konkrētu mērķu līdz ar atbilstīgiem rādītājiem, gaidāmajiem rezultātiem un ietekmi.
- **2. ieteikums.** Komisijai jānodrošina skaidra saistība starp ģenerāldirektorātu darbībām un izvirzītajiem mērķiem. Izvirzot mērķus, katram ģenerāldirektorātam ir jāņem vērā attiecīgais pārvaldības veids un, piemērotā gadījumā, tā funkcijas un pienākumi.

KOMISIJAS ATBILDES

10.51.

Komisijas priekšlikumi programmām nākamajā daudzgadu finanšu shēmā ir koncentrēti uz galveno politikas prioritāšu sasniegšanu un darbības rezultātiem. Tie ietver uzlabotas darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmas elementus, kas izteikti kā nosacījumi attiecībā uz mērķiem un rādītājiem, uzraudzības nosacījumi, vērtēšanas un pārskatu sniegšanas prasības. Tomēr saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru gan Padome, gan Eiropas Parlaments ir pilnībā atbildīgi par tiesību pamataktu pieņemšanu.

Komisija darbojas politiskā vidē. Tādēļ politikas mērķiem, ko tā cenšas sasniegt, ir vairāki cēloņi, un bieži tie ir atkarīgi no ārējās vides, kurā darbojas Komisijas dienesti.

Mērķu noteikšanu galvenokārt ietekmē politika, nevis pārvaldības metodes, kā norādījusi Palāta.

Turklāt Komisijas priekšlikumos nākamās paaudzes programmām ietverti nosacījumi par to plānoto ieguldījumu Savienības politikas mērķu sasniegšanā.

10.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PALĀTAS 2012. GADĀ PIENĒMTIE ĪPAŠIE ZIŅOJUMI ⁽¹⁾

- Īpašais ziņojums Nr. 1/2012 “Vai Eiropas Savienības attīstības palīdzība pārtikas nodrošinājumam Subsahāras Āfrikā ir efektīva”
- Īpašais ziņojums Nr. 2/2012 “No Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansēto mazo un vidējo uzņēmumu finansēšanas instrumenti”
- Īpašais ziņojums Nr. 3/2012 “Struktūrfondi. Vai Komisijai ir izdevies sekmīgi novērst dalībvalstu vadības un kontroles sistēmās konstatētos trūkumus”
- Īpašais ziņojums Nr. 4/2012 “Vai jūras ostu transporta infrastruktūras līdzfinansēšana no struktūrfondiem un Kohēzijas fonda ir efektīvs ieguldījums”
- Īpašais ziņojums Nr. 5/2012 “Kopējā ārējo attiecību informācijas sistēma (CRIS)”
- Īpašais ziņojums Nr. 6/2012 “Eiropas Savienības sniegtā palīdzība Kipras turku kopienai”
- Īpašais ziņojums Nr. 7/2012 “Vīna tirgus kopīgās organizācijas reforma: līdzšinējie sasniegumi”
- Īpašais ziņojums Nr. 8/2012 “Atbalsta mērķtiecīga virzīšana lauku saimniecību modernizēšanai”
- Īpašais ziņojums Nr. 9/2012 “Revīzija kontroles sistēmai, kas reglamentē bioloģisko produktu ražošanu, pārstrādi, izplatīšanu un importu”
- Īpašais ziņojums Nr. 10/2012 “Personāla attīstības pasākumu efektivitāte Eiropas Komisijā”
- Īpašais ziņojums Nr. 11/2012 “Tiešais atbalsts par zīdītājgovīm, aitām un kazām saskaņā ar daļēju VMS kārtības īstenošanu”
- Īpašais ziņojums Nr. 12/2012 “Vai Komisija un Eurostat ir uzlabojuši precīzas un ticamas Eiropas statistikas izstrādes procesu”
- Īpašais ziņojums Nr. 13/2012 “Eiropas Savienības attīstības palīdzība dzeramā ūdens apgādei un pamatsanitārijai Subsahāras Āfrikā”
- Īpašais ziņojums Nr. 14/2012 “ES higiēnas tiesību aktu īstenošana to valstu kautuvēs, kas pievienojušās ES kopš 2004. gada”
- Īpašais ziņojums Nr. 15/2012 “Interesu konflikta pārvaldība revīzijai atlasītajās ES aģentūrās”
- Īpašais ziņojums Nr. 16/2012 “Cik efektīva ir vienotā platībmaksājuma shēma kā pārejas sistēma lauksaimnieku atbalstam jaunajās dalībvalstīs”
- Īpašais ziņojums Nr. 17/2012 “Eiropas Attīstības fonda (EAF) ieguldījums ilgtspējīga autoceļu tīkla izveidē Subsahāras Āfrikā”
- Īpašais ziņojums Nr. 18/2012 “Eiropas Savienības palīdzība Kosovai tiesiskuma jomā”
- Īpašais ziņojums Nr. 19/2012 “2011. gada pārskats par Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu pēcpārbaudi”
- Īpašais ziņojums Nr. 20/2012 “Vai struktūrpasākumu finansējums sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras projektiem efektīvi palīdz dalībvalstīm sasniegt ES atkritumu politikas mērķus”
- Īpašais ziņojums Nr. 21/2012 “Kohēzijas politikas ieguldījumi energoefektivitātē un to rentabilitātē”
- Īpašais ziņojums Nr. 22/2012 “Vai Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds un Eiropas Bēgļu fonds sniedz efektīvu ieguldījumu trešo valstu valstspiederīgo integrācijā”
- Īpašais ziņojums Nr. 23/2012 “Vai ar ES struktūrpasākumiem ir veiksmīgi atbalstīta degradētu rūpniecisku un militāru teritoriju atjaunošana”
- Īpašais ziņojums Nr. 24/2012 “Eiropas Savienības Solidaritātes fonda reakcija uz 2009. gada Abruci zemestrīci – darbu atbilstība un izmaksas”
- Īpašais ziņojums Nr. 25/2012 “Vai ir izveidoti instrumenti, ar kuriem uzrauga efektivitāti Eiropas Sociālā fonda tēriņiem gados vecākiem darbiniekiem”

⁽¹⁾ Revīzijas palātas īpašie ziņojumi pieejami Palātas tīmekļa vietnē:

<http://eca.europa.eu/portal/page/portal/publications/auditreportsandopinions/specialreports>.

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE ATTIECĪBĀ UZ ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav aktuāli	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010.	1. ieteikums. Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos ir jāpievērš pastiprināta uzmanība darbības rezultātiem, īpaši jāanalizē atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un sasniegumiem un jāziņo par ES finansējuma ekonomisku un produktīvu izlietojumu (sk. 8.53. punktu).			X				Sākot ar 2012. gada darbības pārskatiem, dienestiem ir noteikta prasība gada darbības pārskatu 3. daļā ietvert ES finansējuma pareizas finanšu pārvaldības galvenos rādītājus (efektivitāti, lietderību, ekonomiju) un ik gadu sniegt pārskatu par šādu rādītāju rezultātiem. Respektīvi, šo rādītāju pamatā varētu būt, piemēram, kvalitātes rezultāti (% no apstrīdētajiem lēmumiem) projektu atlases procesos, maksājuma veikšanas termiņu statistika un finanšu ietaupījumi līgumu slēgšanas procesā.
	2. ieteikums. Komisijas dienestu pienākums ir noteikt atbilstošus vidusposma atskaites punktus daudzgadu uzdevumiem, lai varētu pienācīgi novērtēt izpildes gaitu (sk. 8.54. punktu).			X				Attiecībā uz rezultāta un attiecīgos gadījumos arī ietekmes rādītājiem vidusposma atskaites punktus patiesi varētu noteikt (piemēram, vismaz pārliecinoties par “tendenci”). Attiecībā uz rezultātiem ir iespējams definēt vidusposma atskaites punktus daudzgadu mērķiem vismaz programmas līmenī. Turklāt, veicot sagatavošanās darbus nākamajai finanšu shēmai, Komisija savos tiesību akta priekšlikumos ir iekļāvusi dažas prasības uzlabot plānošanas posma kvalitāti: vispārīgo un konkrēto mērķu un ar tiem saistītu rādītāju definēšanu.
	3. ieteikums. Komisijai un dalībvalstīm, dalītas pārvaldības gadījumā atbilstoši attiecīgajai atbildības jomai, ir jāvienojas par konsekventiem rezultātu rādītājiem un jānodrošina ticama informācija par plānotajiem uzdevumiem un sasniegtajiem koprezultātiem (sk. 8.56. punktu).			X				Komisija veic ieteikto darbību un jau ir sākusi šo procesu ar dalībvalstīm. Ieteikums tiks īstenots līdz nākamā plānošanas perioda sākumam.
	4. ieteikums. ES izdevumu programmu plānošanas laikā Komisijai un dalībvalstīm jāpievērš lielāka uzmanība mērķu definēšanai saskaņā ar SMART principu, kā arī to risku identificēšanai un novēršanai, kuri varētu rasties izpildes laikā (sk. 8.57. punktu).			X				Komisija vienmēr cenšas definēt SMART kritērijiem atbilstošus mērķus. Dažus no SMART kritērijiem iespējams izpildīt, tikai analizējot vienlaikus ar saistītajiem rādītājiem vai citu informāciju vadības plānos. Komisija ir paveikusi lielu darbu, piemēram, izveidojusi vadlīnijas mērķu un rādītāju noteikšanai un pievienojusi tās norādēm.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Vairs nav aktuāli	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	5. ieteikums. Vadības pārskatatbildībā ietilpst arī ziņošana par koprezultātiem tā, lai vadības plānā paredzētie sasniegumi atbilstu sasniegumiem, par kuriem sniegts izklāsts gada darbības pārskatā (sk. 8.58. punktu).			X				Spēkā esošās norādes vadības plānu un gada darbības pārskatu sagatavošanai ir atjauninātas, lai uzlabotu atbilstību starp plānoto saistībā ar mērķiem un sasniegumiem un lai skaidrotu jebkādas novirzes (skatīt "Trūkumu analīze"). Norādes 2013. gada vadības plāniem paredz, ka, definējot vispārīgos mērķus (skatīt "Pašreizējās situācijas" 3. daļu), tiek noteikts pamatscenārijs, kā arī konkrēti mērķi (skatīt "Jaunāko zināmo rezultātu" 4. daļu).
	6. ieteikums. Komisijai – ja pārvaldība ir dalīta, atbilstīgos gadījumos kopā ar dalībvalstīm – ir jāizstrādā un jāizmanto uzraudzības un kontroles sistēmas, lai sagatavotu pilnīgu un precīzu informāciju par koprezultātiem (sk. 8.58. punktu).			X				2012. gada darbības pārskatu profesionālizvērtēšanas procesa laikā centrālie dienesti ir iesnieguši katrai ĢD grupai tabulu, kurā atspoguļots salīdzinājums starp mērķiem un rādītājiem, kā tie parādīti 2012. gada vadības plānos.
								Programmām ar dalītu pārvaldību Komisija ieteica likumdevējai iestādei dažas galvenās prasības sistēmu izveidei, lai nākotnes regulējuma (pēc 2013. gada) ietvarā sagatavotu informāciju par rezultātiem. Atbilstīgi kompetenču sadalījumam dalītās pārvaldības sistēmā atbildība par šo sistēmu darbību, lai sniegtu pilnīgu un precīzu informāciju par rezultātiem, ir dalībvalstīm. Kā piemēru skatīt 2012. gada 14. marta COM(2011) 615 – priekšlikumu regulai par kopīgiem noteikumiem, ko piemēro struktūrfondiem, jo īpaši 9. pantu par tematiskajiem mērķiem, 47. pantu par novērtējumu un 1. pielikumu par metodi darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmas izveidei.